ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

„ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ELPIS“

určený pro základní školu speciální

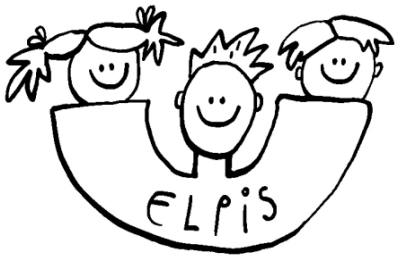

Obsah

1. Identifikační údaje

2. Charakteristika školy
2. 1. Úplnost a velikost školy
2. 2. Vybavení školy
2. 3. Charakteristika pedagogického sboru
2. 4. Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce
2. 5. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Díl I. Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením

3. Charakteristika ŠVP
3. 1. Co chceme, kam směřujeme
3. 2. Výchovně vzdělávací strategie
3. 3. Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
3. 3. 1. Vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními
3. 3. 2. Vzdělávání žáků nadaných
3. 3. 3. Vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem
3. 4. Průřezová témata
3. 4.1. Přehled rozdělení průřezových témat

4. Učební plán
4. 1. Tabulka učebního plánu
4. 2. Poznámky k učebnímu plánu

5. Učební osnovy
5. 1. Jazyk český
5. 2. Řečová výchova
5. 3. Komunikační a sociální dovednosti
5. 4. Informační a komunikační technologie
5. 5. Matematika
5. 6. Prvouka
5. 7. Přírodověda
5. 8. Vlastivěda
5. 9. Estetika
5. 10. Pohybové aktivity a stimulace
5. 11. Praktické činnosti

6. Hodnocení
6. 1. Druhy hodnocení
6. 2. Slovní hodnocení
6. 3. Širší slovní otevřené hodnocení
6. 4. Obecné roviny hodnocení
6. 4. 1. Specifická hlediska pro hodnocení žáků s PAS
6. 5. Zásady hodnocení
6. 5. 1. Pozitivní hodnocení
6. 6. Hodnocení předmětů

6. 7. Celkové hodnocení
6. 8. Hodnocení chování žáků
6. 9. Hodnocení v zájmových útvarech
6. 10. Výstupní hodnocení
6. 11. Sebehodnocení
6. 11. 1. Zásady sebehodnocení
6. 12. Podmínky nehodnocení žáka
6. 13. Způsob získávání podkladu pro hodnocení
6.13.1. Edukační hodnotící profil
6.13.2. Všeobecné získávání podkladů
6.14. Informace o prospěchu a chování žáků
6.15. Individuální vzdělávací plán

Díl II. Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

7. Charakteristika ŠVP
7. 1. Co chceme, kam směřujeme
7. 2. Výchovně vzdělávací strategie
7. 3. Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
7. 3. 1. Vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními
7. 3. 2. Vzdělávání žáků nadaných
7. 3. 3. Vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem
8. Učební plán
8. 1. Tabulka učebního plánu
8. 2. Poznámky k učebnímu plánu
9. Učební osnovy
9. 1. Rozumová výchova
9. 2. Řečová výchova
9. 3. Komunikační a sociální dovednosti
9. 4. Smyslová výchova
9. 5. Hudebně pohybová výchova
9. 6. Aktivace hybnosti
9. 7. Výtvarná výchova
9. 8. Pracovní činnosti
10.Hodnocení
10. 1. Druhy hodnocení
10. 2. Slovní hodnocení
10. 3. Širší slovní otevřené hodnocení
10. 4. Obecné roviny hodnocení
10.4. 1. Specifická hlediska pro hodnocení žáků s PAS
10.5. Zásady hodnocení
10.5.1. Pozitivní hodnocení
10.6. Hodnocení předmětů
10.7. Celkové hodnocení

10.8. Hodnocení chování žáků

10. 9. Hodnocení v zájmových útvarech
10.10. Výstupní hodnocení
10.11. Sebehodnocení
10.11. 1. Zásady sebehodnocení
10.12. Podmínky nehodnocení žáka
10.13. Způsob získávání podkladu pro hodnocení
10.13.1. Edukační hodnotící profil
10.13.2. Všeobecné získávání podkladů
10.14. Informace o prospěchu a chování žáků
10.15. Individuální vzdělávací plán

11. Autoevaluace

12. Závěr

Přílohy

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název: Školní vzdělávací program E l p i s

Verze VI.

PŘEDKLADATEL:

Název	Mateřská škola speciální, základní škola speciální a praktická škola Elpis, příspěvková organizace
IČO	621 600 95
IZO	110 023 196
Adresa	Mateřská škola speciální, základní škola speciální a praktická škola Elpis Brno, Koperníkova 803/2
Kontakty	tel.: 545 245 630
	E-mail: elpis@skolaelpis.cz
Ředitel školy	Mgr. Pavlína Pohlová
Koordinátor ŠVP	Mgr. Lenka Matějíková Mgr. et Mgr. Eva Kostelanová

č.j. ***Elpis 368 / 2025 / ZŠ*** ze dne ***7.10. 2025***

Spisový a skartační znak: A.8 – A10

ZŘIZOVATEL:

Název	Jihomoravský kraj
Adresa	Žerotínovo náměstí 449/3, 601 82 Brno
IČO	70888337
Telefon	541651111

PLATNOST DOKUMENTU : od 1. 9. 2025

podpis**.....** dne 15. 9. 2025
Mgr. Pavlína Pohlová
ředitelka školy razítko školy

ŠVP byl schválen Školskou radou dne 15.9. 2025

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1. Úplnost a velikost školy

Mateřská škola speciální, základní škola speciální a praktická škola ELPIS Brno se sídlem ředitelství Koperníkova 803/2, 615 00 Brno, odloučené pracoviště Františky Skaunicové 66/17, byla založena 15. dubna 1995 jako součást školského zařízení.

Zřizovatelem školy je Jihomoravský kraj.
Součástí školského zařízení je mateřská škola speciální, základní škola speciální, školní družina, internát, školní kuchyně, výdejna stravy, praktická škola jednoletá.

Škola poskytuje výchovu a vzdělávání, rehabilitaci, terapie a poradenství žákům se středně těžkým a těžkým mentálním postižením a více vadami ve věku od tří let do ukončení povinné školní docházky. Absolventi základní školy speciální mají možnost pokračovat ve studiu v Praktické škole jednoleté.

Struktura školského zařízení:

- Mateřská škola speciální
- Základní škola speciální
- Praktické škola jednoletá
- Školní družina
- Internát
- Školní kuchyně

Škola má výbornou dopravní obslužnost, obě pracoviště jsou situována 5 min. chůze od dopravního uzlu Stará Osada.
Strukturu školy tvoří 2 pracoviště – na ulici Koperníkové (dále jen Koperníkova) s týdenním internátem i školní družinou a ulici Františky Skaunicové (dále jen Skaunicova) pro žáky s denní docházkou a možností školní družiny.

Mateřská škola speciální – 2 třídy. V každé třídě je maximálně 4 - 6 dětí. Mateřská škola speciální je zaměřena pro děti s PAS.
Základní školu speciální tvoří 10 tříd. V každé třídě je 4 – 6 žáků rozdělených dle různých kritérií (vzdělávací program, specifika postižení, vhodnost v určitém kolektivu).
Praktická škola jednoletá – 1 třída s maximálním počtem 6 žáků je umístěna v budově na Koperníkově.

2.2. Vybavení školy

Materiální a technické vybavení

Obě budovy technicky i materiálně odpovídají potřebám žáků, jednotlivé přízemní budovy pracoviště na Koperníkové jsou propojeny spojovacími koridory, bezbariérovost pracoviště na Skaunicové je zajištěna elektrickou plošinou.

Na pracovišti Koperníkova zajišťuje stravování školní kuchyně, na pracovišti Skaunicova je výdejna stravy.

V rámci projektu z ESF *Autisté nikoli v autu* byla škola vybavena výpočetní technikou přizpůsobenou na míru našim žákům (dotykové monitory, speciální klávesnice, speciální myši). Vyvinut bude také nový výukový software, který zkvalitní vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Pracoviště na Koperníkové je vybaveno relaxační místností s vodním lůžkem, ergoterapeutickou dílnou, keramickou dílnou, cvičebnou, rehabilitačním úsekem, logopedickou pracovnou, venkovním hřištěm, cyklodráhou, velkou zahradou s dřevěnými průlezkami a bazénem.

Pracoviště na Skaunicové má k dispozici relaxační místnost s vodním lůžkem, cvičebnu, keramickou dílnu a velkou zahradu s brouzdalištěm. Materiální vybavení obou objektů je na velmi dobré úrovni. Vybavení, pomůcky odpovídají specifiku jednotlivého zaměření tříd a složení žáků. Důležitou součástí je rovněž estetičnost prostředí, na kterém se podílí sami žáci ve spolupráci s učiteli.

Prostorové a hygienické vybavení

Prostorové a hygienické vybavení odpovídá platným normám. Ve třídách je dodržováno členění prostoru na pracovní a relaxační. Jsou plně respektovány psychohygienické podmínky práce. V plánu na Koperníkové je výstavba nové cvičebny. Na obou pracovištích chybí prostor pro sborovnu.

2.3. Charakteristika pedagogického sboru

Chod školy zabezpečuje plně kvalifikovaný pedagogický sbor složený ze speciálních pedagogů a z asistentů pedagoga. Dále je v našem zařízení zabezpečována logopedická péče, poradenství v oblasti psychologie a pro prevenci sociálně patologických jevů. Všichni pedagogičtí pracovníci se nadále aktivně podílejí na svém sebevzdělávání účastí na školení, kurzech a seminářích.

Na fungování školy se rovněž podílí administrativní pracovnice, kuchyňský personál, školník a uklízečky.

2.4. Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

V letech 2007 – 2012 škola realizovala 2 projekty financované z ESF:

Autisté nikoli v autu - cílem tohoto projektu je přinést dětem s autismem možnost získat vzdělání, které jim umožní zapojení do společnosti v maximální možné míře vzhledem k jejich postižení.

VIP kariéra - v rámci projektu bylo od září 2007 zřízeno školní poradenské pracoviště, ve kterém poskytuje psycholožka poradenské služby učitelům i rodičům, sleduje žáky přímo ve výuce, připravuje podklady pro doporučení SPC.

2.5. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

- Zákonní zástupci
- Manus, spolek rodičů a přátel speciální školy Elpis
- Školská rada
- Krajský úřad Jihomoravského kraje
- ÚMČ Židenice
- Nemocnice Milosrdných bratří
- Evangelická akademie a Pedagogická fakulta MU
- ZOO Brno
- Knihovna Jiřího Mahena – pobočka Židenice
- Sponzoři školy- pravidelná setkávání
- SPC Štolcova, Kociánka, Sekaninova, Ibsenova
- Paspoint

DÍL I.

VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE STŘEDNĚ TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

3. CHARAKTERISTIKA ŠVP

Školní vzdělávací program vychází z obecných cílů a klíčových kompetencí Rámcově vzdělávacího programu pro základní školu speciální, z koncepce a vnitřní analýzy školy, z požadavků rodičů, a hlavně na základě aktivní spolupráce celého pedagogického sboru. Cíle školního vzdělávacího programu se prolínají i v rámci školní družiny a internátu.

Co chceme a kam směřujeme

- Být školou bezpečnou, pohodovou, radostnou s rodinnou atmosférou, do které budou chtít žáci i učitelé chodit rádi.
- Být školou otevřenou novým trendům.
- Být školou tvořivou.
- Klást důraz na důvěru žáků, rodičů či zákonných zástupců.
- Rozvíjet individuální možnosti žáků a individualitu osobnosti žáka.
- Propojovat vědomosti s dovednostmi a návyky.
- Rozvíjet praktické dovednosti, tak aby je žáci byli schopni využívat.
- Podporovat rozvoj komunikačních dovedností, včetně alternativní komunikace.
- Podporovat utváření dobrých vztahů žák - pedagog.
- Utvářet zdravé sebevědomí.
- Podporovat samostatnost, tvořivost a realizaci vlastních nápadů žáků.
- Rozvíjet sebeobsluhu a soběstačnost žáka.
- Klást důraz na smyslové vnímání světa kolem.
- Rozvíjet přirozený pohyb a aplikovat speciální metody.
- Rozvíjet komplexně psychickou, fyzickou a sociální oblast.
- Všestranně podporovat aktivity a činnosti vedoucí k socializaci žáka.
- Spolupracovat s družinou, internátem, rodiči (zákonnými zástupci).

3.2. Výchovně vzdělávací strategie

KOMPETENCE K UČENÍ	
Profil absolventa	***Výchovně vzdělávací strategie***
Zvládá základy čtení, počítání, jednoduchou písemnou komunikaci, vnímá obsah čteného textu, čte snadný, krátký text s porozuměním a využívá je v procesu učení a v praktickém životě	Využíváme pozitivní motivaci, povzbuzení žáka Ke každému žákovi budeme přistupovat podle jeho diagnostiku dle vývojových stupňů, přizpůsobíme žáku širší edukační prostředí
Umí používat učební materiály, individuálně manipuluje s názornými pomůckami, pozoruje je, třídí, rozlišuje	Využíváme speciální pomůcky, didaktické, encyklopedie a výukové programy
Realizuje vlastní nápady	Využíváme princip posloupnosti (vedeme výuku od jednoduchého ke složitějšímu v souladu s dosaženým stupněm vývoje žáka, postupujeme od známého k neznámému, od prvku k celistvosti, od individuality k sociální skupině)
Používá při učení způsoby, které mu vyhovují	
Vytváří si vlastní optimální podmínky k učení, požádá spolužáky o klid a respektuje ostatní	
Má zájem o učení a získávání nových poznatků	
Aktivně vstupuje do výuky, požádá o vysvětlení, vyhledá podporu, radu a pomoc	Klademe důraz na opakování
Vnímá vlastní chyby, nevysmívá se ostatním za nesprávné odpovědi	Podporujeme samostatnost, tvořivost a realizaci vlastních nápadů
Chápe a používá obecně užívané termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života	Využíváme počítačovou techniku a seznamujeme žáky s možností vyhledávání informací na internetu
Získává poznatky z jiných zdrojů než jsou školní materiály, ovládá elementární způsoby práce s počítačem	Zařazujeme vhodné vycházky, exkurze, besedy, při nichž žák snáze pochopí probírané učivo a setká se s konkrétními situacemi každodenního života
Získané zkušenosti, dovednosti a informace využívá v procesu učení a v praktickém životě	Využíváme multisenzorický přístup k zapamatování si učiva
	Uplatňujeme individuální přístup k žákovi
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	
Profil absolventa školy	***Výchovně vzdělávací strategie***
Odhadne, co způsobuje problém, sám nebo ve spolupráci s učitelem určí problém	Vytváříme modelové situace a směřujeme žáky přiměřeným způsobem řešit situace
Rozpozná, zda se setkal s podobným problémem	Hodnotíme nejenom výkon, ale i snahu
Řeší problémové situace dle naučených stereotypů, modelových situacích a získaných zkušeností	Vytváříme a rozvíjíme mezipředmětové vztahy a hledáme souvislosti
Vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i	Směřujeme žáky k pochopení, že chyby jsou

mimo ni	důležité k nalezení cesty, či ke správnému řešení
Využívá získaných vědomostí a dovedností k řešení problémů	Postupujeme od jednodušších úkolů ke složitějším
Nenechá se odradit nezdarem	Pracujeme s chybou, podněcujeme žáky k aktivní i pasivní spolupráci s učitelem
Dokáže se přiměřeně správně rozhodnout	Zadáváme přiměřeně těžké modelové situace z praktického života a motivujeme žáky k vyřešení těchto úkolů
Umí požádat o pomoc a řídit se pokyny	
Dokáže přivolat pomoc v případě svého ohrožení nebo jiné osoby	Umožňujeme žákům vyhledávání nových informací, získávat a třídit informace z ústních zdrojů
	Diskutujeme o problému ve skupině, sebehodnotíme a využíváme zpětné vazby
	Podněcujeme žáky k vytrvalosti při řešení problému, tak, aby došli k závěru
	Posilujeme důvěru v učitele
	Exkurzemi, besedami podněcujeme žáky zvládat krizové situace
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	
Profil absolventa školy	***Výchovně vzdělávací strategie***
Rozumí kladené informaci a reaguje na ni	Využíváme přiměřeně řeč
Domluví se v běžných situacích	Podněcujeme žáky ke správné komunikaci
Umí se dorozumět ve škole i mimo školu	Snažíme se komunikovat se žákem na úrovni očí žáka
Aktivuje druhého ke komunikaci	Poskytujeme žákovi dostatečný prostor k sebevyjádření
Snaží se kontrolovat své emoce a přiměřeně reagovat	Směřujeme žáka, aby získané komunikační dovednosti vedly k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci
Vyjádří své přání, pocity vhodným způsobem	Vytváříme příležitosti pro vzájemnou komunikaci
Dává najevo své zážitky a pocity	Využíváme dle potřeb žáků alternativní, augmentativní komunikaci
Dokáže komunikovat verbálně nebo dle svého komunikačního systému	Zadáváme úkoly s verbální i neverbální komunikací
Vypráví jednoduchý příběh, děj	Podporujeme nejrůznější možnosti komunikace v rámci integrace
Orientuje se v jednoduchém čteném textu a umí jej reprodukovat	Nabízíme nejrůznější komunikační prostředky

Snaží se o čitelný písemný projev	Vytváříme podmínky k diskusi
Zvládá písemný projev zaměřený na praktický život	
Dokáže prezentovat svůj názor a postoj a vhodnou formou jej obhájit	
Zvládá jednoduché psaní na PC a jednoduchou komunikaci formou mobilního telefonu	
Umí navázat kontakt v rámci komunikace se známou i cizí osobou v rámci školy i mimo školu	
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	
Profil absolventa školy	***Výchovně vzdělávací strategie***
Má základní představu o vztazích mezi lidmi ve škole, v rodině, mezi kamarády	Všechny činnosti budeme vykonávat tak, abychom respektovali osobnost žáka a jeho důstojnost (vytváříme pocit důvěry a jistoty u žáka, posilujeme sebevědomí a sebedůvěru, umožňujeme zažít úspěch
Projevuje toleranci k odlišnostem barvy pleti, handicapu	
Má přiměřené sebevědomí	Připravíme imobilního žáka na změnu, nemanipulujeme s ním bez předchozího upozornění
Respektuje spolužáky	
Respektuje dospělé osoby	Posilujeme pozitivní roli žáků, rodičů, učitelů
Navazuje a udržuje vztahy s vrstevníky	Podporujeme u žáků zdravý rozvoj mezilidských vztahů, ochotu si vzájemně pomáhat, požádat o pomoc a za poskytnutí pomoci poděkovat
Kooperuje se spolužáky, podílí se na společné práci	
Zvládá identifikovat nejrůznější emoce a reagovat na ně	Vedeme žáky k vlastní sebekontrole, respektování spolužáků, zaměstnanců školy, rodičů
Umí se adekvátně chovat ve společnosti, pozdraví, poprosí, poděkuje, požádá	Snažíme se o přátelskou atmosféru v procesu výuky
Adekvátně se chová ve třídě, ve škole, na veřejnosti, v neznámém prostředí	Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců
Orientuje se ve škole, v okolí školy, domova, poradí si v případných potížích nacvičených z modelových situací	Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
Dokáže rozeznat vhodné a nevhodné chování	Směřujeme žáky neubližovat slabším, vyslechnout spolužáka, poradit mu a pomoci.
Zná důsledky nevhodného a rizikového chování	Organizujeme třídní a školní akce vedoucí k pocitu sounáležitosti, vytvoření dobrých vztahů mezi žáky a navození důvěry mezi učitelem a žákem
Umí upozornit na nevhodné chování	
Odhadne rizikové chování a upozorní na ně	
Snaží se nenechat se sebou manipulovat při	

případném zneužívání vlastní osoby	Průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě.
Zvládne jednoduché kulturní vystoupení před veřejností	Vytváříme modelové situace vedoucí k pochopení konkrétních situací a správného vyhodnocení
Dokáže komunikovat v neznámém prostředí	
KOMPETENCE OBČANSKÉ	
Profil absolventa školy	***Výchovně vzdělávací strategie***
Využívá osvojené návyky a dovednosti k ochraně svého zdraví	Netolerujeme sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita).
Dodržuje naučené stereotypy chování zdravého životního stylu	Klademe důraz na ohleduplnost, zdvořilost, úctu, kultivované vystupování a slušné chování k druhým lidem.
Má povědomí o ochraně životního prostředí	
Zapojuje se do společnosti, kde plně využívá svých nabytých návyků a dovedností	Důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních řádech školy.
Chápe povinnosti, které jsou na něj kladeny a snaží se je plnit	
Orientuje se ve svých právech	Na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí.
Svým jednáním napomáhá vytvářet klidné a nekonfliktního prostředí, a to slušným chováním, projevovanou úctou, vzájemnou pomocí a dodržováním vnitřních pravidel zařízení.	Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření
	Směřujeme žáky k ochraně svého zdraví
	Využíváme zkušenosti a pomoci odborníků
V krizových situacích, situacích ohrožujících život a zdraví člověka se dokáže chovat dle pokynů kompetentních osob.	Snažíme se u žáků podporovat sebeúctu a úctu k ostatním lidem
Rozlišuje mezi správným a nesprávným chováním a jednáním	
KOMPETENCE PRACOVNÍ	
Profil absolventa školy	***Výchovně vzdělávací strategie***
Dokáže se samostatně obléct a svléknout, obout, vyzout boty, snaží se manipulovat s knoflíky, zipy, tkaničkami a postarat se o uložení oděvu a obuvi.	Přiměřeně prodlužujeme žákům pracovní výkon
	Vytváříme u žáků pozitivní vztah k práci
	Směřujeme žáka k vytváření správného pracovního chování
Teoretické znalosti v oblasti hygienických návyků spojuje do praktických dovedností	Podporujeme dokončení práce
	Nabízíme správný způsob užití materiálů,

Zvládá pracovní dovednosti, operace a postupy při domácích pracích jednoduchého vaření, drobného úklidu a při práci s různými materiály	nástrojů, techniky a vybavení
Umí systematicky pracovat podle návodu, plánu, postupu	Umožňujeme žákům prezentaci výsledků vlastní Práce (třídní, školní výstavy, soutěže) a jejich srovnávání s pracemi ostatních žáků
Práci dokončí	Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
Má vytvořené správné pracovní chování a využívá jej ve všech činnostech	Směřujeme žáky k využívání znalostí a dovedností v praktických činnostech
Plně se soustředí na práci	
Respektuje pravidla v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňuje kvalitu společné práce, snaží se o co nejlepší výsledek.	
Je schopen přijmout kritiku a sebehodnotit se	
Dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech, podle naučených stereotypů.	

3.3. Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Vzhledem k tomu, že škola a celé školské zařízení je zřízeno pro vzdělávání jedinců se speciálními vzdělávacími potřebami, to je pro žáky se středním a těžkým mentálním postižením, pro žáky s kombinovanými vadami (tělesným, zrakovým, sluchovým) a žáky s autismem, je nezbytné, aby byly zajištěny veškeré podmínky jejich vzdělávání.

Vzdělávání žáků specifickými vzdělávacími potřebami ve všech třídách probíhá v souladu se ŠVP a s ohledem na specifické potřeby jednotlivých žáků. Právě tyto specifické potřeby pak tvoří základ výchovně vzdělávacího plánu, ve kterém učitel na základě správné diagnostiky stanoví cíle, činnosti, postupy a metody práce s každým žákem.

Pro zkvalitnění práce v oblasti komunikace, orientace a sociální dovednosti s žáky s různým postižením byl rovněž vytvořen **Předmět speciálně pedagogické péče – Komunikační a sociální dovednosti** (skládající se nezávisle na sobě z AAK, Komunikace a orientace sluchově postižených, Komunikace a orientace zrakově postižených a Individuální konverzace).

Personální zajištění - výuku ve všech třídách zajišťují kvalifikovaní učitelé (absolventi speciální pedagogiky pedagogické fakulty). Asistenti pedagoga s odborným pedagogickým vzděláním. Všichni pedagogičtí pracovníci jsou dále vzděláváni v kurzech „Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve školství“, dle zájmu se účastní odborných přednášek, seminářů a školení, seznamují se s novými poznatky a metodami, prohlubují si své vědomosti, které následně využívají ve výuce.

Spolupráce s poradenskými zařízeními - zařazení žáků do speciální školy probíhá na základě doporučení příslušného poradenského zařízení (SPC, PPP). Škola velmi úzce spolupracuje s těmito zařízeními, a to zejména při zajišťování materiálně technických podmínek, podpory podpůrných opatření, metodickém vedení a tvorbě individuálních vzdělávacích plánů žáků. Pro potřeby žáků, rodičů i pedagogických pracovníků bylo zřízeno školní poradenské pracoviště, které nabízí poradenské služby školní psycholožky.

Spolupráce s rodiči je nezbytnou podmínkou pro dosažení stanovených cílů výchovně vzdělávacího procesu jednotlivých žáků. Vzájemné respektování mezi učitelem a rodiči, předávání si zkušeností a nových poznatků přispívá k dosažení pozitivních výsledků u žáků a klidné atmosféře ve třídě. Rodiče se aktivně podílejí na přípravě výchovně vzdělávacího plánu, podle potřeby konzultují vzniklé problémy. Rodiče mají možnost dle dohody účastnit se přímo vyučovacího procesu ve třídě, různých kulturních a společenských akcí ve škole nebo pořádaných školou.

Technické podmínky – objekty jsou bezbariérové, k dispozici je zvedací zařízení pro imobilní žáky a elektrická pojízdná plošina. Obě budovy školy nabízí kompletní zázemí k zajištění výchovně vzdělávacího procesu a celkového provozu školy - speciálně vybavené třídy dle podmínek a požadavků žáků. Celkové vybavení speciálními pomůckami, odpovídá počtu žáků, jejich věku, a zvláště typu a stupni postižení. Toto vše průběžně kontrolováno a doplňováno.

Na začátku školního roku jsou žáci vhodnou formou seznámeni se školním řádem základní školy speciální a poučeni o bezpečnosti chování a prevenci proti úrazu v prostorách školy a školní zahrady (záznam poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví v třídní knize). Rovněž tak i před každými prázdninami a po návratu do školy.

3.3.1. Vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Žáci se středně těžkým a těžkým mentálním postižením - snažíme se žáky vybavit takovými vědomostmi, dovednostmi a návyky, které jim umožní, aby se v maximální možné míře zapojily do společenského života. Předkládáme žákům speciálně upravené a přizpůsobené podmínky vzdělávání odpovídající jejich zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí a životním podmínkám. Ve výuce vytváříme atmosféru jistoty a bezpečí, dbáme na dodržování úrovně individuálních schopností a potřeb každého žáka, využíváme speciálních a kompenzačních pomůcek. Dbáme na dodržování zásad konkrétnosti a názornosti, přiměřenosti, soustavnosti a jednotnosti výchovně vzdělávacího působení, individuálního přístupu – k jednotlivým žákům přistupujeme diferencovaně, podle jejich vývojového stupně, množství informací přizpůsobujeme jejich schopnostem a možnostem.

Využíváme speciální přístupy, jako je metoda bazální stimulace a bazální komunikace, metody totální komunikace, které napomáhají překonávat komunikační bariéry (mluvená řeč, psaní, čtení, zpěv, pohyby celého těla, mimika, gesta, znak do řeči, prstová abeceda, odezírání i specifické tzv. augmentativní a alternativní způsoby komunikace), různé formy rehabilitační tělesné výchovy, relaxační činnosti - ideální prostředí pro využití metod nabízí snoezelen – multisenzoriální místnost vybavená technickými prostředky, které pomáhají rozvíjet veškeré smyslové vnímání dítěte.

Žáci s PAS - specifickou potřebou pro žáky s PAS je vytvoření předvídatelného prostředí ve škole, ve třídě, pracovního místa a přehledného režimu činností. Využíváme metodu tzv. strukturovaného učení. K dosažení úspěchu v jednotlivých činnostech pomůžeme žákům vytvořením srozumitelné vizualizace a strukturalizace pomocí předmětů fotografií, obrázků, piktogramů. Pracujeme s krabicovým systémem, šanony, kódovým systémem, tranzitními kartami, procesuálními schématy, motivačním systémem.

Žáci s vadami zraku - zrakové postižení nebo úplná ztráta zraku omezují, deformují nebo zcela vylučují získávání informací pomocí zraku a ovlivňují tělesný a duševní vývoj dítěte. Podle druhu a stupně zrakového postižení využíváme metody reedukace (náprava), kompenzace (náhrada) a rehabilitace, které se vzájemně prolínají a doplňují. Výchovně vzdělávací proces je zaměřen na celkový rozvoj osobnosti zrakově postiženého dítěte a jeho socializaci. Hlavní náplní je rozvoj poznávacích schopností (pomocí sluchu, hmatu, chuti, čichu, pohybu), orientace, sebeobsluhy, pozornosti, paměti, myšlení a řeči. Využíváme dostupných kompenzačních a didaktických pomůcek, vytváříme žákům vhodné prostředí, stabilní, bezpečné, klidné, vhodně osvětlené, s dostatečným množstvím podnětů. Pomocí „rituálů“, pravidelně opakujících se činností v daném pořadí, posilujeme u žáka pocit jistoty.

Žáci s částečnou ztrátou zraku - nabízíme jim speciální pomůcky tak, aby mohli využívat v co největší možné míře zachované funkce. Dostatečně velké, výrazné barevné, kontrastní předměty a obrázky, konturované obrázky, světelné podněty, psací potřeby se silnou stopou, dostatečné světelné podmínky, optické a neoptické učební pomůcky.

Žáci s úplnou ztrátou zraku - ozvučené předměty, pomůcky pro rozvoj hmatu (hmatové destičky, manipulační destičky pro vkládání, nasazování), předměty z různých materiálů, zvukové podněty, pomůcky pro rozvoj čichu, šestibodová tabulka pro nácvik Braillova písma, audiotechnika, reliéfní obrázky, plastické obrázky, trojrozměrné předměty.

Žáci s tělesným postižením - žákům s tělesným postižením a různými formami dětské mozkové obrny vytváříme bezbariérové a snadno dostupné prostředí školy i třídy. Podle druhu a stupně postižení jsou výchovně vzdělávací činnosti zaměřeny na celkový rozvoj hybnosti, využívání kompenzačních pomůcek a náhradních smyslů. Žákům je věnována pravidelná odborná rehabilitační péče, pedagogové využívají znalosti stimulačních, masážních a relaxačních technik a metod k dosažení optimálního stavu motorických dovedností a tím i samostatnosti, sebeobsluhy, orientace a komunikace.

Žáci se sluchovým postižením - žáci s různým stupněm sluchového postižení jsou vzděláváni speciálně pedagogickými metodami, které rozvíjí náhradní smysly, posilují zachované sluchové funkce a učí žáka komunikovat a orientovat se v okolí. Schopnost dorozumět se se svým okolím se rozvíjí dle schopností žáka pomocí jednoduché gestikulace (gesty, pokyny), znakovou řečí, prstovou abecedou, pomocí obrázků, znaků, piktogramů, symbolů, konkrétních předmětů.

Snažíme se zajistit všem žákům dostatečné množství podnětů a péče, která jim umožní osvojení si základních dovedností, návyků, pravidel slušného a společenského chování, povede k celkovému rozvoji osobnosti a začlenění se do běžné společnosti. Ve výchovně vzdělávacím procesu jsou brány na zřetel specifika, zvyklosti a odlišnosti různých ras, vyznání etnických skupin, cizinců i podnětnost prostředí. Vedeme žáka ke komunikaci v českém jazyce.

3.3.2. Vzdělávání žáků nadaných

Žáci, vykazující mimořádné nadání v oblasti rozumových schopností, v pohybových, manuálních nebo uměleckých dovednostech, jsou v průběhu svého základního vzdělávání podporováni tak, aby došlo k co nejlepšímu naplnění jejich vzdělávacích možností. Pro podporu nadání jsou využívána podpůrná opatření, úprava vzdělávacího obsahu, obohacování metod a organizace výuky. Výuka žáků by měla být dostatečně náročná, motivující a stimulující, probíhat takovým způsobem, aby stimulovala rozvoj potenciálu žáků včetně nadání.
Vzdělávací postupy jsou optimalizovány podle potřeb nadaných žáků. Mezi hlavní zásady patří komunikace, naslouchání, prostor pro prezentaci, umožnění pracovat rychlejším tempem, větší samostatnost a nezávislost, kreativní úkoly, zadávání specifických úkolů. Metody práce akceptují jejich specifické potřeby, respektovat osobnost, individuální vzdělávací potřeby, podporují motivaci, samostatnost a podněcují vyšší úroveň myšlení.

3.3.3. Vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem

Žáci s odlišným mateřským jazykem (žáci s nedostatečnou znalostí českého jazyka) potřebují během vzdělávání různé formy podpory.

Podmínkou úspěšného vzdělávání žáka s OMJ je vytváření optimálních (jazykových) podmínek vedoucích k rozvoji individuálních potřeb každého žáka podle jeho možností a schopností a volba vhodných vzdělávacích prostředků a metod, dostupnost podpůrných materiálů a názorných pomůcek, profesionální přístup všech zúčastněných pedagogických pracovníků, především citlivý, přiměřený, otevřený a pozitivní přístup pedagoga, omezení výuky a učiva jen na to podstatné, na základní slovní zásobu, snažit se o užívání jednoduchého a srozumitelného jazyka, preferovat spíše krátké věty, obsah učiva co nejvíce graficky vizualizovat pomocí obrázků.

Při práci s žáky s OMJ je vhodné aplikování didaktických zásad, jako je porozumění, názornost, vizualizace, trvalost, opakování, individuální přístup.

3.4. Průřezová témata

Průřezová témata jsou nedílnou součástí základního vzdělávání, pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot, pozitivně ovlivňují a rozvíjí klíčové kompetence žáků**. Tematické okruhy průřezových témat jsou integrovány do vzdělávacích obsahů jednotlivých vyučovacích předmětů I. a II. stupně**. Tím je umožněna propojenost vzdělávacích oblastí a oborů.

Osobnostní a sociální výchova

Formuje osobnost žáka v jeho individuálních potřebách a pomáhá žákovi utvářet praktické životní dovednosti. Uskutečňuje se prostřednictvím vhodných her, cvičení a modelových situací.
V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma vede k porozumění sobě samému a druhým, napomáhá zvládání vlastního chování, přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni, rozvíjí základní dovednosti komunikace, utváří a rozvíjí základní dovednosti pro vzájemnou spolupráci, umožňuje získávat základní sociální dovednosti pro řešení různých situací.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma pomáhá k utváření pozitivního postoje k sobě samému a k druhým, vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci, k akceptaci různých typů lidí, názorů, přístupů k řešení problémů, napomáhá prevenci sociálně patologických jevů a rizikového chování.

Výchova demokratického člověka

Představuje syntézu hodnost, jako je spravedlnost, tolerance, respekt k druhým, odpovědnost a zásady slušné komunikace. Má vybavit žáka základní úrovní občanské gramotnosti.
Tematické okruhy vycházejí z reálných životních situací a obsahy tematických okruhů se vztahují k životním zkušenostem žáků.

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma rozvíjí a podporuje komunikativní schopnosti a dovednosti, vede k aktivnímu postoji v dodržování lidských práv a svobod, k pochopení významu pravidel a zákonů pro fungování společnosti.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma vychovává k úctě k zákonu, učí sebeúctě, sebedůvěře a samostatnosti, přispívá k utváření hodnot jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost, motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat druhým, vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností.

Enviromentální výchova

Umožňuje sledovat vztahy mezi člověkem a prostředím, vede žáky k účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje životní styl a jejich hodnotovou orientaci. Tematické okruhy vedou žáky k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti za život v budoucnosti.

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma rozvíjí porozumění vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí, vede k uvědomování si podmínek života a možnosti jejich rozmnožování, umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy, poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí, ukazuje modelové příklady jednání, která jsou žádoucí i nežádoucí z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje, napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty, vede k odpovědnosti k ochraně přírody a přírodních zdrojů, podněcuje aktivitu, toleranci a ohleduplnost ve vztahu k prostředí, přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí, vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví.

3.4.1. Přehled rozdělení průřezových témat

Průřezová témata	Tematické okruhy	1. - 3. ročník	4. - 6. ročník
Osobnostní a sociální výchova	**Osobnostní rozvoj** Rozvoj schopností poznávání	JČ,ŘV,E,M,PAS,PČ, PRV	JČ,ŘV,E,M,PAS, PČ, PRV,IKT
	Sebepoznání a sebepojetí	PRV	E,PRV
	Seberegul**a**ce a sebeorganizace	PAS,PRV	ŘV,E,PAS, PRV
	Psychohygiena	JČ,ŘV,E,PAS,PČ,PRV	JČ,ŘV,E,PAS,PČ, PRV
	Sociální rozvoj Poznávací schopnosti	JČ,ŘV,M,PRV	JČ,K,M,PRV
	Mezilidské vztahy	ŘV,PRV	ŘV,PAS,PRV
	Komunikace	JČ,ŘV,E,M,PRV	JČ,ŘV,E,M,PRV
	Spolupráce a soutěživost		ŘV,PAS,IKT
	Morální rozvoj Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV,PČ,PRV	JČ,ŘV,PČ,PRV ŘV,PAS,PRV
Výchova Demokratického občana	Občanská společnost a škola Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v v politickém životě	PRV PRV	PRV PRV
Enviromentální výchova	Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí	PRV PRV	PRV PRV E,PRV E,PRV

Průřezová témata	Tematické okruhy	7. - 10. ročník
Osobnostní a sociální výchova	**Osobnostní rozvoj**	JČ,E,M,PAS,PČ,PŘ,VL, IKT
	Rozvoj schopností poznávání	ŘV,PAS,PŘ,VL
	Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena	JČ,E,M,PAS,PČ,PŘ,VL
	Sociální rozvoj Poznávací schopnosti	JČ,E,M,PAS,VL
	Mezilidské vztahy Komunikace	PAS,VL
	Spolupráce a soutěživost	ŘV,PAS,PČ,IKT
	Morální rozvoj	JČ,ŘV,E,PAS,PČ,PŘ, VL,IKT
	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	ŘV,E,PAS,PČ, VL
	Hodnoty, postoje, praktická etika	
Výchova demokratického občana	Občanská společnost a škola	VL
	Občan, občanská společnost a stát	VL
	Formy participace občanů v v politickém životě	VL
Environmentální výchova	Ekosystémy	PŘ
	Základní podmínky života	E,PČ,PŘ
	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	E,PŘ,VL
	Vztah člověka k prostředí	E,PŘ

4. UČEBNÍ PLÁN

4. 1. Tabulka učebního plánu ŠVP I.

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	1.stupeň						2.stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
JAZYK ČESKÝ	3	3	5	5	5	5	5	5	5	4
KOMUNIKAČNÍ A SOCIÁLNÍ DOVEDNOSTI	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1
ŘEČOVÁ VÝCHOVA	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE					1	1	1	1	1	1
MATEMATIKA	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3
PRVOUKA	2	2	3	3	3	3				
VLASTIVĚDA							2	2	2	2
PŘÍRODOVĚDA							3	3	3	3
ESTETIKA	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2
POHYBOVÉ AKTIVITY A STIMULACE	3	3	3	3	3	3	3+1	3+1	3+2	3 +3
VÝCHOVA KE ZDRAVÍ							1	1		
PRACOVNÍ ČINNOSTI	4+1	4+1	3+1	3+1	3	4	5	5	6	6
CELKOVÁ POVINNÁ ČASOVÁ DOTACE	21	21	23	23	23	24	26+2	26+2	26+3	25+4
	135						114			
DISPONIBILNÍ ČASOVÁ DOTACE	2	2	2	2	1	1	2	2	3	4
	10						11			

4.2. Poznámky k učebnímu plánu

Vyučovací předmět **Komunikační a sociální dovednosti** je název předmětu speciálně pedagogické péče a skládá se ze 4 okruhů na sobě nezávislých.

- Alternativní komunikace
- Komunikace a orientace sluchově postižených
- Komunikace a orientace zrakově postižených
- Konverzační cvičení

Předmět je součástí vzdělávací oblasti **Jazyková komunikace**.
Je realizován ve všech ročnících pomocí disponibilní časové dotace 1 hodinou týdně a umožňuje specifickou diferenciaci v komunikačních a sociálních dovednostech žáků.

Vyučovací předmět **Jazyk český** je realizován ve vzdělávacích oborech **Čtení** a **Psaní.**
Předmět se realizuje v každém ročníku obou stupňů.

Čtení: 1. a 2. ročník - časová dotace 2 hodiny týdně
3. až 10. ročník - časová dotace 3 hodiny týdně

Psaní: 1. a 2. ročník - časová dotace 1 hodina týdně
3. až 9. ročník - časová dotace 2 hodiny týdně
10. ročník - časová dotace 1 hodina týdně

Vyučovací předmět **Řečová výchova** - součástí Řečové výchovy jsou prvky **Dramatické výchovy.** Řečová výchova prolíná celým spektrem vyučovacích předmětů.
Realizuje v každém ročníku obou stupňů.

Vyučovací předmět **Informační a komunikační technologie -** předmět je zařazen od 5. - 10. ročníku.

Vyučovací předmět **Estetika** - předmět se realizuje prostřednictvím vzdělávacích oborů **Hudební výchova** a **Výtvarná výchova.**

Vyučovací předmět je realizován v každém ročníku obou stupňů.
Hudební výchova: 1. - 6. ročník - časová dotace 2 hodiny týdně
7. - 10. ročník - časová dotace 1 hodiny týdně

Výtvarná výchova: 1. - 10. ročník - časová dotace 1 hodina týdně

Vyučovací předmět **Pohybové aktivity a stimulace**
Do předmětu Pohybové aktivity a stimulace je integrován vzdělávací obor **Výchova ke zdraví**, který je realizován v 7. a 8. ročníku 1 hodinou týdně.

Vyučovací předmět **Pohybové aktivity a stimulace,** do něhož jsme integrovali rovněž prvky Zdravotní tělesné výchovy, canisterapie a taneční prvky, je realizován ve všech ročnících 1. a 2. stupně základního vzdělávání.

Disponibilní časová dotace je využita k navýšení hodin a celkové podpoře pohybových dovedností u žáků a to:
7., 8. ročník o 1 hodinu týdně
9. ročník o 2 hodiny týdně
10. ročník o 3 hodiny týdně

Vyučovací předmět **Pracovní činnosti**
Disponibilní časová dotace je využita k navýšení hodin v 1., 2., 3. a 4. ročníku 1 hodinou týdně a je využita k vytváření všestranné pracovní gramotnosti u žáků.

5. UČEBNÍ OSNOVY

5.1. JAZYK ČESKÝ

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="11"></td></tr>
<tr><td rowspan="10"></td><td rowspan="10"></td><td>1.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>1</td></tr>
<tr><td rowspan="9">Jazyková komunikace</td><td>3.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>1</td></tr>
<tr><td colspan="4">vyučovací blok

skupinová a individuální práce

třída
knihovna

práce s PC</td></tr>
</table>

Vzdělávací oblast **Jazyková komunikace** je stěžejním předmětem ve výchovně – vzdělávacím procesu žáků základní školy speciální. Rozvíjí u žáků osvojení a používání mluvené i písemné podoby jazyka. Žáci se učí vnímat různá sdělení, rozumět jim a reprodukovat je.

Předmět **Jazyk český** se realizuje ve vzdělávacích oborech **Čtení** a **Psaní.**

Předmět zahrnuje učivo zaměřené na rozvoj smyslového a citového vnímání, vyjadřovacích schopností, čtení s porozuměním a psaní. Cílem učiva je dorozumět se v běžných komunikačních situacích, získání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti, kultivovaný projev v běžných situacích.

Obsahem vzdělávacího oboru **Čtení** je postupné osvojování písmen, slov a vět, rozvoj správné techniky čtení a čtecích dovedností, vnímání obsahu čteného textu a jeho reprodukce.
Vzdělávací obor **Psaní** rozvíjí jemnou motoriku žáků, grafomotoriku, grafické dovednosti a správnou techniku psaní. Žáci se postupně seznamují s grafickou podobou písmen a jejich spojování do slov.

V prvních ročnících jde především o pochopení funkce a pravidel komunikace, rozvíjení slovní zásoby, vyjadřovacích schopností a komunikačních dovedností, vyvozování hlásek a písmen. Dále o rozvoj jemné motoriky žáků, grafomotoriky a grafických dovednosti.
Důležitou součástí jsou diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání.

Ve vyšších ročnících se zaměřujeme na správné používání ústní i písemné podoby jazyka, na rozvoj čtenářských dovedností a praktického využití dovednosti psaní a dorozumívání se v běžných komunikačních situacích.

Obsahové zaměření předmětu:

- osvojení si techniky čtení a psaní
- srozumitelné vyjadřování ústní i písemnou formou
- získávání základních dovedností pro pochopení čteného textu
- zvládání orientace v jednoduchých textech
- získávání zájmu o čtení a literaturu
- zvládání psaní, opisu a přepisu jednoduchého textu
- praktické využití získané dovednosti čtení a psaní

Časová dotace:

Vyučovací předmět se realizuje v každém ročníku obou stupňů.

Čtení: 1. a 2. ročník - časová dotace 2 hodiny týdně
3. až 10. ročník - časová dotace 3 hodiny týdně

Psaní: 1. a 2. ročník - časová dotace 1 hodina týdně
3. až 9. ročník - časová dotace 2 hodiny týdně
10. ročník - časová dotace 1 hodina týdně

Průřezová témata:

Osobnostní a personální výchova – poznávání jednotlivých písmen, slabik, slov a jejich čtení a psaní, čtení s radostí a porozuměním, cvičení psaní vlastního podpisu, adresy, sdělení získávání pozitivního vztahu k literatuře.

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

učitel

- dbá při práci s žáky na předcházení komunikační bariéry
- dbá na správnou techniku čtení a psaní
- dbá na propojenost čtení a psaní
- udržuje při práci s žáky stálý zrakový kontakt
- využívá v hojné míře her a názorných demonstrací k osvojení si čtecích a psacích dovedností
- využívá zpětnou vazbu jako důkaz porozumění čteného a psaného textu
- vysvětluje žákům učivo přiměřeně jejich komunikačním schopnostem
- vede žáky k reprodukování textu a sdělení podstatného
- vysvětluje žákům význam pojmů, s kterými se setkávají v běžném životě
- zadává úlohy, které vycházejí v co největší míře z praktického života, úkoly rozvíjející tvořivost žáků
- nabízí žákům práci s učebnicemi, pracovními sešity a vhodnými učebními pomůckami, PC
- rozvíjí správné techniky čtení a psaní, především směřuje žáky ke čtení s porozuměním a k práci s textem
- rozvíjí u žáka dovednosti potřebné k osvojování učiva

žák
dle svých schopností

- je schopen přijímat nové informace a dle svých možností je využívat v praxi
- má dovednosti potřebné k osvojování učiva, má osvojenou správnou techniku čtení a psaní, získává další informace
- čte a píše s porozuměním

Kompetence k řešení problémů

učitel

- pracuje s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení
- motivuje žáka při neúspěchu a hodnotí nejen výkon ale i snahu
- směřuje žáky ke klidnému řešení konfliktních situací

žák
dle svých schopností

- najde či opraví chybu v textu
- dokáže si říci o radu, pomoc

Kompetence komunikativní

učitel

- vytváří příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu
- podporuje čtením správnou výslovnost
- využívá rytmizaci k pochopení rozložení slova na slabiky
- využívá jednoduchý text nejen na čtení, ale také k získání postojů, dokončování příběhů, vcítění se do různých situací, rolí
- směřuje žáky k využívání textů v komunikaci se svým okolím
- rozvíjí fonematický sluch
- umožňuje žákům, aby si vzájemně sdělovali své názory a pocity
- žákovi umožňuje pracovat v kolektivu a tím rozšiřuje jeho pracovně – komunikativní schopnosti

žák
dle svých schopností

- dorozumívá se v běžných komunikačních situacích, jednoduše a účelně se vyjadřuje ústní i písemnou formou spisovného jazyka, rozumí jednoduchému probíranému textu.

Kompetence sociální a personální

učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat ve skupině
- směřuje žáky ke vzájemné toleranci a respektování osobnosti, k respektování názorů druhých, smyslu pro spravedlivost (např. dramatizace)
- předkládá skupině i jednotlivcům úkoly přiměřené jejich schopností se zřetelem na postižení
- podporuje u žáka sebedůvěru a individualitu ve využívání metod v nácviku čtení a psaní

žák
dle svých schopností

- má zdravé sebevědomí
- dodržuje při komunikaci zásady slušného chování

Kompetence občanské

učitel

- dbá na dodržování dohodnutých pravidel
- vede žáky ke vzájemné toleranci a respektování osobnosti

žák
dle svých schopností

- je schopen dle svých možností podřídit se pravidlům
- je schopen dle svých možností respektovat sebe i své okolí

Kompetence pracovní

učite

- zadává praktické úkoly odpovídající schopnostem žáků
- vyžaduje dokončení práce
- dbá na plnění hygienických a pracovních podmínek při čtení a psaní

- motivujeme žáka k dokončení úkolu v co nejlepší možné kvalitě a nejoptimálnějším čase
- vede žáky ke správném užívání materiálů a psacích potřeb
- zadává praktické úkoly ze čtení a psaní
- pěstuje u žáků schopnost prostorové orientace v makro i mikroprostoru, orientace ve třídě, v učebnici, sešitě apod.

žák
dle svých schopností

- pracuje samostatně
- udržuje si učební prostor
- pracuje s učebnicemi, sešity

U žáků s PAS učitel předkládá úkoly ve strukturované formě, vytváří pevné a předvídatelné prostředí a modelové situace k nácviku řešení různých problémů.

U žáků se zrakovým, sluchovým a tělesným handicapem učitel využívá speciální nebo upravené pomůcky, využívá haptiku. Přizpůsobuje pracovní prostředí adekvátně žákovým potřebám.

JAZYK ČESKÝ
ČTENÍ – I. stupeň

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání.	Dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání	základy techniky mluveného projevu rozvoj komunikačních schopností - cvičení mluvidel, gymnastika jazyka artikulační cvičení dechová cvičení - pravidelné dýchání hlasová cvičení - zřetelná artikulace, tempo řeči, ovládání síly hlasu cvičení a hry zaměřené na rozvoj zrakového vnímání cvičení a hry zaměřené na rozvoj sluchového vnímání – rytmizace slov cvičení a hry zaměřené na rozvoj řeči těla, zvuků a slov	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace	ŘV PAS KSD
Číst slabiky a dvojslabičná slova, skládat slova ze slabik.	Číst samohlásky, vybrané souhlásky a jednoduchá slova	čtení ze Slabikáře globální čteni vyvození hlásek a písmen **a, A, i, I** pojmy věta, slovo, slabika, hláska, písmeno malé, velké, tištěné, psané hláska a písmeno **a,A,i, I** ve funkci spojky mezi obrázky hláska a písmeno **m, M** - čtení slabik **ma, Ma, mi, Mi** hláska a písmeno **e, E** - čtení slabik čtení dvojslabičných slov – **máma, mami, máme** hláska a písmeno **o, O, u, U, l, L, v, V** čtení slabik a dvojslabičných slov hláska a písmeno **t, T, y, Y, s, S, j, J**	OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	PRV KSD

		čtení otevřených slabik, čtení dvojslabičných slov z otevřených slabik čtení psacích písmen a psaných slabik		
Tvořit věty podle obrázků	Tvořit věty podle obrázků	řazení obrázků na řádek, na více řádků - čtení obrázků čtení obrázků zleva doprava dějové řazení obrázků tvoření vět k obrázkům – chápání obsahu jednoduchých vět		M ŘV KSD
Orientovat se na stránce i řádku.	Orientovat se na stránce i řádku	seznámení s leporely a knihami pro děti orientace na stránce, na řádku čtení zleva doprava čtení obrázků – globální čteni cvičení a hry zaměřené na orientaci v prostoru - pojmy nahoře, dole, uprostřed vpravo, vlevo první, poslední, vpředu, vzadu, před, za		M PAS ŘV KSD
Chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem.	Číst a chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem	čtení ze Slabikáře, knih pro děti čtení jednoduchých vět doplněných obrázkem	OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV KSD
	Porozumět obsahu předčítaného textu.	poslech předčítaného textu (předčítání pohádek, veršů, příběhů z reálného prostředí) poslech vyprávění, říkadel, básničky, rozpočítadla, hádanky chápání nových slov, citová reakce na obsah předčítaného textu porozumění obsahu předčítaného textu		

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 4. - 6. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Zvládat čtení probraných tiskacích i psacích písmen.	Zvládat čtení probraných tiskacích i psacích písmen	upevňování čtení slov zvládnutých v 1. období čtení jednoslabičných slov s uzavřenou slabikou **mám, sám, tam** hláska a písmeno **p, P** dvojslabičná slova a trojslabičná slova typu **pomalu** hláska a písmeno **n, N** slova typu **pes** hláska a písmeno **š,Š,d,D** slova typu **dopis** předložkové vazby typu **do lesa** hláska písmeno **z, Z, k, K, b, B, c, C** dvojhláska **ou,Ou,au,Au** slova typu **kousek** čtení dvojslabičných slov s otevřenými i uzavřenými slabikami čtení snadných třískabičných slov	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace	IKT ŘV KSD
Rozlišit stejně znějící slova různého významu.	Rozlišit stejně znějící slova různého významu	rozlišování stejně znějících slov		ŘV KSD
Umět reprodukovat krátký text podle ilustrací a návodných otázek.	Snažit se reprodukovat krátký text podle ilustrací a otázek	seznamování s literaturou pro děti prohlížení a čtení dětských časopisů poslech vyprávění, CD, pohádek reprodukce, dramatizace jednoduchých pohádek		ŘV KSD
Orientovat se ve větě.	Orientovat se ve větě	orientace na stránce, na řádku prohlížení a čtení dětských časopisů čtení snadných textů orientace ve větě tichým čtením		ŘV KSD

Číst s porozuměním jednoduché věty.	Rozumět čtenému.	čtení jednoduchých vět s porozuměním čtení snadných textů s porozuměním		ŘV KSD
Přednášet krátké říkanky a básničky.	Pamatovat si krátké říkanky a básničky a reprodukovat je	poslech textů pro děti – pohádky, vyprávění, říkadla, básničky, rozpočítadla, hádanky přednes krátkých říkadel a básniček - rozvoj citu pro rytmus a fonematického sluchu, ovládání dechu	OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV KSD

II. stupeň

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 7. - 10. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Číst všechna tiskací i psací písmena.	Zvládat čtení všech tiskacích i psacích písmen	hláska a písmeno **r, R, č, Č, h, H, ž, Ž, f, F, g, G, ř, Ř, ch, Ch** čtení slov se souhláskovými skupinami v různé obtížnosti a slov se skupinami **di, ti, ni, dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, ť, ň, ď** čtení psacího písma	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace	IKT M ŘV KSD
Zvládat čtení krátkého jednoduchého textu.	Zvládat čtení krátkého jednoduchého textu	čtení leporel, dětských knih čtení knížek pro děti a mládež čtení dětských časopisů		ŘV KSD
Orientovat se ve čteném textu.	Zvládat orientaci ve čteném textu.	čtení s porozuměním orientace v textu		ŘV KSD
Zapamatovat si obsah přečteného textu a umět reprodukovat	Rozumět obsahu čteného textu a zapamatovat si jej.	čtení leporel, dětských knih, kalendářů, katalogů, reklamních textů, televizní program čtení knížek pro děti a		ŘV VL KSD

snadný krátký text.		mládež čtení obrázkových knih encyklopedické povahy - nadpisy, texty k obrázkům čtení časopisů a novin čtení názvů ulic, obchodů		
	Vlastními slovy převyprávět snadný krátký text.	reprodukce textu s akcentem na čtení s porozuměním rozvíjení souvislého vyjadřování		
Přednášet říkanky a básničky.	Přednášet říkanky a básničky podle svých schopností.	čtení krátkých básniček a textů písní učení textu zpaměti reprodukce říkanek a básniček	OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV KSD
Získat pozitivní vztah k literatuře.	Na základě vlastních zkušeností získávat kladný vztah k literatuře.	literatura pro děti dětské časopisy jednoduché dětské knížky prohlížení a čtení literatury pro děti poslech vyprávění, CD, pohádek … dramatizace jednoduchých pohádek	OSV/ Osobnostní rozvoj – psychohygiena	ŘV KSD
Orientovat se v jednoduchýc h návodech podle obrázků.	Zvládat čtení jednoduchých návodů podle obrázkové předlohy.	čtení návodů k různým činnostem čtení návodů k použití na obalech výrobků čtení kuchařské knihy	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	ŘV KSD

PSANÍ - I. Stupeň

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Dodržovat správné držení psacího náčiní.	Cvičit úchop psacího náčiní.	cvičení jemné motoriky cvičení prstů, zápěstí, lokte, ramene cvičení úchopu psacího náčiní	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti	PAS
	Dodržovat správné držení psacího náčiní při grafomotorických cvičeních.	obtahovací cviky jednotažné obtahování oválů, kruhů svislé rovné a vodorovné čáry zleva doprava kruh, tečky horní oblouky svislé šikmé čáry, čáry všemi směry zuby - pila spirály, vlnovky horní, dolní smyčka vertikální smyčky, smyčky v různých pozicích stoupající šikmá čára s mírným prohnutím (s,t,k) ostrý obrat (t, p, j) horní zátrh (m, n) dolní zátrh (e, l, b, m) horní klička (j, y, g) srdcovka (s) – lipový květ písmeno a, o (šikmý ovál a dolní zátrh)		
Vyvodit písmena podle obrázků.	Vyvodit písmena podle obrázků	práce s obrázky poznávání tvaru (grafické podoby) tiskacích písmen poznávání písmen podle obrázků poznávání počátečního písmene podle obrázku		PAS ŘV KSD
Odlišovat délku samohlásek.	Ústně odlišovat délku samohlásek.	slabiky dvojslabičná slova		ŘV KSD

Psát velká hůlková písmena.	Snažit se psát velká tiskací písmena.	obtahování tiskacích písmen psaní velkých tiskacích písmen – **A, I, E, M, O, U, L, V, T** opis písmen opis slabik, jednoduchých slov		
Psát a spojovat písmena a tvořit slabiky.	Psát písmena.	psaní písmen - **i, e, m, u, a, o, l, v, t** opis a přepis písmen čtení psacího písma	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	
	Psát slabiky s procvičeným i písmeny.	psaní slabik se snadnými spojovacími tahy - **ma, má, me, mé, mi, mí, la, lá, le, lé, li, lí**		
Zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním.	Vyvářet si potřebné hygienické, pracovní a estetické návyky při psaní	hygiena zraku správné sezení při psaní	OSV/ Osobnostní rozvoj – psychohygiena	PČ
Napsat hůlkovým písmem své jméno.	Napsat hůlkovým písmem své jméno	psaní vlastního jména		ŘV KSD

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 4.- 6. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Psát písmena, která umí číst.	Zvládat psaní písmen, která umí číst.	psaní písmen z 1.období velká písmena – **A, O, V, M** malá písmena - **s, j, y, p, n, š, d, z, k, b, c, au, ou** psaní na počítači	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	PAS M ŘV IKT E
Opisovat a přepisovat slabiky a jednoduchá slova.	Opisovat a přepisovat slabiky a jednoduchá slova	spojování malých psacích písmen se samohláskami psaní slabik a slov se snadným hláskovým spojením		IKT

		psaní slov - **mele, láme, máme, mami, mimi, málo, malé , umí** .... **tam, mám** jednoduchá slovní spojení opis a přepis slabik a slov		
Ovládat psaní hůlkového písma.	Zvládat psaní hůlkového písma	**Y, S, J, P, N, Š, D, Z, K, B, C** opis slov psaní vlastního jména psaní krátkých slovních spojení		IKT ŘV KSD
Psát písmena a slabiky podle diktátu.	Snažit se psát písmena a slabiky podle diktátu	psaní písmen psaní slabik	OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	IKT
Opsat číslice.	Opisovat číslice	psaní číslic		M, IKT

II. stupeň

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 7. - 10. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Dbát na čitelný písemný projev.	Snažit se psát čitelně a úhledně.	psaní hůlkových písmen – **R, Č,H, Ž, F,G, Ř,Ch** psaní malých psacích písmen–**r, č, h, ž, f, g, ch, ř** psaní velkých psacích písmen – **I, M, E, U, L, T, Y, S, J, P, N, Š, D, Z, K, B, C, R, Č, H, Ž, F, G, Ř, Ch**	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	ŘV M
Psát slabiky a jednoduchá slova i podle diktátu.	Psát slabiky a jednoduchá slova.	psaní slabik psaní snadných dvouslabičných slov diktát slabik a slov		

Opsat slova a jednoduché věty.	Opsat známá slova a jednoduché věty.	opis slov opis snadných vět psaní na počítači	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností oznávání	IKT ŘV KSD
Napsat nebo opsat jednoduché sdělení podle předlohy.	Zvládat psaní jednoduchého sdělení.	psaní textu jednoduchého sdělení opis textu jednoduchého sdělení	OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	ŘV KSD
Přepsat krátký jednoduchý text.	Zvládat přepsat snadný text.	přepis slov přepis jednoduchých textů		
Podepsat se psacím písmem.	Umět se podepsat	psaní vlastního jméno a příjmení psaní adresy		E ŘV KSD VL
Napsat nebo opsat běžné písemnosti – adresu, přání, dopis podle vzoru.	Napsat krátkou korespondenci.	psaní běžných písemností opis běžných písemností - krátká korespondence, psaní pohlednic, přání k Vánocům, k svátku,…		VL ŘV
Psaní číslic i podle nápovědy.	Psát číslice.	psaní číslic		M

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	**Název předmět**
JČ	Jazyk český
M	Matematika
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
IKT	Informační a komunikační technologie
PRV	Prvouka
VZ	Výchova ke zdraví
VL	Vlastivěda
PŘ	Přírodověda
E	Estetika
PAS	Pohybové aktivity a stimulace
PČ	Pracovní činnosti

5.2. ŘEČOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="11">vyučovací blok
skupinová a individuální práce

třída
návštěvy divadel, knihoven, výstav

práce s PC</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Jazyková komunikace</td><td rowspan="10">Řečová výchova</td><td>1.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>1</td></tr>
</table>

Vzdělávací oblast **Jazyková komunikace** má stěžejní postavení ve výchovně – vzdělávacím procesu žáků základní školy speciální.
Zvládnutí jeho obsahu je hlavní podmínkou pro rozvoj osobnosti žáka, pro jeho schopnost žít ve společnosti, získávat informace, zvládat společenské situace, navazovat vztahy a orientovat se v prostředí, které ho obklopuje.

Vyučovací předmět **Řečová výchova** se zaměřuje na osvojení a užívání mateřského jazyka v jeho mluvené podobě, na správné a srozumitelné vyjadřování, na rozvoj slovní zásoby, aktivní i pasivní, a komunikačních dovedností.

Součástí vzdělávacího oboru Řečová výchova je **Dramatická výchova,** která pomáhá v rozvoji komunikace i sociálních vztahů. Je zaměřena na osobnostní a sociální rozvoj žáků, rozvíjí jejich komunikační schopnosti verbální i nonverbální povahy. Prostřednictvím tvůrčích aktivit a kolektivní dramatické tvorby rozvíjí u žáků jejich herní dovednosti. **Dramatická výchova** podněcuje tvořivé myšlení, obrazotvornost, reguluje spontánní chování, kontrolu emocí a zvýšení sebevědomí.

Obsahové zaměření předmětu:

- rozvíjení řečových schopností a tvořivého myšlení
- schopnost vyjádření vlastních pocitů a myšlenek
- dorozumívání se v běžných komunikačních situacích
- kultivovaný projev v běžných situacích
- prožívání reálných citů, vztahů a postojů formou hry

V prvních ročnících jde především o pochopení funkce a pravidel komunikace. Příprava na verbální projev vhodnými stimulačními technikami mluvidel, nácvik správného dýchání a fonace, rozvoj souvislého vyjadřování. Pochopení výhody verbálního projevu před projevy nonverbálními.

Ve vyšších ročnících se zaměřujeme na vytváření modelových situací, situací běžného života, ve kterých žák může své komunikační schopnosti trénovat. Směřujeme působení k tomu, aby žák přiměřeným způsobem funkčně komunikoval v praxi.

Časová dotace

Vyučovací předmět se realizuje v každém ročníku obou stupňů.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova - umožňuje žákům vyjadřovat a prezentovat své postoje, přijímat role a zkoumat témata a situace na základě vlastního jednání.

Tematické okruhy Osobnostní a sociální výchovy:

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání 1. - 6. ročník
- Sebepoznání a sebepojetí 7. - 10. ročník
- Seberegulace a sebeorganizace 4. - 6. ročník
- Psychohygiena 1. - 6. ročník

Sociální rozvoj

- Poznávací schopnosti 1. - 3. ročník
- Mezilidské vztahy 1. - 10. ročník
- Komunikace 1. - 10. ročník
- Spolupráce a soutěživost 4. - 10. ročník

Morální rozvoj

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti 1. - 10. ročník
- Hodnoty, postoje, praktická etika 4. - 10. ročník

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

učitel

- dbá při práci s žáky na předcházení komunikační bariéry
- rozvíjí u žáka řečové schopnosti, myšlení, emocionální vnímání
- využívá v hojné míře her a názorných demonstrací
- vysvětluje žákům učivo přiměřeně jejich komunikačním schopnostem
- vede žáky k reprodukování textu a sdělení podstatného
- vysvětluje žákům význam pojmů, s kterými se setkávají v běžném životě
- zadává úlohy, které vycházejí v co největší míře z praktického života, úkoly rozvíjející tvořivost žáků
- podporuje motivaci žáka pro další spolupráci s ostatními
- vychází z konkrétních znalostí věcí, prostředí, předmětů, činností, s nimiž se žák denně setkává, a které důvěrně zná, má je zažité a je schopen je akceptovat
- pro porozumění řeči zařazuje smyslové hry
- využívá multisenzorický přístup
- zařazuje cvičení motoriky mluvidel

žák

dle svých schopností

- je schopen přijímat nové informace a dle svých možností je využívat v praxi

Kompetence k řešení problémů

učitel

- poskytuje žákovi vždy dostatečný prostor k vyjádření
- vede žáky ke klidnému řešení konfliktních situací
- nabízí optimální druh komunikace

žák
dle svých schopností

- dokáže si říci o radu, pomoc
- nenechá se odradit překážkami

Kompetence komunikativní

učitel

- klade otevřené otázky a tím vede žáky k vyjadřování celými větami
- zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují a komunikují, vytváří příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu
- umožňuje žákům, aby si vzájemně sdělovali své názory a pocity
- poskytuje žákovi vždy dostatečný prostor k vyjádření
- žáky vybízí ke kladení otázek (k věci)
- žákovi umožňuje pracovat v kolektivu a tím rozšiřuje jeho pracovně – komunikativní schopnosti
- mluví srozumitelně, přiměřeným tempem, přiměřeně hlasitou řečí a intonací, používá krátké jednoduché věty, ujistí se, zda žák rozuměl, teprve pak využívá vícestupňové pokyny a požadavky

žák
dle svých schopností

- dle svých schopností zvládá komunikovat ve škole i mimo školu
- umět vyjádřit svá přání a potřeby
- porozumět sdělení jiné osoby

Kompetence sociální a personální

učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat ve skupině
- podporuje u žáků rozvoj kladných vztahů a postojů
- podporuje u žáka sebedůvěru
- vede žáky ke kultivovanému projevu
- podporuje individualitu žáka v komunikaci

žák
dle svých schopností

- zvládá kontrolu nad svým chováním a emocemi
- přispívá k utváření pozitivních vztahů v kolektivu
- naslouchá spolužákům

Kompetence občanské

učitel

- dbá na dodržování dohodnutých pravidel v komunikaci
- směřuje žáky ke vzájemné toleranci a respektování osobnosti
- podněcuje žáky k vyjadřování svých názorů a postojů

žák
dle svých schopností

- je schopen respektovat sebe i své okolí
- zaujímá vhodné postoje

Kompetence pracovní

učitel

- zadává praktické úkoly odpovídající schopnostem žáků
- využívá speciálních pomůcek k nácviku komunikace
- využívá názorné pomůcky

žák
dle svých schopností

- dodržovat pořádek ve svém okolí
- umět se soustředit na svou práci

U žáků s PAS učitel předkládá úkoly ve strukturované formě, vytváří pevné a předvídatelné prostředí a modelové situace k nácviku řešení různých problémů.

U žáků se zrakovým, sluchovým a tělesným handicapem učitel využívá speciální nebo upravené pomůcky, využívá haptiku. Přizpůsobuje pracovní prostředí adekvátně žákovým potřebám.

ŘEČOVÁ VÝCHOVA

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Reprodukovat jednoduché říkanky a básničky	Snažit se rozvíjet komunikační dovednosti	cvičení mluvidel, gymnastika jazyka, dechová, hlasová a artikulační cvičení řeč těla, zvuků a slov gestikulace a obličejová mimika rozvoj slovní zásoby	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena	JČ E KSD
	Přednášet krátké básně, říkadla a rozpočítadla	krátké básně, říkadla, rozpočítadla		
Odpovídat na otázky slovem, větou	Pojmenovat předměty, které ho obklopují	předměty denní potřeby hračky pracovní nářadí kuchyňské nádobí oblečení jídla a nápoje ovoce, zelenina dopravní prostředky zvířata, ptáci květiny, stromy části lidského těla osoby dopravní prostředky činnosti dům a jeho části bytové zařízení	OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace, mezilidské vztahy	JČ PRV KSD
	Odpovídat na jednoduché otázky slovem, větou	rozumění slovním pokynům vyjádření jednoduché prosby, přání rozvíjení souvislého vyjadřování		
Dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů	Soustředit se na poslech, porozumět obsahu předčítaného textu	krátké pohádky, verše, příběhy z reálného prostředí význam nových slov		JČ

	Seznamovat se s hranou podobou pohádek a krátkých příběhů	divadelní představení dramatizace známých textů		
Popsat jednoduché obrázky	Tvořit jednoduché věty podle obrázků	obrazové knihy, ilustrace popis obrázků, fotek, piktogramů	OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	KSD
Reprodukovat krátký text podle otázek	Cvičit dovednosti zapamatování	hry na procvičování paměti, smyslového vnímání, pozornosti a soustředění	OSV/Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	JČ KSD
	Zapojovat se do tvůrčí práce, reprodukovat krátký text podle otázek	reprodukce krátkého textu jednoduchá dramatizace jednoduchá říkadla, rozpočítadla spojená s pohybem, rytmizací	OSV/ Sociální rozvoj - komunikace, mezilidské vztahy	

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 4. - 6. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Reprodukovat krátké texty podle jednoduché osnovy	Zvládat komunikační dovednosti	řeč těla, zvuků a slov gestikulace a obličejová mimika dechová, hlasová a artikulační cvičení rozvoj fonematického sluchu	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena	E JČ KSD
	Reprodukovat krátké texty, básně a říkadla	cvičení dovednosti zapamatování reprodukce jednoduchých příběhů přednes krátkých básní a říkadel		
Vyprávět zhlédnutý filmový nebo divadelní příběh podle návodných otázek	Vyprávět krátký dějový celek se zachováním dějové posloupnosti	krátké dějové celky návštěva divadelního, filmového představení	OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	KSD

Vyprávět jednoduchý příběh podle obrázků	Vyprávět jednoduchý příběh podle obrázků	popis obrázku - tvoření jednoduchých vět vyprávění děje podle vybraných obrázků	OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	
Popsat osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení za pomoci doprovodných otázek	Popsat osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení za pomoci doprovodných otázek	popis osob popis vnímaných předmětů popis jednoduchých činností	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	PRV KSD
Domluvit se v běžných situacích	Souvisle se vyjadřovat	rozvoj slovní zásoby, souvislého vyjadřování kultura mluveného projevu	OSV/ Osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	JČ KSD
	Domluvit se v běžných situacích	komunikace v různých situacích (modelové situace) vyřizování jednoduchých vzkazů dětem i dospělým		
Zvládat slovní formy společenského styku - pozdrav, prosba, poděkování	Umět pozdravit, poděkovat, poprosit	základní slovní formy společenského chování jednoduchá prosba a přání poděkování pozdrav	OSV/ Morální rozvoj –hodnoty, postoje, praktická etika	KSD
Dramatizovat jednoduchý krátký příběh z oblasti, která je žákům blízká	Vědět o možnostech literárního, divadelního a filmového zpracování příběhů.	seznámení s literárním, divadelním a filmovým zpracováním pohádky, příběhů seznámení s vhodnými druhy loutek	OSV/ Sociální rozvoj - komunikace, mezilidské vztahy, spolupráce a soutěživost	KSD JČ
	Podílet se na dramatizaci jednoduchého divadelního tvaru	dramatizace, improvizace herní dovednosti – reálné a fiktivní situace pohybové vyjádření divadelního představení, jednoduché pohádky, příběhy		

II. stupeň

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Dosáhnout srozumitelného mluvního projevu, širší slovní zásoby, snažit se o zřetelnou výslovnost	Srozumitelně komunikovat se svým okolím	systematická aktivizace slovní zásoby přiléhavost slovního označení podstatná jména – osoby,zvířata, předměty slovesa – co se dá s čím dělat, co dělám já, co ostatní přídavná jména – jaké je to, jaká je to věc, osoba, činnost, vlastnosti předmětů	OSV/ Sociální rozvoj - komunikace	JČ E KSD
	Zvládat základní techniky mluvního projevu	správné dýchání zřetelná artikulace všech hlásek a hláskových skupin ve slově přirozená intonace, hlasitost rytmizace		
Používat věty se správnými gramatickými strukturami	Zvládat gramaticky správný a souvislý řečový projev	správnost větných členů, větného přízvuku, přestávek a intonace řečového projevu správnost stavby věty a souvětí rozvoj fonematického sluchu hry k rozlišování jednotlivých hlásek a délky samohlásek rozklad slov na slabiky, skládání slov ze slabik		JČ
Dbát na kulturu mluveného projevu	Dbát na kulturu mluveného projevu	konverzační cvičení otázky a odpovědí souvislé vyjadřování rozvitost vyjádření, obsažnost, logičnost, přirozenost, citlivost nonverbální komunikace – gesta, mimika		

Komunikovat vhodně v běžných situacích a zvládat základní pravidla komunikace	Komunikovat vhodně v běžných situacích a zvládat základní pravidla komunikace	základní komunikační pravidla základní slovní formy společenského chování – pozdrav, prosba, poděkování, omluva vyřizování jednoduchých vzkazů	OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	PČ KSD
Popsat správně děje, jevy a osoby na obrázcích	Popsat správně děje, jevy a osoby na obrázcích	tvoření vět podle obrázků popis obrázků, dějů, zobrazených činností		JČ KSD
	Využívat při práci obrazové publikace	populárně naučná literatura dětská encyklopedie obrazové knihy		
Vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity	Vlastními slovy povědět o svých zážitcích, popsat své pocity	rozvíjení souvislého vyjadřování chápání obsahu slova spojování slov s významem vhodná slovní označení dané situace, děje, činnosti	OSV/ Sociální rozvoj – komunikace, sebepoznání a sebepojetí	KSD
Převyprávět vyslechnutý, přiměřeně náročný příběh, divadelní nebo filmové představení	Převyprávět vlastními slovy vyslechnutý příběh, divadelní nebo filmové představení	literární, divadelní a filmové zpracování pohádky, příběhu návštěva divadelního, filmového představení	OSV/ Sociální rozvoj - komunikace	KSD
Dramatizovat jednoduchý příběh nebo pohádku	Dramatizovat jednoduchý příběh nebo pohádku	literární, divadelní a filmová předloha pohádky, příběhu využití loutky při vyprávění příprava jednoduchých rekvizit	OSV/ Sociální rozvoj – komunikace, mezilidské vztahy, spolupráce a soutěživost	E JČ KSD

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	Název předmět
JČ	Jazyk český
M	Matematika
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
IKT	Informační a komunikační technologie
PRV	Prvouka
VZ	Výchova ke zdraví
VL	Vlastivěda
PŘ	Přírodověda
E	Estetika
PAS	Pohybové aktivity a stimulace
PČ	Pracovní činnosti

5.3. KOMUNIKAČNÍ A SOCIÁLNÍ DOVEDNOSTI

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="11">převážně individuální práce
skupinová práce
vyučovací blok
práce na PC
třída
akce</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Jazyková komunikace</td><td rowspan="10">Komunikační a sociální dovednosti</td><td>1.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>+1</td></tr>
</table>

Předmět **Komunikační a sociální dovednosti** vznikl ze vzdělávací oblasti **Jazyková komunikace**.

Škola vzdělává žáky s kombinovaným postižením, absencí verbálního vyjadřování i žáky s různými poruchami v komunikaci. Všichni žáci tedy potřebují specifickou péči v oblasti komunikace. Proto vznikl speciálně pedagogický předmět Komunikační a sociální dovednosti. Předmět je rozdělen do čtyř okruhů na sobě nezávislých, ale kopírujících řečové a sociální handicapy žáků. Splnění těchto požadavků (výstupů) je důležité k začlenění žáků do společnosti a návazné integrace. Výběr či kombinace okruhů předmětu bude provedena na základě individuální komunikační potřeby žáka a jeho schopností.

Bude vždy nazván Komunikační a sociální dovednosti. Jelikož se zde bude jednat hlavně o nácviky stěžejní se stává individuální práce s žákem. Učivo daného předmětu bude prolínat celým výchovně vzdělávacím systémem.

Předmět Komunikační a sociální dovednosti zahrnuje čtyři okruhy:

- Alternativní komunikace
- Komunikace a orientace sluchově postižených
- Komunikace a orientace zrakově postižených
- Konverzační cvičení

Alternativní komunikace - je pro žáky, u nichž je verbální komunikace omezena nebo zcela nemožná. Vzdělávání a komunikace běžně užívanými metodami není možná, proto jsou pro tyto žáky určeny Augmentativní a alternativní komunikační systémy, které přizpůsobujeme mentální úrovni žáků. Tyto systémy jim napomáhají překonávat komunikační bariéry, dorozumívat se, komunikovat se svým okolím, vyjadřovat svoje pocity, přání a reagovat na podněty. V opačném případě se žák stává pasívním komunikujícím.
Využití netradičních speciálních metod a technik umožňuje žákům přístup ke vzdělání a jeho zvládnutí v rámci individuálních možností. Plně nahrazují nebo doplňují mluvenou řeč

Komunikace a orientace sluchově postižených - je určena pro žáky se sluchovou vadou, kde je nutná komunikační korekce založena na gestech nebo znakování. Přizpůsobení prostředí a odstranění komunikačního deficitu u žáka se sluchovou vadou je nadále určující k pochopení a získání všech vědomostí, dovedností a návyků.

Komunikace a orientace zrakově postižených - je určena žákům se zrakovou vadou různého stupně. Jelikož žáci nemají zrakovou kontrolu, nebo ji mají velmi malou, jde především o to, naučit žáka orientaci ve všem co jej obklopuje, a poznatky dle schopností žáka propojovat do komunikace verbální (popř. alternativní), dle schopností i písemné. Naučit komunikovat žáka zrakově postiženého odstraňuje komunikační bariéry a socializuje jej tak do společnosti.

Konverzační cvičení - je určeno všem žákům ovládajícím na různé úrovni verbální komunikaci, ve které se budou dle svých schopností zdokonalovat. Jde především o cílené rozvíjení slovní zásoby, pochopení významu slov, správné tvorby věty, účelné komunikace.

V nižších ročnících se zaměřujeme u žáků na pochopení a uvědomění si sebe jako komunikačního partnera a pochopení principu komunikace. Žák vnímá různé podněty a reaguje na ně. Snaží se vyjadřovat své pocity a potřeby, vychází z praktických zkušeností, které tvoří základ komunikace. Učí se správně zacházet a vyjadřovat způsobem komunikace, jež mu nejvíce vyhovuje.

Ve vyšších ročnících se zaměřujeme na rozvíjení již získaných komunikačních i sociálních dovednostech, na správnou komunikaci mezi sebou ve známém prostředí, ale i na komunikaci na veřejnosti. Žáci se snaží komunikací vyjádřit co nejpřesněji, a to dle svých komunikačních schopností.

Časová dotace

Předmět je realizován ve všech ročnících pomocí disponibilní časové dotace 1 hodinou týdně.

Průřezové témata

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopností poznávání, já jako zdroj informací, modelové situace a cvičení sebeovládání, rozvoj pasívní a aktivní slovní zásoby, postupné seznamování a využívání řeči těla, zvuků, slov a výrazem řeči, verbální i neverbální komunikaci, zvládání chování a rozhodování v různých situacích běžného života.

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

učitel

- nechává dostatek času ke zpracování a vyjádření se
- nevykonává činnosti ani nedává odpovědi za žáka, pouze pomáhá, je – li třeba
- používá strohé jednoznačné pokyny, nekumuluje více informací do jednoho sdělení
- používá stejná slova, znaky, symboly, gesta pro pojmenování klíčových činností
- zajistí propojení komunikace s praktickým využitím
- zajistí vhodně zvolený způsob komunikace tak, aby se žák domluvil se svým okolím
- zajistí žákovi dostatek informací a smyslových podnětů k vytvoření si celkové představy dané situace
- směřuje žáky jednotlivými kroky k nácviku dovednosti a splnění úkolu, klade žákům kontrolní otázky, zda úkol pochopili
- pracuje dle metodik konkrétních komunikačních systémů
- navazuje v ostatních předmětech na dosažené komunikační dovednosti žáka

žák
dle svých schopností

- chápe jednoduché pokyny, verbální, neverbální a je schopen na ně reagovat
- komunikuje se svým okolím verbálně, neverbálně, je schopen osvojit si jednoduché dovednosti
- využívá náhradní smysly
- má osvojený komunikační systém

Kompetence k řešení problémů

učitel

- vytváří žákům vhodné podmínky pro plnění zadaných úkolů a řešení konkrétních situací vzhledem k jeho smyslovému handicapu
- upozorní žáka předem, co se s ním bude dít a tím předchází nečekaným situacím
- seznámí žáka s případným omezením vzhledem k jeho vadě, nebezpečnými situacemi a jejich důsledky
- umožňuje žákům dostatečnou zpětnou vazbu
- opakujícími se postupy rozvíjí a posiluje u žáků paměť a samostatné myšlení při hledání řešení konkrétních situací
- komentuje a popisuje činnosti a děje prováděné s žákem nebo děje v okolí pro snadnější orientaci
- podporuje zvídavost a aktivitu žáka při snaze najít řešení zadaného úkolu tak, aby byl úspěšný
- vytváří žákům pro snadnější orientaci pravidelné rituály
- posiluje v žákovi odolnost proti strachu z neznámého
- směřuje žáky k řešení dané situace klidným způsobem bez přehnaných emocí

žák
dle svých schopností

- využívá kompenzačních pomůcek a specifických postupů (vzhledem ke svému handicapu) při řešení úkolu
- využívá všech svých zachovalých smyslových funkcí pro bezpečnou orientaci a aktivní komunikaci
- je schopen podřídit se většinovému názoru a přijmout odlišné řešení
- je schopen vnímat své odlišné potřeby

Kompetence komunikativní

učitel

- používá adekvátní citové zabarvení hlasu, gest
- dbá na nejvyšší možnou míru srozumitelnosti komunikace
- zapojuje u žáka do komunikace všechny smyslové vjemy
- používá správné oslovení „ty“ a žákovo jméno, nemluví ve 3.os.
- vždy osloví jménem toho, s kým komunikuje
- zajistí žákům vhodné prostředí (bezpečí, klid, teplota, světlo) a prostředky (kompenzační pomůcky, alternativní komunikace), které umožní žákům v co největší možné míře komunikaci s okolím
- respektuje individuální míru potřeby žáka komunikovat s okolím, jeho povahové vlastnosti a volí přiměřenou míru podnětů tak, aby žáka nevystavoval psychické zátěži

žák
dle svých schopností

- umí navazovat kontakt s okolím
- dokáže oslovit toho, s kým mluví
- dokáže adresně sdělit své pocity a potřeby
- dokáže sdělit svůj názor
- vnímá verbální a neverbální komunikaci a umí na ni reagovat

Kompetence sociální a personální

učitel

- využívá vhodné motivační metody tak, aby žáci při výuce zažívali pocit úspěchu a radost z práce
- podporuje u žáků vzájemnou komunikaci
- dohlíží nad dodržováním stanovených pravidel komunikace s jednotlivcem či ve skupině
- podporuje co největší samostatnosti v navazování kontaktů, sociálních vztahů a orientaci ve společnosti, posiluje u žáka vnímání svých specifických potřeb
- posiluje žákovo zdravé sebevědomí a potřebu dorozumět se se svým okolím, respektovat pravidla komunikace se stejně postiženými i zdravými lidmi

žák
dle svých schopností

- je schopen spolupráce
- vnímá užší i širší prostor kolem sebe
- umí oslovit osobu jménem nebo vyjádřit neverbálně, s kým chce komunikovat

Kompetence pracovní

učitel

- motivuje žáky k dokončení úkolu v co nejlepší možné kvalitě a nejoptimálnějším čase
- nacvičuje správné používání pomůcek a techniky
- zadává praktické úkoly odpovídající schopnostem žáků
- nacvičuje s žáky vytváření postupu podle pokynů
- při nácviku pracovních dovedností volí jednoduché a bezpečné pracovní postupy a pomůcky se srozumitelným slovním komentářem a názorným předvedením

žák
dle svých schopností

- používá kompenzační pomůcky
- zvládá jednoduché pracovní činnosti a umí jednoduše popsat, co právě dělá
- orientuje se v užším i širším prostoru

U žáků s PAS učitel předkládá úkoly ve strukturované formě, vytváří pevné a předvídatelné prostředí a modelové situace k nácviku řešení různých problémů.

U žáků se zrakovým, sluchovým a tělesným handicapem učitel využívá speciální nebo upravené pomůcky, využívá haptiku. Přizpůsobuje pracovní prostředí adekvátně žákovým potřebám.

KOMUNIKAČNÍ A SOCIÁLNÍ DOVEDNOSTI
ALTERNATIVNÍ KOMUNIKACE

Žák by měl:

ŠKOLNÍ VÝSTUP	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Uvědomovat si svoji osobnost.	identifikace s fotografií – přiřazování fotky ke své osobě – já, pozorování se v zrcadle identifikace svého chování, činností slovní doprovod co děláš / vytváření pasivní slovní zásoby	OSV/ Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena	PRV ŘV
Chápat princip komunikace	nácvik základních jednoduchých dovedností dle metodiky konkrétních alternativních komunikačních systémů využívání logopedických a počítačových programů postupné budování slovní zásoby – komunikační slovník, vytváření nových pojmů, přechod od konkrétního předmětu k symbolu, fixace, využití	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/Sociální rozvoj – komunikace	ŘV JČ
Vyjadřovat adekvátně své potřeby	nácvik základních jednoduchých dovedností dle metodiky konkrétních alternativních komunikačních systémů využívání logopedických počítačových programů	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV
Reagovat adekvátně na podněty z okolí	předvídatelné chování a manipulace - oslovení a sdělení předem vnímání a uvědomění si správné reakce v každodenních situacích systém stejných jednoduchých otázek ano – ne ke konkrétní situaci (např. výběr jídla, činnosti)	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	ŘV PRV
Umět se dorozumět s okolím	nácvik v jednoduchých modelových situacích využívání různých způsobů komunikace (verbální i neverbální)		ŘV

Žák by měl:

ŠKOLNÍ VÝSTUP	*UČIVO 4. - 6. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Uvědomovat si svoji osobnost	identifikace s fotografií – přiřazování fotky ke své osobě – já identifikace s různými fotografiemi své osoby identifikace svého chování, činností, slovní doprovod, co děláš / vytváření pasivní slovní zásoby a rozvoj aktivní slovní zásoby výběr své fotky mezi spolužáky, členy rodiny	OSV/ Osobnostní rozvoj Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti	PRV ŘV
Chápat princip komunikace	nácvik samostatného využívání konkrétních alternativních komunikačních systémů aktivní využívání logopedických počítačových programů postupné budování slovní zásoby – komunikační slovník vytváření nových pojmů, symboly, fixace, využití	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV IKT JČ
Vyjadřovat adekvátně své potřeby	nácvik dle metodiky konkrétních alternativních komunikačních systémů aktivní využívání logopedických počítačových programů slovní zásoba ze symbolů pro běžné úkony otázky pro jednoznačné odpovědi komentované činnosti /používat stejná slova/ nácvik komunikace v modelových situacích s dospělými podpora komunikace v přirozených situacích se spolužáky požádání o dovolení použít WC, kapesník, přidání si jídla požádání o hračku, stavebnici	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV IKT
Reagovat adekvátně na podněty z okolí	předvídatelné chování a manipulací - oslovení a sdělení předem při běžných denních činnostech nácvik v modelových situacích posilování a upevňování správné reakce v každodenních situacích	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a	ŘV PRV

		rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	
Umět se dorozumět s okolím	nácvik v modelových situacích (běžné denní situace) aktivní používání různých způsobů komunikace	OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV PRV

Žák by měl:

ŠKOLNÍ VÝSTUP	***UČIVO 7. - 10. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Uvědomovat si svoji osobnost	identifikace se svou osobou na různých společných fotografiích přiřazování hlasového záznamu k fotce kolektivní hry „podej, přihraj ...“	OSV/ Osobnostní rozvoj Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti	ŘV
Chápat princip komunikace	aktivní využívání konkrétních alternativních komunikačních systémů nácvik samostatnosti při komunikaci s okolím postupné rozšiřování obrázkové slovní zásoby a symbolů – komunikační slovník, vytváření nových pojmů, využití komunikačních systémů v různých oblastech společenského života využívání logopedických počítačových programů komunikace se spolužáky vyřizování vzkazů	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace, mezilidské vztahy	ŘV IKT
Vyjadřovat adekvátně své potřeby	aktivní využívání konkrétních alternativních komunikačních systémů využívání logopedických počítačových programů rozvoj slovní zásoby ze symbolů pro běžné úkony otázky pro jednoznačné odpovědi komentované činnosti (používat stejná slova) nácvik komunikace	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace OSV/Morální rozvoj –	ŘV IKT

	v modelových situacích s dospělými podpora komunikace v přirozených situacích se spolužáky, v rodině, v běžných životních situacích	řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	
Reagovat adekvátně na podněty z okolí	nácvik v modelových situacích uplatňování správné reakce v každodenních situacích	OSV/ Osobnostní rozvoj - Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV
Umět se dorozumět s okolím	nácvik v modelových situacích – vzkazy v rámci školy komunikace s cizími lidmi mimo školu aktivní používání komunikace individuální rozhovory ve zvoleném systému dle obtížnosti tématu	OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV

KOMUNIKACE A ORIENTACE SLUCHOVĚ POSTIŽENÝCH

Žák by měl:

ŠKOLNÍ VÝSTUP	***UČIVO 1. - 3. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Uvědomovat si svoji osobnost	vnímání vlastního těla uvědomění si vlastní osoby - v zrcadle, na fotce, na skupinové fotce – pojem já ztotožnění se svým jménem reakce na jméno já a moje rodina práce s obrázky a fotografiemi přiměřená reakce na pohled, dotyk, pohyb	OSV/ Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí, psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	PRV ŘV
Chápat princip komunikace	správná poloha, postoj při komunikaci – čelem ke komunikujícímu, přiměřená vzdálenost a dobré osvětlení	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	ŘV JČ

	vnímání mluvené řeči - vnímání výdechového proudu při řeči, vibrací na krku cvičení očního kontaktu sledování pohybu rtů a gest, znaků nácvik pohybů rukou, paží, postavení těla nácvik výrazu obličeje nácvik reakce na jednoduché pokyny oslovení osoby s níž chce komunikovat (dospělého, kamaráda) dotekem, gestem rozvoj komunikačních dovedností - jednoduché znaky (máma, táta, kočka, …)	OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	
Vyjadřovat adekvátně své potřeby	uvědomění si vlastních základních životních potřeb upozornění na sebe vyjádření libosti, nelibosti vyjádření souhlasu, nesouhlasu, symboly – ano, ne vyjádření pojmů - chci, nechci vyjádření přání, poděkování	OSV/ Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV PRV
Reagovat adekvátně na podněty z okolí	vnímání podnětů z okolí všemi smysly přiměřené reakce na podněty z okolí – obličejová mimika, gestikulace posilování náhradních smyslů, hlavně hmatu a zraku při komunikaci a orientaci v okolí posilování a využívání zachovalých sluchových funkcí reakce na jednoduché pokyny	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV PRV
Umět se dorozumět s okolím	odbourávání komunikačních bariér využívání všech smyslů k navázání kontaktu a orientaci prolínání verbální i neverbální komunikace využívání řeči těla - pohyby rukou, paží, postavení těla, výraz obličeje, očí využívání audiovizuální techniky modulační faktory řeči	OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV PRV

Žák by měl:

ŠKOLNÍ VÝSTUP	*UČIVO 4. - 6. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Uvědomovat si svoji osobnost	přiměřená reakce na pohled, dotyk, pohyb přiměřená reakce na řeč – pohyb rtů, mimika obličeje, gesta rozlišování pojmů „já, ty, můj, tvůj“ já a moje rodina postavení jednotlivých členů v rodině pravidla pro soužití v rodině	OSV/ Osobnostní rozvoj Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti	PRV ŘV
Chápat princip komunikace	vnímání znakové řeči - sledování výrazu obličeje, pohybu rtů, gest, znaků a řeči těla během komunikace dodržování pravidel společenského chování na veřejnosti, při komunikaci upevňování pohybů rukou, paží, postavení těla upevňování výrazu obličeje spojení mluveného slova se znakem, gestem spojení konkrétního předmětu, osoby, činnosti, situace, obrázku se znakem, gestem porozumění slovům – znakům napodobování pohybu rtů – samohlásky napodobování jednotlivých gest, znaků zapojování pohybu, gest a výrazu obličeje do komunikace rozvoj komunikačních dovedností - jednoduché znaky, složené znaky, jednoduché věty složené ze dvou znaků seznámení s prstovou abecedou	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace, mezilidské vztahy OSV/Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV PRV
Vyjadřovat adekvátně své potřeby	souhlas, nesouhlas, symboly – ano, ne pojmy - chci, nechci pojmy mám, nemám pojmy „mám“ + podst. jméno zápor „nemám“ + podst. jméno vyjádření přání, poděkování	OSV/ Osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace OSV/Morální rozvoj –	ŘV IKT

		řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	
Reagovat adekvátně na podněty z okolí	přiměřené reakce na podněty z okolí – obličejová mimika, gestikulace rozlišování některých podnětů z okolí posilování náhradních smyslů, hlavně hmatu a zraku při komunikaci a orientaci v okolí využívání zachovalých sluchových funkcí reakce na základní pokyny	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	ŘV PRV
Umět se dorozumět s okolím	verbální i neverbální komunikace využívání řeči těla - pohyby rukou, paží, postavení těla, výraz obličeje, očí využívání audiovizuální techniky modulační faktory řeči	OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV PRV IKT

Žák by měl:

ŠKOLNÍ VÝSTUP	***UČIVO 7. - 10. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Uvědomovat si svoji osobnost	užívání pojmů „já, ty, můj, tvůj“ uvědomění si vlastní role ve společnosti pravidla pro soužití ve společnosti přiměřená reakce na pohled, dotyk, pohyb a jiné podněty z okolí přiměřená reakce na řeč – pohyb rtů, mimiku obličeje, gesta	OSV/ Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí, psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, mezilidské vztahy	ŘV
Chápat princip komunikace	využívání různých způsobů komunikace – znaková řeč, gesta, odezírání, psaní, prstová abeceda dodržování pravidel společenského chování na veřejnosti, při komunikaci nácvik dle metodiky „znaková řeč“- správná poloha, postoj při komunikaci – zapojování pohybu, gest a výrazu obličeje do komunikace	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace, mezilidské vztahy OSV/Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV IKT PAS

	zdokonalování jednotlivých gest, znaků jednoduché věty složené ze dvou a více znaků, základní pokyny		
Vyjadřovat adekvátně své potřeby	pojmy „chci“ + sloveso pojmy „chci“ + podstatné jméno zápor „nechci“ + sloveso zápor „nechci“ + podstatné jméno vyjádření přání, poděkování	OSV/ Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV
Reagovat adekvátně na podněty z okolí	využívání náhradních smyslů, hlavně hmatu a zraku při komunikaci a orientaci v okolí. využívání zachovalých sluchových funkcí rozlišování podnětů z okolí orientace v okolí	OSV/ Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV
Umět se dorozumět s okolím	využívání prstové abecedy, jednoduchých gest, znakové řeči, odezírání využívání audiovizuální techniky modulační faktory řeči	OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV

KOMUNIKACE A ORIENTACE ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH

Žák by měl:

ŠKOLNÍ VÝSTUP	***UČIVO 1. - 3. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Uvědomovat si svoji osobnost	vnímaní vlastního těla prostřednictvím dotyků jiné osoby zkoumání vlastního těla ústy, prsty přijímání vnějších podnětů prostřednictvím hmatu, sluchu, čichu, chuti vnímání přítomnosti jiné osoby - vnímání tělesné teploty, dechu, řeči, dotyku vnímání lidského hlasu s nápodobou navazování kontaktu s okolím -	OSV/ Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí, psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti	PRV ŘV

	otáčení se za zvukem, hlasem, zapojení hmatových vjemů vnímání vlastního jména a reakce na oslovení (neverbální, motorická) vnímání prostoru kolem sebe - nejbližší okolí (hmatem, sluchem)		
Chápat princip komunikace	vnímání a rozlišování mluvené řeči dotykem ruky na ústa, vnímáním vibrací na krku vnímání a rozlišování melodie, rytmu a intonace řeči na základě sluchového a dotykového vjemu reakce na otázku (verbální, neverbální)	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV JČ
Vyjadřovat adekvátně své potřeby	uvědomění si vlastních potřeb (prostřednictvím smyslových prožitků) verbální a neverbální vyjádření libosti, nelibosti vyjádření souhlasu, nesouhlasu	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV
Reagovat adekvátně na podněty z okolí	vnímání podnětů z okolí všemi smysly fixace zraku na předmět (barevně výrazné předměty, trojrozměrné, ozvučené) přenášení pozornosti z předmětu na předmět (zrakem, hmatem) senzomotorická koordinace orientace v ploše hmatem, v blízkém prostoru (velké, barevné, konturované, plastické předměty) rozvoj vizuomotoriky (koordinace vizuálního, vestibulárního a motorického systému) rozvoj hmatové percepce (dotyková terapie) kinestetické vnímání pomocí tělesných pohybů vnímání pohybů v okolí (podle pohybu vzduchu) vnímání podnětů z okolí všemi smysly (pohyb, hmat, sluch, chuť, čich)	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV PRV

Umět se dorozumět s okolím	navazování kontaktu a verbální nebo neverbální reakce využívání všech svých smyslů k navázání kontaktu a orientaci vyjádření pozitivních i negativních pocitů a emocí modulační faktory řeči	OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV PRV

Žák by měl:

ŠKOLNÍ VÝSTUP	***UČIVO 4. - 6. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Uvědomovat si svoji osobnost	já a moje rodina postavení jednotlivých členů v rodině pravidla pro soužití v rodině aktivní navazování kontaktu s okolím (otáčení se za hlasem, natahování rukou, uchopování, ohmatávání) reakce na oslovení, na vlastní jméno (verbální, neverbální, motorická…) rozlišování osob ve svém okolí na základě smyslových vjemů, hlasu vnímání prostoru kolem sebe - nejbližší okolí, širší okolí (hmatem, sluchem) orientace v okolí rozlišování význam u slov „já“, „ty“,“můj“,“tvůj“	OSV/ Osobnostní rozvoj - Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti	PRV ŘV
Chápat princip komunikace	sledování výrazu obličeje dotykem během komunikace rozlišování základních pojmů prostřednictvím hmatu, sluchu, čichu, chuti jednoduchá sdělení reakce na otázku (verbální, neverbální) rozlišování otázky kladené jiné osobě (podle oslovení jménem) volba správné polohy při komunikaci (zřetelný kontakt s druhou osobou – tělesný, sluchový) oslovení osoby nebo jiné navázání kontaktu s osobou, s níž chce	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV JČ

	komunikovat nácvik různých způsobů komunikace, včetně psaní (latinka, braillovo písmo) dodržování pravidel komunikace s jinou osobou dodržování pravidel společenského chování na veřejnosti vědomé odstraňování „slepeckých zlozvyků“ (tlačení očí, kývavé pohyby…)		
Vyjadřovat adekvátně své potřeby	vyjádření souhlasu, nesouhlasu jako reakce na otázku vnímání specifických potřeb (způsob komunikace, kompenzační pomůcky, orientace v prostoru, akustické podmínky) osvojení si společensky přijatelné formy sdělení	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV IKT
Reagovat adekvátně na podněty z okolí	rozlišování předmětů, osob hmatem vnímání kontrastu vnímání barev rozvoj a posilování vizuomotoriky (koordinace vizuálního, vestibulárního a motorického systému) vytvoření sluchové představy o prostoru nácvik orientace spojením sluchových a hmatových podnětů vyhledávání zvuků potřebných k orientaci rozlišování zvukové charakteristiky jednotlivých typů prostředí rozvoj hmatové percepce - dotyková terapie prohlížení si předmětů prsty, sledování reliéfu pohyb zleva doprava (pro nácvik čtení a psaní Braillova písma) nácvik rozlišování celku a detailu na předmětu, na osobě kinestetické vnímání pomocí tělesných pohybů vnímání pohybů v okolí (podle pohybu vzduchu) rozlišování známého člověka bez těsného fyzického přiblížení	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV PRV

	vnímání podnětů z okolí všemi smysly (pohyb, hmat, sluch, chuť, čich) využívání a posilování náhradních smyslů, hlavně sluchu a hmatu při komunikaci a orientaci v okolí. nácvik využívání zachovalých zrakových funkcí modulační faktory řeči vyjádření souhlasu, nesouhlasu jako reakce na otázku vnímání specifických potřeb (způsob komunikace, kompenzační pomůcky, orientace v prostoru, akustické podmínky) osvojení si společensky přijatelné formy sdělení		
Umět se dorozumět s okolím	aktivní navazování kontaktu, verbální nebo neverbální reakce využívání všech svých smyslů k navázání kontaktu a orientaci verbální nebo neverbální výběr osoby, se kterou chci komunikovat vyjádření pozitivních i negativních pocitů a emocí rozlišování projevů emocí a chování lidí v okolí dodržování pravidel komunikace s okolím (oslovení osob jménem, reakce na otázky, nezasahování do řeči, naslouchání, volba vhodných výrazů v kontaktu s dospělou osobou nebo spolužákem) respektování komunikace jiných osob mezi sebou dodržování obecných zásad společenského chování modulační faktory řeči	OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Seberegulace a sebeorganizace,	ŘV PRV

Žák by měl:

ŠKOLNÍ VÝSTUP	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Uvědomovat si svoji osobnost	já a společnost postavení osob ve společnosti pravidla pro soužití ve společnosti rozlišování osob ve svém okolí na základě smyslových vjemů - identifikace osob ve větší skupině vnímání prostoru kolem sebe - pracovní místo (hmatem, sluchem) orientace v neznámém prostředí na základě všech smyslových vjemů správné užívání slov „já“, „ty“,“můj“,“tvůj“ při komunikaci rozlišování pojmů osoba – věc, živé - neživé vnímání odlišností své osobnosti od osob v okolí (potřeby, pomůcky, způsob komunikace, dovednosti)	OSV/ Osobnostní rozvoj Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti	ŘV
Chápat princip komunikace	aktivní navázání kontaktu nebo oslovení osoby, s níž chce komunikovat využívání různých způsobů komunikace, včetně psaní (latinka, Braillovo písmo) dodržování pravidel komunikace se starší osobou, s dítětem, se známými a cizími lidmi dodržování pravidel společenského chování na veřejnosti vědomé odstraňování „slepeckých zlozvyků“ orientace v širší společnosti	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV JČ
Vyjadřovat adekvátně své potřeby	nácvik aktivního využívání specifických potřeb (způsob komunikace, kompenzační pomůcky, orientace v prostoru, akustické podmínky) užívání společensky přijatelné formy sdělení vnímání a respektování potřeb a přání jiných osob přiměřené vyjádření svých potřeb a přání vzhledem k okolí	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV

Reagovat adekvátně na podněty z okolí	nácvik orientace spojením sluchových a hmatových podnětů vyhledávání a aktivní využívání zvuků potřebných k orientaci rozlišování zvukové charakteristiky jednotlivých typů prostředí posilování hmatové percepce - dotyková terapie prohlížení si předmětů prsty, sledování reliéfu rozlišování celku a detailu na předmětu, na osobě rozlišování známého člověka využívání a posilování náhradních smyslů, hlavně sluchu a hmatu při komunikaci a orientaci v okolí. využívání zachovalých zrakových funkcí	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV
Umět se dorozumět s okolím	verbální nebo neverbální výběr osoby, se kterou chci komunikovat rozlišování projevů emocí a chování lidí v okolí volba „adekvátní reakce“ dodržování pravidel komunikace s okolím (oslovení osob jménem, reakce na otázky, nezasahování do řeči, naslouchání, volba vhodných výrazů v kontaktu s dospělou osobou nebo spolužákem) užívání odlišného způsobu komunikace s cizí osobou a se známou osobou respektování komunikace jiných osob mezi sebou, vytvoření představy pojmu „soukromí“ dodržování obecných zásad slušného chování ve společnosti modulační faktory řeči	OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV

KONVERZAČNÍ CVIČENÍ

Žák by měl:

ŠKOLNÍ VÝSTUP	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Uvědomovat si svoji osobnost	pojem já jako osobnost - identifikace před zrcadlem pojem já – identifikace s fotografií reakce neverbální na své jméno - na zavolání, oslovení reakce verbální na své jméno – na zavolání, oslovení já jako osobnost a fyzická bytost – ukázat na sebe	OSV/ Osobnostní rozvoj - Sebepoznání a sebepojetí, OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti	PRV ŘV
Chápat princip komunikace	neverbální reakce na dotyk neverbální reakce na oslovení slovní reakce ne pozdrav	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV JČ
Vyjadřovat adekvátně své potřeby	vyjádření základních potřeb pomocí mimiky vyjádření základních potřeb pomocí mimiky a gestikulace neverbální vyjádření potřeb a přání vyjádření potřeb pomocí dvou a tří slovních jednoslovných vět	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV
Reagovat adekvátně na podněty z okolí	reagovaní na podněty přiměřenou mimikou nebo gestikulací bez úlekových reakcí neverbální vyjádření souhlasu a nesouhlasu slovní doprovod souhlasu a nesouhlasu	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena	ŘV
Umět se dorozumět s okolím	rozvoj slovní zásoby - citoslovce, zájmena, podstatná jména, slovesa, spojky, číslovky mimika, gestikulace ke komunikaci s okolím verbální komunikace s okolím použití řeči pro komunikaci s okolím jednoslovné, dvouslovné věty kultura mluveného projevu nácvik a práce s modulačními faktory řeči	OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV

Žák by měl:

ŠKOLNÍ VÝSTUP	*UČIVO 4. - 6. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Uvědomovat si svoji osobnost	já a moje rodina postavení jednotlivých členů v rodině pravidla pro soužití v rodině znát své jméno a příjmení identifikace své osoby na skupinové fotografii	OSV/ Osobnostní rozvoj - Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti	PRV ŘV
Chápat princip komunikace	verbální reakce na dotyk verbální reakce na oslovení reakce na oslovení + pokyn, žádost dodržování pravidel společenského chování na veřejnosti, při komunikaci rozvoj komunikačních dovedností	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV
Vyjadřovat adekvátně své potřeby	verbální vyjádření potřeb a přání vyjádření potřeb pomocí vět skládající se z několika slovních druhů	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV
Reagovat adekvátně na podněty z okolí	reagování na podněty přiměřenou mimikou nebo gestikulací adekvátně k situaci reagovaní na podněty přiměřeně hlasitou mluvou verbální vyjádření souhlasu a nesouhlasu	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV
Umět se dorozumět s okolím	použití mimiky nebo gestikulace, popř. mimiku a gestikulaci ke komunikaci s okolím rozšiřování slovní zásoby - zájmena, podstatná jména, slovesa, přídavná jména, číslovky, příslovce, předložky jednoduchá verbální komunikace s okolím souvislé vyjadřování - kultura mluveného projevu rozvíjení modulačních faktorů řeči	OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV

Žák by měl:

ŠKOLNÍ VÝSTUP	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Uvědomovat si svoji osobnost	vnímání specifických projevů své osobnosti od okolí posilování vlastního sebevědomí při komunikaci s okolím já a společnost postavení ve společnosti pravidla pro soužití ve společnosti	OSV/ Osobnostní rozvoj - Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti	ŘV
Chápat princip komunikace	reakce na oslovení + pokyn, žádost dodržování pravidel komunikace komunikace jako způsob řešení problému	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV JČ
Vyjadřovat adekvátně své potřeby	vyjádření potřeb pomocí vět skládajících se z několika slovních druhů a vyjádřit se gramaticky správně	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	ŘV
Reagovat adekvátně na podněty z okolí	reagování na podněty přiměřeně hlasitou mluvou reagování na podněty přiměřeně hlasitou mluvou adekvátně rozlišování a volba vhodných a nevhodných způsobů komunikace	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV
Umět se dorozumět s okolím	systematická aktivizace slovní zásoby přiléhavost slovního označení podstatná jména – osoby, zvířata, předměty slovesa – co se dá s čím dělat, co dělám já, co ostatní přídavná jména – jaké je to, jaká je to věc, osoba, činnost, vlastnosti předmětů	OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV

	použití řeči pro komunikaci s okolím – tvorba vět z několika slovních druhů použití řeči pro komunikaci s okolím – tvorba gramaticky správné věty z několika slovních druhů srozumitelnost řeči - správnost větných členů, větného přízvuku, přestávky a intonace řečového projevu stavba věty a souvětí modulační faktory řeči		

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	**Název předmět**
JČ	Jazyk český
M	Matematika
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
ITK	Informační a komunikační technologie
PRV	Prvouka
VZ	Výchova ke zdraví
VL	Vlastivěda
PŘ	Přírodověda
E	Estetika
PAS	Pohybové aktivity a stimulace
PČ	Pracovní činnosti

5.4. INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="7">vyučovací blok
skupinová a individuální práce
třída
práce s PC</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Informační a komunikační technologie</td><td rowspan="6">Informační a komunikační technologie</td><td>5.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>1</td></tr>
</table>

Vzdělávací oblast **Informační a komunikační technologie** zahrnuje základy práce s počítačem a základním programovým vybavením, textovým a grafickým editorem, speciálními výukovými, vzdělávacími a zábavnými programy.

Cílem předmětu je nácvik praktických dovedností při využívání osobního počítače a telefonu na elementární uživatelské úrovni. Výchovně vzdělávací proces bude veden jako preventivní působení proti nadužívání nebo nevhodnému využívání sdělovacích prostředků.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

- poznávání možností výpočetní techniky
- základní dovednosti v oblasti informační gramotnosti
- rozvoj myšlení, postřehu a koncentrace pozornosti
- zapojování více smyslů
- získávání a využívání informačních zdrojů
- vyhledávání informací na internetu
- získané dovednosti využívat v praktickém životě

Časová dotace

Vyučovací předmět je zařazen od 5. - 10. ročníku.

Průřezové témata

Osobnostní a sociální výchova - umožňuje žákům rozvíjet individuální dovednosti při práci s výpočetní technikou, dovednosti pro spolupráci, řešení problémů a rozhodování se.

Tematické okruhy Osobnostní a sociální výchovy:

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání 5. - 10. ročník
- Seberegulace a sebeorganizace 7. - 10. ročník

Sociální rozvoj

- Komunikace 7. - 10. ročník
- Spolupráce a soutěživost 5. - 10. ročník

Morální rozvoj

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti 7. - 10. ročník

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

učitel

- seznamuje žáky s přístroji a jejich funkcemi
- vysvětluje žákům učivo přiměřeně jejich schopnostem
- vysvětluje žákům význam pojmů, s kterými se setkávají v běžném životě
- zadává úlohy, které vycházejí v co největší míře z praktického života, úkoly rozvíjející tvořivost žáků
- zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují, vede žáky k využívání moderních informačních a komunikačních technologí
- rozvíjí u žáka myšlení, postřeh, estetické vnímání

žák

dle svých schopností

- je schopen přijímat nové informace a dle svých možností je využívat v praxi
- objevovat možnosti informačních a komunikačních technologií v praktickém životě

Kompetence k řešení problémů

učitel

- vytváří podmínky, aby si žák řekl o pomoc s výpočetní technikou
- rozvíjí logické myšlení, které vede ke správné obsluze a práci na osobním počítači

žák

dle svých schopností

- poznává význam kontroly, najde či opraví chybu
- přemýšlí a dokáže si říci o radu, pomoc
- řeší zadané úkoly - vyhledává informace vhodné k řešení problémů
- chápe, že v životě se při práci s informačními a komunikačními technologiemi budou často setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení, ale že způsobů řešení je více
- řeší problémy spojené s obsluhou osobního počítače, mobilu

Kompetence komunikativní

učitel

- zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují, vytváří příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu
- poskytuje žáku prostor na práci v komunikace na dálku
- obohacuje žáky o termíny ITK

žák

dle svých schopností

- naslouchá pokynům, snaží se rozumět obsahu sděleného
- používá vhodnou technologii pro komunikaci na dálku

Kompetence sociální a personální

učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat
- směřuje žáky k respektování názorů druhých
- podporuje u žáka sebedůvěru a zvídavost
- zadává žákům samostatné práce podle jejich schopností a dovedností

žák
dle svých schopností

- je schopen podřídit se práci v kolektivu
- řešením přiměřených úkolů dosahuje pocitu sebeuspokojení

Kompetence občanské

učitel

- dbá na dodržování dohodnutých pravidel
- vede žáky ke vzájemné toleranci a respektování osobnosti
- seznamuje s vazbami na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla, chrání své heslo)
- směřuje žáky k pochopení a přijetí všeobecně platných pravidel a zásad pro práce na osobním počítači, mobilu

žák
dle svých schopností

- chápe a přijímá všeobecně platná pravidla pro práci na osobním počítači

Kompetence pracovní

učitel

- motivujeme žáka k dokončení zadaného úkolu na PC
- směřuje žáky ke správném používání výpočetní techniky
- zadává praktické úkoly odpovídající schopnostem žáků s využitím individuálních programů

- vyžaduje od žáků důsledné plnění zadaných úkolů, dodržování správných postupů

žák
dle svých schopností

- dodržuje bezpečností a hygienická pravidla při zacházení s výpočetní technikou a komunikačními prostředky

U žáků s PAS učitel předkládá úkoly ve strukturované formě, vytváří pevné a předvídatelné prostředí a modelové situace k nácviku řešení různých problémů.

U žáků se zrakovým, sluchovým a tělesným handicapem učitel využívá speciální nebo upravené pomůcky, využívá haptiku. Přizpůsobuje pracovní prostředí adekvátně žákovým potřebám.

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 5. - 6. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Zvládat základní obsluhu počítače – zapnutí, vypnutí, práci s myší	Seznámit se se základní stavbou počítače.	počítač, klávesnice, monitor, myš, CD / DVD mechanika		
	Zvládat základní obsluhu počítače	zapnutí a vypnutí počítače práce s myší ovládání šipkami ovládání základních tlačítek – ENTER, ESC, DELETE, NUM LOCK, TAB práce s ikonami-pouštění programů vložení CD/DVD do mechaniky puštění CD/DV		
Pracovat s vybranými a přiměřenými výukovými a zábavnými programy podle pokynu	Pracovat s výukovými a zábavnými programy podle pokynu	výukové programy zábavné a herní programy	OSV/ Sociální rozvoj – spolupráce a soutěživost	JČ M PRV
Zvládat psaní známých písmen na klávesnici	Zvládat psaní známých písmen na klávesnici	orientace na klávesnici psaní malých písmen psaní velkých písmen opis jednoduchých slov	OSV/ Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání	JČ
Dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou	Dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou	pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce (správné sezení a vzdálenost od obrazovky, jednoduché protahovací cviky) bezpečnost při práci		PČ

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10.ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Zvládat psaní jednoduchých slov, krátkých vět, popřípadě pracovat se základními symboly alternativní komunikace	Zvládat psaní jednoduchých slov, krátkých vět v textovém editoru	základní funkce textového editoru WORD koš ikony v panelu ikon nový dokument, zavírání dokumentu psaní jednoduchých slov, krátkých vět opis podle předlohy	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	JČ E
	Zvládat úpravu textu	mezery, barva, velikost písma vkládání obrázků do textu uložení, obnovení		
	Zvládat základní práce s grafikou	základní funkce grafického editoru kreslení, guma psaní textu v obrázku uložení své práce používání ikon		
	Pracovat se základními symboly alternativní komunikace	symboly alternativní komunikace na PC		
Zvládat práci s vybranými jednoduchými výukovými a herními programy	Zvládat samostatně práci s jednoduchými výukovými a herními programy	výukové programy zábavné a herní programy	OSV/ Sociální rozvoj - spolupráce a soutěživost OSV/ Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace	
Vyhledávat informace na internetu podle pokynů	Vyhledávat informace na internetu podle pokynů	práce s internetem - zobrazení stránky využití funkce internetu vyhledávání na internetu – www stránky, hesla vyhledávače Seznam, Google		

		stahování obrázku, textu		
	Vědět o využití přídavných zařízeních počítače	tiskárna, kopírka, ovládání ikon pro tisk ukládání fotek		
Dodržovat pravidla zacházení s výpočetní technikou	Dodržovat pravidla zacházení s výpočetní technikou	hygiena práce pravidla zacházení s výpočetní technikou bezpečnost při práci		PČ
Zvládat základní funkce mobilního telefonu – přijetí hovoru, případně zprávy SMS	Vědět o funkci elektronické komunikace	pojmy e-mail, zavináč elektronická schránka email – otevření, napsání, odeslání	OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	
	Zvládat základní funkce mobilního telefonu	přijmout hovor vytáčení čísla, rychlá volba psaní SMS, odeslání SMS		

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	Název předmět
JČ	Jazyk český
M	Matematika
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
ITK	Informační a komunikační technologie
PRV	Prvouka
VZ	Výchova ke zdraví
VL	Vlastivěda
PŘ	Přírodověda
E	Estetika
PAS	Pohybové aktivity a stimulace
PČ	Pracovní činnosti

5.5. MATEMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="11">vyučovací blok

práce s PC

skupinová a individuální práce</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Matematika a její aplikace</td><td rowspan="10">Matematika</td><td>1.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>3</td></tr>
</table>

Vyučovací předmět **Matematika** patří do vzdělávací oblasti **Matematika a její aplikace**.
Vyučovací předmět vychází z praktických činností a dovedností využitelných v běžném životě, posiluje schopnost logického myšlení a prostorové orientace. Žáci se seznamují se základními matematickými pojmy, symboly a postupy, učí se používat pomůcky nezbytné pro získávání vědomostí v matematice.

V prvních ročnících se u žáků rozvíjí především prostorová a směrová orientace, logické myšlení a paměť, žáci si postupně vytvářejí konkrétní představy o číslech, osvojují si postupy základních matematických operací. Získané dovednosti jsou procvičovány na úlohách z praktického života.

Ve vyšších ročnících se zaměřujeme na uplatnění matematických znalostí a dovedností, jako je měření, porovnávání, manipulace s penězi v běžném životě. Rozvíjíme dále představy o číslech, zdokonalujeme postupy při sčítání, odčítání a násobení.

Obsahové vymezení předmětu

- Zvládnutí základních matematických dovedností
- Rozvíjení paměti a logického myšlení prostřednictvím matematických operací
- Vytváření prostorové představivosti
- Uplatnění matematických znalostí a dovedností v běžném životě – měření, porovnávání velikostí, manipulace s penězi

Vzdělávací obsah je rozdělen do 4. tematických okruhů:

Pro 1. stupeň:

Řazení a třídění předmětů
Čísla a početní operace
Závislosti, vztahy a práce s daty
Základy geometrie

Pro 2.stupeň:

Čísla a početní operace
Závislosti, vztahy a práce s daty
Základy geometrie

Časová dotace

Vyučovací předmět se realizuje v každém ročníku obou stupňů.

Průřezové témata

Osobnostní a sociální výchova - seznamování s čísly a s početními operacemi, třídění a řazení předmětů, závislosti, vztahy a práce s daty, posilování schopnosti logického myšlení a prostorové orientace, osvojování si základních jednotek délky, hmotnosti, času, objemu, manipulace s penězi

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

učitel

- směřuje žáky k osvojování a chápání matematických postupů, zvládnutí základních matematických dovedností
- rozvíjí u žáků paměť a logické myšlení prostřednictvím matematických operací
- vede žáky k používání matematických symbolů
- rozvíjí u žáků samostatnost, vytrvalost a koncentraci pozornosti
- směřuje žáky k vytváření prostorové představivosti
- podporuje žáky k uplatnění matematických znalostí a dovedností v běžném životě (měření, porovnávání velikostí, manipulace s penězi)
- rozvíjí spolupráci při společném řešení stanovených úkolů
- podporuje u žáků zdokonalování grafického projevu a základních rýsovacích dovedností

žák
dle svých schopností

- ovládá základy počítání a využívá je ke svému vzdělávání
- používá učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- dodržuje návykové stereotypy učení, snaží se o koncentraci na učení
- používá termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života

Kompetence k řešení problémů

učitel

- nabízí práci s různými zdroji informací – hledání, třídění, řešení úloh z praktického života
- podporuje týmovou spolupráci při řešení problémů
- předkládá žákům k řešení různé modelové situace, které je mohou potkat v reálném životě
- pracuje s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení, řídí a usměrňuje je
- dle potřeby žákům v činnostech pomáhá, pracuje s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení.

- vytváří takové podmínky, aby si žák řekl o pomoc
- hodnotí nejen výkon, ale i míru snahy, která byla pro výkon vynaložena

žák
dle svých schopností

- překonává problémy přiměřeně ke svým možnostem
- řeší známé modelové situace na základě nápodoby a vlastní zkušenosti
- nenechá se při řešení problému odradit nezdarem
- ví, na koho se může obrátit o pomoc při řešení problému
- dokáže přiměřeně ke svému postižení a vyjadřovacím schopnostem vysvětlit své rozhodnutí

Kompetence komunikativní

učitel

- vede žáky k používání matematických symbolů
- vytváří takové podmínky, aby si žák řekl o pomoc
- klade otevřené otázky a tím nabízí možnost, aby se žáci vyjadřovali celými větami
- vytváří příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu
- zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují a komunikují
- poskytuje žákovi vždy dostatečný prostor k vyjádření, vybízí žáky ke kladení otázek / k věci/
- směřuje žáky k užívání jednoduchého symbolického jazyka matematiky

žák
dle svých schopností

- komunikuje s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumí sdělení a reaguje na ně podle svých možností
- chápe jednoduché texty, záznamy a obrazové materiály
- využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
- využívá komunikativní dovednosti k vytváření vztahů s ostatními lidmi a ke spolupráci s nimi

Kompetence sociální a personální

učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat ve skupině
- směřuje žáky ke vzájemné toleranci a respektování názorů druhých
- vede žáky ke kritickému hodnocení významu vlastní práce a práce ostatních členů týmu
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- podporuje u žáka sebedůvěru

žák
dle svých schopností

- má zdravé sebevědomí
- je schopen podřídit se práci v kolektivu

Kompetence občanské

učitel

- dbá na dodržování dohodnutých pravidel
- podporuje u žáků vzájemnou toleranci a respektování osobnosti
- zajímá se, jak vyhovuje žákům způsob výuky

žák
dle svých schopností

- je schopen podřídit se pravidlům
- je schopen respektovat sebe i své okolí
- je schopen uplatnit osvojené postupy a dovednosti

Kompetence pracovní

učitel

- dbá na správné užívání základních matematických pomůcek a potřeb
- zadává praktické matematické úkoly odpovídající schopnostem žáků
- motivujeme žáka k dokončení matematického úkolu v co nejlepší možné kvalitě a nejoptimálnějším čase

žák
dle svých schopností

- je schopen pracuje samostatně
- je schopen pracovat v kolektivu
- je schopen pracovní výdrže a koncentrace na pracovní výkon

U žáků s PAS učitel předkládá úkoly ve strukturované formě, vytváří pevné a předvídatelné prostředí a modelové situace k nácviku řešení různých problémů.

U žáků se zrakovým, sluchovým a tělesným handicapem učitel využívá speciální nebo upravené pomůcky, využívá haptiku. Přizpůsobuje pracovní prostředí adekvátně žákovým potřebám.

MATEMATIKA
ŘAZENÍ A TŘÍDĚNÍ PŘEDMĚTŮ

I. stupeň

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Orientovat se v pojmech všechno - nic, hodně - málo, malý - velký, dlouhý - krátký, stejně – více – méně, široký – úzký.	Chápat význam používaných pojmů.	pojmy všechno - nic, hodně – málo, malý – velký, dlouhý – krátký, stejně – více – méně, široký – úzký manipulace s předměty – hračky, přírodní materiál, stavebnice skládání předmětů a tvarů z tyček, špejlí, plošných tvarů	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace	PRV PČ KSD E
	Řadit a třídit předměty podle různých kritérií.	hodně – málo stejně – více – méně malý – velký dlouhý – krátký široký – úzký porovnávání a řazení prvků tvoření skupin prvků třídění velkých, výrazně odlišných předmětů třídění malých, výrazně odlišných předmětů		
	Graficky znázornit probírané pojmy.	ukazování předmětů spojování předmětů čarou vybarvování předmětů podle různých kritérií		
Orientovat se v prostoru - nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře, dole.	Orientovat se v prostoru.	prostorová a směrová orientace – pojmy nad, pod, před, za vedle, na začátku, na konci, nahoře, dole manipulace s předměty na ploše manipulace s předměty v prostoru plnění jednoduchých příkazů didaktické hry - „Polož (míč) před, za vedle, pod...“ „Kam se schoval...?“ pořadová cvičení napodobování směru pohybu	OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace	ŘV KSD PAS PČ

		podle šipky		
Řadit předměty zleva doprava.	Řadit předměty, obrázky zleva doprava.	prostorová a směrová orientace – pojmy vpravo, vlevo manipulace s předměty na ploše manipulace s předměty řazení vedle sebe - hry „vlak“ (děti, zvířata, předměty denní potřeby) tvoření řady v kuličkové, hříbkové mozaice řazení obrázků, předmětů na řádek, na více řádků čtení obrázků, předmětů zleva doprava řazení předmětů podle předlohy řazení předmětů podle pokynů upevňování pojmu čtením symbolů, piktogramů, číslic, písmen.	OSV/Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	PČ PRV
Třídit předměty podle velikosti, barev, tvaru, obsahu.	Třídit předměty podle velikosti	třídění velkých, výrazně odlišných předmětů (2 prvky, 3 prvky) třídění malých, výrazně odlišných předmětů (2 prvky, 3 prvky) třídění předmětů na základě vnímání tvarů zrakem a hmatem třídění předmětů na základě vnímání hmatem bez zrakové kontroly	OSV/Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	ŘV PČ E PRV
	Třídit předměty podle barev.	rozlišování a poznávání barev vytváření abstrakce „barvy“, vyhledávání předmětů stejné barvy rozlišování 2 základních výrazně odlišných (černá – bílá, červená – žlutá)		
	Třídit předměty podle tvaru.	poznávání a pojmenování geometrických tvarů ze stavebnic poznávání rovinných geometrických tvarů		

		přiřazování stejných tvarů třídění odlišných tvarů vkládání geometrických tvarů řazení geometrických tvarů		
	Třídit předměty podle obsahu.	třídění předmětů, obrázků podle obsahu (děje) třídění předmětů podle 2 vlastností třídění předmětů podle 3 vlastnosti třídění předmětů podle předlohy třídění předmětů podle pokynů		

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 4. - 6. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Orientovat se v pojmech větší – menší, kratší – delší, širší – užší.	Orientovat se v pojmech větší – menší, kratší – delší, širší – užší	pojmy větší – menší, kratší – delší, širší – užší určování pojmů na předmětech v prostředí třídy i v přírodě – předměty denní potřeby, domy, stromy… porovnávání předmětů používaných v praktickém životě grafická cvičení – kreslení čar (kratší – delší)	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	E PČ ŘV PRV KSD
Rozlišovat vlevo-vpravo, uprostřed.	Při plnění jednoduchých úkolů rozlišovat vlevo-vpravo, uprostřed.	prostorová a směrová orientace – pojmy vlevo, vpravo, uprostřed rozlišování a určování směrové orientace při manipulaci s předměty na ploše didaktická cvičení – „polož tužku vpravo...“ orientace na vlastním těle kinestezie – vnímání vlastního těla	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace	KSD ŘV PČ PRV
Orientovat se na ploše.	Orientovat se na ploše při manipulaci s předměty.	manipulace s předměty na ploše cvičení a hry na procvičování pojmů: nad, pod, před, za vedle, na začátku, na konci,	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	ŘV PČ E

		nahoře, dole, vlevo, vpravo, uprostřed didaktická cvičení s pokládáním předmětu na určené místo řazení předmětů podle předlohy řazení předmětů podle pokynů umísťování předmětů na ploše podle diktátu		
Porovnávat množství a tvořit skupiny o daném počtu prvků.	Zvládat orientaci v pojmech.	všechno – nic hodně – málo stejně – více – méně numerace v oboru do 10 a 20 cvičení a hry na procvičování pojmů	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti	KSD ŘV PČ PRV
	Vytvářet skupiny o daném počtu prvků a porovnávat jejich množství.	tvoření skupin a porovnávání množství podle pokynů tvoření skupin a porovnávání množství podle diktátu		
Třídit předměty podle pořadí ve skupinách.	Při hrách a cvičeních třídit předměty podle pořadí.	číselná řada v oboru do 10 a 20 vyjmenování číselné řady pojmy první – poslední, před, za řadové číslovky - první, druhý,… třídění předmětů podle pořadí ve skupinách – podle barvy, velikosti, tvaru a vlastností třídění podle pokynů třídění podle diktátu	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	KSD ŘV PČ E
Přiřazovat předměty podle číselné řady.	Orientovat se v číselné řadě.	pojem číselná řada číselná řada vzestupná a sestupná v oboru do 10 a 20 vyjmenování číselné řady, určení čísla před a za daným číslem doplnění čísla v číselné řadě	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	PČ ŘV

	Přiřazovat předměty podle číselné řady.	manipulace s předměty tvoření řady předmětů přiřazování předmětů podle číselné řady podle předlohy podle pokynů podle diktátu		

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 1. - 3. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Číst, psát a používat číslice v oboru do 5, numerace do 10.	Číst, psát a používat číslice v oboru do 5.	seznámení s přirozenými čísly 1 - 5 (vytváření konkrétních představ o přirozeném čísle v oboru do 5 numerace 1- 5 pojem čísla 1, číslice 1 pojem čísla 2, číslice 2 pojem čísla 3, číslice 3 pojem čísla 4, číslice 4 pojem čísla 5, číslice 5 čtení, psaní čísel 1-5 přiřazování čísel 1-5	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace	ŘV JČ PČ PRV KSD
	Seznámit se s numerací do 10	seznámení s přirozenými čísly 5 -10 numerace 1 - 10 počítání na konkrétních předmětech, na počitadle		
Orientovat se v číselné řadě 1 až 10.	Ústně se orientovat v číselné řadě 1 až 10.	číselná řada 1-5 vzestupná číselná řada 5-1 sestupná číselná řada 1-10 vzestupná číselná řada 10-1 sestupná vyjmenování a orientace v číselné řadě řazení prvků podle počtu doplnit čísla v číselné řadě určit číslo před a za daným číslem		ŘV JČ PČ KSD
Znát matematické	Umět číst a zapsat	seznámení s matematickými pojmy +, -, =		ŘV JČ

pojmy +, -, =, umět je zapsat.	matematické pojmy +, -, =.	pojmenovat, vybrat, přiřadit +, -, = s pomocí názoru (stavebnice, obrázků,…) skládání příkladů opis příkladů zápis příkladů		PČ PRV KSD
Sčítat a odčítat s užitím názoru v oboru do 5.	Sčítat a odčítat s užitím názoru v oboru do 3	sčítání a odčítání v oboru do 2 sčítání a odčítání v oboru do 3 zápis součtu a rozdílu opis zápisu příkladu zápis příkladu vytvoření jednoduché úlohy		ŘV PS JČ
	Sčítat a odčítat s užitím názoru v oboru do 5	sčítání a odčítání v oboru do 4 sčítání a odčítání v oboru do 5 počítání na konkrétních předmětech, počítadle		
Umět rozklad čísel v oboru do 5.	Mít představu o významu rozkladu čísel pro praktický život.	rozklad čísel v oboru do 2 rozklad čísel v oboru do 3 rozklad čísel v oboru do 4 rozklad čísel v oboru do 5		ŘV JČ
	Umět rozkládat a porovnávat čísla s pomocí mincí.	počítání s mincemi – 1Kč, 2Kč, 5 Kč		
Psát číslice 1 -5 i podle diktátu.	Psát číslice 1-5.	psaní číslic 1 – 5 (opis, přepis čísel) doplňování čísel k počtu doplňování číselné řady do 5 psaní číslic 1 – 5 podle diktátu		ŘV JČ

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 4. - 6. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Číst, psát a porovnávat číslice v oboru do 20 i na číselné ose, numerace do 100.	Zvládat početní operace s nulou.	seznámení s nulou nácvik a psaní nuly pojmy nic, nikdo početní operace s nulou	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace	ŘV JČ PČ PRV
	Zvládat početní operace v oboru do 7.	pojem čísla 6, číslice 6 pojem čísla 7, číslice 7 čtení, psaní čísel 6, 7 přiřazování čísel 6, 7 sčítání a odčítání v oboru do 6 sčítání a odčítání v oboru do 7 rozklad čísel 6 -7 porovnávání čísel číselná osa		
	Zvládat početní operace v oboru do 10	početní operace v oboru do 10		
	Při řešení praktických činností manipulovat s penězi v oboru do 10.	Při řešení praktických činností manipulovat s penězi v oboru do 10.		
	Vytvořit si konkrétní představu o číslech 0 – 20.	numerace do 20 seznámení s čísly druhé desítky (11-20) pojem čísel do 20, číslice do 20 počítání po jedné do 20 (vyjmenování číselné řady) čtení číslic do 20 psaní číslic do 20 vytváření souborů o daném počtu prvků		

	Orientovat se v číselné řadě v oboru do 20.	číselná řada vzestupná a sestupná v oboru do 20 seznámení se s pojmem „desítka“ rozkládání čísel na desítky a jednotky porovnávání čísel určit číslo před a za daným číslem doplnit čísla v číselné řadě		
	Seznámit se s numerací do 100.	numerace do 100 čtení desítek od 10 do 100		
Umět rozklad čísel do 20 bez přechodu přes desítku.	Mít představu o rozkladu čísel do 20 bez přechodu přes desítku.	rozklad čísel 10-12 rozklad čísel 10-15 rozklad čísel 10-20		ŘV
Sčítat a odčítat s názorem do 20 s přechodem přes desítku.	Sčítat a odčítat s názorem do 20	sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes 10 sčítání a odčítání s přechodem přes desítku s názorem sčítání a odčítání do 12 sčítání a odčítání do 15 sčítání a odčítání do 20 číselná osa v oboru do 20 doplnit čísla v číselné řadě psaní číslic 1 - 20		JČ ŘV
Zapsat jednoduché příklady v oboru do 20 podle diktátu.	Zapsat jednoduché příklady v oboru do 20	psaní jednoduchých příkladů z běžného života v oboru do 20		JČ ŘV
Řešit jednoduché slovní úlohy života na sčítání a odčítání v oboru do 20.	Při řešení jednoduchých slovních úloh ze života využívat manipulaci s penězi.	jednoduché slovní příklady z běžného života na sčítání a odčítání v oboru do 20 manipulace s penězi v oboru do 20 – 1Kč, 2Kč, 5Kč, 10Kč, 20Kč méně, více, stejně vztah o n-více, o n-méně		ŘV KSD
Psát čísla do 100.	Psát čísla do 100	numerace v oboru do 100 po desítkách nácvik psaní číslic do 100 (10, 20...		JČ ŘV

		opis číslic do 100 (10,20...) počítání v čtvercové síti číselná řada – doplňování chybějící desítek počítání na počítadle po desítkách		
Zvládat snadné příklady v oboru do 100 bez přechodu přes desítku.	Seznámit se a manipulovat s bankovkami.	bankovky – poznávání a manipulace / 10Kč, 20Kč, 50Kč, 100Kč/ řešení jednoduchých úloh z praktického života v oboru do 100		JČ ŘV
Umět používat kalkulátor.	Umět používat kalkulátor	seznámení s kalkulátorem, jeho používání číselná klávesnice kalkulátoru matematické symboly spočítání jednoduchého součtu		PČ IKT

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Používat výrazy pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu.	Chápat význam výrazů a správně je používat při manipulace s předměty.	rozvoj prostorové představivosti předložky před, za, vedle, pod, nad, mezi příslovce vzadu, blíže, dále pojmy vpravo, vlevo	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace	PRV PČ ŘV KSD
	Orientovat se v prostoru	manipulace s předměty v prostoru manipulace s předměty na ploše úkoly a hry na procvičování pojmů: nad, pod, před, za vedle, na začátku, na konci, nahoře, dole, vlevo, vpravo, uprostřed vyhledávání v prostoru cesty od jednoho bodu k druhému (labyrinty)		
Modelovat jednoduché situace podle	Plnit jednoduché příkazy podle	prostorová a směrová orientace manipulace s předměty		PRV PČ ŘV

pokynů a s využitím pomůcek.	pokynů a s využitím pomůcek	v prostoru, na ploše řazení předmětů podle pokynů (úkoly a hry typu postav sklenici na stůl, pod knihu dej sešit, míč dej za krabici) určování vzájemné polohy dvou předmětů řazení předmětů vedle sebe, za sebe, před sebe na, pod sebe		
Doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10.	Orientovat se v číselné řadě v oboru do 10.	číselná řada vzestupná a sestupná v oboru do 10 vyjmenování číselné řady po jedné do 10 doplnit čísla v číselné řadě určit číslo před a za daným číslem porovnávání čísel		ŘV JČ
	Mít představu o práci s tabulkou, schématem a posloupnostmi čísel.	doplňování tabulky, schémata podle předlohy doplňování tabulky, schémata podle pokynů		
Uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi	Při hře si upevňovat základní matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi.	počítání s mincemi – 1 Kč, 2Kč, 5 Kč - (použití napodobenin peněz) sčítání a odčítání při řešení praktických činností různé variace hry na obchod vytváření souborů o daném počtu prvků		ŘV JČ KSD

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUPY***	***UČIVO 4. - 6. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Používat výrazy vpravo-vlevo.	Osvojit si pojmy vpravo - vlevo.	vymezení pojmů vpravo, vlevo rozlišování a určování směrové orientace při manipulaci s předměty na ploše, v prostoru využití tabulek a schémat	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	JČ PČ ŘV PRV KSD

Rozlišovat pojmy rok, měsíc, den.	Znát a rozlišovat pojmy den a týden	vymezení pojmu den částí dne - ráno, dopoledne, poledne, odpoledne, večer nácvik datumu kolikátého je datum vlastního narození, určení věku		PRV ŘV KSD
		vymezení pojmu týden		
	Znát a rozlišovat pojmy rok a měsíc.	vymezení pojmu měsíc seznámení s jednotlivými názvy měsíců učení správného pořadí pomocí obrázků		
		vymezení pojmu rok rozdělení roku na roční období		
Určit čas s přesností na celé hodiny.	Určit čas s přesností na celé hodiny	vymezení pojmu hodina upřesnění funkce velké a malé ručičky na hodinách názorné učení na modelu hodin nastavování ručiček času určování času na celé hodiny určování času podle pokyn		PRV ŘV KSD
Znát základní jednotky délky a hmotnosti - metr, kilogram.	Znát základní jednotky délky.	vymezení pojmu metr použití pravítka jako měřidla seznámení s jednotkou délky centimetr seznámení s dalšími měřidly jako je krejčovský metr, svinovací metr měření porovnávání a orientace v měření		ŘV KSD
	Znát základní jednotky hmotnosti.	vymezení pojmu kilogram použití váhy jako měřidla seznámení s jednotkou hmotnosti gram, kilogram využití předmětů denní potřeby, potravin (1 kg cukru, mouky atd.) vážení porovnávání a orientace ve vážení		
Doplňovat jednoduché tabulky	Doplňovat jednoduché tabulky	číselná řada do 20 porovnávání čísel určit číslo před a za daným		ŘV JČ

posloupnosti čísel do 20.	posloupnosti čísel	číslem doplnit čísla v číselné řadě doplňování tabulky podle předlohy doplňování tabulky podle pokynů		
Uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi.	Při řešení úloh z praktického života uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi	manipulace s penězi – 1 Kč, 2Kč, 5 Kč, 10 Kč, 20 Kč pochopení mincí hodnoty 10 Kč, 20 Kč přičítání jednotkových mincí sčítání a odčítání při řešení praktických činností různé variace hry na obchod primární zprostředkování nakupování s přesnou částkou peněz postupné rozměňování mincí		JČ ŘV

ZÁKLADY GEOMETRIE

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Poznat a pojmenovat základní geometrické tvary (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník).	Poznat a pojmenovat základní geometrické tvary	poznávání a pojmenování geometrických tvarů ze stavebnic poznávání rovinných geometrických tvarů (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník) přiřazování stejných tvarů třídění odlišných tvarů vkládání geometrických tvarů řazení geometrických tvarů	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace	PRV E PČ ŘV KSD
Rozlišit základní geometrické tvary na různých předmětech	Poznat a rozlišit základní geometrické tvary na různých předmětech	poznávání a pojmenování geometrických tvarů poznávání geometrických tvarů na předmětech denní potřeby, na předmětech ve třídě		PRV PČ ŘV

Porovnat délky různých předmětů, rozlišit kratší - delší	Porovnat délky různých předmětů.	pojem kratší – delší porovnávání délky různých předmětů používaných v běžném životě určování délky kratší – delší		ŘV

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 4.-6.ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Kreslit křivé a přímé čáry.	Kreslit křivé a rovné čáry	pojmy křivý – rovný pojem čára, kreslení čar rovných a křivých hledání, rozlišování a určování křivých a rovných čar na ploše – rovinné útvary hledání a určování křivých a rovných čar v prostoru rozvíjení prostorové představivosti na modelech prostorových útvarů	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	E PČ ŘV JČ
Poznat rozdíl mezi čárou a přímkou	Chápe rozdíl mezi čárou a přímkou	pojem přímka rozdíl čára - přímka		ŘV
Používat pravítko při rýsování přímek	Zvládat používání pravítka.	seznámení s pravítkem manipulace s pravítkem - rýsování rýsování přímek rýsování nepravidelných n - úhelníků obtahování jednoduchých ornamentů rýsování jednoduchých ornamentů přímky různoběžné a rovnoběžné – využití konkrétních předmětů		E PČ
Změřit délku předmětu.	Umět změřit délku předmětu.	pravítko jako měřidlo další měřidla – krejčovský metr, svinovací metr měření přímek na cm měření rovinných útvarů na cm, metry měření předmětů v prostoru na metry čtení délek měření		PČ ŘV

II. stupeň

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Psát, číst a používat čísla v oboru do 100, numerace do 1000 po 100	Psát, číst a používat čísla v oboru do 100	numerace do 100 číslice do 50 (po jednotkách) čtení číslic 50 psaní číslic 50 opis číslic 50 číslice 50-100 čtení číslic 50-100 psaní číslic 50-100 opis číslic 50-100		KSD JČ ŘV PČ
	Seznámit se s numerací do 1000	numerace do 1000 po stovkách		
Orientovat se na číselné ose	Orientovat se na číselné ose v oboru do 100	číselná řada v oboru do 100 doplňování chybějící desítky v číselné řadě počítání na počítadle po desítkách sčítání a odčítání desítek do 100 zápis příkladu násobky čísla 10		JČ ŘV
	Orientovat se na číselné ose v oboru do 1000	číselná řada v oboru do 1000 číselná řada po desítkách a po stovkách doplňování chybějící stovky v číselné řadě počítání v čtvercové síti		
Sčítat a odčítat písemně dvojciferná čísla do 100 bez přechodu přes 10 s použitím názoru	Písemně sčítat a odčítat dvojciferná čísla	přičítání jednociferného čísla k dvojcifernému bez přechodu přes 10 / (50 + 2) v oboru do 100 odčítání jednociferného čísla od dvojcifernému bez přechodu přes 10 / 56 - 2/ v oboru do 100 sčítat a odčítat písemně dvojciferná čísla bez		JČ ŘV

		přechodu přes desítku do 100 (53+20, 53+21)		
Používat násobkové řady 2, 5, 10 s pomocí tabulky.	Orientovat se v jednoduché tabulce	násobení čísel 2, 5, 10 s pomocí tabulky počítání s bankovkami – sčítání a odečítání sčítání a odčítání při řešení praktických činností		JČ ŘV
Umět řešit praktické početní příklady a jednoduché slovní úlohy.	Umět řešit jednoduché slovní úlohy ze života.	jednoduché slovní úlohy ze života hra na obchod – zkušenosti s nakupováním vztah o n-více, o n-méně pojmy nejlevnější - nejdražší porovnávání čísel čtení číselné řady přepisy do sešitu		KSD ŘV PČ VL
Umět používat kalkulátor.	Umět používat kalkulátor	číselná klávesnice kalkulátoru používat matematické symboly sčítání a odčítání s pomocí kalkulátoru		PČ IKT

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 7. - 10. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Znát a užívat základní jednotky délky, hmotnosti, času, objemu	Znát a pojmenovat základní jednotky délky.	základní jednotky délky – m, cm, mm použití pravítka s jasně oddělenými jednotkami měření předmětů v prostoru na metry porovnávání délky čtení délek měření	OVS/osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání	KSD VL PČ ŘV
	Znát a pojmenovat základní jednotky hmotnosti.	základní jednotky hmotnosti - kg, g použití závaží a váhy vážení porovnávání a orientace ve vážení		

	Znát a pojmenovat základní jednotky objemu	základní jednotky objemu - litr, ½ l, ¼ l použití objemové měrky cvičení na určení objemu		
	Znát a pojmenovat základní jednotky času	základní jednotky času - hodina, minuta seznámení s digitálními hodinkami čtení a ukazování času za - použití hodin, budíku s pohyblivými ručičkami řešení jednoduchých úloh ze života		
Zvládat početní úkony s penězi.	Při řešení praktických úloh ze života zvládat manipulaci s drobnými mincemi a bankovkami.	poznávání a manipulace s bankovkami - 10Kč, 20Kč, 50Kč, 100Kč použití vícehodnotových mincí sčítání, odčítání mincí kombinace jednotlivých mincí různé formy her na obchod postupné využití v praxi (nákup v obchodě)		ŘV
Orientovat se v čase, určit čas s přesností na půlhodiny.	Při určování času s přesností na půlhodiny využívat názornou demonstraci.	určování času na celé hodiny rozdělení celé hodiny na polovinu určování času na půlhodiny určení času podle předlohy určení času podle pokynů názorné učení na modelu hodin, budíku s pohyblivými ručičkami nastavování ručiček času určování času během dne (snídaně, svačina, oběd, svačina, večeře) řešení jednoduchých úloh ze života		JČ ŘV
Doplňovat údaje v jednoduché tabulce	Pracovat s jednoduchou tabulkou, umět doplňovat údaje.	využití tabulky součtů a rozdílů vyhledávání správného výsledku na řádku vyhledávání správného výsledku ve sloupci		ŘV

		použití manipulačních cvičení s drobnými předměty doplňování tabulky podle předlohy doplňování tabulky podle pokynů		

ZÁKLADY GEOMETRIE

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Umět zacházet se základními rýsovacími pomůckami a potřebami	Umět zacházet se základními rýsovacími pomůckami a potřebami	základní rýsovací pomůcky – pravítko, tužka, guma, kružítko seznámení s kružítkem nácvik práce s kružítkem samostatné používání rýsovacích pomůcek příprava pomůcek – ořezaná vhodná tužka	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena	PČ
Používat základní geometrické pojmy	Zvládat používání základních geometrických pojmů	rovinné útvary – bod, přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, trojúhelník, čtverec, obdélník prostorové útvary – krychle, koule, válec		KSD
Znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary.	Graficky znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary.	rovinné útvary – bod, přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, trojúhelník, čtverec, obdélník kreslení rovinných útvarů - kreslení předmětů, které svým tvarem připomínají kruh, trojúhelník, čtverec, obdélník	OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	KSD E
Rozeznat přímku a úsečku, umět je narýsovat a označit	Odlišit přímku od úsečky a umět je narýsovat	pojem bod bod umístěný na přímce vyznačování bodů pojem polopřímka pojem úsečka rýsování - přímka, polopřímka, úsečka		JČ

Měřit a porovnávat délku úsečky.	Umět měřit délku úsečky	měření úsečky na cm, mm porovnávání délky úsečky		
Poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa	Poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa	seznámení se základními geometrickými tělesy – krychle, koule, válec hledání předmětů v prostoru rozlišování útvarů na předmětech ze svého okolí rozvíjení prostorové představivosti modelováním		PČ KSD E

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	**Název předmět**
ČT	Čtení
M	Matematika
PS	Psaní
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
IKT	Informační a komunikační technologie
PRV	Prvouka
VZ	Výchova ke zdraví
VL	Vlastivěda
PŘ	Přírodověda
E	Estetika
PAS	Pohybové aktivity a stimulace
PČ	Pracovní činnosti

5.7. PRVOUKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="7">vyučovací blok
skupinová a individuální práce
třída
práce s PC
školní zahrada
vycházky do okolí školy
výlety
návštěvy výstav</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Člověk a jeho svět</td><td rowspan="6">Prvouka</td><td>1.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>3</td></tr>
</table>

Vyučovací předmět **Prvouka** patří do vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět.**

Vzdělávací oblast je důležitou složkou počátečního vzdělávání a je základem pro výuku ve vzdělávacích oblastech Člověk a společnost, Člověk a příroda, Člověk a zdraví.
Předmět vychází z prvotních zkušeností, znalostí a vědomostí žáka, vytváří základní představy o okolním světě, žáci se učí chápat a pojmenovávat věci, činnosti, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Osvojují si pravidla slušného chování a jednání, učí se vnímat sebe a lidi kolem sebe a tím posilovat pozitivní mezilidské vztahy. Nedílnou součástí je upevňování zásad zdravého životního stylu.
Osvojování učiva probíhá především na základě pozorování konkrétních jevů, předmětů a situací, nové poznatky a zkušenosti uplatňují žáci podle svých schopností v každodenním životě.

Cílem předmětu v prvním období je naučit žáky vnímat a správně pojmenovávat předměty a činnosti, s nimiž se setkávají v rodině a ve škole, v nejbližším okolí domova a školy. Učí se orientovat se v základních zásadách bezpečnosti a vnímat přírodu jako takovou.

Druhé období se hlouběji zabývá stejnou problematikou, vyšší nároky jsou kladeny na množství a orientaci v získávaných poznatcích. Důraz je kladen na dodržování pravidel.
Obsah předmětu se stává rovněž výchozím materiálem pro ŠVP školní družiny.

Obsahové vymezení předmětu:

- vytváření a upevňování hygienických a sebeobslužných dovedností
- osvojování si pravidel slušného chování a jednání, vytváření pozitivních mezilidských vztahů
- seznamování se správným jednáním v situacích ohrožujících zdraví a bezpečnost
- poznávání nejbližšího okolí školy a domova
- poznávání a pojmenování předmětů, činností ze svého nejbližšího okolí
- upevňování zásad zdravého životního stylu
- vnímání a pojmenování proměn přírody
- chápání významu přírody a její ochrany pro život lidí

Vzdělávací obsah je rozdělen do tematických okruhů:

Místo, kde žijeme
Lidé kolem nás
Lidé a čas
Rozmanitost přírody
Člověk a jeho zdraví

Průřezové témata

Osobnostní a sociální výchova – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, dovednosti zapamatování a řešení problémů, vzájemné poznávání se ve skupině, upevňování respektu, podpory a dobrých vztahů

Výchova demokratického občana – dodržování práv a povinnosti občanů jako členů společnosti

Environmentální výchova - rozvíjení kladného vztahu k přírodě, seznamování se základními podmínkami pro život a vlivem člověka na okolní přírodu.

Časová dotace

Vyučovací předmět se realizuje v každém ročníku prvního stupně.

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků:
Kompetence k učení

učitel

- podněcuje žáky k tvořivosti a estetickému vnímání
- podporuje získávání vědomostí, dovedností nejrůznějšími zdroji
- vytváří vědomí u žáků chránit vlastní zdraví i zdraví druhých
- zadává úkol, které vycházejí v co největší míře z praktického života
- podporuje samostatnost a tvořivost žáků

žák
dle svých schopností

- v případě ohrožení, ví, kde hledat pomoc
- uplatňuje získané zkušenosti v praktických situacích
- dodržuje zásady společenského chování a zdravého životního stylu
- uplatňuje základní pravidla ochrany přírody a životního prostředí

Kompetence k řešení problémů

učitel

- zadává úkoly, které vycházejí v co největší míře z praktického života
- vede žáky k vhodnému chování a jednání v běžných životních situacích
- vede žáky k porozumění chování a činností druhých
- sleduje úspěšnost jednotlivých žáků a oceňuje jejich pokrok
- hodnotí nejen výkon, ale i míru snahy, která byla pro výkon vynaložena
- podporuje u žáků schopnost formulovat problém a žádost o radu

žák
dle svých schopností

- překonává problémy přiměřeně ke svým možnostem
- řeší známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímá problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností
- nenechá se při řešení problému odradit nezdarem
- ví na koho se může obrátit o pomoc při řešení problému
- dokáže rozpoznat vhodné a nevhodné chování
- dokáže upozornit na svůj vlastní problém

- respektuje zásady slušného chování
- v případě ohrožení vlastní nebo jiné osoby dokáže požádat o pomoc, pomoc přivolat a popsat problém

Kompetence komunikativní

učitel

- klade otevřené otázky a tím vede žáky k vyjadřování celými větami
- cíleně rozšiřuje aktivní a pasivní slovní zásobu v probíraných tématech
- vytváří příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu
- zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují a komunikují
- poskytuje žákovi vždy dostatečný prostor k vyjádření
- žáky vybízí ke kladení otázek tématu

žák
dle svých schopností

- komunikuje s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumí sdělení a reaguje na ně podle svých možností
- využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
- pojmenovává pozorované skutečnosti
- domluví se v případě svého vlastního problému
- domluví se v případě ohrožení sebe nebo svého okolí

Kompetence sociální a personální

učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- vede žáky ke vzájemné toleranci a respektování názorů druhých
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- podporuje u žáka sebedůvěru
- vytváří u žáků potřebu projevovat pozitivní city, vhodné projevy chování a jednání
- rozvíjí u žáků vnímavost a citlivé vztahy k lidem a k okolí
- poskytuje dostatek příležitostí k získávání zkušeností s jinými lidmi
- podporuje u žáků poznání a toleranci k odlišnostem různých skupin ve společnosti

žák
dle svých schopností

- žák má zdravé sebevědomí
- je schopen dle svých možností podřídit se práci v kolektivu
- orientuje se v prostředí, ve kterém žije
- dodržuje pravidla pro soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků

Kompetence občanské

učitel

- dbá na dodržování dohodnutých pravidel
- podporuje u žáka vzájemnou toleranci a respektování osobnosti
- umožňuje žákovi uvědomovat si svá práva a naplňovat své povinnosti
- motivuje žáky k ochraně životního prostředí

žák
dle svých schopností

- uplatňuje osvojené postupy a dovednosti
- uvědomuje si své povinnosti
- je schopen podřídit se pravidlům a respektovat sebe i své okolí
- dodržuje naučené stereotypy chování a tím chrání své zdraví
- podílí se na ochraně životního prostředí

Kompetence pracovní

učitel

- dbá na dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví žáků a ochrany životního prostředí
- vede žáky k tomu, aby získané vědomosti využívali v běžné praxi
- podporuje u žáků dokončení započaté práce

žák
dle svých schopností

- zvládá sebeobsluhu, rozpozná své věci a dokáže se o ně postarat
- pracuje samostatně a svou práci dokončí
- udržuje pořádek při práci
- používá vhodné nástroje pro splnění úkolu
- dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při hrách, výletech a vycházkách (neohrožuje sebe, ani ostatní)

U žáků s PAS učitel dodržuje předložení úkolu ve strukturované formě, používá pracovní schémata k plnění úkolů, vytváří vhodné pracovní prostředí.

U žáků se zrakovým, sluchovým a tělesným handicapem učitel nabízí speciální nebo upravené pomůcky k zvládnutí základních znalostí a dovedností, využívá haptiku. Přizpůsobuje pracovní prostředí adekvátně žákovým potřebám.

PRVOUKA
MÍSTO, KDE ŽIJEME

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Znát název své obce a adresu bydliště	Znát název své obce a adresu bydliště	jméno a příjmení název obce název ulice adresa bydliště námětová hra Na pošťáka	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí	KSD
Zvládnout orientaci v okolí svého bydliště, v budově školy a jejím okolí	Orientovat se v prostoru.	pojmy blízko - daleko vpravo - vlevo	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	E KSD
	Zvládnout orientaci v okolí svého bydliště. Jednoduchým způsobem popsat okolí bydliště.	domov zajímavá místa v okolí bydliště významné budovy příroda v okolí domova		
	Jednoduchým způsobem nakreslit domov.	nákres domu		
	Zvládnout orientaci v budově školy a jejím okolí. Vyřídit vzkaz v rámci školy	název školy seznámení s prostředím školy seznámení s jednotlivými místnostmi orientace na WC orientace šatna - třída orientace jídelna orientace cvičebna v blízké třídě ve vzdálenější třídě		
	Znát účel jednotlivých místností v budově školy. Zvládnout jednoduchý nákres třídy	jídelna šatna cvičebna WC hala klubovna třídy		

	Orientovat se na školní zahradě s komunikační nebo směrovou podporou	školní zahrada bazén, brouzdaliště prolézačky		
	Být seznámen se zajímavými místy v okolí školy	příroda v okolí školy zajímavá místa v okolí školy práce s obrázky vycházky do nejbližšího okolí školy		
Poznat a pojmenovat předměty ze svého nejbližšího okolí (domov, třída, škola)	Poznat a pojmenovat předměty ze svého nejbližšího okolí	předměty denní potřeby hračky pracovní nářadí kuchyňské nádobí oblečení potraviny a nápoje ovoce, zelenina dopravní prostředky zvířata, ptáci květiny, stromy	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Komunikace OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	KSD E
	Znát pojmy byt, dům, můj domov	pojmy byt, dům názvy jednotlivých místností a prostor v bytě, domě		
	Znát účel jednotlivých místností	vybavení jednotlivých místností		
	S pomocí fotek a obrázků poznat a pojmenovat předměty, které se doma nacházejí	popis svého pokoje předměty, hračky, které se zde nacházejí		
	Elementárním způsobem výtvarně ztvárnit vlastní představy na téma Můj domov	výtvarné ztvárnění Můj domov		
	Popsat a pojmenovat jednotlivé místnosti a	vybavení školy vybavení jednotlivých místností vybavení školní zahrady		

	prostory v budově školy			
	Mít představu o školních potřebách a pomůckách nezbytných pro školní výuku.	školní potřeby a pomůcky vybavení třídy		
	Poznat a pojmenovat vybavení třídy, školní potřeby a pomůcky.	školní potřeby a pomůcky vybavení třídy práce s obrázky		
	Elementárním způsobem ztvárnit téma „Škola“	výtvarné ztvárnění „Škola“ s pojmenováním		
Ovládat základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy	Ovládat základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy	cesta do školy a ze školy domů dopravní spojení popis cesty		KSD
	Formou modelových situací se seznámit s dopravními situacemi v praktickém životě.	základní pravidla silničního provozu vybrané dopravní značky		
	Vědět, jak se chovat na ulici.	pravidla pro chodce chování chodců na ulici		
	Pojmenovat a rozlišit barvy na semaforu. Orientovat se podle semaforu na ulici	funkce semaforu		
	Vědět, jak se chovat v dopravních prostředcích	dopravní prostředky chování v dopravních prostředcích		

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 4. - 6. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Popsat cestu do školy podle otázek	Pomocí otázek či obrázků popsat, co vidí cestou do školy.	okolní krajina dopravní prostředky dopravní značky pravidla silničního provozu	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – Komunikace OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	E KSD M
	Zvládat prostorovou a směrovou orientace.	okolní předměty, jevy a situace		
Znát nejbližší důležitá místa v okolí školy a bydliště	Znát zajímavá místa v okolí bydliště a popsat je.	adresa bydliště nejbližší ulice, náměstí významné budovy obchody		E KSD
	Znát zajímavá místa v okolí školy.	název školy adresa školy pošta, divadlo Radost obchody příroda v okolí školy		
Sdělit poznatky a zážitky z výletů a vlastních cest	Verbálním způsobem, pomocí fotek a obrázků sdělit poznatky a zážitky z výletů a vlastních cest	trávení volného času sportovní vyžití prázdniny, dovolená, výlety, vycházky návštěva divadel pozorování situací a jevů v přírodě	OSV/ Sociální rozvoj – Komunikace	E KSD
	Výtvarně ztvárnit zážitky z výletů a cest	zážitky z výletů, vycházek, prázdniny		
Dodržovat zásady bezpečnosti při hrách	Dodržovat zásady bezpečnosti při hrách, výletech, vycházkách	zásady slušného chování bezpečnost při hrách bezpečnostní pravidla silničního provozu		PČ KSD
	Vědět, kde si smí hrát a kde ne.	hřiště, zahrada, park hřiště x ulice, silnice		

LIDÉ KOLEM NÁS

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Znát rodinné příslušníky, rozlišovat jejich stáří (starý, mladý, starší, mladší) a blízké příbuzenské vztahy	Znát rodinné příslušníky a příbuzenské vztahy.	já já a moje rodina vztahy v rodině role členů rodiny námětové hry – Na rodinu práce s obrázky a fotografiemi	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace, mezilidské vztahy	E KSD
	Rozlišovat pojmy starý, mladý, starší, mladší	pojem starší - mladší starý - mladý		
	Rozlišovat stáří rodinných příslušníků	můj věk rodina a věk stáří rodičů - prarodičů, sourozenců		
	Výtvarně znázornit rodinné příslušníky	výtvarné znázornění „já a moje rodina“		
Znát jména spolužáků a svých učitelů	Znát jména spolužáků a učitelů ve třídě	jména a příjmení spolužáků jméno a příjmení učitele ve třídě	OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, Komunikace, Mezilidské vztahy VDO/Občanská společnost a škola	KSD
	Oslovovat spolužáky jménem. Spojovat oslovení s konkrétní osobou	nácvik jmen spolužáků nácvik jména učitele ve třídě jména spolužáků spojena s fotografii		
	Znát jména dalších pedagogických pracovníků ve třídě a jmen pracovníků školy, se kterými se žák setkává.	jména dalších pedagogických pracovníků ve třídě jména pracovníků školy		

Mít osvojené základy společenského chování umět pozdravit, poprosit, poděkovat	Mít osvojené základy společenského chování	základy společenského chování pozdravit poděkovat poprosit	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace VDO/ Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát	KSD
	Uplatňovat společenské návyky při běžných denních činnostech	modelové situace chování ve škole ve třídě na veřejnosti (v dopravním prostředku, v divadle,…)		
	Rozlišovat vhodné a nežádoucí chování.	vhodné x nežádoucí chování odstraňování nežádoucího chování		
	Mít osvojené základy stolování	základy stolování – čistota chování u stolu stolování na veřejnosti		
Poznávat a pojmenovat různé lidské činnosti	Poznávat a pojmenovat nejběžnější pracovní činnosti	co kdo dělá - stojí, sedí, leží, píše, telefonuje význam práce práce s obrázky	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	PČ KSD
	Poznávat a pojmenovat nejběžnější známá povolání	jednoduchá povolání maluje-malíř, uklízí-uklízečka, vaří-kuchař… práce s obrázky		
	Pozorovat vybraná povolání.	napodobování lidských činnosti		
Vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi	Rozlišovat pojmy známý, cizí	pojmy – známý, cizí rozlišení mezi osobou známou a cizí	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj-poznávací schopnosti, komunikace VDO/ Občanská společnost a škola	KSD
	Vědět, jak se chovat k cizím lidem, kteří nás někam zvou nebo nám něco nabízejí. Vědět, jak přivolat pomoc dospělé osoby	četba příběhu rozhovor o možném nebezpečí modelové situace – setkání s neznámými lidmi		

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 4. - 6. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Dodržovat pravidla pro soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády	Chápat a respektovat vztahy mezi jednotlivými členy rodiny Vědět, jak se chovat k rodičům a ostatním členům rodiny	vztahy v rodině správné chování k rodičům chování k sourozencům chování k příbuzným modelové situace - správné chování	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, Komunikace, Mezilidské vztahy VDO/ Občanská společnost a škola	KSD
	Dodržovat pravidla soužití ve škole, ve třídě.	vztahy mezi spolužáky vztahy k žákům ostatních tříd vzájemná pomoc		
	Respektovat autoritu učitele a dospělých	správné chování k učitelům, spolužákům		
	Znát pojmy úcta, vzájemné pochopení a pomoc, ochrana	modelové situace - správné chování ve škole		
	Chápat mezilidské vztahy a soužití mezi lidmi	vztahy mezi lidmi		
	Přispívat k vytváření pozitivní atmosféry ve třídě. Vědět, jaké je správné chování mezi kamarády	vztahy mezi kamarády vzájemná pomoc		
Projevovat toleranci k odlišnostem	Tolerovat odlišnosti některých	rozdíly barev pleti zeměpisné odlišnosti jazykové odlišnosti	OSV/ Osobnostní rozvoj - Seberegulace a	E KSD

spolužáků.	spolužáků.	tolerance k handicapu práce s obrázky	sebeorganizace, Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace OSV/ Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika VDO/ Občanská společnost a škola	
	Formou výtvarného vyjádření ztvárnit odlišnosti různých kultur	výtvarné ztvárnění různých kultur - „Cesta kolem světa“		
Pojmenovat nejběžnější pracovní činnosti.	Vyjmenovat běžné lidské činností	co kdo dělá práce s obrázky	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	PČ KSD
	Pojmenovat různé druhy známých povolání, pracovních nástrojů a strojů spojených s jednotlivými povoláními	jednoduchá povolání obsah povolání základní pracovní stroje a nástroje pro jednotlivá pracovní odvětví výsledné produkty povolání		
	Znát povolání rodičů.	povolání rodičů		
	Formou námětových her upřesňovat přiléhavost označení vybraných činnosti a povolání.	napodobování lidských činnosti, jednoduchých povolání		
Rozpoznat ve svém okolí nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých.	Být seznámen se škodlivým a protiprávním jednáním a chováním vrstevníků a dospělých.	seznámení s projevy ohrožení – krádeže, šikana, zneužívání týrání drogy, alkohol, cigarety rozhovor o možném nebezpečí	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj –	KSD

	V modelových situacích se zaměřit na rozpoznávání nevhodného jednání a chování	modelové situace	poznávací schopnosti, komunikace VDO/ Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát	
Vědět, kde hledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby.	V modelových situacích nacvičovat požádání o pomoc dospělé osoby v případě osobního nebezpečí.	seznámení s projevy ohrožení upozornění na nebezpečí chování v rizikovém prostředí pomoc dospělého	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika VDO/ Občan, občanská společnost a stát	KSD
	Zapamatovat si důležitá telefonní čísla.	důležitá telefonní čísla 150 - hasiči 155 - záchranná služba 158 - policie		
Reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech.	Vědět, co znamená pojem hromadné ohrožení.	situace hromadného ohrožení	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika VDO/ Občan, občanská společnost a stát	KSD
	V modelových situacích procvičovat rychlé reakce na pokyny dospělých.	chování při požáru chování při vyhlášení poplachu chování při dopravní nehodě chování dětí za bouřky		

LIDÉ A ČAS

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Zvládnout jednoduchou orientaci v čase (ráno, poledne,večer)	Pochopit základní pojmy orientace v čase	vymezení pojmů teď, dávno den ráno, poledne, večer	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	E M KSD

	Orientovat se v čase podle pravidelně opakujících se činnosti ve škole	sestavení vlastního režimu dne rozdělení denních činností práce s obrázky		
	Jednoduchých výtvarným způsobem zvládnout orientaci v čase	spojení výtvarného umění s orientací v čase		
Znát rozvržení svých denních činností	Pochopit rozdělení dne na jednotlivé části Spojit části dne s konkrétní činností	rozdělení dne na části - ráno, dopoledne, poledne, odpoledne, večer, noc rozdělení dne na činnosti v průběhu dne a noci vstávání, škola, oběd, volný čas, hygiena, spánek	OSV/ Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Seberegulace a sebeorganizace	E M KSD
	Jednoduchých výtvarným způsobem zpracovat denní činností	spojení výtvarného umění s denní činností		
Znát dny v týdnu	Znát a pojmenovat dny v týdnu	určit aktuální den názvy dnů určit pracovní dny a dny volna		KSD
Rozlišit roční období podle charakteristických znaků	Pochopit základní pojmy rok, roční období	vymezení pojmu rok roční období: jaro, léto, podzim, zima	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	E PČ M KSD
	Pomocí obrázků rozlišit charakteristické znaky jara	příroda na jaře - jarní květiny, jarní zelenina, kvetoucí stromy změny počasí jarní práce na zahradě a na poli zvířata, ptáci a jejich mláďata, přílet ptáků oblečení na jaře jarní zelenina, ovoce tradice Velikonoc, Svátek matek		

	Pomocí obrázků rozlišit charakteristické znaky léta	příroda v létě - stromy, keře, květiny v létě změny počasí letní práce na zahradě a na poli oblečení v létě letní ovoce, zelenina příprava na prázdniny		
	Pomocí obrázků rozlišit charakteristické znaky podzimu	příroda na podzim změny počasí, odlet ptactva sklizeň podzimního ovoce a zeleniny podzimní práce na zahradě a na poli oblečení na podzim		
	Pomocí obrázků rozlišit charakteristické znaky zimy	příroda v zimě - stromy v lese sezónní práce na zahradě a na poli změny počasí – sníh, led, zima, mráz oblečení v zimě ptáci a volně žijící zvířata v zimě (zimní spánek některých zvířat) tradice Vánoc, Nový rok		
	Rozlišovat jednotlivá roční období ve výtvarném umění	spojení výtvarného umění s jednotlivými ročními obdobími a tradicemi		
	Osvojovat si kladný vztah k přírodě a pracovním činnostem spojených s jednotlivými ročními obdobími.	pracovní činností v jednotlivých ročních obdobích sezónní činnosti		

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 4. - 6. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Poznat kolik je hodin, celé hodiny	Určovat čas na modelu hodin.	seznámení s hodinami velká a malá ručička na hodinách pojem hodina	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	M KSD
	Určovat čas na celé hodiny	určování času na celé hodiny určování času podle pokynů		
Rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti (včera, dnes, zítra)	Zvládat základní orientaci v čase	pojmy - včera, dnes, zítra teď, dávno bylo, je, bude, pozdě, brzy	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	E KSD
	Znát rozvržení denních činností, chápat režim dne.	režim dne ve školním zařízení režim dne doma		
	Výtvarným způsobem vyjádřit časovou posloupnost	spojení výtvarného umění s časovým dějem		
Znát roční období a měsíce	Znát rozdělení roku na roční období	vymezení pojmu rok s využitím obrázků, fotografií rozdělení roku na roční období jaro, léto, podzim, zima s typickými znaky	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj - komunikace OSV/ Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	E PČ KSD
	Znát názvy jednotlivých měsíců	pojem měsíc názvy jednotlivých měsíců rozdělení měsíců do ročních období s využitím obrázků, fotografií správné pořadí měsíců s vizuální podporou		
	Využívat téma „roční období“ v přednesu, zpěvu	spojení říkadel, písniček s ročním obdobím, měsíci		
	Využívat tématu „roční období“ ve výtvarném umění	spojení výtvarného umění s ročním obdobím, měsíci		

	Během celého roku vytvářet vhodné pracovní činnosti	spojení pracovních činností s ročním obdobím sezónní činnosti		
Porovnat rozdíly mezi současným způsobem života a života v minulosti podle obrázků	S využití rodinných alb, fotografií mít přehled o životě dnes	vzhled země lidská obydlí oděv, strava předměty denní potřeby, hračky způsob života	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj - komunikace EV/ Vztah člověka k prostředí - Základní podmínky života VDO/ Občan, občanská společnost a stát	E
	S pomocí obrázků mít přehled o životě v dávné a blízké minulosti	způsob života v pravěku, naše země v dávných dobách vzhled země lidská obydlí, stavby, oděv strava - obživa předměty denní potřeby obrazy		
	Výtvarně ztvárnit způsob života dnes a v minulosti	spojení výtvarného umění se způsobem života dnes a v minulosti		
Seznámit se s významnými událostmi a pověstmi, které se vztahují k regionu nebo kraji	Seznámit se s významnými událostmi a pověstmi, které se vztahují ke známému prostředí	časové posloupnosti známých událostí, pohádek, pověstí práce s obrázky, obrazovými publikacemi významné historické objekty v regionu regionální pověsti tradiční lidové svátky - Vánoce, Velikonoce	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání EV/ Vztah člověka k prostředí, Lidské aktivity a problémy životního prostředí	KSD E
	Výtvarným způsobem ztvárnit vlastní představy z poslechu pohádek a pověstí	spojení výtvarného umění s významnými událostmi		

ROZMANITOST PŘÍRODY

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Popsat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních období	Popsat charakteristické znaky jara a viditelné proměny v přírodě.	charakteristické znaky jara příroda na jaře změny počasí – tání sněhu, ledu, povodně stromy, keře, květiny na jaře jarní práce na zahradě, na poli a v sadě zvířata, ptáci a jejich mláďata, přílet ptáků jarní hry, tradice Velikonoc, Svátek matek	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, OSV/ Sociální rozvoj – komunikace OSV/ Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	KSD E PČ
	Popsat charakteristické znaky léta a viditelné proměny v přírodě.	charakteristické znaky léta příroda v létě změny počasí, účinky slunce – opalování stromy, keře, květiny v létě první ovoce a zelenina, dozrávání obilí letní práce na zahradě, na poli příprava na prázdniny hry v přírodě a koupání		
	Popsat charakteristické znaky podzimu a viditelné proměny v přírodě.	charakteristické znaky podzimu příroda na podzim změny počasí chování zvířat na podzim – chystání potravy na zimu, odlet ptactva práce na zahradě, na poli a v sadě, sklizeň ovoce, zeleniny hry na podzim – pouštění draků		
	Popsat charakteristické znaky zimy a viditelné proměny	charakteristické znaky zimy příroda v zimě počasí – sníh, led, zima, mráz		

	v přírodě.	oblečení v zimě ptáci a zvířata v zimě (zimní spánek některých zvířat) péče o zvířata a ptáky v zimě tradice Vánoc, Nový rok zimní hry a sporty		
	Uplatňovat téma proměny ročních období“ v přednesu, zpěvu	spojení říkadel, písniček s jednotlivými ročními obdobími		
	Uplatňovat téma „proměny ročních období“ ve výtvarném umění	spojení výtvarného umění s jednotlivými ročními obdobími		
	Využívat viditelných proměn v přírodě při pracovních činnostech	spojení pracovních činností s jednotlivými ročními obdobími		
Poznat nejběžnější druhy domácích zvířat	Poznat nejběžnější druhy domácích zvířat v přírodě, na obrázku	domácí zvířata mláďata péče o zvířata užitek zvířat	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	KSD E
	Na základě sluchového vnímání rozlišovat zvířata	zvuky zvířat spojení zvuku se zvířetem		
	Elementárním způsobem nakreslit domácí zvířata	výtvarné ztvárnění zvířete		
	Uplatňovat téma, domácí zvířata“ v přednesu, zpěvu	spojení říkadel, písniček se zvířaty		

Pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny	Pojmenovat základní druhy ovoce. Rozlišovat ovoce podle druhu.	základní druhy ovoce třídit ovoce do skupin		E PČ KSD
	Pojmenovat základní druhy zeleniny Rozlišovat druhy zeleniny	základní druhy zeleniny třídit zeleninu do skupin chuťové rozlišení s pojmenováním		
	Výtvarně ztvárnit ovoce a zeleninu	výtvarné ztvárnění ovoce, zeleniny		
Popsat počasí podle obrázku (déšť, sníh, bouřka, vítr)	Určovat aktuální počasí podle pohledu z okna	pojmy určující počasí prší, svítí slunce, vítr, mraky, sněží, bouřka	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace OSV/ Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	E PČ KSD
	Popsat jednoduchý obrázek s přiřazením k ročnímu období Přiřadit obrázek, piktogram k aktuálnímu počasí	počasí na obrázku počasí a oblečení		
	Vlastním výtvarným způsobem ztvárnit počasí a umět je popsat	výtvarné ztvárnění počasí		

Znát základní zásady pobytu v přírodě	Při vycházkách uplatňuje zásady slušného chování v přírodě. Mít kladný vztah k přírodě	zásady slušného chování neničit přírodu, nelámat stromky, keře, nerozdělávat oheň v lese, neplašit zvěř, chovat se tiše	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace EV/ Vztah člověka k prostředí	PČ KSD

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 4. - 6. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Poznat rozdíly mezi stromy a keři	Popsat strom, keř na obrázku, v přírodě	stromy - ovocné, okrasné znaky stromů keře - znaky keřů	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	E PČ ŘV
	Poznat rozdíly mezi stromy a keři	rozdíl strom x keř		
	Výtvarně vystihnout jednotlivé části stromu, keře	výtvarné ztvárnění stromu a keře		
Poznat nejběžnější volně žijící zvířata	Poznat a pojmenovat nejběžnější volně žijící zvířata na obrázku, v přírodě.	volně žijící zvířata (ptáci, plazi, ryby, hmyz) zvířata užitečná a škodlivá zvířata nebezpečná mláďata	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	E PČ KSD
	Vědět, jak pečovat o zvěř, zejména v zimním období	péče o zvířata		
	Využívat pozorování zvířat k jejich výtvarnému ztvárnění.	výtvarné ztvárnění zvířat v různých ročních obdobích		
Rozlišit listnaté a jehličnaté stromy	Pozorovat stromy v různých ročních období	druhy lesů (listnaté, jehličnaté, smíšené)	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání,	E KSD

	Poznat a rozlišit listnaté a jehličnaté stromy na obrázku, na zahradě, v lese	druhy stromů – základní znaky stromy listnaté stromy jehličnaté opadavé x neopadavé	psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace EV/Ekosystémy	
	Využívat pozorování přírody k výtvarnému ztvárnění stromů.	výtvarné ztvárnění a rozlišení stromů		
Vědět o škodlivých vlivech na přírodní prostředí	Vědět o škodlivých vlivech na přírodní prostředí a na člověka	továrny, auta, smog, vandalismus ekologické havárie, katastrofy důsledky škodlivých vlivů práce s obrázky	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání EV/ Vztah člověka k prostředí, Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
Znát základní pravidla ochrany přírody a životního prostředí	Znát zásady slušného chování a bezpečnosti v přírodě	neničit, nelámat nerozdělávat oheň v lese, neplašit zvěř neubližovat lidem a zvířatům neodhazovat odpadky v přírodě a na ulici chovat se tiše nemalovat po budovách	OSV/ Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika EV/ Vztah člověka k prostředí, Lidské aktivity a problémy životního prostředí VDO/ Občan, občanská společnost a stát	KSD
	Chápat význam ochrany. Vědět, co přírodě škodí a jak ji chránit.	ochrana přírody ochrana rostlin a živočichů chráněné druhy rostlin a živočichů ochrana vod, význam vody pro život ochrana ovzduší, význam vzduchu pro život ochrana přírodních památek		

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Dodržovat zásady osobní hygieny a zvládat základní sebeobsluhu	Pečovat o své zdraví. Dodržovat hygienické návyky a zásady osobní hygieny	ovládání pákové baterie (studená a teplá voda) mytí obličeje otužování - omývání obličeje studenou vodou mytí rukou - používání mýdla, tekutého mýdla, ručníku péče o zuby – používání kartáčku a zubní pasty, čistění zubů používání hřebenu péče o nehty používání kapesníku, používání WC - používání toaletního papíru použití veřejných WC rozdíl chlapecké a dívčí WC	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena	PČ KSD
	Dbát na úpravu zevnějšku, upevňovat samostatnost při oblékání, svlékání	svlékání a oblékání prádla a oděvů rozepínání a zapínání knoflíků, zdrhovadel, patentů šněrování, upevňování suchých zipů obouvání a zouvání obuvi skládání a ukládání oděvu, udržování pořádku v osobních věcech		
	Dodržovat zásady správného stolování	správné sezení u stolu příprava ke stolování úklid stolu používání hrníčku, skleničky používání příboru používání ubrousku		
	Být seznámen s nebezpečím opaření, řezné rány	prevence nebezpečí opaření, řezné rány		

Pojmenovat hlavní části lidského těla	Uvědomovat si vlastní osobu	diferenciace chlapci - děvčata diferenciace dítě - dospělý	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Psychohygiena, Sebepoznání a sebepojetí	PAS E KSD
	Pojmenovat hlavní části lidského těla Ukázat jednotlivé části těla na obrázku, na sobě, na kamarádovi.	vnímání a pojmenování částí těla hlava horní končetiny, dolní končetiny trup, krk		
	Jednoduchým způsobem nakreslit postavu	vlastní výtvarné ztvárnění těla		
Dokázat upozornit na své zdravotní potíže	Vědět, jak se chovat ve zdravotnickém zařízení.	pojem zdravotnické zařízení, nemocnice, ordinace, lékárna, zubař, lékař, recept správné chování ve zdravotnickém zařízení	OSV/ morální rozvoj – rozhodovací dovednosti a řešení problémů	KSD
	Znát rozlišení základních pojmů. Rozlišit co je nemoc, úraz.	pojmy - bolí - nebolí pojmy - hlad, žízeň, teplo, zima pojmy zdraví a nemoc bolest hlavy, v krku, rýma, kašel, průjem, teplota pojmy únava, spánek úraz - rána řezná, odřenina		
	Dokázat upozornit dospělého na své zdravotní potíže.	projevy nemoci, příznaky lokalizace potíží		
	Nacvičovat v modelových situacích nácvik žádosti o pomoc Dokázat v modelových situacích požádat o pomoc. Vědět, jak se chovat při nemoci.	modelové situace námětové hry		

Vědět o zásadách bezpečnosti chování při hrách, na výletech a při koupání	Vědět, kde si smíme bezpečně hrát.	lokalizace bezpečných míst na hry (hřiště, zahrada, park)	EV/Lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí	PAS KSD
	Vědět o zásadách bezpečnosti chování Umět pojmenovat hrozící nebezpečí Uplatňovat zásady bezpečnosti v konkrétních situacích a životě	zásady chování na hřišti, zásady chování v zahradě, zásady chování parku zásady chování na výletě zásady chování v přírodě zásady chování při koupání zásady chování na ulici zásady chování v dopravních prostředcích základní pravidla silničního provozu		

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 4. - 6. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Uplatňovat hygienické návyky, sebeobslužné dovednosti a zásady zdravé výživy	Pečovat o své zdraví	péče o zdraví – lidské tělo osobní hygiena	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace OSV/ Morální rozvoj – rozhodovací dovednosti a řešení problémů	KSD PČ
	Uplatňovat hygienické návyky Správně používat hygienické potřeby	ovládání pákové baterie mytí rukou, obličeje, čištění zubů, česání, stříhání nehtů na rukou používání kapesníku, používání WC, toaletního papíru použití veřejných WC rozdíl chlapecké a dívčí WC		
	Znát význam otužování	otužování - obličeje, celého těla		
	Uplatňovat sebeobslužné dovednosti při oblékání	ukládání oděvu péče o zevnějšek zásady účelného a vkusného oblékání samostatnost při oblékání, svlékání, rozepínání a zapínání knoflíků, zdrhovadel,		

		patentů šněrování, obouvání a zouvání obuvi		
	Udržovat pořádek v osobních věcech	čištění a ukládání obuvi ukládání oděvu na určené místo, věšení na ramínko		
	Uplatňovat sebeobslužné dovednosti při stolování	správné sezení u stolu příprava ke stolování prostírání stolu úklid stolu používání příboru používání ubrousku		
	Uplatňovat dovednosti při přípravě jednoduchých pokrmů.	základy vaření krájení a mazání pečiva čištění zeleniny, brambor strouhání, míchání válení válečkem vaření, pečení, smažení		
	Dodržovat bezpečnost při práci s elektrickými spotřebiči	hygiena při práci		
	Uplatňovat zásady zdravé výživy	zdravá strava pojem potraviny, nápoje zdravé potraviny – zelenina, ovoce, mléčné výrobky nezdravé potraviny - čokoláda, sladkosti pitný režim		
	Orientovat se v režimu práce a odpočinku	denní režim - struktura škola i volný čas odpočinek		
	Znát význam pohybu pro zdraví	pohybový režim - ve cvičebně i venku prevence onemocnění		
Dokázat sdělit a popsat své zdravotní potíže	Umět sdělit a popsat své zdravotní potíže V modelových	používaní pojmů bolest hlavy, v krku, rýma, kašel, průjem lokalizace potíží	OSV/ morální rozvoj – rozhodovací dovednosti a	KSD

	situacích procvičovat příležitost sdělení svých pocitů		řešení problémů	
	Vědět, jaká jsou pravidla léčby nemocného	režim nemocného odpočinek v době nemoci - ležení v posteli pravidelný přísun tekutin, braní léků		
Vědět na koho se obrátit o pomoc	Být seznámen s ochranou sebe a svého těla před obtěžováním a zneužíváním	preventivní chování	OSV/ morální rozvoj – rozhodovací dovednosti a řešení problémů, Hodnoty, postoje, praktická etika	IKT KSD
	V modelových situacích nacvičovat vyhledávání pomoci dospělé osoby, používání telefonního čísla záchranky	práce s mobilem číslo záchranky		
Zvládnout ošetření drobného poranění	Vědět, kde se nachází lékárnička a co obsahuje.	lékárnička a její obsah seznámení s pojmy obvaz, desinfekce, náplast, teploměr, léky, mas	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena OSV/ morální rozvoj – rozhodovací dovednosti a řešení problémů	
	V modelových situacích se zaměřit na chování při ošetřování drobného poranění	nácvik ošetření kamaráda náplastí nácvik ošetření kamaráda obvazem		
Uplatňovat základní pravidla provozu pro chodce	Uplatňovat základní pravidla provozu pro chodce	základní pravidla silničního provozu, pravidla pro chodce chování chodců na ulici, bezpečné chování na přechodu dopravní značky		
	Orientovat se podle semaforu	semafor - funkce semaforu		

	Při vycházkách do okolí školy reagovat na vzniklé dopravní situace	chování v dopravních situacích seznámení s dopravními situacemi v praktickém životě		
Reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	Reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	bezpečné chování žáků při mimořádných situacích ve škole na vycházkách na ulici výletech	OSV/ Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika VDO/ Občan, občanská společnost a stát	KSD
	V modelových situacích nacvičovat chování a reakce na pokyny dospělých	nácvik chování žáků při vyhlašování poplachu chování žáků při požáru chování žáků při úraze chování žáků při epileptickém záchvatu, nevolnosti kamaráda při bouřce		

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	Název předmět
ČT	Čtení
M	Matematika
PS	Psaní
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
IKT	Informační a komunikační technologie
PRV	Prvouka
VZ	Výchova ke zdraví
VL	Vlastivěda
PŘ	Přírodověda
E	Estetika
PAS	Pohybové aktivity a stimulace
PČ	Pracovní činnosti

5.8. PŘÍRODOVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="5">vyučovací blok
skupinová a individuální práce
práce s PC

školní zahrada
vycházky do okolí školy
výlety

návštěvy výstav, exkurze</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Člověk
a
příroda</td><td rowspan="4">Přírodověda</td><td>7.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>3</td></tr>
</table>

Vyučovací předmět **Přírodověda** patří do vzdělávací oblasti **Člověk a příroda,** jenž zahrnuje základní fyzikální, chemické, přírodovědné a zeměpisné poznatky a dovednosti.
Svým obsahem navazuje na vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět.

Předmět vychází především z osobních poznání žáků a jejich zkušeností.
Žáci získávají základní poznatky o přírodních zákonitostech, seznamují se s vlivy lidské činnosti na životní prostředí a se závislosti člověka na přírodních zdrojích. Učí se vnímat vztahy a souvislosti mezi činnostmi lidí, životním prostředím a přírodou.
Získané přírodovědné poznatky a zkušenosti uplatňují podle svých možností v běžném životě, při praktickém poznávání přírody, svým chováním a jednáním se podílejí na ochraně jak svého zdraví, tak i životního prostředí.

Obsahové vymezení předmětu:

- vnímání přírodních zákonitostí
- seznámení s příčinami přírodních jevů
- podílení se svým chováním na ochraně životního prostředí
- získávání praktických zkušeností s přírodními i umělými látkami a materiály
- získávání elementárního podvědomí o planetě Zemi, o vesmíru
- využívání získaných dovedností v praxi

Vzdělávací obsah zahrnuje tematické okruhy:

Základní poznatky z fyziky
Základní poznatky z chemie
Základní poznatky z přírodopisu
Základní poznatky ze zeměpisu

Průřezové témata

Osobnostní a sociální výchova - rozvoj schopností poznávání, psychohygiena, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, základní životní funkce, lidské tělo

Environmentální výchova - vztah člověka k prostředí, základní podmínky života, význam pojmů les, pole, vodní zdroje, lidská sídla, ekologie, problémy a ochrana životního prostředí

Časová dotace

Vyučovací předmět se realizuje v každém ročníku druhého stupně.

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

učitel

- s ohledem na osobnost žáka předkládá učivo pro něj v atraktivní formě, s podporou vhodné motivace, ať již verbální či materiální volí výukové pomůcky podle konkrétních potřeb žáka a vychází z aktuální nabídky speciálních programů
- vychází z konkrétních znalostí věcí, prostředí, předmětů, činností, s nimiž se žák denně setkává, a které důvěrně zná, má je zažité a je schopen je akceptovat
- nabízí žákovi přiměřené podněty v dostatečné míře
- dbá, aby žáka nezahltil přemírou nabídky, vybírá takové podněty, které vedou k využití v běžném životě
- opakováním se snaží zautomatizovat a zafixovat získané poznatky a nabyté dovednosti včlenit do praxe
- využívá audiovizuální a názorné pomůcky

žák
dle svých schopností

- se orientuje ve vztahu k sobě i ke svému okolí
- rozumí jednoduchým pokynům, znakům a symbolům
- dodržuje návykové stereotypy učení

- chápe pochvalu jako motivaci k učení
- vnímá přírodní zákonitosti a získané poznatky využívá v praxi
- využívá naučených dovedností v situacích ohrožujících život, majetek, nebo živ. prostředí
- orientuje se v souvislostech mezi činnostmi lidí, životním prostředím a přírodou
- má povědomí o existenci různých zemí, planetě Zemi, o vesmíru

Kompetence k řešení problémů

učitel

- zadává úkoly, které vycházejí v co největší míře z praktického života
- vede žáky k vhodnému chování a jednání v běžných životních situacích
- vede žáky k porozumění chování a činností druhých
- hodnotí nejen výkon, ale i míru snahy, která byla pro výkon vynaložena
- vede žáky ke kritickému hodnocení významu vlastní práce a práce ostatních členů týmu
- podporuje u žáků schopnost umět si poradit v konkrétní situaci

žák
dle svých schopností

- překonává problémy přiměřeně ke svým možnostem
- řeší známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímá problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností
- nenechá se při řešení problému odradit nezdarem
- ví, na koho se může obrátit o pomoc při řešení problému
- v případě ohrožení vlastní nebo jiné osoby dokáže požádat o pomoc, pomoc přivolat a popsat problém

Kompetence komunikativní

učitel

- vytváří příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu
- zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují a komunikují
- poskytuje žákovi vždy dostatečný prostor k vyjádření k danému tématu
- cíleně rozšiřuje aktivní a pasivní slovní zásobu v probíraných tématech
- aktivuje žáka k otázkám a odpovědím a zjišťuje zpětnou vazbu v porozumění konkrétních témat

žák
dle svých schopností

- komunikuje s druhými lidmi
- rozumí sdělení a reaguje na ně
- využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky

Kompetence sociální a personální

učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat nad daným tématem ve skupině a pomáhat slabším žákům
- vede žáky ke vzájemné toleranci a respektování názorů druhých
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch;
- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- podporuje u žáka sebedůvěru
- vytváří u žáka potřebu chránit životní prostředí
- rozvíjí u žáků schopnost rozlišovat nevhodné chování a jednání

žák
dle svých schopností

- žák má zdravé sebevědomí
- je schopen dle svých možností podřídit se práci v kolektivu
- respektuje pravidla práce v týmu
- rozpoznává nevhodné chování, jednání a uvědomuje si možné důsledky

Kompetence občanské

učitel

- osvojení si techniky čtení a psaní
- dbá na dodržování dohodnutých pravidel
- vede žáky ke vzájemné toleranci a respektování osobnosti
- vede žáky, aby si uvědomovali a plnili své povinnosti
- rozvíjí u žáků kladný vztah k přírodě a vlasti
- vede žáky k ochraně životního prostředí
- vede žáky k k tomu, aby využívaly získané poznatky v běžném životě

žák
dle svých schopností

- podřizuje se pravidlům
- respektuje sebe i své okolí
- uvědomuje si svá práva a povinnosti
- podílí se svým chováním na ochraně životního prostředí
- ochraňuje své zdraví
- dokáže se chovat v krizových situacích při respektování pokynů kompetentní osoby

Kompetence pracovní

učitel

- osvojení si techniky čtení a psaní
- dbá na dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví žáků a ochrany životního prostředí
- motivuje žáky k aktivnímu zapojení do praktických činností
- vede žáky k opatrnosti při manipulaci s pomůckami a nástroji
- podporuje u žáků zvládnutí pracovních postupů
- podporuje u žáka samostatnost
- vede žáky k udržování pořádku při práci
- podporuje u žáků dokončení započaté práce

žák
dle svých schopností

- pracuje samostatně a svou práci dokončí
- udržuje pořádek při práci
- používá vhodné nástroje pro splnění úkolu
- pracuje podle naučeného pracovního postupu
- dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví během pobytu v přírodě

U žáků s PAS učitel předkládá úkoly ve strukturované formě, používá pracovní schémata k plnění úkolů, vytváří vhodné pracovní prostředí

U žáků se zrakovým, sluchovým a tělesným handicapem učitel využívá speciální nebo upravené pomůcky, využívá haptiku. Přizpůsobuje pracovní prostředí adekvátně žákovým potřebám.

PŘÍRODOVĚDA
ZÁKLADNÍ POZNATKY Z FYZIKY

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Poznat, zda je těleso v klidu či pohybu vůči jinému tělesu	Při praktických cvičeních poznat, zda je těleso v klidu či pohybu vůči jinému tělesu	vymezení pojmu těleso pozorování klidu a pohybu konkrétních těles pohyb a klid tělesa jako změna vzájemné působení těles a jeho projevy	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	PČ
Rozeznat zdroje tepla	Být seznámen s jednotlivými zdroji tepla a jeho případným nebezpečí	vymezení pojmu teplo zdroje energie – Slunce, sopky, paliva, elektrický proud šíření tepla způsoby vytápění	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	
Rozeznat jednotlivá skupenství	Při praktických cvičeních rozeznat jednotlivá skupenství	vymezení pojmu skupenství rozdělení na plynné, kapalné, pevné teplota varu kapaliny teplota tuhnutí, tání	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání EV/Základní podmínky života	PČ
	Při praktických cvičeních pozorovat přeměny skupenství	přeměny skupenství - tání a tuhnutí, vypařování a kapalnění, využití ledu, vody, páry		
Rozeznat zdroje zvuku	Pozorovat, poznávat a rozeznat zdroje zvuků a jejich šíření	vymezení pojmu zvuk poznávání zdrojů zvuku využití hudebních nástrojů, přírodních i nehudebních zdrojů, lidského hlasu	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	E
	Rozlišovat vlastnosti zvuků	šíření zvuku v prostředí šíření tónu, jeho výšky a hlasitosti zvuku šíření odrazu zvuku (zvuková ozvěna)		

Vědět o vlivu nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka	Vědět o vlivu nadměrného hluku na zdraví člověka a na životní prostředí	výška tónů, hlasitost tónů hudební nástroje hluk, křik - hlasitost zvuku škodlivost hluku - nadměrný hluk, jeho negativní vliv rozpoznat zdroje hluku	EV/ Vztah člověka k prostředí	
	Vědět o ochraně zdraví před nadměrným hlukem	potlačování nadměrného hluku v našem životním prostředí přiměřená hlasitost zvuku – radiopřijímače, přehrávače zvukové izolanty – využití v bytech, divadlech, kinech odhlučnění dálnic		
Být informován o zdrojích elektrického proudu	Být informován o zdrojích elektrického proudu	zdroje elektrického napětí elektrická energie přeměna elektrické energie na tepelnou a světelnou		
	Dodržovat bezpečnost při práci s elektrickými spotřebiči	elektrické spotřebiče v domácnosti základní pravidla bezpečnosti při zacházení s elektrickými spotřebiči		
	Být seznámen s první pomoci při zasažení elektrickým proudem	první pomoc při zasažení elektrickým proudem		
Rozpoznat zdroje světla	Pozorovat zdroje světla	vymezení pojmu světlo zdroje světla – přírodní a umělé Slunce, blesk využití zrcadel, optických přístrojů	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	PČ
	Při praktických cvičeních pozorovat vzniku stínu, šíření světla	šíření světla v prostředí vznik stínu		

Znát zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji	Být seznámen s pravidly bezpečnosti práce s elektrickými přístroji a zařízeními Znát zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji	fén na vlasy, žehlička, varná konvice, mikrovlnná trouba, pračka, myčka na nádobí	EV/Vztah člověka k prostředí	
Být seznámen s pohyby planety Země a jeho důsledky - střídání dne a noci, ročních období	Být seznámen s pohyby planety Země a jeho důsledky - střídáním dne a noci a ročních období	pojem planeta pojem hvězda rozdíly mezi planetou a hvězdou postavení Země ve vesmíru pohyby Země – otáčení kolem vlastní osy, obíhání kolem Slunce sluneční soustava pohyby Země, Slunce, Měsíce střídání dne a noci střídání ročních období	EV/Základní podmínky života	E
	Výtvarně ztvárnit své představy o Zemi, Slunci a Měsíci	spojení výtvarného umění s vybranými pojmy		

ZÁKLADNÍ POZNATKY Z CHEMIE

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUPY*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
	Vědět o vlivu vitamínů, bílkovin, tuků, sacharidů na zdraví člověka Znát základní zdroje vitamínů, bílkovin, tuků, sacharidů	bílkoviny – význam pro zdraví člověka zdroj tuky – co je to, zdroj rostlinné a živočišné množství tuků důležité pro zdraví sacharidy – význam zdroj množství sacharidů důležitých pro zdraví vitamíny - význam pro zdraví člověka zdroj - vitamíny z ovoce a zeleniny náhražky – pilulky	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena	VZ KSD
Rozlišit základní vlastnosti látek – rozpustné, nerozpustné	Při rozlišování vlastnosti látek využívat svých praktických zkušeností.	základní vlastnosti látek - rozpustné, nerozpustné rozpustné látky ve vodě nerozpustné látky ve vodě vliv teploty, míchání na rychlost rozpouštění pevné látky	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	PČ KSD
Rozlišovat druhy vody – pitná, užitková, odpadní	Vědět o důležitosti vody pro život	důležitost vody pro život člověka, zvířat i rostlin zdroje vody – moře, přehrady, řeky, potoky, studny, studánky…	OSV/Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, EV/ Vztah člověka k prostředí, Základní podmínky života	KSD VZ
	Rozlišovat druhy vody	druhy vody – pitná, užitková, odpadní voda každodenní využití vody		
Vědět o kyslíku jako složce vzduchu a jeho nezbytnosti pro život	Vědět o důležitosti vzduchu pro život člověka, zvířat i rostlin	vzduch – důležitost pro život vlastnosti vzduchu čistota ovzduší úprava vzduchu, čističky vzduchu	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání EV/ Vztah	KSD VZ

člověka, zvířat i rostlin	Vědět o kyslíku jako složce vzduchu a jeho nezbytnosti pro život člověka, zvířat i rostlin	důležitost kyslíku pro všechny živé organismy, pro rostliny kyslík – nejdůležitější součást ovzduší – důležitost při dýchání organismů	člověka k prostředí, Základní podmínky života, Ekosystémy	
Vědět o znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí - továrny, auta	Na praktických ukázkách si uvědomovat možnosti znečistění v okolí školy	možnosti znečistění vzduchu továrny, doprava, smog	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání EV/ Vztah člověka k prostředí, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí	KSD VZ
	Vědět o ochraně vody a vzduchu před možným znečišťováním	čistota a ochrana vody, vzduchu ochrana přírody čističky, kanalizace, vodárny, úpravny vod šetření surovinami - ekologické prací prostředky, omezení saponátů		
	Vědět, co znamená ekologická likvidace	ekologická likvidace recyklace surovin		
	Vědět, jakým způsobem se třídí odpad	třídění odpadu		
	Vědět o využití stavebních pojiv v praxi	cement – co je to, použití v praxi (stavba) vápno – co je to, použití v praxi (stavba, líčení) sádra – co je to, použití v praxi (stavba, použití v domácnosti, výrobky ze sádry) plasty, co je to, použití v praxi		
Poznat, podle etikety, chemické výrobky používané	Seznámit se s chemickými výrobky používanými v domácnosti	při mytí nádobí při praní při běžném úklidu při velkém úklidu na WC	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání,	ŘV PČ

v domácnosti a bezpečně s nimi pracovat	Poznat podle etikety chemické prostředky pro domácnost	etikety chemických výrobků	OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti EV/ Vztah člověka k prostředí, Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
	Poznat symboly označující běžné chemikálie, nebezpečné látky a hořlaviny	symboly označující nebezpečné látky a přípravky značení a užívání běžných chemikálií hořlaviny		
	Poznat zásady bezpečnosti práce s těmito chemickými prostředky.	zásady bezpečnost při práci s chemickými prostředky pro domácnost		
	Být seznámen s první pomoci při popáleninách, poleptání.	první pomoc při popáleninách nebo poleptání		
Získat základní vědomosti o léčivech a návykových látkách.	Získat základní vědomosti o léčivech	nemoc, nesprávný způsob života, nezdravé životní prostředí lékárna léky - na předpis (recept), na doporučení lékaře léčiva	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání EV/ Ekosystémy, Vztah člověka k prostředí	KSD VZ
	Získat základní vědomosti o návykových látkách.	zbytečné užívání léků kouření, alkohol, drogy čichání chemických látek		
	Pochopit důsledky této činnosti	nebezpečí onemocnění rakovinou a chorobami srdce, dýchacích cest, cév - otrava alkoholem (zástava dechu) poškození mozku smrtelná otrava		
	Vědět, jak se chránit před návykovými látkami.	zdravý životní styl pobyt v přírodě pohyb, sportovní vyžití		

ZÁKLADNÍ POZNATKY Z PŘÍRODOPISU

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Získat základní vědomosti o dění v přírodě během ročních období.	Mít obecné základní vědomosti o dění v přírodě během ročních období	roční období - jejich charakteristika, činnosti, příroda, počasí kalendář přírody změny na rostlinách během vegetace a vegetačního klidu pozorovaní přírody v různých ročních obdobích	EV/ Lidské aktivity a problémy životního prostředí, ekosystémy	E KSD
	Získat základní vědomosti o dění v přírodě během jara	příroda na jaře změny počasí – tání sněhu, ledu, povodně stromy, keře, květiny na jaře stavba rostliny – kořen stonek, list, květ, plod jarní práce na zahradě, na poli a v sadě zvířata, ptáci a jejich mláďata přílet ptáků		
	Získat základní vědomosti o dění v přírodě během léta	příroda v létě změny počasí stromy, keře, květiny v létě lesní plody druhy rostlin – léčivé, byliny, chráněné rostliny první ovoce a zelenina, dozrává obilí letní práce na zahradě, na poli		
	Získat základní vědomosti o dění v přírodě během podzimu	příroda na podzim změny počasí, chování zvířat na podzim – chystání potravy na zimu odlet ptactva - ptáci domácí, stěhovaví sklizeň ovoce, zeleniny práce na zahradě, na poli a v sadě		

	Získat základní vědomosti o dění v přírodě během zimy	příroda v zimě počasí – sníh, led, zima, mráz oblečení v zimě ptáci a zvířata v zimě - zimní spánek, krmení lesní zvěře		
	Vyhledávat písně a básně s texty s ročním obdobím.	básně a písně s jednotlivými ročními obdobími		
	Využívat základní vědomosti o dění v přírodě během ročních období při výtvarných činnostech.	výtvarné umění a roční období		
Vědět o způsobu péče o rostliny a zvířata během roku	Vědět o způsobu péče o rostliny během roku	péče o pokojové květiny – zalévání, přihnojování, přesazování péče o rostliny na zahradě a na poli – vysévání, sázení sazenic, zalévání, okopávání, sklízení plodů příprava půdy pro příští rok životní podmínky rostlin – voda, teplo, vzduch, světlo význam půdy – její potřeba a ochrana klíčení semen	EV/ Lidské aktivity a problémy životního prostředí	KSD
	Vědět o způsobu péče o zvířata během roku	péče o zvířata péče o zvěř v zimě v lese péče o domácí mazlíčky péče o zvířátka v zoo		
Poznat naše nejběžnější jedlé a jedovaté houby.	Poznat naše nejběžnější jedlé a jedovaté houby na obrázku	houby jedlé, jedovaté zásady sběru, příprava konzumace první pomoc při otravě houbami	EV/ Lidské aktivity a problémy životního prostředí	

Vědět o významu hospodářsky důležitých rostlin a jejich pěstování.	Poznat na obrázku hospodářsky důležité rostliny.	rostliny na poli, na zahradě – obiloviny, okopaniny, zeleniny obiloviny - pšenice, ječmen, žito, oves, kukuřice chmel, slunečnice okopaniny – brambory, řepa, cukrová řepa zeleniny - jejich sběr podle ročního období	EV/ Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Ekosystémy	
	Vědět o významu hospodářsky důležitých rostlin	využití rostlin, zeleniny potrava, krmivo výrobky z rostlin, zeleniny uchování a zpracování		
Znát vybrané zástupce rostlin a živočichů.	Poznat a určit na obrázku zástupce živočichů žijících podle životního prostředí	živočichové žijící podle životního prostředí (voda, země, vzduch) ptáci - užiteční, škůdci, dravci ryby, plazi	EV/ Ekosystémy EV/Lidské aktivity a problémy životního prostředí EV/Vztah člověka k prostředí	KSD E
	Znát nejběžnější druhy domácích zvířat.	domácí zvířata, jejich mláďata užitková – kráva, koza, ovce, prase, kůň, slepice, kachna, husa domácí mazlíčci – pes, kočka, morče...		
	Znát nejběžnější druhy volně žijících zvířat	volně žijící zvířata lesní zvířata - zajíc, srnec, jelen, jezevec, liška		
	Znát vybrané zástupce rostlin	stromy, keře rostliny – pěstované, planě rostoucí, léčivé byliny, stromy listnaté, jehličnaté stromy ovocné, okrasné, ovoce, zelenina		
	Využívat v přednesu a hudbě téma „zvířata, rostliny“	spojení básní a písní s vybraným druhem zvířat a rostlin		

	Výtvarně ztvárnit zvířata a rostliny a jejich jednotlivé části.	spojení výtvarné umění s vybraným druhem zvířat a rostlin		
Znát význam lesa, společenství stromů, rostlin a hub	Znát význam lesa, společenství stromů, rostlin a hub	pojem les druhy stromů - lesy jehličnaté, listnaté, smíšené jedlé plodiny v lese, léčivé byliny houby – jedlé, jedovaté živočichové a ptáci v lese nepřátelé lesa - klíšťata význam lesa pro životní prostředí - zvěř, dřevo, kyslík využití lesa výrobky ze dřeva	EV/ Ekosystémy	KSD E
	Výtvarně zobrazit rostliny, stromy, houby, les.	spojení výtvarného umění s pojmem les		
Znát jednotlivé části lidského těla a umět je pojmenovat, vědět o základních životních funkcích.	Znát jednotlivé části lidského těla a umět je pojmenovat	části hlavy - oči, uši, pusa, nos části obličeje - brada, čelo, tváře, zuby, jazyk, rty, obočí části horních končetin- lokty, dlaně, prsty-palec, ukazováček, prostředníček, prsteníček, malíček části dolních končetin- prsty, koleno, nárt, pata části trupu - záda, břicho, prsa, ramena, pupík, zadek	OSV/ Osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepojetí	KSD E
	Pojmenovat a přiřadit smysly k částem lidského těla	pět smyslů - zrak, sluch, hmat, čich, cit		
	Vědět o základních životních funkcích.	důležité vnitřní orgány a jejich funkce – srdce, plíce dechové ústrojí trávicí a vylučovací ústrojí krevní oběh kostra člověka		

	Pokusit se o výtvarné ztvárnění lidské postavy s doplněním o detaily.	vlastní výtvarné ztvárnění těla		
Vědět, které činnosti přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují	Vědět o ochraně přírody a životního prostředí.	chování v přírodě - vědět chráněná území obory pro zvířátka lesní školky třídění odpadů šetření vody, energie	EV/ Ekosystémy, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí	
	Vědět o škodlivých vlivech na přírodu a životní prostředí	hluk v lese, odhazování odpadků, rozdělávání ohně v přírodě, netrhat chráněné rostliny, neničit přírodu kouř z továren, aut, domácností, znečištěná voda, hnojiva do půdy, výfukové plyny, vypalování suché trávy		
Dodržovat základní pravidla bezpečnostních o chování při poznávání přírody.	Praktickým způsobem poznávat přírodu	návštěva zoo, botanické zahrady vycházky do lesa, na pole, louky výlety	EV/ Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Ekosystémy	PAS
	Dodržovat základní pravidla bezpečnostního chování při poznávání přírody	zásady slušného chování zásady bezpečnosti (nevzdalovat se od skupiny, vhodné oblečení, pozornost při chůzi, bezpečné překonávání překážek) ochrana proti klíšťatům a jinému hmyzu		
Vědět, jak chránit přírodu na úrovni jedince.	Pochopit a vědět, jak sám může ochraňovat přírodu.	chovat se šetrně a ohleduplně k přírodě (neodhazovat odpadky, neničit, nekopat do lesních plodin, netrhat chráněné rostliny) chovat se ohleduplně k obyvatelům lesa – nekřičet, neničit drobné živočichy a jejich příbytky	EV/ Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Ekosystémy	

ZÁKLADNÍ POZNATKY ZE ZEMĚPISU

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Orientovat se na mapě podle barev, rozlišovat vodstvo, horstvo, nížiny.	Orientovat se na mapě podle barev, rozlišovat vodstvo, horstvo, nížiny	seznámení s mapou, vyhledávání na mapě barvy - vodní toky, horstvo, nížiny turistické značky - označení cest, měst, hradů	EV/ Ekosystémy	KSD
Najít na mapě zeměpisnou polohu České republiky a její sousední státy, vědět, co jsou státní hranice.	Být seznámen s mapou Evropy, určit hranice ČR, sousední státy.	mapa Evropy pojem hranice – hranice ČR sousední státy jazyk příslušné země, měna hlavní město ČR		KSD
Vyhledat na mapě České republiky kraj (region) podle bydliště nebo podle místa školy.	Vědět o rozdělení ČR na kraje Vyhledat na mapě jihomoravský kraj	Čechy, Morava, Slezsko jihomoravský kraj - region místa školy		KSD
Orientovat se na mapě města podle významných bodů.	Orientovat se na mapě města Brna. Vyhledávat zajímavá místa na mapě	naše škola řeka Svitava autobusové a vlakové nádraží hrad Špilberk, ZOO Galerie Vaňkovka, divadlo Radost		KSD
Vědět o druzích a způsobech dopravy v regionu, na území ČR, do zahraničí.	Vědět o druzích a způsobech dopravy Ukázat na mapě silniční a železniční dopravu	letecká, železniční, silniční, vodní doprava osobní a nákladní doprava přeprava osob, nákladů	EV/ Lidské aktivity a problémy životního prostředí	E KSD

	Na obrázcích, fotografiích a v praxi určit známé dopravní prostředky	dopravní prostředky		
	Vědět o způsobech dopravy v regionu a na území ČR	MHD dopravní prostředky MHD metro v Praze orientace v jízdním řádu MHD jízdenky, průkazky ZTP/P		
	Pokusit se o výtvarné ztvárnění dopravních prostředků s dokreslením detailů.	spojení dopravy s výtvarným projevem		
Vědět o přírodních zvláštnostech a kulturních zajímavostech svého regionu	Vědět o přírodních zvláštnostech a kulturních zajímavostech v městě Brně	hrad Špilberk divadlo Radost kino Olympie, Galerie Vaňkovka příroda – řeky Svratka a Svitava, přehrada, ZOO, obora, park Lužánky	EV/ Lidské aktivity a problémy životního prostředí	KSD
	Ukázat na obrázku, fotografii památky, kulturní zajímavosti nebo přírodu v místě bydliště	obrázky, fotografie ze svého bydliště		
Uplatňovat v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě	Dodržovat zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě	zásady slušného chování zásady bezpečnosti pohybu a pobytu ve volné přírodě nevzdalovat se od skupiny vhodné oblečení pozornost při chůzi, bezpečné překonávání překážek ochrana proti klíšťatům a jinému hmyzu	EV/ Vztah člověka k prostředí	KSD PAS

Adekvátně jednat při nebezpečí živelné pohromy a ohrožení života	Při modelových situacích dodržovat zásady bezpečného chování žáků při nebezpečí živelné pohromy a ohrožení života	při bouřce při požáru povodních úrazech štípnutí hmyzem	EV/ Vztah člověka k prostředí	
	Znát čísla telefonů, teoreticky umět zavolat, vyhledat pomoc	lékařské záchranné služby ohlašovny požáru policejní stanice		

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	**Název předmět**
ČT	Čtení
M	Matematika
PS	Psaní
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
IKT	Informační a komunikační technologie
PRV	Prvouka
VZ	Výchova ke zdraví
VL	Vlastivěda
PŘ	Přírodověda
E	Estetika
PAS	Pohybové aktivity a stimulace
PČ	Pracovní činnosti

5.9. VLASTIVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="5">vyučovací blok
skupinová a individuální práce
práce s PC

školní zahrada
vycházky do okolí školy
výlety

návštěvy výstav, exkurze</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Člověk a společnost</td><td rowspan="4">Vlastivěda</td><td>7.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>2</td></tr>
</table>

Vyučovací předmět **Vlastivěda** patří do vzdělávací oblasti **Člověk a společnost,** která hraje významnou úlohu v dalším životě našich žáků.
Svým obsahem navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Poskytuje žákům základní poznatky o vývoji lidstva, seznamuje je s nejvýznamnějšími osobnostmi a historickými událostmi naší země.

Formuje u žáků sociální dovednosti a postoje, vědomí odpovědnosti za vlastní život a za důsledky svého rozhodování, pomáhá rozvíjet základy společenského chování a orientaci v mezilidských vztazích, vede je k vyjadřování vlastních myšlenek, postojů a potřeb. Rozvíjí respekt ke kulturním, náboženským a jiným odlišnostem lidí.
Součástí vzdělávání je výchova k toleranci, respektování lidských práv, k úctě a ochraně vlastního národa, životního prostředí a kulturních hodnot.
Vzdělávací obor otevírá žákovi cestu k sebepoznávání a k přijímání pozitivních životních hodnot.

Cílem předmětu je získávání základních poznatků o minulosti a současnosti naší země, postupné poznávání změny způsobu života lidí, pochopení práv a povinností občanů a druhy postihů protiprávního jednání. Dále se žáci seznamují se státoprávním uspořádáním České republiky a základními symboly země, získávají základní vědomosti a informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života.
Nové poznatky a zkušenosti se žáci snaží aplikovat do běžného života.

Obsahové vymezení předmětu:

Vzdělávací obsah zahrnuje tematické okruhy:

Historie našeho národa
Člověk ve společnosti
Poznatky o společnosti
Péče o občana

Průřezové témata

Osobnostní a sociální výchova - základní informace o rodinném životě, respektování pravidel společenského soužití, uplatňování vhodných způsobů chování a komunikace v různých situacích, nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných okolností, uvědomování si rizik a důsledků protiprávního jednání, vědět o možnostech sociální péče o občany, v případě potřeby požádat o radu

Výchova demokratického občan - znát hodnoty přátelství, tolerování zájmů minoritní skupiny, poznávání symbolů našeho státu a jeho hlavních představitelů, seznamování se základními právy a povinnostmi občanů, seznamování se s dějinami našeho státu a s některými významnými osobnostmi

Environmentální výchova - uplatňování zdravého životního stylu, poznávání a porovnávání způsobu života v minulosti a v současnosti.

Časová dotace:

Vyučovací předmět se realizuje v každém ročníku druhého stupně.

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

učitel

- vede žáky k porozumění chování a činností druhých
- připravuje žáky k tomu, aby si uvědomovali svá práva a naplňovali své povinnosti
- seznamuje žáky se způsobem života v minulosti a současnosti
- seznamuje žáky s fungováním naší společnosti
- uplatňuje u žáků správné používání terminologie a symboliky
- srozumitelně vysvětluje, co se mají žáci naučit

žák
dle svých schopností

- dodržuje pravidla pro soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády
- v případě potřeby, ví, kde hledat pomoc či radu
- dodržuje zásady společenského chování
- má základní informace o otázkách rodinného života
- rozumí tomu, z čeho vyplývají základní práva a povinnosti občana
- uplatňuje získané zkušenosti v praktických situacích

Kompetence k řešení problémů

učitel

- zadává úkoly, které vycházejí v co největší míře z praktického života
- vede žáky k vhodnému chování a jednání v běžných životních situacích
- vede žáky k porozumění chování a činností druhých
- hodnotí nejen výkon, ale i míru snahy, která byla pro výkon vynaložena
- podporuje u žáků schopnost formulovat problém a žádost o radu

žák
dle svých schopností

- překonává problémy přiměřeně ke svým možnostem
- řeší známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímá problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností
- ví na koho se může obrátit o pomoc při řešení problému
- dokáže rozpoznat vhodné a nevhodné chování
- respektuje zásady slušného chování
- v případě nebezpečí dokáže požádat o pomoc, pomoc přivolat a popsat problém

Kompetence komunikativní

učitel

- klade otevřené otázky a tím vede žáky k vyjadřování celými větami
- cíleně rozšiřuje aktivní a pasivní slovní zásobu v probíraných tématech
- poskytuje žákovi vždy dostatečný prostor k vyjádření
- připravuje žáka na zvládnutí komunikace s jinými lidmi

žák
dle svých schopností

- komunikuje s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumí sdělení a reaguje na ně podle svých možností
- využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
- pojmenovává pozorované skutečnosti
- využívá časové údaje, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti, budoucnosti

Kompetence sociální a personální

učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- vede žáky ke vzájemné toleranci a respektování názorů druhých
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- podporuje u žáka sebedůvěru
- vytváří u žáků potřebu projevovat pozitivní city, vhodné projevy chování a jednání
- poskytuje dostatek příležitostí k získávání zkušeností s jinými lidmi
- rozvíjí u žáků vnímavost a citlivé vztahy k lidem a k okolí
- vede žáky k poznání a toleranci k odlišnostem různých skupin ve společnosti
- podporuje u žáků odmítat vše, co narušuje dobré vztahy mezi lidmi
- podporuje vzájemnou pomoc žáků, vytváří takové situace, kdy jeden pomáhá
- druhému
- rozvíjí u žáků schopnost chápat různé sociální postavení lidí v historii a vyvozovat z toho analogie k současnosti

žák
dle svých schopností

- je schopen dle svých možností podřídit se práci v kolektivu
- dodržuje pravidla pro soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků
- rozlišuje vztahy mezi lidmi, národy

Kompetence občanské

učitel

- dbá na dodržování dohodnutých pravidel
- podporuje u žáka vzájemnou toleranci a respektování osobnosti

- umožňuje žákovi uvědomovat si svá práva a naplňovat své povinnosti
- klade důraz na dodržování práv a povinností žáků, které stanovuje školní řád

žák
dle svých schopností

- uplatňuje osvojené postupy a dovednosti
- uvědomuje si své povinnosti
- je schopen podřídit se pravidlům a respektovat sebe i své okolí
- dodržuje naučené stereotypy chování

Kompetence pracovní

učitel

- vede žáky k tomu, aby získané vědomosti využívali v běžné praxi
- podporuje u žáků dokončení započaté práce
- uplatňuje poznatky o lidské společnosti, soužití a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost
- výuku doplňuje o praktické exkurze
- podporuje u žáků potřebu k ochraně zdraví

žák
dle svých schopností

- pracuje samostatně a svou práci dokončí
- udržuje pořádek při práci

U žáků s PAS učitel předkládá úkoly ve strukturované formě, používá pracovní schémata k plnění úkolů, vytváří vhodné pracovní prostředí.

U žáků se zrakovým, sluchovým a tělesným handicapem učitel nabízí speciální nebo upravené pomůcky, využívá haptiku. Přizpůsobuje pracovní prostředí adekvátně žákovým potřebám.

HISTORIE NAŠEHO NÁRODA

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUPY	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Poznat rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí	Získat základní vědomosti o nejstarší historií. Mít představu o rozdílech způsobu života pravěkých a současných lidí	život v pravěku – lovci mamutů způsoby života nejstarších obyvatel pravěké pracovní nástroje pravěké předměty denní spotřeby oděv pravěkých lidí člověk lovec, sběrač, zemědělec, řemeslník pravěké kresby život v pravěku x moderní civilizace	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena VDO/Občan, občanská společnost a stát EV/Lidské aktivity a problémy životního prostředí	E PČ ŘV
	Výtvarně zachytit život v pravěku	výtvarné zpracování života v pravěku prohlížení obrázků a knih o pravěku popis obrázků návštěva muzea Antrophos		
Mít základní poznatky z období počátku českého státu	Mít základní poznatky z období počátku českého státu	nejstarší osídlení naší vlasti velké stěhování první zemědělci způsob života Slovanů staré české pověsti a historická skutečnost příchod Čechů - v souvislosti s Polabím a horou Říp první státní útvary na našem území - Velká Morava		E ŘV
	Na základě pověstí se seznamovat s nejstaršími dějinami našeho státu	seznámení s knížkou „Staré pověsti české“ pověst o praotci Čechovi pověst o kněžně Libuši		

	Jednoduchým způsobem výtvarně zachytit myšlenku pověsti.	výtvarné zpracování známých pověstí		
Vědět o význačných osobnostech našich dějin	Být seznámen s význačnými osobnostmi našich dějin	počátky křesťanství - Cyril a Metoděj svatý Václav - počátky českého království Český stát za vlády Karla IV. v souvislosti s hlavním městem ČR Komenský první prezident T. G. Masaryk		
Mít představu o významných historických událostech v naší zemi	Být seznámen s významnými historickými událostmi v naší zemi	nejstarší osídlení naší země - Slované příchod Čechů - Velkomoravská říše počátky českého království – sv. Václav hospodářský a kulturní rozvoj Českého státu – Karel IV. 1. světová válka – příčiny a důsledky vznik Československé republiky 2. světová válka - příčiny a důsledky vznik československého státu první prezident T. G. Masaryk vznik ČR vstup ČR do EU		

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Mít základní informace o otázkách rodinného života a rozlišovat postavení a role rodinných příslušníků	Mít základní informace o otázkách rodinného života	vznik rodiny, svatební obřad možné příčiny rozpadu rodiny úplná a neúplná rodina	OSV/ Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností, poznávání, Sebepoznání a sebe pojetí OSV/ Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti, Komunikace, Mezilidské vztahy VDO/ Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát	ŘV KSD E
	Znát postavení jednotlivých členů rodiny.	struktura rodiny moje rodina vztahy v rodině – mezi rodiči a dětmi role členů rodiny zaměstnání rodičů, sourozenců, prarodičů, trávení volného času rodinné zvyky a tradice pomoc v rodině při běžných činnostech námětové hry – Na rodinu		
	Výtvarně znázornit rodinné příslušníky	výtvarné znázornění pojmu „já a moje rodina“		
Respektovat pravidla společenského soužití	Vědět, co je to soužití a s kým žijeme.	pojem soužití soužití v rodině soužití ve škole, na pracovišti soužití ve společnosti didaktické hry	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností, poznávání, psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti, komunikace, mezilidské vztahy VDO/Občanská společnost a škola	
	Respektovat pravidla společenského chování.	společenská pravidla: pozdrav, požádání, poděkování, pomoc společenská pravidla při návštěvě kulturních zařízení, zdravotnických zařízení, obchodu		

Uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích, rozlišit projevy nepřiměřeného chování	Chovat se společensky přiměřeně svým schopnostem.	společenské chování v běžných životních situacích - v rodině, ve škole, ve třídě slušnost, ohleduplnost, tolerance, odpovědnost vzájemná pomoc, důvěra ochrana života, úcta k člověku, přírodě	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností, poznávání, psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti, komunikace, mezilidské vztahy VDO/ Občanská společnost a škola	KSD ŘV
	Správně uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikaci a společenské návyky.	modelové situace uplatňující správné způsoby chování poslech pohádek s výchovným a společenským kontextem		
	Vědět, jak se chovat ve veřejných institucích.	chování v obchodě, poště, divadle, úřadě, zdravotnických institucích		
	Umět upozornit na projevy nevhodného chování	nevhodné chování neshody, konflikty porušování společenských norem		
	Umět rozlišit nepřiměřené projevy chování	vhodné x nevhodné chování		
Znát hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a být ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům	Znát hodnoty přátelství, kamarádství a mezilidských vztahů	pojem mezilidské vztahy, přátelství, kamarádství vztahy mezi chlapcem a dívkou mezilidské vztahy ve společnosti vztahy ve třídě – kamarádi, spolužáci, vztahy v rodině didaktické hry a četba příběhů k chápaní dané problematiky	OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace, mezilidské vztahy OSV/ Morální rozvoj-hodnoty, postoje, praktická etika, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	ŘV

	Umět chovat se přátelsky, uplatňovat vzájemnou empatii	základní pravidla společenského chování projevy vzájemné empatie (pomoc, povzbuzení, úsměv...)	VDO/ Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát	
	Chápat význam pomoci starším, nemocným a postiženým lidem	pomoc starším, nemocným a postiženým lidem pomoc kamarádům		
Vědět o nebezpečí rasismu a projevech vandalismu	Být seznámen s pojmem vandalismus.	pojmem vandalismus záměrné ničení a poškozování cizích věcí trestná činnost mládeže krádeže šikana zneužívání týrání	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti VDO/ Občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát	ŘV VZ
	Být seznámen s charakteristikou škodlivého, protiprávního jednání a jeho dopady.	druhy postihů – pokuta, zákaz činnosti, odnětí svobody možnosti postihů mladistvých trestní odpovědnost		
	Seznámen s pojmem rasismus.	pojem rasismus rozdílnosti v kulturách rozdíly v barvě pleti, kultury, řeči		
	Vědět, jak se projevuje rasová nesnášenlivost	poznat škodlivé, protiprávní jednání, konkrétní vnímání, rozhovor o možném nebezpečí		
Tolerovat názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti	Tolerovat názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti	rozdíly barev pleti, vzhledu jazykové odlišnosti kulturní rozdíly stravovací odlišnosti svoboda víry a náboženského vyznání		

POZNATKY O SPOLEČNOSTI

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Znát symboly našeho státu a jeho hlavní představitelé	Být seznámen s fungováním demokratické společnosti, chápat právní uspořádání České republiky.	Česká republika - naše vlast, náš domov název země, ve které žijeme hlavní město náš jazyk prezident republiky sídlo prezidenta, hradní stráž, prezidentská vlajka jméno prezidenta republiky řízení ve státě prezident a vláda parlament - sídlo vlády a parlamentu nezávislé soudy vláda České republiky předseda vlády (premiér) ministři – školství, zdravotnictví volby úřady státní správy městský úřad starosta, primátor odbory MÚ (odbor sociálních věcí, školství a kultury, odbor životního prostředí, …)	VDO/ Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě	KSD ŘV E
	Znát a vyjmenovat symboly našeho státu. Zvládnout nakreslit státní vlajku.	státní občanství státní symboly státní vlajka státní znak státní hymna		
Být seznámen se základními právy a povinnostmi občanů	Chápat, co se rozumí základními právy a povinnostmi občana.	základní lidská práva (ústava, právní řád, zákony) rovnost lidí v právech a důstojnosti svoboda myšlení	VDO/ Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát	

		svoboda pohybu a pobytu ochrana rodiny a dětí právo soukromí právo na ochranu zdraví právo na vzdělání práva dítěte a jejich ochrana právo na rozvoj harmonického rozvoje dítěte právo na vzdělání právo na volný čas právo svobodně vyjadřovat své názory právo na ochranu dítěte před násilím a všemi druhy zneužívání a zanedbávání (týrané dítě, zneužívané dítě, šikana, diskriminace)		
	Respektovat mravní pravidla a principy společenského chování.	povinnosti občanů respektování zákonů odpovědnost k druhým		
	Formulovat svá práva a povinnosti v rodině.	rodinné právo funkce a struktura rodiny odpovědnost rodičů za výchovu dětí povinnosti v rodině, povinnost posílat děti do školy		
	Formulovat svá práva a povinnosti ve škole	povinnosti občanů školní docházka význam vzdělání pro život chování žáků, práva a povinnosti žáků (školní řád) základní pravidla společenského chování úcta k člověku, tolerance, ohleduplnost		

	Vědět, co je občanský průkaz, cestovní pas a k čemu slouží.	právní dokumenty občana občanský průkaz pas		
Uvědomovat si rizika a důsledky protiprávního jednání	Vědět, kdo zajišťuje bezpečnost občanů.	veřejný pořádek a bezpečnost občanů policie České republiky městská policie ochrana naši vlasti – armáda		ŘV KSD
	Rozlišovat protiprávní jednání a uvědomovat si jeho rizika	trestná činnost mládeže porušování zákonů záškoláctví, krádeže, útěky z domova, postihy protiprávního jednání soudy výchovná zařízení besedy s městskou policií		
Být seznámen s právy občanů ČR v rámci EU	Mít povědomí o tom, co znamená EU, státní občanství a měna.	Evropská unie, poslání EU spolupráce mezi státy EU sídlo EU, vlajka EU, europoslanci evropská integrace pojem euro občanství (české + evropské)	VDO/ Občanská společnost a stát	
	Být seznámen s právy občanů ČR v rámci EU	ČR v rámci EU ochrana občana Evropské unie základní práva evropského občana právo cestovat na celém území EU právo vzdělávat se v rámci Evropské unie právo volit práva dítěte týkající se jeho účasti na životě společnosti		

PÉČE O OBČANA

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Dokázat vyřizovat své osobní záležitosti, v případě potřeby požádat o radu	Mít ponětí, kde je možno najít důležité úřady.	znát umístění pošty obecního úřadu - radnice, sociálního odboru, pracovního úřadu lékařského střediska nemocnice policie	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, psychohygiena, OSV/ Sociální rozvoj – komunikace, mezilidské vztahy OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti VDO/ Občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát	ŘV PČ
	V rámci modelových situací vědět, jak s pomocí zvládat (vyřídit) běžnou komunikaci s úřady.	občanský průkaz cestovní průkaz záležitosti na poště dotaz na sociálním odboru - zdravotní a sociální pojištění.		
	V rámci modelových situací vědět, jak s pomocí vyřizovat své osobní záležitosti, v případě potřeby požádat o radu, jak a kde se zeptat.	s pomocí zajistit lékařské ošetření, vyšetření, návštěvu u lékaře, v nemocnici zabezpečení v nezaměstnanosti pracovní úřad řešení problému – na policii		
	Znát možnosti vzdělávání	právo na vzdělání význam vzdělání možnosti vzdělání celoživotní vzdělávání vzdělání v ČR – předškolní, školy základní speciální, střední školy, praktická škola školy státní a soukromé – rozdíl pojem kvalifikace, možnosti rekvalifikace ztráta zaměstnání – pracovní úřad, finanční podpora v nezaměstnanosti		

	Znát potřebu a smysl peněz.	peníze a jejich funkce – získání peněz zaměstnání podpora v nezaměstnanosti sociální zabezpečení (seznámení s placením sociálního a zdravotního pojištění, daní)		
	Zvládat s pomocí modelových situací praktické činnosti vedoucí k správnému hospodaření s penězi	hospodaření s penězi – rozdělování množství peněz (nájem, jídlo, poplatky, cestování, kultura, sport, záliby…)		
Rozeznat nebezpečí ohrožení sociálně patologickým i jevy	Rozeznat protiprávní jednání, nenechat se svést partou	protiprávní jednání krádeže šikana zneužívání týrání drogy, alkohol, cigarety vztah k cizím lidem	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika	PČ VZ
	Být seznámen s projevy ohrožení, požádat o pomoc dospělou osobu	nácvik upozornění na nebezpečí (modelové situace)		
	Vhodně využívat volný čas, jako obranu proti ohrožení sociálně patologickými jevy	pojem - volný čas kultura (kino, divadlo, výstavy…) sport (rekreační sporty, vycházky, výlety, pasivní sport – závody, utkání, TV koníčky správné využívání volného času x nevhodné (party, cizí lidé, drogy, alkohol, kouření, krádeže)		
Vědět o možnostech sociální péče o potřebné občany	Uvědomovat si význam zdravotní péče.	systém zdravotní péče - zdravotní středisko, poliklinika, odborní lékaři, zubní středisko, nemocnice hra na návštěvu doktora		

	Znát svou zdravotní pojišťovnu	zdravotní pojištění zdravotní pojišťovny název své zdravotní pojišťovny kartička pojištěnce		
	Uvědomovat si význam sociální péče.	pojem sociální péče sociální pojištění		
Využívat, v případě potřeby, služeb pomáhajících organizací	Být seznámen s dalšími možnostmi sociální péče o potřebné občany	pomáhající organizace – krizová centra, poradny, linky důvěry, azyly	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
	Formou modelové situace znát, kam se může obrátit o radu a jak se zeptá, co potřebuje	právní pomoc místo úřadu - sociálního odboru jméno sociální pracovnice		
Mít osvojeny nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí	Uplatňovat vhodné způsoby chování při mimořádných situacích.	chování při požáru chování při vyhlášení poplachu chování při vycházkách, výletech chování při úrazech pomoc při náhlém onemocnění (záchvaty)	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ morální rozvoj – rozhodovací dovednosti a řešení problémů, Hodnoty, postoje, praktická etika	PČ VZ KSD
	Být schopen vyhledat pomoc dospělé osoby a sdělit, co se vlastně stalo	nácvik správné reakce při lehčím úrazu –1.pomoc jednoduchá první pomoc modelové situace		
	Zapamatovat si důležitá telefonní čísla	práce s telefonem, mobilem		

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	Název předmět
ČT	Čtení
M	Matematika
PS	Psaní
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
IKT	Informační a komunikační technologie
PRV	Prvouka
VZ	Výchova ke zdraví
VL	Vlastivěda
PŘ	Přírodověda
E	Estetika
PAS	Pohybové aktivity a stimulace
PČ	Pracovní činnosti

5.9. ESTETIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="11">vyučovací blok
skupinová a individuální práce

třída, společenská hala
školní zahrada

vycházky do okolí školy
návštěvy divadel, výstav</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Umění a kultura</td><td rowspan="10">Estetika

(Hudební výchova

Výtvarná výchova)</td><td>1.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>2</td></tr>
</table>

Vzdělávací oblast **Umění a kultura** provází žáky po celou dobu povinné školní docházky.
Předmět **Estetika** je integrujícím prvkem celkové harmonizace osobnosti žáka, umožňuje jeho maximálně možnou socializaci a naplňuje přirozenou potřebu projevit se.
Předmět Estetika se realizuje prostřednictvím výtvarného a hudebního umění – během tvůrčích činností dochází k vytváření citlivého vztahu ke kráse a rozvoji estetického vnímání, kultivaci estetického vkusu ve vztahu k sobě a okolí, k rozvoji vnímání, fantazie, vůle a tvořivosti.
Vzdělávací oblast má významný rehabilitační a relaxační charakter – pomáhá žákům ke koncentraci pozornosti, k překonávání únavy a uvolnění vnitřního napětí.

Obsahové zaměření předmětu:

Vzdělávací oblast se realizuje prostřednictvím vzdělávacích oborů **Hudební výchova** a **Výtvarná výchova.**

Hudební výchova

- utváří a prohlubuje kladný vztah žáků k hudbě a potřebu hudby v každodenním životě, podporuje schopnosti hudbu emocionálně prožít. Rozvíjí vokální, instrumentální, rytmické a hudebně pohybové dovednosti žáků.

Hudební výchova má i velký význam v oblasti emotivity a kultivace osobnosti. Podporuje představivost a fantazii. Poskytuje žákům příležitost k seberealizaci, odreagování a uvolnění napětí.

V nižších ročnících se zaměřujeme na radost z hudby jako takové, jednoduché poslechové činnosti spojené s hudebními hádankami, relaxační činnosti spojené s nácvikem uvolnění a uvědoměním si svého těla v klidu i pohybu. Rozvíjíme u žáků pohybové dovedností a motoriku, učíme je vnímat rozmanitost hudebních žánrů.

Později se zaměřujeme na zdokonalování pohybových dovedností a hudebních aktivit v oblasti pěvecké a instrumentální, poslechové a hudebně pohybové činnosti. Důraz klademe na využívání pěveckých návyků a zvládání správného dýchání a výslovnost při zpěvu i mluveném projevu.

Žákům umožňujeme větší výběr aktivit, jako je spojování pohybu, hudby a rytmu, jednoduchých tanečních kroků, rozlišování vysokých a nízkých tónů, uvědomování si zvuků hudebních nástrojů, z rozmanitého množství hudebních nabídek a hudebních žánrů.

Výtvarná výchova

- učí žáky pozorovat svět kolem sebe a tím je obohacuje o významné smyslové zkušenosti. Prostřednictví výtvarného myšlení se rozvíjí pozornost žáka, jeho představivost, fantazie, tvořivost a výtvarné dovednosti. Žáci si postupně vytváří vztah k uměleckým dílům, památkám a umění vůbec.

Během výtvarných činností dochází k odblokování komunikačních kanálů a redukci psychického napětí. Výtvarná výchova pomáhá uplatňovat neverbální komunikaci a zlepšovat jemnou motoriku.

Významným aspektem výtvarné aktivity žáků je vytváření estetických postojů, schopnost vyjadřovat emoce, pocity a zkušenosti.

Žáci se nejdříve učí zvládat důležité základní dovednosti, jež potřebují k vlastnímu výtvarnému projevu a správně zacházet s výtvarnými pomůckami. Učí se postupně pracovat s nejrůznějšími technikami, od jednodušších po složitější, až po zapojování vlastní fantazie a představivosti do výtvarného projevu. Žák tvoří dle svého osobitého způsobu vidění světa a rozvíjí se po výtvarné stránce podle svých možností a schopností.

Časová dotace

Vyučovací předmět se realizuje v každém ročníku obou stupňů.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova umožňuje žákům vnímání a soustředění se na poslech hudby, sdělování hudbou, výtvarné vyjadřování vlastních pocitů, rozvoj tvořivosti a fantazie.

Environmentální výchova se uskutečňuje prostřednictvím pozorování přírodních krás, okolního světa a výtvarného vyjádření vlastní tvůrčí činnosti.

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

učitel

- podněcuje žáky k tvořivosti a estetickému vnímání
- umožňuje žákům osvojit si strategie estetických technik a motivuje je pro jejich využívání
- podněcuje žáky k tvořivosti a estetickému vnímání
- rozvíjí u žáků intonační, rytmické a pohybové dovednosti
- umožňuje žákům kladné emoční prožívání hudby a výtvarného projevu
- rozvíjí u žáků zájem o umění a umělecké aktivity
- podporuje u žáků jejich fantazii a tvořivost
- nechává dostatek času žákovi ke vstřebání estetického zážitku
- předkládá, seznamuje a používá hudební nástroje
- předkládá, seznamuje a používá výtvarný materiál
- vybírá vhodné hudební skladby, písničky
- zjišťuje preferenci hudebního žánru u každého žáka
- nezasahuje při výtvarném projevu do práce nevhodným způsobem, nevnucuje žákovi svoji představu, musí umět zvážit míru dopomoci

žák
dle svých schopností

- osvojí si některé lidové písně a jednoduché tance
- je schopen emotivních zážitků z estetických činností
- zvládá nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu
- uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech
- zpívá a rytmizuje dle svých dispozic
- vhodně využívá naučené strategie postupy a techniky při tvůrčích činnostech

Kompetence k řešení problémů

učitel

- posiluje u žáků víru ve vlastní schopnosti
- umožňuje žákům prezentaci vlastních výkonů
- zadává úkoly, které vycházejí v co největší míře z praktického života
- předkládá žáku hudební produkci v optimální hlasitosti
- směřuje žáka k poznávání svých možností
- podporuje sebevědomí a schopnost nebát se zpívat před ostatními osobami
- využívá možnosti pozitivního působení hudby na chování žáka a změnu jeho nálady
- klade důraz na to, aby žák při neúspěchu vytrval a neztratil zájem o další výtvarnou činnost
- pomáhá žákovi překonávat strach z neznámých nebo na dotek „zvláštních“ materiálů
- předvede možné řešení dané problémové situace

žák
dle svých schopností

- nenechá se odradit od neúspěchu
- přijímá důsledky svého rozhodnutí
- ví, na koho se může obrátit při řešení problému
- vyjádří, co se mu líbí nebo nelíbí v estetickém cítění
- vybere si z nabízených možností při řešení zadaného úkolu /hudební, výtvarné
- toleruje jiný vkus nebo přání jiné osoby a snaží se o dohodu

Kompetence komunikativní

učitel

- obohacuje a buduje slovní zásobu o termíny z výtvarné oblasti
- rozvíjí aktivní i pasivní slovní zásobu z textů písní
- nabízí žákům různé texty písni, skladeb, obrazové materiály, audio i videozáznamy
- aktivuje žáky k souvislému a kultivovanému projevu ústnímu, zejména pak pěveckému
- vede žáky ke komunikaci nad svým výtvarným dílem
- dbá na správné držení těla, zřetelnou výslovnost, přirozený projev a přednes
- dodržuje při zpěvu žáků dechovou hygienu

žák
dle svých schopností

- komunikuje a spolupracuje s okolím
- rozumí sdělení a reaguje na ně podle svých možností
- učí se pomocí hudebních a výtvarných děl lépe komunikovat
- seznamuje se s uměním a jeho možnostmi
- vyjadřuje své city a nálady pomocí umění estetických děl
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje tempo, dynamiku

Kompetence sociální a personální

učitel

- vede žáky k utváření příjemné atmosféry ve třídě
- rozvíjí u žáků schopnost spolupráce a společného emočního zážitku z estetických činností
- rozvíjí u žáků schopnost vzájemné spolupráce, tolerance a respektování názorů druhých
- aktivuje žáky ke kritickému hodnocení vlastní práce a práce ostatních
- podporuje u žáka sebedůvěru
- cíleně zadává úkoly v hudebních činnostech tak, že se vytváří kolektivní souhra
- aktivuje žáky ke společným hudebně, pohybovým činnostem, bližšímu kontaktu a možnosti spolupráce

žák
dle svých schopností

- žák má zdravé sebevědomí a kultivované vystupování
- vnímá pozitivně pohyb, melodii, rytmus aktivně ji vyhledává
- při společné činnosti spolupracuje s ostatními, podřídí se práci v kolektivu
- hodnotí práci svou i druhých

Kompetence sociální a personální

učitel

- podporuje u žáků možnost tvořivě se projevit, vyjadřovat své emoce a postoje
- nejrůznějšími způsoby přibližuje žákům hudební a výtvarné umění, a tím působí na jejich estetické vnímání
- seznamuje žáky s krásou přírody a kulturních památek, kulturou jiných národů a etnik
- vede žáky k pochopení poslání uměleckého díla a umění jako prostředku k posílení mravnosti
- vytváří u žáka kladný vztah k národnímu umění a kulturnímu dědictví
- rozvíjí schopnost žáka obhajovat svou práci

žák
dle svých schopností

- vnímá krásu přírody a umění
- vytváří si ohleduplný vztah k přírodě a kulturním památkám

Kompetence pracovní

učitel

- ukazuje žákům, jak správně a bezpečně používat výtvarné potřeby a jak o ně pečovat
- vytváří u žáků hygienické návyky vztahující se k výtvarným a hudebním činnostem
- vede žáky k udržování pořádku při práci s výtvarným materiálem
- podporuje dokončení práce
- rozvíjí tvořivé dovednosti a schopnosti
- nabízí různorodost rytmických nástrojů
- nabízí různorodost výtvarných materiálů a potřeb
- zajišťuje vhodné psychohygienické podmínky

žák
dle svých schopností

- zvládá jednoduché úkony
- zapojuje se do tvořivých činností
- je schopen samostatně si zvolit vhodné pracovní prostředky pro zadanou činnost
- prezentuje výsledky vlastní tvůrčí činnosti
- umí pracovat s rozmanitostí výtvarných pomůcek a potřeb
- zvládá základní pracovní postupy výtvarných technik

U žáků s PAS učitel předkládá úkoly ve strukturované formě, přihlíží k rušivým momentům – nesnášenlivost některých tónů, vysoké hladiny hluku, ochota pracovat ve skupině… Respektuje proměnlivost nálady v závislosti na kolektivní činnosti, poskytuje žákovi stabilní a nerušené prostředí.

U žáků se zrakovým, sluchovým a tělesným handicapem učitel využívá speciální nebo upravené pomůcky ke zvládnutí základních znalostí a dovedností, pomáhá vhodně upraveným pracovním prostředím a materiály, stabilizuje žáka do nejoptimálnější polohy při všech estetických činnostech.

ESTETIKA
HUDEBNÍ VÝCHOVA

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Zpívat jednoduché melodie či písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem	Připojit se ke zpěvu, zpívat jednoduché dětské písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem	dětské popěvky, vokalizace jednoduché hudební motivy jednoduché melodizace s využitím obrazového materiálu zpěv lidových a umělých písní zpěv písní zaměřených k ročním obdobím, svátkům zpěv písní s rytmickým doprovodem sborový a sólový zpěv hudební hádanky – sluchové hry	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Osobnostní rozvoj - psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	KSD PRV
Užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřeně svým schopnostem a dovednostem	Poznat jednoduché hudební nástroje a jejich zvuk	seznámení s hudebními nástroji, jednoduchými dětskými nástroji (Orffův instrumentář) přiřazování nástroje ke zvuku se zrakovou kontrolou, bez zrakové kontroly	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Osobnostní rozvoj - psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – Komunikace	KSD PAS
	Používat jednoduché dětské a rytmizační nástroje.	hra na jednoduché dětské nástroje a Orffův instrumentář rytmizace říkadel a písní nápodoba rytmu podle vzoru		
	Snažit se rytmizovat melodie v různém tempu.	rytmická melodizace v různých výrazových kvalitách (živě, slabě, silně) rytmus pomalý a rychlý zeslabování a zesilování rytmu přirozená cvičení v prostoru s instrumentálním doprovodem žáků reakce na zvuky nástrojů, změna rytmu		

Vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehudební i hudební zvuky	Vnímat, rozlišovat a napodobovat jednoduché zvukové podněty.	zvuky předmětů z prostředí, kde žijeme - zvonek, vařečky, skleničky, … nehudební zvuky - ťukání, klepání, dupání, mačkání papíru přírodní zvuky - hlasy zvířat, zvuk tekoucí vody hlasy osob rozlišení hlasu - zpěvní x mluvní	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – Komunikace	KSD
	Vnímat, rozlišovat a napodobovat zvuky jednoduchých hudebních nástrojů	zvuky hudebních nástrojů rozlišování nástrojů ve skladbě podle sluchu přiřazování nástroje ke zvuku vyhledávání nástroje podle zvuku, obrázku, symbolu kontrast ticho x zvuk – hraje, nehraje		
Soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písně či skladby	Soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písně a skladby	nácvik soustředěného poslechu návštěva koncertu poslech zpěvu a hudby jednoduché písně bez doprovodu jednoduché písně tematické krátké skladby různého charakteru krátké výrazové skladby	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	PAS E
	Vnímat relaxační hudbu spojenou s koncentraci a uvolněním	relaxační hudba spojená s mluveným slovem, barevnými vjemy, vůní, světlem navození klidové relaxační polohy		
	Výtvarně vyjádřit vlastní představy a fantazii poslechu	výtvarné vyjádření obsahu písně, hudby, skladby a poslouchané skladby		
	Pohybově vyjádřit obsah písně a poslouchané	jednoduché lidové a umělé písně krátké skladby různého charakteru		

	skladby	krátké výrazové skladby relaxační hudba		
Naučit se správně hospodařit s dechem a snažit se srozumitelně vyslovovat.	Zvládat pravidelné dýchání při zpěvu. Dodržovat dechovou hygienu při zpěvu.	nácvik nádechu nosem, výdechu ústy prodlužování výdechu, vědomé ovládání dechu správné držení těla při dýchání	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Osobnostní rozvoj - psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – Komunikace	KSD PAS
	Zřetelně vyslovovat texty písní a říkadel.	hlasová, artikulační a řečová cvičení cvičení obratnosti jazyka, rtů rozvoj fonematického sluchu		
Reagovat pohybem na hudbu	Zapojovat se do hudebně pohybových her	pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky rytmizované slovní celky a hry na tělo spojené s pohybem tělesná cvičení s hudebním doprovodem přirozené pohyby s obměnami	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Osobnostní rozvoj - psychohygiena	PAS E
	Spontánně reagovat pohybem na hudbu	improvizace pohybového projevu		
	Zvládat taneční kroky jednoduchých dětských tanečků.	kolektivní tanec - kruhový tanec ve dvojici - přizpůsobení se rytmu, tempu individuální tanec taneční vystoupení		
	Výtvarně vyjádřit vlastní představy elementárního pohybu	výtvarné zpodobení pohybu, melodie		

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 4. - 6. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Zpívat písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem	Pochopit interpretaci melodie a rytmu, zpívat písně přiměřené hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem	zpěv lidových a umělých písní písně zaměřené k ročním obdobím, svátkům, tématům sólový a sborový zpěv	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Osobnostní rozvoj - psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	KSD PRV
Rozlišit hudební a nehudební zvuk, mluvený a zpívaný hlas, rozeznat tóny krátké – dlouhé, vyšší - nižší	Mít základní poznatky o druzích zvuků.	sluchová cvičení - rozvoj fonematického sluchu zvuky předmětů z prostředí, kde žijeme nehudební zvuky přírodní zvuky hlasy osob	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Osobnostní rozvoj -psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	
	Rozlišit hudební zvuky a zvuky hudebních nástrojů.	zvuky hudebních nástrojů přiřazování nástroje ke zvuku podle sluchu vyhledávání nástroje podle zvuku, obrázku, symbolu rozlišování nástrojů ve skladbě podle sluchu kontrast ticho x zvuk		
	Rozlišovat mluvený a zpívaný hlas.	hudební pohádky hudební hádanky s rytmickým doprovodem hudební hádanky – sluchové hry poznávání písní podle melodie návštěva koncertu, divadelního představení		
	Rozeznat tóny podle výšky a délky.	krátké, dlouhé tóny tóny vysoké a nízké síla tónu tempo tónu, rytmus		

Správně, hospodárně a pravidelně dýchat a snažit se o co nejlepší vyslovování při zpěvu i při rytmizaci říkadel	Umět správně a hospodárně dýchat, dodržovat pěvecké návyky.	dechová cvičení se správným držením těla pravidelné dýchání dechová hygiena při zpěvu frázování, přirozený projev a přednes	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Osobnostní rozvoj – psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – Komunikace	KSD
	Mít přirozený projev a přednes, zřetelně vyslovovat při zpěvu a při rytmizaci říkadel.	hlasová, artikulační a řečová cvičení zpěv písní – lidové, umělé kolektivní i individuální zpěv rytmizační cvičení hry na tělo hry na Orffův instrumentář rytmizace a melodizace slov, říkadel v rytmických obměnách		
Soustředit se na poslech jednoduchých skladeb.	Zvládat soustředěný a nerušený poslech hudby. Vnímat hudbu, její melodizaci a rytmus.	skladby a písně různého charakteru - pomalé, rychlé, veselé, smutné písně oblíbených zpěváků relaxační hudba hudba z médií návštěva koncertu, divadelního představení	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Osobnostní rozvoj – psychohygiena	KSD E
	Snažit se pomocí kresby a malby realizovat vlastní představy a fantazie	vyjádření obsahu hudební skladby ve výtvarném projevu		
Poznat vybrané rytmické hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách	Mít základní poznatky práce s různými druhy jednoduchých hudebních a rytmických nástrojů.	nástroje Orffova instrumentáře jednoduché hudební nástroje rytmicko melodické hry rytmizace textu s doprovodem hry na tělo rytmizace textu s doprovodem nástroje rytmizace říkadel a písní	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	KSD

	Umět používat Orffův instrumentář.	nápodoba rytmu podle vzoru rytmus pomalý a rychlý zeslabování a zesilování rytmu		
	Doprovázet písně na jednoduché hudební a rytmické nástroje.	zpěv písní s doprovodem hudebního nástroje zpěv tematických písní - roční období, tradice s hudebním doprovodem rytmická melodizace v různých výrazových kvalitách - živě, jemně, slabě, silně		
	Zvládat pohybové aktivity za doprovodu rytmických nástrojů.	přirozená cvičení v prostoru s instrumentálním doprovodem žáků reakce na zvuky nástrojů, změna rytmu		
Propojit vlastní pohyb s hudbou, zvládnout jednoduché taneční hry	Zvládat koordinaci přirozených pohybů spojených s hudbou.	chůze, pochod, poskoky reakce na změnu tempa spojení tělesných cvičení s hudebním doprovodem pohybové hry s říkadly a popěvky improvizovaný pohybový projev podle hudby	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Osobnostní rozvoj – psychohygiena OSV/ Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí OSV/ Osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace OSV/ Sociální rozvoj – Komunikace	PAS
	Mít osvojenou představu o základních tanečních prvcích z vybraných tanečních žánrů	taneční hry se zpěvem a hudbou taneční prvky - přísunný krok, úkrok, poskok, mazurka tance lidové, country, moderní kruhové tance tance jednotlivců tance ve dvojici tance s využitím náčiní taneční vystoupení		
	Zvládat pomocí barvy zachytit pohyb.	výtvarné vyjádření pohybu, tance		

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10.ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Využívat pěvecké návyky, podle individuálních schopností a dovedností zvládat správné dýchání a výslovnost při zpěvu i mluveném projevu	Zvládat správné dýchání a postoj při zpěvu.	dechová cvičení správné držení těla při zpěvu dechová hygiena při zpěvu	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Osobnostní rozvoj - psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – Komunikace	KSD PŘ PAS
	Využívat správných pěveckých návyků při rozvíjení řeči těla, zvuků, slov, rytmizaci.	hlasová, artikulační a řečová cvičení frázování dodržování intonace rozvoj fonematického sluchu rytmická cvičení dodržování rytmu rytmizace říkadel a písní melodizace říkadel a písní sluchová cvičení rozlišování tónu, zvuku, hlasu mluvního a zpěvního rytmicko melodické hádanky		
	Disponovat přirozeným projevem a přednesem, dbát na zřetelnou artikulaci a intonaci.	zpěv na solmizační slabiky zpěv písní dle ročního období pohybové hry s říkadly a popěvky		
	Mít elementární představu o hudebních pojmech	seznámení s hudebními pojmy - nota, notová osnova, hudební klíč		
Interpretovat vybrané a vzhledem k individuální úrovni zvládnutelné lidové písně a umělé písně	Interpretovat vybrané zvládnutelné písně.	umělé, lidové písně oblíbené písně písně dle volby žáků písně oblíbených interpretů, karaoke písně dle ročního období, tradic a zvyků hudebně pohybové hry se zpěvem	OSV/ Osobnostní rozvoj – psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – Komunikace	PAS PŘ

		taneční hry se zpěvem		
	Orientovat se v hudebně výrazových prostředcích a hudebních prvcích.	rytmus melodie harmonie tempo dynamika		
Doprovázet podle svých schopností písně na rytmické hudební nástroje	Využívat znalostí o hudebních nástrojích a jejich hudebním uplatnění.	nástroje Orffova instrumentáře jednoduché hudební nástroje rytmické nástroje muzikoterapie karakoe	OSV/ / Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Osobnostní rozvoj – psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – Komunikace	PAS
	Mít povědomí o dodržování výrazových prostředků při rytmizaci.	hra na tělo rytmizace a melodizace říkadel, písní přirozená cvičení v prostoru s instrumentálním doprovodem reakce na zvuky nástrojů, změna rytmu tempo – pomalé, rychlé dynamika, rytmus		
Soustředit se na poslech skladeb různých hudebních žánrů	Koncentrovat se na poslech písní a hudby různých hudebních žánrů.	oblíbené písně a skladby s rozborem hudební styly - hudba pochodová, taneční, ukolébavka,… hudba filmová muzikál, opereta, opera vážná hudba – hudební skladatelé B. Smetana, A. Dvořák, J. Ježek, J. Uhlíř	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	PAS E
	Soustředit se na poslech relaxační hudby	poslech relaxační hudby spojený s koncentraci a uvolněním s barevnými vjemy s mluveným slovem s vůní se světlem		

	Při poslechu skladby rozpoznávat zvuky hudebních nástrojů.	Orffův instrumentář nástroje žesťové, bicí, smyčcové sluchová cvičení, rozlišování tonů, hlasů, zvuků		
	Pomocí kresby a malby realizovat vlastní představy a fantazii	vyjádření obsahu hudební skladby, písní ve výtvarném projevu		
Zvládnout základní kroky jednoduchého tance	Zapamatovat si jednoduchou choreografii tanců.	tance lidové, country, mazurka**,** polka, valčík, diskotékové tance nácvik základních tanečních kroků tance s využitím náčiní taneční vystoupení	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Osobnostní rozvoj – psychohygiena OSV/ Osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace OSV/ Sociální rozvoj – Komunikace	PAS E
	Snažit se vyjádřit pohybem náladu hudby.	improvizované vyjádření hudby pohybem		
	Pomocí barevné kompozice zachytit lehkost či dynamičnost pohybu.	výtvarné zpodobení pohybu melodie		

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu	Ovládat cvičení jemné motoriky a vedoucí ruky.	seznámení s pracovními a hygienickými návyky při výtvarné činnosti seznámení s dodržováním bezpečnosti práce při výtvarné činnosti rozvíjení jemné pohybové koordinace procvičování svalů na rukou – zápěstí, dlaní, prstů cvičení úchopu vedoucí ruky koordinace oko – ruka	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OVS/ Osobnostní rozvoj – psychohygiena	PČ
	Zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu.	seznámení s výtvarnými pomůcky a jejich využitím seznámení se základními výtvarnými technikami a postupy kresby prstem do písku, sypkých materiálů měkkým materiálem na velké plochy papíru pastelkami, voskovými pastely, křídami grafomotorické cviky napodobování body, údery tužkou, kroužení čáry vedené cik – cak, svisle, vodorovně, kombinace obou čar linie připomínající tvar písma obtahování jednoduchého předkresleného tvaru prstem, tužkou vybarvování velkých ploch kresby na maketu různých předmětů malba štětcem na velké plochy papíru prstovými barvami otisky prstů, dlaně temperovými barvami kresba štětcem		

	Umět pozorovat, sbírat, třídit, přírodniny a využívat je pro vlastní tvorbu.	listy, květy, kaštany, šípky semena lisování listů, květů otiskování listů, plodů tiskátka z korku, brambor navlékání plodů dotváření a kombinace přírodních materiálů		
	Zvládat základní techniky práce s papírem	mačkání větších archů oběma rukama do větších koulí trhání oběma rukama velkých kusů na poloviny trhání proužků		
	Zacházet správně s nůžkami.	seznámení s bezpečností práce s nůžkami základní techniky práce s nůžkami nácvik stříhání přestřižení proužku papíru stříhání papíru různým směrem		
	Zacházet správně s lepidlem.	základní techniky práce s lepidlem nácvik natírání tyčinkovým lepidlem natírání tyčinkovým lepidlem větších ploch		
	Při práci s hmotou poznávat základní vlastnosti modelovacího materiálů.	hry s modelovacím materiálem (plastelína, těsto, keramická hlína) jednoduché tvarové práce tvarování větších kusů jednoduché zdobné techniky		
	Umět zpracovávat různé druhy hmoty dlaněmi a prsty.	plácání, hloubení uždibování, navršování, válení, krouživé pohyby plošné tvary vyvalování hmoty válečkem vykrajování tvaru pomocí formiček		

	Zvládat glazování keramiky.	jednou barvou dvěma barvami		
	Umět zacházet s některými prostředky a materiály pro kresbu a malbu netradičními nástroji.	kresby do škrobové barvy, do klovatiny kombinace barvy, klovatiny, voskovek do mokrého podkladu – zapouštění barev dokreslování barevného podkladu		
		malba netradičními nástroji (houbičkou, hadříkem) roztírání barevných skvrn, rozfoukávání malba do škrobového podkladu, do klovatiny zapouštění barev do mokrého podkladu		
		kombinované techniky koláže z přírodnin, papíru, tiskovin jednoduchý obrázek z 1-2 tvarů obkreslování, vystřihování, dokreslování		
Rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních	S pomocí učitele vnímat a poznávat základní barvy. Poznávat předměty podle barvy.	seznámení s barvami (barvy prstové, temperové) vnímání předmětů dle barvy barvy základní vlastností barev výrazové možnosti barev využití barev barevný kontrast – bílá, černá	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	KSD PČ PRV
	S pomocí učitele vnímat a poznávat základní tvary.	poznávání a zobrazování tvarů poznávání a zobrazování tvarů a barvy dekorativní členění plochy s využitím barvy a tvaru		
	Poznávat předměty podle tvarů.	tvar uzavřené kružnice tvar čtverce tvar trojúhelníku tvar obdélníku		

	Kreslit jednoduché tvary.	kreslení jednoduchých tvarů vycházejících z kruhu vycházejících ze čtverce vycházejících z trojúhelníku vycházejících z obdélníku		
	Vystihnout velikost tvaru.	velké tvary malé tvary		
	S pomocí učitele vnímat barvy, tvary a situace v běžném životě a v přírodním prostředí	pozorování přírody a činnosti lidí pozorování barev, tvarů, situací v přírodě		
Uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech.	Aktivně pozorovat a prožívat jednotlivá roční období.	přímé pozorování krásy přírody příroda – jako „výtvarné dílo“ výtvarné zachycení přírody	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	PČ PRV
	Jednoduše ztvárnit vlastní zážitky dějů, k nimž má citový vztah.	spontánní kresby a malby ze života dětí výtvarné zachycení jednoduchých pohádek, říkadel, básní, písní		
	S pomocí učitele poznávat ilustrované dětské knihy	seznamování s ilustracemi dětských knih ilustrace ke známým říkadlům, pohádkám, písním návštěvy divadel, výstav		

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO. 4. - 6. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu.	Uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu	hygienické a pracovní návyky při a po výtvarné činnosti bezpečnost práce při výtvarné činnosti správné držení výtvarného náčiní pro základní výtvarné techniky rozvíjení jemné pohybové koordinace procvičování svalů na rukou – zápěstí, dlaní, prstů	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OVS/ Osobnostní rozvoj – psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – komunikace	PČ PRV
	Rozumět základním výtvarným pojmům a používat výtvarné techniky a postupy.	kresba pastelkami, voskovými pastely, křídami, tuží, měkkým grafickým materiálem (rudkou) obtahování předkresleného tvaru tužkou, tuží vybarvování menších ploch obkreslování – tvarově jednoduchých šablon kresby na maketu různých předmětů, jednoduché zdobení malba prstovými barvami – otisky v několika vrstvách, nanášení, roztírání barvy po ploše, kresba prstem malba štětcem plošné nanášení barvy štětcem otisky různých materiálů (vše, co zanechává zajímavou stopu) zobrazování lidské postavy zobrazování známých zvířat		
	Umět aktivně pozorovat přírodu a její využití pro výtvarné umění	pozorování přírody sbírání přírodnin, zajímavých kamínků lisování, sušení otiskování přírodnin a dotváření, lepení přírodnin navlékání plodů - střídání dvou komponentů dle předlohy		

	Používat různé techniky práce s papírem a kartonem	práce s různými druhy papírů a kartonem (tvrdý, měkký, hedvábný papír, papírové sáčky, krabičky) mačkání menších velikostí papíru do kuliček vyrovnávání mačkaného papíru trhání proužků, menších kusů vytrhávání jednoduchých tvarů překládání na poloviny práce s kartonem, s krabičkami plošné tvarování papíru, papírových sáčků papírové masky		
	Umět pracovat s nůžkami	stříhání dle čáry krátké, rovné stříhání dle čáry dlouhé, rovné stříhání dle čáry krátké, zaoblené stříhání dle čáry dlouhé, zaoblené		
	Umět pracovat s lepidlem.	natírání lepidla štětcem natírání menších ploch lepení bodů		
	Při modelování jednoduchých tvarů zpracovávat hmotu dlaněmi, prsty, vytahováním, vykrajováním	práce s modelovacími hmotami (plastelína, těsto, keramická hlína, modurit) uždibování, navršování, válení, vytahování z jednoho kusu materiálu plošné tvary vyvalování hmoty válečkem vykrajování tvaru pomocí formiček vyřezávání jednoduchých tvarů z plátu jednoduché dekorování tvarů otisky různých tvarů, struktur do hmoty modelování předmětů modelování z hroudy hlíny hloubením vytahování detailů		

	Zvládat glazovat keramiku více barvami.	glazování třemi barvami		
	Mít povědomí o vlastnostech a možnostech využití textilního materiálu.	seznámení základní technikou práce s textilem stříhání proužků – dle vzoru textilie vystřihování jednoduchých vzorů textilie koláže – lepení, dokreslování		
	S pomocí učitele využívat v kresbách a malbách netradičních materiálů, postupů a způsobů.	kombinace barvy, klovatiny, voskovek, tuží kresby do škrobové barvy, do klovatiny do mokrého podkladu – zapouštění barev dokreslování barevného podkladu dokreslování nahodilých skvrn obrázky ryté do tuže malba netradičními nástroji houbičkou, hadříkem, špejlí do škrobového podkladu do klovatiny roztírání barevných skvrn, rozfoukávání domalovávání nahodilých skvrn zapouštění barev do mokrého podkladu otiskování přírodnin listů, prstů, dlaní, předmětů otiskování skvrn pomocí mačkaného papíru tiskátka z korku, brambor		
		kombinované techniky - koláže z přírodnin, papíru, tiskovin, textilu jednoduchý obrázek z 2-4 tvarů obkreslování, vystřihování, dokreslování, vytrhávání		

Rozlišovat, porovnávat, třídit a pojmenovat linie, barvy, tvary, objekty a uplatnit je podle svých schopností při vlastní tvorbě	Mít základní poznatky o vlastnostech barev a jejich výrazových možnostech.	rozlišování základních barev (barvy prstové, temperové, vodové) odstíny základních barev využití barevných odstínů barevný kontrast – 3 barev vlastnosti světlé a tmavé plochy barevná kompozice výtvarného projevu	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Sociální rozvoj – komunikace EV/ Vztah člověka k prostředí EV/ Lidské aktivity a problémy životního prostředí	PČ PRV KSD
	Rozlišovat předměty podle barvy	vnímaní předmětů dle barvy barevné vidění – propojení představy předmětu s barvou		
	Poznávat tvary užitkových předmětů.	třídění a pojmenování předmětů dle tvaru rozlišování tvarů užitkových předmětů		
	Sledovat a vnímat linie na předmětech, na přírodních materiálech	dekorativní členění plochy s využitím linie, barvy a tvaru výtvarné hry s linií a čarou různé tloušťky čar vystihnutí tvaru a linie		
	Mít cit pro prostor a základní prostorové útvary	prostorové práce smysl pro výtvarný rytmus kompozice plochy rytmické řešení plochy s využitím různých prvků		
	Vědět o základních druzích výtvarného umění	malířství, grafika, sochařství práce s dětskou hračkou návštěvy divadel, výstav		
	Uvědomovat si nezbytnost ochrany životního prostředí	výtvarné zachycení přírody, zážitků z vycházek do okolí náměty z oblasti životního prostředí pozorování a vnímání krás přírody		
Při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových	Aktivně pozorovat a prožívat jarní období - kresba a malba	tráva, déšť, slunce, květiny, stromy zvířata děj, Velikonoce	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	PČ PRV KSD

vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie	Aktivně pozorovat a prožívat letní období - kresba a malba	voda, obloha, slunce, ryby ovoce oblečení děj, prázdniny	OSV/ Sociální rozvoj – komunikace EV/ Vztah člověka k prostředí EV/ Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
	Aktivně pozorovat a prožívat podzimní období - kresba a malba	foukání větru, déšť, listí, stromy, tráva ovoce, zelenina děj		
	Aktivně pozorovat a prožívat zimní období - kresba a malba	sníh, led, sněhulák oblečení děj, Vánoce		
	Snažit se uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech	dekorativní a prostorové práce hry s různými materiály dekorativní členění plochy s využitím barvy, tvaru smysl pro rytmus výtvarné hry s barvou, barevnými skvrnami – roztírání, rozfoukávání, otisky výtvarné hry s linií a čarou, různé tloušťky čar		
	Snažit se o uvědomělé výtvarné činnosti	zobrazování lidské postavy zobrazování známých zvířat		
	Spontánně kreslit a malovat na základě vlastního prožitku.	zobrazování izolovaných představ, jednotlivostí kresby a malby zobrazení detailů		
	Výtvarně vyjádřit své emoce na základě prožitku, poslechu hudby.	kresba a malba podle hudby		

Vyjádřit pocit z vnímání vlastní tvůrčí činnosti (mimoslovně, graficky).	Mít cit a smysl pro krásu výtvarného umění	výtvarné vyprávění práce s ilustracemi dětských knih jednoduché ztvárnění ilustrací ke známým říkadlům, pohádkám, písním náměty ze života dětí i dospělých kresby a malby dějů, k nimž má žák citový vztah		PČ PRV KSD
	Vidět krásu v obyčejných věcech.	dekorativní a prostorové práce výtvarné využití vzniklých náhodností a představ vyhledávání a výtvarné dotváření přírodnin na základě představ		
	Mít vztah k životnímu prostředí.	výtvarné zachycení přírody, zážitků z vycházek příroda – jako „výtvarné dílo“ náměty z oblasti životního prostředí zobrazování vztahu osob k životnímu prostředí spontánní výtvarný projev		

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Uplatňovat základní dovednosti při realizaci a prezentaci vlastní tvorby.	Uplatňovat a používat základní techniky a postupy v kresbě.	hygiena práce při a po výtvarné činnosti bezpečnost práce při výtvarné činnosti kresba pastelkami, voskovými pastely, křídami, tuží, tužkou měkkým grafickým materiálem – rudkou, uhlem vybarvování menších ploch a detailů obtahování – tvarově zajímavých šablon kresby na maketu různých předmětů, jednoduché zdobné ornamenty kresba detailů a jednotlivostí grafický záznam pohybu	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OVS/ Osobnostní rozvoj – psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti OSV/ Sociální rozvoj – komunikace EV/ Vztah člověka k prostředí EV/ Lidské aktivity a problémy životního prostředí	VL PŘ VZ PČ
	Uplatňovat a používat základní techniky a postupy v malbě.	malba prstovými barvami – otisky v několika vrstvách, nanášení, roztírání barvy po ploše plošné nanášení barvy štětcem, netradičními způsoby - hadříky se zajímavou strukturou		
	Mít cit pro krásu přírody, pozorovat tvar a strukturu listů a stromů	pozorování krásy přírody práce s přírodninami sběr přírodnin, kamínků lisování, sušení tvar, struktura listů tvar stromů, kůra stromů figurky z přírodnin otiskování listů s dokreslováním navlékání plodů dle složitější předlohy koláže - lepení přírodnin		

	Umět překládat papír, vytrhávat jednoduché předkreslené tvary.	práce s papírem a kartonem (tvrdý, měkký, hedvábný papír, tónovaný papír, karton, krabičky, roličky od toaletního papíru) mačkání do kuliček lepení, navlékání papírových kuliček vyrovnávání a zdobení mačkaného papíru trhání menších kusů vytrhávání jednoduchých předkreslených tvarů překládání na poloviny, čtvrtiny		
	Umět pracovat s kartonem.	plošné tvarování papíru, dotváření prostorové tvarování papíru, krabiček práce s krabičkami, roličkami papírové masky, loutky		
	Aktivně a bezpečně používat nůžky pro svou výtvarnou činnost.	tvarové stříhání vystřihování předkresleného tvaru jednoduchých tvarů z tiskovin jednoduchých tvarů z textilního materiálu stříhání provázků na určitou délku stříhání papíru, tiskovin, látky podle vzoru, podle pokynů stříhání lepící pásky stříhání různých materiálů		
	Umět používat různé druhy lepidel.	práce s různými druhy lepidel natírání lepidla štětcem natírání větších ploch lepení bodů lepení více vrstev na sebe, přes sebe lepení lepící páskou lepení lepící gumou		

	S pomocí modelovat předměty, figurky, zvířata z jednoho kusu hmoty. S pomocí modelovat předměty, figurky, zvířata ze dvou a více kusů hmoty.	práce s modelovacími hmotami zpracování hmoty dlaněmi, prsty, navršováním, válením, vytahováním z jednoho kusu materiálu modelování z hroudy hlíny hloubením plošné tvary vyřezávání jednoduchých tvarů z plátu jednoduché zdobení tvarů modelování jednoduchých obrazů - obrysy ozdobné dekorování – vrypy, otisky, vytahování detailů, lepení detailů spojování kusů keramické hlíny šlikrem vytahování detailů		
	Zvládat glazování více barvami.	zvládat glazování více barvami		
	Vyhledávat a využívat vhodný textilní materiál pro výtvarnou činnost.	práce s textiliemi, provázky stříhání proužků – dle vzoru textilie vystřihování jednoduchých vzorů textilie technika práce s provázky, vlnou stříhání, lepení, vyvazování frotáž		
	Mít povědomí o vlastnostech a možnostech využití odpadového materiálu	pojem odpadový materiál technika práce s odpadovým materiálem (dřevo, drátky, plíšky, pěnový polystyrén, víčka PET lahví) kladení tvarování lepení dotváření		

	Umět používat v kresbách a malbách rozličných materiálů, technik a postupů.	kresby do škrobové barvy klovatinou a tuží klovatinou a voskovými pastely do mokrého podkladu – zapouštění barev tuží mokrého podkladu dokreslování barevného podkladu dokreslování nahodilých skvrn obrázky ryté do tuže voskové kresby malba netradičními nástroji (houbičkou, hadříkem, špejlí, dřívkem) do škrobového podkladu barvami a špejlí do mokrého podkladu na mokrý pokrčený papír zapouštění barev do mokrého podkladu roztírání barevných skvrn, domalovávání nahodilých skvrn otiskování přírodnin - listů drobných zajímavých předmětů tiskátka z korku, brambor, papíru otiskování skvrn pomocí mačkaného papíru kombinované techniky koláže obkreslování, vystřihování, dokreslování, domalovávání, vytrhávání lepení, dolepování, barvení, otiskování		

Uplatňovat linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívat jejich vlastnosti a vztahy.	Tvůrčím způsobem experimentovat s barvami Pozorovat známé předměty a vidět krásu, barvu, linii a tvar v obyčejných věcech.	experimentování s mícháním barev sledování a vnímání světla odstíny základních barev využití barevných odstínů výrazové možnosti barev barevná kompozice výtvarného projevu vlastnosti světlé a tmavé plochy		PČ
	Porovnávat a třídit předměty na základě odlišnosti linie, barvy, tvaru a struktury.	tvar, struktura listů tvar, struktura stromů, kůra stromů výtvarné hry s linií a čarou různé tloušťky čar, hustota čar, hra s bodem vtlačování, vpichování, protlačování, potiskování, lepení hra se skvrnou roztírání, rozfoukávání, otisky na základě souměrnosti vytváření prostorových objektů na základě představ a vlastní fantazie smysl pro prostor smysl pro rytmus kontrast tvaru a pozadí vnímání velikosti hry s různými materiály dekorativní členění plochy s využitím barvy, linie, tvaru využití různých materiálů		

Při vlastní tvorbě vycházet ze svých zkušeností a představ	Uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech (kresba a malba) během ročních období Vnímat přírodu jako „výtvarné dílo“	**jaro** tráva, déšť, slunce, mraky květiny, stromy zvířata, ptáci dějové situace, Velikonoce **léto** voda, obloha, slunce, ryby, koupání letní ovoce oblečení dějové situace, prázdniny **podzim** foukání větru, déšť, listí, stromy, tráva ovoce, zelenina dějové situace **zima** sníh, led, sněhulák, mráz, zasněžená krajina oblečení zimní sporty dějové situace, Vánoce, Mikuláš	OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV/Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika EV/Základní podmínky života EV/ Lidské aktivity a problémy životního prostředí	KSD VL PŘ VZ
	Výtvarně ztvárnit vlastní zážitky ze svého života a umět vyjádřit emoce.	spontánní kresby a malby ze života žáků kresby a malby dějů, k nimž má žák citový vztah zobrazování vztahu osob k životnímu prostředí		
	Znát pojmy kultura bydlení a kultura odívání	kultura bydlení kultura odívání náměty z oblasti životního prostředí		
	Umět rozlišit nejzákladnější druhy výtvarného umění.	umělecké produkce (malba, kresba, objekty, fotografie, animovaný film, ilustrace) jiná výtvarná díla (návštěvy výstav, památek, muzeí…) ilustrace pohádek, říkadel, písní		
	Rozlišovat a vysvětlit rozdíl mezi pojmy	návštěvy divadel, výstav práce s loutkou		

	hračka – loutka.			
	Prezentovat své práce na veřejnosti. Nebát se porovnávat vlastní výsledky s výsledky ostatních	výtvarné ztvárnění básničky, říkadla, písničky, pohádky		
Hledat a zvolit pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy s dopomocí učitele.	Mít základní dovednosti při kresbě a malbě, s pomocí učitele dodržovat výtvarné postupy a technologie.	kresba prstem, tužkou, pastelkami, voskovými pastely, křídami, tuží, uhlem, rudkou malba vodovými, temperovými barvami kresba, malba detailů a jednotlivostí zobrazování známých zvířat zobrazování lidské postavy náměty ze života dětí i dospělých kresby a malby dějů, k nimž má žák citový vztah zobrazování různých pracovních pohybů a činností	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Osobnostní rozvoj – psychohygiena OSV/ Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, OSV/Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika	VL PŘ VZ
	Mít základní dovednosti při práci s modelovacími hmotami, s pomocí učitele dodržovat výtvarné postupy a technologie.	zpracování hmoty dlaněmi, prsty, pomoci modelovacího náčiní modelování předmětů, figurek, zvířat z jednoho a více kusu hmoty prostorové pojetí keramiky glazování		
	Mít základní dovednosti při práci s přírodninami, s pomocí učitele dodržovat výtvarné postupy a technologie.	figurky z přírodnin otiskování listů s dokreslováním navlékání plodů dle složitější předlohy		

	S pomocí učitele volit vhodné výtvarné postupy a technologie při práci s textiliemi.	práce s textiliemi, provázky frotáž		
	S pomocí učitele využívat možností netradičních technik a kombinovaných technik.	dokreslování barevného podkladu zapouštění barev do mokrého podkladu kombinace výtvarných materiálů koláže obkreslování, vystřihování, dokreslování domalovávání, vytrhávání lepení, dolepování, barvení, otiskování		

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	Název předmět
JČ	Jazyk český
M	Matematika
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
IKT	Informační a komunikační technologie
PRV	Prvouka
VZ	Výchova ke zdraví
VL	Vlastivěda
PŘ	Přírodověda
E	Estetika
PAS	Pohybové aktivity a stimulace
PČ	Pracovní činnosti

5.10. POHYBOVÉ AKTIVITY A STIMULACE

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="11">vyučovací blok

skupinová a individuální práce

školní zahrada
příroda
bazén

cvičebna
třída
snoozelen</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Člověk a zdraví</td><td rowspan="10">Pohybové aktivity a stimulace

Výchova ke zdraví</td><td>1.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>3+1</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>3+2</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>3+2</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>3+3</td></tr>
</table>

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** seznamuje žáky se základními poznatky a dovednostmi souvisejícími se zdravím, jako je pochopení hodnoty zdraví, smyslu zdravotní prevence i problémů spojených s poškozením zdraví, přiměřeně věku a rozumovým schopnostem žáků. Učí je orientovat se v názorech na zdraví a postupném uplatňování činností podporujících zdraví v každodenním životě. Respektuje celistvost osobnosti žáků, rovnoměrně rozvíjí fyzické a psychické schopnosti, pohybové dovednosti i sociální adaptaci. Umožňuje jim poznávání vlastních pohybových možností a omezení.
Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do dalších vzdělávacích oblastí, které jej doplňují a rozšiřují.

Obsah vzdělávací oblasti se realizuje ve vyučovacím předmětu **Pohybové aktivity a stimulace**, do kterého je integrován vzdělávací obor **Výchova ke zdraví.**

Vzdělávací obor **Výchova ke zdraví** je realizován v 7. a 8. ročníku, svým obsahem navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět.
Poskytuje žákům základní informace o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jejich zdraví. Vede je ke zdravému způsobu života, k péči o své zdraví, jeho zlepšení a posílení. Žáci se seznamují s různým nebezpečím, které ohrožuje zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování a rozhodování, které vedou k zachování a posílení zdraví. Tím je zajištěno utváření dovedností a návyků v oblasti zdravého životního stylu, osobní a duševní hygieny, výživy, pohybových aktivit, rozvíjení sociálních a komunikačních dovednosti.

Do vzdělávacího oboru **Výchova ke zdraví** jsou integrována dílčí témata průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova.

Vzdělávací obor **Pohybové aktivity a stimulace,** do něhož jsme integrovali prvky Zdravotní tělesné výchovy, canisterapie a taneční prvky, je realizován ve všech ročnících 1. a 2. stupně základního vzdělávání. Vede žáky k radosti z pohybu a ke zdravému životnímu stylu. Umožňuje žákům aktivně využívat vlastní pohybové možnosti, eliminovat nedostatky v diferenciaci a koordinaci pohybů.
Pro pohybové vzdělávání žáků je důležité nejen rozvíjení pohybového nadání, ale zároveň i korekce zdravotních oslabení. Korektivní a speciální vyrovnávací cvičení jsou preventivně zařazována a využívána.

V nižších ročnících se žáci seznamují s významem pohybu pro zdraví, přípravou před pohybovou činností a uklidněním po zátěži, zásadami sportovního jednání a chování, pravidly zjednodušených osvojovaných pohybových činností a her. Učí se zvládat základní dovednosti osobní hygieny a péči o sebe. Nejrůznějšími pohybovými aktivitami podporujeme aktivní zapojení dětí do společenského života.

Ve vyšších ročnících se zaměřujeme na zlepšování a udržení úrovně pohybových schopností, zdokonalování základních lokomocí a pohybových dovedností žáků. Žáci se snaží osvojené dovednosti využívat ve hrách a soutěžích, dodržovat dohodnutou spolupráci při kolektivních hrách, uplatňovat hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti.

Do vzdělávacího oboru **Pohybové aktivity a stimulace** jsou integrována dílčí témata průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova.

Obsahové vymezení předmětu

- Poznávání a chápání fyziologických, psychických a sociálních změn spojených s dospíváním
- Dodržování zásad zdravého způsobu života a ochrany zdraví
- Rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví vlastní i druhých
- Odmítání škodlivých látek neslučitelných se zdravím
- Poznávání vlastních pohybových možností a omezení, rozvíjení a využívání pohybových schopností a dovedností

- Vnímání prožitků z pohybové činnosti

Časová dotace

Vzdělávací obor **Výchova ke zdraví** je realizován v 7. a 8. ročníku.
Vzdělávací obor **Pohybové aktivity a stimulace**, je realizován ve všech ročnících 1. a 2. stupně základního vzdělávání

Průřezové témata

Osobnostní a sociální výchova – chápání, používání a správná reakce na tělovýchovnou terminologii, naplňování základních životních potřeb ve shodě se zdravím, kladný postoj k pohybovým aktivitám a aktivní, uvědomělý pohyb, zlepšování tělesné zdatnosti a pohybových projevů,
dodržování bezpečnostních zásad při pohybových činnostech

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

učitel

- seznamuje žáky se správnými stravovacími návyky
- vede žáky k pochopení významu pohybu pro zdraví
- vede žáky k chápání a používání správné terminologie, dodržování pravidel, povelů, symbolů, gest a vzájemné komunikaci
- srozumitelně vysvětluje způsoby cvičení, pravidla her
- seznamuje žáky s historií a současností sportu
- dbá na hygienická a bezpečnostní pravidla, respektuje individuální schopnosti žáků
- zařazuje pravidelné střídání aktivity a relaxace
- vždy navozuje radostnou atmosféru při veškerých pohybových aktivitách

žák
dle svých schopností

- získává orientaci v základních názorech na zdraví a postupném uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- chápe základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím
- zná správné stravovací návyky a uplatňuje správné zásady správné výživy
- zvládá kondiční a rytmické formy cvičení
- orientuje se v základní odborné terminologii – smluvené povely, signály, gesta, vzájemná komunikace
- chápe význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, pohybové aktivity

- zvládá některá gymnastická cvičení, průpravná cvičení, cvičení s náčiním a na vybraném nářadí
- má základní turistické dovednosti
- dodržuje hygienická a bezpečnostní opatření při pohybových činnostech
- dodržuje bezpečnostní pravidla v silničním provozu i v přírodě
- má osvojeny základní pravidla her, sportovních soutěží, pořadových cvičení a cvičení v družstvech
- dovede využívat základní kompenzační a relaxační techniky
- soustředí se na pohyb a je schopen vytrvat při jeho provádění

Kompetence k řešení problémů

učitel

- posiluje v žácích víru ve vlastní schopnosti
- motivuje žáka všemi dostupnými prostředky ke zvládnutí pohybové aktivity
- motivuje žáka, nevzdávat se při nezdaru
- seznamuje žáky rozpoznávat situace ohrožující tělesné i duševní zdraví a osvojovat si poznatky, jak jim předcházet
- seznamuje žáky se zásadami bezpečného chování ve sportovním prostředí

žák
dle svých schopností

- vnímá problémové situace
- rozpozná problém a hledá nejvhodnější způsob řešení
- nenechá se odradit neúspěchem
- uplatňuje vhodné taktiky v individuálních i kolektivních sportech
- odmítá zdraví ohrožující návykové látky

Kompetence komunikativní

učitel

- posiluje v žácích víru ve vlastní schopnosti
- předkládá žákům srozumitelnou cestou základní povely a pokyny
- obohacuje žáka o termíny, týkající se pohybových aktivit
- poskytuje žákovi vždy dostatečný prostor k vyjádření
- podporuje vzájemnou komunikaci při pohybových aktivitách

žák
dle svých schopností

- rozumí sdělení a přiměřeně reaguje

- vyslechne a přijme pokyn
- při kolektivních sportech komunikuje se spoluhráči

Kompetence sociální a personální

učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- vede žáky ke vzájemné toleranci a respektování druhých
- vede žáky ke spolupráci ve dvojicích, ve skupinkách
- podporuje u žáka sebedůvěru
- vytváří u žáků potřebu projevovat pozitivní city, vhodné projevy chování a jednání
- seznamuje žáky s nebezpečím možného psychického i fyzického zneužívání
- zařazuje cvičení směřující k optimálnímu rozvoji osobnosti žáků a zlepšení kvality jejich života

žák
dle svých schopností

- prokazuje získanou sebedůvěru při vystupování ve známém prostředí
- dodržuje pravidla pro soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády
- dodržuje pravidla při sportovních hrách, chová se fair - play
- uplatňuje základní návyky společenského chování

Kompetence občanské

učitel

- respektuje zdravotní stav žáků
- dbá na dodržování dohodnutých pravidel a norem
- vede žáky k bezpečnému chování v prostředí, kde se pohybuje a při komunikaci s neznámými lidmi
- snaží se u žáků o zlepšení zdatnosti

žák
dle svých schopností

- je schopen podřídit se pravidlům a respektovat sebe i své okolí
- dodržuje naučené stereotypy chování a tím chrání své zdraví
- řídí se pokyny dospělých v situacích ohrožujících zdraví člověka
- respektuje pravidla společenského chování

- chápe důležitost dobrého vztahu mezi vrstevníky ve škole
- spojuje svou pohybovou činnost se zdravím
- podporuje žáky, aby uvědoměle zlepšovali svou tělesnou zdatnost a pohybový projev

Kompetence pracovní

učitel

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- vede žáky k bezpečnému a účinnému používání sportovního náčiní a nářadí, dodržování základních zásad bezpečnosti při pohybových činnostech
- motivuje žáky k využívání znalostí získaných při pohybových činnostech, při hře, soutěži, rekreačních činnostech
- podporuje u žáků pohybové aktivity
- podporuje osvojování základních hygienických návyků při pohybových aktivitách

žák
dle svých schopností

- má kladný postoj k pohybovým aktivitám
- využívá znalostí a pohybových dovedností v běžném životě, při hrách, soutěžích, rekreačních činnostech,
- zvládá přípravu na pohybovou činnost a její ukončení
- udržuje pořádek, pečuje o sportovní vybavení, o cvičební úbor
- dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví a hygieny při sportovních aktivitách ve škole, v přírodě i v běžném životě

U žáků s PAS učitel dodržuje předložení úkolů v konkrétní strukturované formě s ohledem na jejich individuální schopnosti a nutnosti, vytváří vhodné prostředí k pohybovým aktivitám a přihlíží k rušivým momentům – nesnášenlivost vysoké hladiny hluku, ochota pracovat ve skupině.

U žáků se zrakovým, sluchovým a tělesným handicapem učitel přizpůsobuje pohybové aktivity a stimulace prostředí adekvátně žákovým potřebám.

POHYBOVÉ AKTIVITY A STIMULACE
VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Vědět o významu dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny.	Vědět o významu rodiny a jejím fungováním.	vznik rodiny možné příčiny rozpadu rodiny úplná a neúplná rodina	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace, mezilidské vztahy	VL PŘ ŘV PČ KSD KSD VL PŘ ŘV PČ
	Pochopit důležitost dobrého vztahu mezi vrstevníky a členy rodiny.	vztahy v rodině – mezi rodiči a dětmi vztahy mezi sourozenci, vrstevníky vztahy k příbuzným rodinné zvyky a tradice soužití v rodině soužití ve škole, na pracovišti soužití ve společnosti		
	Respektovat pravidla společenského chování.	pravidla společenského chování vzájemná pomoc ochrana života, úcta k člověku pomoc starším, nemocným a postiženým lidem, ohleduplnost		
	Chápat význam přátelství, kamarádství	pojem mezilidské vztahy, přátelství, kamarádství mezilidská komunikace vztahy mezi chlapcem a dívkou, láska		
	Popsat vlastnosti správného kamaráda	mezilidské vztahy ve společnosti vztahy ve třídě – kamarádi, spolužáci trávení volného času didaktické hry na domácnost, na školu, kamarády, na rodinu četba příběhů k chápaní dané problematiky		

Chápat základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím	Chápat základní životní potřeby a seznamovat se způsobem jejich naplňování	základní životní potřeby - spánek, strava, odpočinek, sociální zázemí, sociální potřeby spánek – důležitý pro regeneraci organismu strava – zdravá – nezdravá vliv stravování na zdraví odpočinek – pasivní, aktivní aktivní využívání – kultura, sport, kamarádi, relaxace pasivní - duševní hygiena, společenské hry, prohlížení časopisů sociální zázemí – rodina, přátelé, kamarádi, školní kolektiv režim dne pocit bezpečí sociální potřeby – bydlení, zdravotní péče		
Respektovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků, umět popsat své zdravotní problémy a potíže	Zvládat úkony osobní hygieny	základní hygienické zásady mytí obličeje, rukou hygiena těla, čištění zubů použití kapesníku, WC mytí a úprava vlasů používání základních hygienických prostředků mýdlo, šampón, pasta na zuby, krémy… intimní hygiena	OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace, mezilidské vztahy OSV/ Osobnostní rozvoj – psychohygiena, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace OSV/ Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
	Chápat význam otužování a pohybu pro zdraví	otužování organismu		
	Porozumět pojmům dětství, puberta, dospívání	dětství, puberta, dospívání, tělesné změny sexuální dospívání – rozdíly mezi ženou a mužem prevence rizikového sexuálního chování, antikoncepce		

	Seznámit se s vývojem lidského života	vznik nového života těhotenství		
	Seznámit se s možnými nemocemi a zdravotními problémy Dodržovat bezpečnostní pravidla k ochraně svého zdraví	pojem zdravotní problémy a potíže nemoci přenosné, nepřenosné choroby, chronické nemoci úrazy – při pádu, sportu zlomeniny HIV, žloutenka, pohlavní nemoci závažné stavy, úrazy zubní kaz odřeniny popáleniny ochrana proti nakažení		
	Při didaktických hrách umět popsat své problémy a potíže	první pomoc záchrana života při úrazech, ochrana před přenosnými i nepřenosnými nemoci		
Znát správné stravovací návyky a v rámci svých možností udržovat a uplatňovat zásady správné výživy	Znát správné stravovací návyky a v rámci svých možností udržovat a uplatňovat zásady správné výživy	zásady správného stravování stravovací návyky strava – zdravá – nezdravá zdravé a nezdravé výživová pyramida vliv stravování na zdraví (snídaně – svačina – oběd večeře) ovoce – zelenina zdravá příprava jídel – např. dušení x smažení, sladkosti…) specifické druhy výživy (cukrovka, obezita)		VL PŘ ŘV
Uplatňovat způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky,	Být seznámen s pravidly bezpečnosti ochrany zdraví v prostředí, kde se pohybuje	ochrana zdraví v prostředí, kde se pohybuje		KSD

při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a vědět, kde v případě potřeby hledat pomoc	V modelových situacích procvičovat bezpečné chování mezi vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích	bezpečné chování mezi vrstevníky vztah k cizím lidem bezpečné chování při komunikaci s neznámými lidmi projevy ohrožení		
	V modelových situacích nacvičovat upozornění na nebezpečí, požádání o pomoc dospělé osoby	upozornění na nebezpečí požádat o pomoc dospělé osoby telefonní číslo záchranné služby		
	Vědět, kde najde pomoc	rodina, přátelé, lékaři		
Uplatňovat osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy	Být seznámen s pojmem sociálně patologické jevy	lež, krádež, záškoláctví, útěky z domova, toulání šikana vandalismus trestná činnost mládeže prevence sociálně patologických jevů chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy příčiny a důsledky nevhodného chování		
	V případě potřeby dokáže vyhledat pomoc	vyhledání pomoci		
Zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí	Zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí	násilí, zneužívání, týrání, agrese kriminalita šikana projevy násilí	OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, Hodnoty,	VL ŘV

	Nacvičovat vhodná řešení chování (v případě týrání, šikanování) v modelových situacích	ochrana před těmito jevy	postoje, praktická etika	
Vědět o souvislosti mezi konzumací návykových psychoaktivních látek a poškozováním zdraví	Být seznámen s pojmem návyková látka	zbytečné užívání léků kouření alkohol drogy čichání chemických látek		
	Vědět o důsledcích této činnosti, poškozování zdraví	zdravotní a sociální rizika poruchy zdraví nebezpečí onemocnění rakovinou a chorobami srdce, dýchacích cest, cév otrava alkoholem (zástava dechu) poškození mozku smrtelná otrava		
	V modelových situacích si osvojit způsoby, jak odolat případné nabídce a nedostat se do problémů	zneužívání návykových látek představy o chování pod vlivem drog představy o spáchání trestné činnosti pod vlivem drog výhody života bez návykových látek		
Použít důležitá telefonní čísla v případě potřeby pomoci	Znát důležitá telefonní čísla. Vědět, za jaké situace se konkrétní telefonní čísla používají. Vědět kam se obrátit při řešení problému	důležitá telefonní čísla 150 - hasiči 155 - záchranná služba 158 - policie	OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace	KSD VL ŘV PČ
	V modelových situacích nacvičovat používání	didaktické hry – dle jednotlivých oblastí		

	důležitých telefonních čísel v případě potřeby pomoci			
Řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech	V modelových situacích procvičovat schopnost řídit se pokyny dospělých Vědět s kým spolupracovat, kdo je za řešení určité situace zodpovědný	chování při požáru chování při vyhlášení poplachu chování při dopravní nehodě chování dětí za bouřky	OSV/ Sociální rozvoj – poznávací schopnosti, komunikace	VL ŘV PČ

POHYBOVÉ AKTIVITY A STIMULACE

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 1. - 3. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Mít kladný postoj k pohybovým aktivitám	Vědět, jak je důležitý pohyb pro zdraví	význam pohybu pro zdraví pohybový režim - střídání pohybu a klidového režimu délka a intenzita pohybu budování zdravého životního stylu	OSV/ Osobnostní rozvoj - psychohygiena - seberegulace a sebeorganizace	PRV
	Mít kladný postoj k pohybovým aktivitám	spontánní pohybové činnosti a hry motivační a napodobivé hry		
Zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost	Zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost	hygiena před cvičením příprava organismu na pohybovou činnost příprava cvičebního úboru samostatné převlékání do cvičebního oděvu, do sportovní obuvi přemístění do cvičebny		PČ

	Zvládat podle pokynů chystání náčiní a nářadí k pohybovým činnostem	chystání tělocvičného náčiní a nářadí rozmístění tělocvičného nářadí		
Reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti	Znát užívané pojmy spojené s pohybem a sportovním prostředím	základní terminologie - názvosloví porozumění základním pokynům a gestům pokyny a povely s využitím obrázků, rytmických nástrojů reakce na smluvené povely a signály	OSV/ Osobnostní rozvoj - psychohygiena - seberegulace a sebeorganizace	KSD
	Zaujmout různé polohy těla podle pokynů a povelů.	základní polohy těla - stoj, sed, leh na záda, na břicho, klek, dřep základní pohyby těla - vzpažit, připažit, úklon, předklon,… reakce na změnu rytmu		
	Pohybovat se různými způsoby podle pokynů a povelů.	pohyb různým způsobem (plazení, lezení, chůze, běh, skok) v prostoru všemi směry pohyb různými způsoby lokomoce mezi překážkami, přes překážky (terénní a umělé) pohyb různými způsoby v prostoru s různými polohami nebo pohyby částí těla (upažit, tleskat) pohyb v různých polohách (v dřepu, v kleku, v podřepu, v podporu) lokomoční pohyb s pohyby částí těla (chůze s tleskáním, běh střídavě se vzpažením a upažením)		
	Pohybovat částmi těla podle pokynů a povelů.	pohyb částmi těla pohyb částmi těla - s náčiním, na nářadí (švihadlo, stuha, míč)		

Mít osvojeny základní pohybové lokomoce, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů	Mít osvojeny základy jednoduchých speciálních cvičení souvisejících s vlastním oslabením	cvičení zaměřená na vyrovnávání svalové nerovnováhy, na posilování, uvolňování a protahování jednotlivých svalových skupin (správné držení hlavy, pletenec ramenního kloubu, postavení pánve) jógové prvky relaxační cvičení dechová cvičení	OSV/ Osobnostní rozvoj - psychohygiena - seberegulace a sebeorganizace OSV/ Morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika	
	Umět napodobovat pohyby a rozvíjet pohybové dovednosti	rovnovážná a koordinační cvičení cvičení pro správné držení těla průpravná cvičení bez náčiní průpravná cvičení s náčiním		
	Mít osvojeny základní techniky chůze, snažit se o správnou koordinaci pohybů při chůzi	chůze po čáře, laně chůze v zástupu za učitelkou nácvik rytmické chůze s udáváním tempa překračování nízkých překážek při chůzi chůze po špičkách, patách, po vnějších hranách chodidel daným směrem, volně v prostoru, mezi překážkami		
	Mít osvojeny základní techniky běhu	nácvik tichého našlapování při běhu, zvedání nohou nácvik výběhu na daný signál běh v zástupu za učitelkou běh na krátké vzdálenosti střídání chůze a běhu běh daným směrem, volně v prostoru, mezi překážkami		
	Poskakovat a skákat různými způsoby.	poskoky na místě snožmo poskoky střídavě na jedné a druhé noze poskoky z místa skok přes čáru seskok z výše 10 - 15 cm do třepu daným směrem, volně		

		v prostoru, mezi překážkami		
	Mít osvojeny základní techniky lezení	lezení, plazení libovolným způsobem vpřed – po kolenou, po břiše, po čtyřech daným směrem, volně v prostoru, mezi překážkami podlézání přelézání a prolézání vhodných překážek		
	Mít osvojeny základní techniky házení a chytání	nácvik chytání míče koulejícího se po zemi, po mírné šikmé ploše nácvik chytání míče hozeného učitelkou manipulace s drobnými předměty – sbírání, podávání, skládání, přenášení, házení házení míčem o zem, o zeď házení na cíl		
	Zvládat cvičení s využitím švédské lavičky a bedny.	výstup a sestup ze švédské lavičky přechod švédské lavičky lezení po lavičce sed, klek na švédské bedně prolézání dílů švédské bedny s dopomocí		
	Uvědomovat si jednotlivé části lidského těla.	cvičení pohybové koordinace - uvědomělý pohyb končetin		
	Mít osvojeny základy gymnastických cvičení	vzpor dřepmo sed roznožný s předklonem kolébka na zádech otáčení a přetáčení trupu na vhodné podložce válení sudů nácvik 1.fáze kotoulu - okénko rovnovážné postoje na 1 noze cvičení na vybraném nářadí – švédská bedna, ribstol,		

		švédská lavička		
	Dokázat pohyby těla podřídit rytmu a hudbě	pohybové hry a cvičení pohybová cvičení s využitím náčiní (tradičního i netradičního) pohybové vyjádření písní, říkadel rytmická cvičení rytmizovaná chůze a běh v základním tempu nácvik střídání chůze a běhu podle rytmického doprovodu jednoduché tanečky nácvik přísunného kroku stranou		
	Mít osvojeny základy sportovních her	kolektivní míčové hry kolektivní hry s využitím chůze, běhu pohybové hry		
	Pohybovat se v různém (přírodním) prostředí	sezónní činnosti jízdy na koloběžkách turistika hry ve vodě, koupání hry na sněhu a se sněhem, klouzání, bobování		
Dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a mít osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách	Dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech	dodržování bezpečnosti zásady sportovního chování a jednání pravidla při pohybových hrách a činnostech	OSV/ Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání - psychohygiena - seberegulace a sebeorganizace	PRV
	Mít osvojeny základní hygienické návyky	základní dovednosti osobní hygieny a péče o sebe jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti osobní hygiena před a po cvičením hygiena cvičebního prostředí		
	Uvědomovat si důležitost zklidnění organismu a	zklidnění organismu, protahovací cvičení relaxační cvičení dechová cvičení		

	správného dýchání.			

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 4. - 6. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Zlepšovat svou tělesnou zdatnost, pohybový projev a správné držení těla	Uvědomovat si význam aktivního pohybu pro své zdraví	význam pohybu pro zdraví a vývoj organismu žáka preventivní význam zdravotně zaměřených činností vhodné a nevhodné prostředí pro TV a sport vhodné a nevhodné pohybové činnosti rozložení pohybu v režimu dne vhodné množství pohybu	OSV/ Osobnostní rozvoj - psychohygiena - seberegulace a sebeorganizace	
	Zlepšovat svou tělesnou zdatnost a správné držení těla, uvědoměle kultivovat svůj pohybový projev	koordinační cvičení cvičení pro správné držení těla, vyrovnávání hlavy, zad, vtažení břicha souhybné pohyby paží a nohou cvičení zaměřené na zvětšování rozsahu pohyblivosti kloubů		
		spontánní pohybové hry a činnosti kondiční cvičení		

Podle pokynu uplatňovat v pohybovém režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním zdravotním oslabením	V souvislosti s vlastním zdravotním oslabením soustředit se na správné provedení cviků	zdravotně zaměřené činnosti: dechová cvičení cvičení pro správné držení těla cvičení zaměřené na posilování, uvolňování a protahování jednotlivých svalových skupin vyrovnávací cviky průpravná cvičení - bez náčiní, s náčiním koordinační cvičení - cvičení pohybové koordinace relaxační cvičení kompenzační cvičení psychomotorická cvičení		
	Uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách	v stoji, sedu, kleku, lehu pohyby hlavy pohyby horních končetin a prstů pohyby dolních končetin pohyby trupu		
	Zvládat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením	cvičení zaměřená na vyrovnávání svalové nerovnováhy správné držení hlavy pletence ramenního postavení pánve protažení zkráceného svalstva posílení oslabeného svalstva rozvoj dýchacího svalstva rovnovážná a koordinační cvičení rozvíjení pohybové koordinace		
Rozvíjet základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností	Upevňovat správné držení těla při chůzi podle svých pohybových možností a schopností	chůze v zástupu za vedoucím žákem chůze ve dvojicích s držením těla rytmizování chůze s udáváním tempa překračování nízkých překážek při chůzi chůze po schodech nahoru a	OSV/ Osobnostní rozvoj - psychohygiena - seberegulace a sebeorganizace OSV/ Morální rozvoj - hodnoty,	

		dolů střídavě levou a pravou nohou chůze s lehkým předmětem v ruce daným směrem, volně v prostoru, mezi překážkami	postoje, praktická etika	
	Prohlubovat koordinaci pohybů nohou a rukou při běhu	běh v zástupu za učitelkou nebo vedoucím žákem volný běh kolem drobných předmětů položených na zemi (slalom) běh na krátké vzdálenosti výběh na daný signál ze stoje, dřepu běh v daném tempu běh daným směrem, volně v prostoru, mezi překážkami		
	Zdokonalovat techniku poskoků.	poskoky na místě i z místa snožmo poskoky na místě i z místa střídavě poskoky dokola – kolem předmětu na zemi přeskok přes čáru, lano položené na zemi seskok z výše na měkkou podložku do dřepu nácvik skoku do dálky z místa daným směrem, volně v prostoru, mezi překážkami		
	Prohlubovat techniku lezení.	podlézání, přelézání a prolézání vhodných překážek vystupování, sestupování, přelézání žebřin sjíždění po skluzavce, zavěšené lavičce vylézání po šikmé ploše		
	Zdokonalovat techniku házení a chytání.	chytání míče koulejícího se po zemi, po šikmé ploše chytání míče hozeného učitelkou nebo žákem nadhazování a chytání míče přehazování nízkých překážek		

		nácvik hodu míčem horním obloukem		
	Podle svých pohybových možností a schopností zdokonalovat gymnastická cvičení	kolébka na zádech z dřepu převaly stranou v lehu na rovné podložce nácvik kotoulu změny postojů a poloh		
	Upevňovat schopnost cvičení na nářadí.	cvičení na nářadí - švédská bedna, ribstol, švédská lavička chůze po lavičce s obratem chůze po lavičce ve dřepu výskok na 2-3 díly švédské bedny do vzporu klečmo, dřepu stoj, seskok ze švédské bedny		
	Snažit se tvořivě zacházet s hudebně pohybovými dovednostmi.	hudebně pohybové činnosti pohybové cvičení s využitím náčiní tradičního i netradičního pohybové vyjádření písní, říkadel rytmická cvičení jednoduché tanečky nácvik zátočky ve dvojicích		
	Přizpůsobit účast na sportovních hrách svým pohybovým možnostem a schopnostem.	pohybové hry kolektivní míčové hry závodivé hry základy sportovních her – základní manipulace s míčem		
	Zaměřit se na rozvíjení pohybových dovednosti v přírodním prostředí.	sezónní činnosti jízdy na koloběžkách turistika hry ve vodě, koupání hry na sněhu a se sněhem, chůze po kluzké ploše, bobování		

	Seznámit se s pozitivním působením psa na člověka.	prvky canisterapie působením psa na člověka polohování relaxace prostřednictvím hmatových a psychických podnětů (teplo a měkkost zvířecího těla)		
Rozumět základním termínům tělocvičné terminologie a reagovat na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti	Rozumět základním tělocvičným pojmům a umět reagovat na základní pokyny, gesta, signály.	základní termíny tělocvičné terminologie tělocvičné pokyny, gesta, signály, vzájemná komunikace při osvojovaných pohybových činnostech základní organizační činnosti	OSV/ Osobnostní rozvoj - psychohygiena - seberegulace a sebeorganizace	KSD
Zvládat podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti.	Zvládat podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností.	příprava organismu na pohybovou činnost - rozcvičení kondiční cvičení pohybové hry průpravná cvičení		PČ
	Zvládat podle pokynu uklidnění organismu po ukončení činnosti.	zklidnění organismu, protahovací a zklidňovací cvičení relaxační cvičení dechová cvičení		
Využívat osvojené pohybové dovednosti při hrách a soutěžích.	Snažit se dodržovat pravidla osvojovaných her a soutěží.	zjednodušená pravidla osvojovaných sportovních her a soutěží rozdíly mezi TV a sportem dívek a chlapců	OSV/ Osobnostní rozvoj - psychohygiena - seberegulace a sebeorganizace OSV/ Sociální rozvoj - mezilidské vztahy - spolupráce a soutěživost	

Uplatňovat hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti.	Dodržovat zásady bezpečnosti a sportovního jednání při pohybových činnostech v různém prostředí.	zásady sportovního chování a jednání chování fair play zásady bezpečnosti při pohybových a sezonních činnostech sportovní pravidla pohybových her a činností první pomoc, prevence	OSV/ Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání - psychohygiena - seberegulace a sebeorganizace	PRV
	Uplatňovat hygienické zásady pro provádění vhodné a bezpečné pohybové činnosti.	osobní hygiena vhodné oblečení a obutí osobní hygiena před a po cvičením hygiena cvičebního prostředí základní údržba náčiní a některých částí sportovišť		

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍ ZDRAVÍ

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Usilovat o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o zdokonalování základních lokomocí a pohybových dovedností	Mít vytvořen návyk pravidelného, systematického cvičení	význam pohybu pro zdraví pohybový režim – pravidelnost pohybu délka a intenzita pohybu	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena	ŘV PČ
	Provádět aktivně a vědomě pohyb se správným dýcháním a držením těla	cvičení pro správné držení těla: posilování, uvolňování a protahování jednotlivých svalových skupin zvětšování rozsahu pohyblivosti kloubů upevňování návyku správného držení těla, dechová cvičení relaxační cvičení kompenzační cvičení k vyrovnávání jednostranného pracovního zatížení žáka průpravná cvičení - bez		

		náčiní, s náčiním vyrovnávací cviky		
	Usilovat o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností při realizaci speciálních cvičení	cvičení zaměřená na vyrovnávání svalové nerovnováhy správné držení hlavy pletence ramenního postavení pánve protažení zkráceného svalstva posílení oslabeného svalstva rozvoj dýchacího svalstva rovnovážná a koordinační cvičení, rozvíjení pohybové koordinace		
	Při chůzi mít vytvořen návyk základní lokomoce (pokládání chodidel, délka kroku, přenášení hmotnosti těla, udržování rovnováhy)	chůze v zástupu, ve dvojicích, v řadě, chůze na místě nácvik chůze vzad upevňování rytmické chůze s udáváním tempa, překračování nízkých překážek při chůzi chůze v daném rytmu v daném rytmu přes nízké překážky		
	Umět správně běhat	přirozený běh běh na 10 -16 m s výběhem na daný signál ze stoje, dřepu, sedu, kleku plynulé zrychlování a zpomalování běhu podle daného tempa změny směru běhu běh po kružnici, „po osmičce“ nácvik běhu s přeskokem přes nízkou překážku		

	Zdokonalovat dříve osvojené způsoby skoků	poskoky na místě snožmo, poskoky střídavě na jedné a druhé noze, poskoky z místa přeskok nízkých překážek seskok z výše 10 -15 cm na měkkou podložku do dřepu poskoky v dřepu poskoky s obraty		
	Zdokonalovat dříve osvojené způsoby lezení	lezení libovolným způsobem vpřed, podlézání, přelézání, sjíždění prolézání vhodných překážek - výstup po šikmé lavičce chůzí, lezením, plížením zlézání přírodních překážek		
	Zdokonalovat dříve osvojené způsoby házení a chytání	hod do dálky a do výšky horním obloukem, koulení míče na cíl, chytání míče odraženého od země, přehazování vyšších překážek, prohazování obručí, zvedání plného míče v kleku a ve stoji, koulení a přitahování plného míče v kleku, cvičení na gymnastických míčích cvičení se švihadly		
	Umět ovládat své tělo	uvědomování si jednotlivých částí těla - uvědomělý pohyb končetin i se zavřenýma očima, cvičení pohybové koordinace		
Cíleně se připravit na pohybovou činnost a její ukončení	Zvládat základní přípravu na pohybovou činnost	převlékání do cvičebního oděvu, do sportovní obuvi ukládání oblečení na určené místo osobní hygiena před cvičením příprava nářadí a náčiní		

		příprava organismu na pohybovou činnost - rozcvičení		
	Umět se zklidnit při závěrečné fázi cvičení.	postupné zklidňování organismu po pohybové zátěži střídání napětí a uvolnění protahovací a uvolňovací cvičení dechová cvičení relaxační cvičení psychomotorická cvičení zklidnění pomocí hudby úklid nářadí a náčiní po cvičení osobní hygiena po cvičení		
Využívat základní kompenzační a relaxační techniky	Správně využívat kompenzační techniky Umět se uvolnit a relaxovat	kompenzační cvičení - vyrovnávání únavových projevů a vzniklé svalové nerovnováhy po cvičení jednoduché cviky v různých cvičebních polohách uvolňovací cviky vyrovnávací cviky rotační cviky dechová cvičení relaxace klidová relaxační poloha vnímání tepla, dotyku relaxace ve snoezelenu poslech relaxační hudby, mluveného slova		
Uplatňovat bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu	Uplatňovat bezpečné chování v silničním provozu	pravidla silničního provozu pro chodce chování chodců na ulici bezpečné přecházení vozovky světla na semaforu - funkce semaforu dopravní značky		

	Dodržovat bezpečnostní doporučení při pobytu v přírodě	zásady bezpečného chování žáků při pobytu v přírodě dodržovat smluvená doporučení učitele opatrná chůze v neznámém terénu, bezpečné překonávání překážky, vyhýbání se nebezpečným místům (neznámá voda, hluboké jámy) ochrana zraku pomoc spolužákovi při potížích		
Znát zásady ošetření drobných poranění, umět požádat o pomoc.	Znát zásady ošetření drobných poranění.	1. pomoc - zásady ošetření drobných poranění ošetření oděrky, vytahování drobné třísky správné použití dezinfekce, výběr vhodného obvazu, náplasti zachování klidu		
	Umět požádat o pomoc v případě vlastního poranění, vědět, na koho se obrátit.	přivolání pomoci, dospělého důležitá telefonní čísla		

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Zvládat v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a využívat je ve hře, v soutěži, při rekreačních činnostech	Zvládnout pohybové hry s různým zaměřením	pohybové hry s pravidly pohybové hry s míčem závodivé hry závody v družstvech, soutěže	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností, poznávání, psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti, komunikace, mezilidské vztahy	ŘV KSD
	Zvládnout pohybové hry s netradičními pomůckami	pohybové hry v přírodě pohybové hry s přírodním materiálem překonávání přírodních překážek závody v družstvech, soutěže		
	Během canisterapie vnímat uvolnění napětí, stresu.	prvky canisterapie polohování relaxace prostřednictvím hmatových a psychických podnětů (schopnost vyvolat pocit klidu, pohody a uvolnění)		
Snažit se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti	Provádět jednoduchá akrobatická cvičení a cvičení na nářadí	základy gymnastických cvičení kolébka, převaly, kotouly, rychlé změny poloh a postojů rovnovážné postoje cvičení na nářadí – švédská bedna, ribstol, lavička výskok na 3-4 díly švédské bedny do vzporu klečmo, vztyk, seskok cvičení s náčiním – míčky, kužely, tyče		
	Vyjadřovat rytmus pohybem spojeným s hudbou	rytmická gymnastika nácvik cvalu stranou a vpřed nácvik přísunného kroku vpřed vyjádření ¾ taktu		

		potleskem, podupem pohybové vyjádření pojmů nízko, vysoko, pomalu, rychle, cvičení s náčiním i bez náčiní při hudbě základy lidových tanců, mazurka, valčík, polka improvizace v rytmu taneční hudby		
	Řídit se pravidly zjednodušených pohybových a sportovních her	základy fotbalu, házené, košíkové, vybíjené závodivé hry, honičky netradiční sporty – badminton, pálkovaná, létající talíře		
	Osvojit si základy atletických disciplín podle svých pohybových možností a schopností	základy atletických disciplín - start běh na krátké tratě skok do dálky hod míčkem		
	Aktivně se zapojovat do sezonních činností	sezónní činnosti jízda koloběžkách hry na sněhu a se sněhem, chůze po kluzké ploše bobování, klouzání hry ve vodě turistika a pobyt přírodě vycházky, výlety		

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7.-10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Dodržovat dohodnutou spolupráci v družstvu při kolektivních hrách	Umět komunikovat v TV, dodržovat smluvené signály, povely, gesta Umět počkat, zařadit se, správně reagovat povely	základní termíny tělocvičné terminologie komunikace v TV tělocvičné pokyny, gesta, signály, základní organizační činnosti	OSV/ Sociální rozvoj – komunikace, mezilidské vztahy, spolupráce a soutěživost OSV/Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika	KSD VZ
	Projevovat zájem o pohybové činnosti, soutěživost při kolektivních hrách	sportovní chování, kamarádské vztahy mezi spolužáky, ohleduplnost, tolerance k druhým, zdravotnímu stavu vzájemná komunikace, spolupráce ve dvojicích, družstvech		
	Spolupracovat při jednoduchých kolektivních hrách a pohybových činnostech	pravidla sportovních her a soutěží		
Sledovat určené prvky pohybové činnosti a výkony	Seznámit se s historií a současností sportu	historie sportovních soutěží od antiky – Řecko, Řím – olympiáda někteří naši slavní olympionici atleti, gymnasté, hokejisté, krasobruslaři, lyžaři, fotbalisté		KSD VL VZ
	Vědět o významných sportovních soutěžích	mistrovství republiky mistrovství Evropy mistrovství světa olympijské hry – zimní, letní		

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	Název předmět
ČT	Čtení
M	Matematika
PS	Psaní
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
IKT	Informační a komunikační technologie
PRV	Prvouka
VZ	Výchova ke zdraví
VL	Vlastivěda
PŘ	Přírodověda
E	Estetika
PAS	Pohybové aktivity a stimulace
PČ	Pracovní činnosti

5.11. PRACOVNÍ ČINNOSTI

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="11">vyučovací blok

skupinová a individuální práce

školní zahrada
příroda, pozorování, vycházky

třída
práce s PC

výstavy</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Člověk a svět práce</td><td rowspan="10">Pracovní činnosti</td><td>1.</td><td>4+1</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>4+1</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>3+1</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>3+1</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>5</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>5</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>6</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>6</td></tr>
</table>

Vyučovací předmět **Pracovní činnosti** patří do vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce**, která je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí ve vzdělávání žáků s mentálním postižením. Umožňuje maximálně možnou socializaci žáka a všestranným způsobem harmonizuje jeho osobnost.

Vyučovací předmět **Pracovní činnosti** zahrnuje širokou škálu pracovních činností, které vedou žáky k získávání vědomostí a základních pracovních dovedností v různých oblastech lidské činnosti. Cíleně se zaměřuje na rozvíjení motorických, manuálních i komunikačních dovedností a schopností, dále na osvojování pracovních dovedností a návyků potřebných v běžném životě. Žáci se učí pracovat samostatně i v kolektivu, vážit si práce své i práce druhých, překonávat obtíže a dokončovat pracovní úkoly. Seznamují se s různými materiály,

vhodnými pracovními postupy, vybranými pomůckami a pracovním nářadím a jejich využitím.

Hlavním cílem vyučovacího předmětu **v nižších ročnících** je nácvik úkonů souvisejících se sebeobsluhou, stolováním, základními hygienickými dovednostmi a návyky, dále zvládání základních manuálních dovedností a drobných úklidových prací.

Cílem praktických činností **ve vyšších ročnících** je nácvik dovedností, které přispívají k soběstačnosti žáků a k co nejsamostatnějšímu zapojení do každodenního života. V rámci praktických cvičení se žáci seznamují s konkrétními jednoduchými pracovními činnostmi, získávají základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech, jsou vedeni k samostatnosti a přesnosti provedení pracovních úkonů.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje v utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zvládnutí úkonů souvisejících se sebeobsluhou
- rozvoji motoriky, získání základních manuálních zručností
- vytváření pracovních dovedností a návyků
- dokončování pracovních úkolů
- práci v kolektivu a odpovědnosti za své i společné výsledky práce
- osvojení dovedností k praktickému užívání a zacházení s předměty denní potřeby, pracovními nástroji, nářadím a pomůckami
- porozumění zadaným jednoduchým pracovním postupům
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci.

Vzdělávací obsah na 1. stupni je rozdělen do tematických okruhů:

Sebeobsluha
Práce s drobným materiálem
Práce montážní a demontážní
Pěstitelské práce
Práce v domácnosti

Vzdělávací obsah na 2. stupni je rozdělen do tematických okruhů:

Práce s technickými materiály
Práce montážní a demontážní
Pěstitelské práce
Práce v domácnosti

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Průřezové témata

Osobnostní a sociální výchova - osvojování základních pracovních postupů, domácí, pěstitelské práce, příprava jídla, naplňování potřeby chránit vlastní zdraví své i ostatních, utváření kladných postojů a vztahů při společné práci, vzájemný respekt a schopnost zdravé soutěživosti, respektování pravidel v týmu, schopnost posuzování výsledků vlastní tvořivosti i respektování práce ostatních

Environmentální výchova - vytváření kladného vztahu k přírodě, zajišťování ochrany životního prostředí, uvědomování si vlivu lidských aktivit na životní prostředí

Časová dotace

Vyučovací předmět se realizuje v každém ročníku obou stupňů. Učivo vzdělávací oblasti je určeno všem žákům, tedy chlapcům i dívkám.

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

učitel

- rozvíjí celkovou motorickou obratnost a vytrvalost při pracovních činnostech
- podporuje rozvoj pracovních dovedností
- probouzí u žáků zájem o pracovní činnost
- směřuje žáka k pracovním činnostem, které jsou součástí každodenních činností v domácnosti a motivuje je k samostatnému zvládnutí činností
- nabízí žákům různé pracovní techniky a aktivity
- nabízí žákům práci dle postupů a schémat a tyto postupy dodržovat
- podporuje u žáků tvořivost a vlastní fantazii
- nezasahuje do práce nevhodným způsobem a nevnucuje žákovi svoji představu, musí umět zvážit míru dopomoci

žák
dle svých schopností

- pracuje samostatně a podle pokynů učitele
- snaží se o kreativitu a využívání vlastní fantazie
- má pojem o lidových tradicích
- má základní vědomosti v oblasti pěstitelství
- má vědomosti a dovednosti pro práci s různým materiálem
- zvládá správné pracovní postupy

- zásady zdravé výživy, kultury stolování, společenského chování

Kompetence k řešení problémů

učitel

- posiluje v žácích víru ve vlastní schopnosti
- směřuje žáky k řešení problémových úloh z praktického života
- podporuje u žáků nevzdávat se při nezdaru
- ukazuje žákům, jak rozpoznat problémovou situaci
- podporuje u žáků samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- využívá neverbální komunikace a systémů AAK, znaků, ke znázornění pracovní činnosti a tím podporuje u žáka porozumění a plnění jednoduchých pracovních postupů

žák
dle svých schopností

- rozpozná problémy, které mohou vzniknout během pracovní činnosti, popíše je a hledá vhodné způsoby jejich řešení
- překonává nezdary a překážky
- řeší každodenní praktické problémy běžného života
- vyslechne a přijme pracovní pokyny
- dokáže zdůvodňovat výběr svého řešení
- dokáže přivolat pomoc při ohrožení vlastní nebo jiné osoby

Kompetence komunikativní

učitel

- rozvíjí u žáků schopnost srozumitelně se vyjadřovat a snažit se popisovat různé pracovní činnosti a postupy
- dbá u žáků na porozumění pokynů při práci
- rozšiřuje aktivní i pasivní zásobu pojmů z pracovní výchovy
- komunikuje při práci s žáky podle jejich individuální komunikační úrovně, dodržuje stejnou strukturu
- podporuje u žáků pracovně - komunikační schopnosti

žák
dle svých schopností

- rozumí sdělení a přiměřeně na ně reaguje
- chápe a rozumí slovnímu zadání
- rozumí běžně užívaným, pracovním postupům, obrazovým materiálům a využívá tyto informace k vlastní práci

- správně používá názvy pracovních činností, nástrojů, materiálů a pomůcek
- účelně komunikuje při práci ve dvojici, ve skupině

Kompetence sociální a personální

učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat ve skupině
- směřuje žáky ke vzájemné toleranci a respektování pravidel v týmu
- umožňuje žákům hodnotit vlastní práci i práce ostatních
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch, při jakékoliv pracovní činnosti individuálně pro něj upravené
- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok hodnotí žáky tak, že je stimuluje k vyšším výkonům
- rozvíjí u žáka vytrvalost, samostatnost, dokončení úkolu
- podporuje vzájemnou pomoc žáků, vytváří takové situace, kdy jeden pomáhá druhému
- vytváří u žáka potřebu chránit životní prostředí a vlastní zdraví
- vytváří u žáků smysl pro estetické cítění
- umožňuje žákům prezentaci výsledků vlastní práce a jejich srovnávání s pracemi, výrobky ostatních žáků

žák
dle svých schopností

- podřizuje se práci v při skupinových pracovních činnostech
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- zapojuje se do pracovních činností ve škole

Kompetence občanské

učitel

- rozvíjí schopnost žáka obhajovat svou práci
- názorným příkladem poukazuje na toleranci a respektování práce jiných
- rozvíjí u žáků kladný vztah k práci

žák
dle svých schopností

- je schopen podřídit se předem určeným pravidlům využívaných při pracovních činnostech
- uvědomuje si své pracovní povinnosti
- dodržuje pravidla bezpečnosti a naučené stereotypy chování při pracovních činnostech

Kompetence pracovní

učitel

- směřuje žáka k získávání základních manuálních zručností a vytváření pracovních dovedností a návyků
- utváří u žáků základní hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti
- nabízí žákům různé pracovní techniky a aktivity
- vysvětluje, ukazuje a kontroluje správné pracovní postupy, držení nástrojů
- nabízí žákovi různé postupy, schémata a kontroluje jejich dodržování
- názorně seznamuje žáky se základními úkony při přípravě jídla, s drobnými domácími pracemi
- využívá jednoduchých stavebnic a konstruktivních her k manipulaci a rozvoji motoriky
- seznamuje žáky s pravidly bezpečnosti při práci
- rozvíjí u žáků schopnost udržovat pořádek na pracovním místě - úklid místa, nástrojů, pomůcek, materiálu
- rozvíjí u žáků pozitivní vztah k výsledkům vlastní práce i práce jiných
- vysvětluje nutnost dodržování bezpečnostních a hygienických zásad a dbá na jejich dodržování
- umožňuje žákům zvládat úkolů souvisejících se sebeobsluhou
- rozvíjí u žáků zájem o pracovní činnosti

žák
dle svých schopností

- zvládá jednoduché pracovní operace, postupy, organizaci práce
- dovede využít jednoduché techniky zpracování vybraných materiálů
- používá jednoduché nástroje
- dodržuje bezpečnostní pravidla při manipulaci s kuchyňským náčiním, přístroji i čistícími prostředky, zvládá jednoduché domácí práce
- zvládá jednoduché pěstitelské dovednosti a práci na školním pozemku
- využívá jednoduché stavební a konstrukční hry k rozvoji jemné motoriky
- podílí se na výzdobě, údržbě a úpravách školy
- zvládá základní hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti

U žáků s PAS učitel předkládá úkoly ve strukturované formě, vytváří pevné a předvídatelné prostředí a modelové situace k nácviku řešení různých problémů. Nabízí pracovní schémata k plnění úkolů.

U žáků se zrakovým, sluchovým a tělesným handicapem učitel využívá speciální nebo upravené pomůcky, využívá haptiku. Přizpůsobuje pracovní prostředí adekvátně žákovým potřebám, pomáhá žákům při osvojování si pracovních dovedností zapojit do činnosti všechny smysly.

PRACOVNÍ ČINNOSTI
SEBEOBSLUHA

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. – 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti	Naučit se základním hygienickým návykům	osobní hygiena umývání rukou a obličeje správné používání ručníku používání kapesníku česání – používání hřebenu správné používání WC	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	ŘV PRV
	Zvládnout sebeobslužné dovednosti při stolování	prostírání stolu zasouvání židličky používání příboru pití z hrnečku, skleničky nalévání nápoje, mazání chleba		
Zvládnout oblékání a svlékání oděvu, skládání a uložení oděvu, obouvání	Umět se obléknout a svléknout	svlékání a oblékání jednotlivých částí oděvů rozepínání a zapínání knoflíků, zdrhovadel, patentů		
	Umět se obouvat a vyzouvat	obouvání a zouvání obuvi nácvik šněrování a zavazování tkaniček upevňování suchých zipů		
	Zvládnout skládání a ukládání oděvu	skládání oděvů ukládání oděvů, obuvi		
Udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí	Udržovat pořádek ve svých věcech	v oblečení ve své skříňce úklid osobních věcí		
	Udržovat pořádek ve školních věcech a pomůckách	školní potřeby pracovní místo ve třídě úklid hraček a pomůcek ukládání pomůcek do aktovky úklid ve třídě - pomoc při utírání prachu, úklid odpadků do koše, zametení svého pracovního místa úprava prostředí třídy, školy, školní zahrady		

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 4. - 6. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Pečovat o své tělo, svůj zevnějšek i své osobní věci	Pečovat o své tělo a svůj zevnějšek	osobní hygiena čistota vlastního těla péče o zevnějšek čistota oděvu, obuvi	OSV/Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	ŘV PRV
	Pečovat o pracovní a své osobní věci	péče o osobní věci péče o školní potřeby, pomůcky		
Zvládat běžnou údržbu oděvu i obuvi	Naučit se pečovat o své osobní oblečení a obuv	ukládání oděvu na určené místo čištění a ukládání obuvi		
Dodržovat zásady účelného oblékání	Naučit se samostatně oblékat s ohledem k daným příležitostem	zásady účelného oblékání oblékání podle počasí oblékání podle příležitosti (sport, kultura)		

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Třídit různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev	Přiřadit barvy, tvary, velikosti k sobě podle pokynů Rozlišit a třídit dle barvy, tvaru, velikosti	drobný materiál, tvary, velikosti	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	E M PRV
Zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchý	Zvládat manipulaci s drobným materiálem	úchop do jedné ruky úchop do levé i pravé ruky vkládání, navlékání, přesypávání, napichování, předávání do různých nádob, krabic	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Morální	E

mi materiály a pomůckami	Využívat při své práci vhodné pracovní pomůcky.	lepidlo, nůžky, špejle, špachtle, formičky, váleček, cívka na motání, různé nádoby	rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
	Zvládat práci se sypkým materiálem	stavění bábovek, kopců, cest, tunelů přemísťování písku vybírání kamínků z písku upravování pískové plochy rukama, lopatkou, hráběmi		
	Zvládat základní techniku práce s různými druhy papíru	mačkání do větších koulí trhání proužků, menších kousků, vytrhávání předkreslených tvarů překládání, skládání, stříhání, lepení papíru navlékání natrhaného papíru na špejli rolování papíru		
	Zacházet správně s nůžkami	seznámení s bezpečností práce s nůžkami základní techniky práce s nůžkami - správné uchopení, stříhání přestřižení proužku papíru stříhání papíru různým směrem, stříhání proužků, libovolných tvarů, vystřihování		
	Zacházet správně s lepidlem	základní techniky práce s lepidlem – tuhým, tekutým natírání tyčinkovým lepidlem větších ploch lepení natrhaného papíru		
	Zvládat práci s různými textilními materiály	navíjení vlny, provázků na cívku, do klubíčka navlékání korálků na šňůrku práce s vatou stříhání kousků látky nalepování látky		
	Umět zpracovávat různé druhy hmoty dlaněmi a prsty	tvarování větších kusů plošné tvary vyvalování hmoty válečkem vykrajování tvaru pomocí formiček		

Vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	Vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	spojení 2 dílčích komponentů spojení 3 dílčích komponentů	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	E PRV
Pracovat podle slovního návodu	Pracovat podle slovního návodu	ústní slovní návod učitele - slovní komentování pracovního postupu ústní slovní návod učitele za pomocí názorné demonstrace (fotografie, obrázek, hotový výrobek) nácvik jednotlivých činností	OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	KSD ŘV

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 4. - 6. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Pracovat podle předlohy a vytvářet přiměřenými postupy různé výrobky z drobných materiálů	Pracovat podle předlohy	práce podle skutečného výrobku práce podle obrázkové předlohy práce podle schematické předlohy práce bez předlohy se zapojením fantazie	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	E
	Používat různé techniky a postupy při práci s papírem a kartonem	mačkání, vyrovnávání mačkaného papíru trhání, vytrhávání jednoduchých tvarů skládání, překládání, stříhání, lepení papíru plošné tvarování papíru, papírových sáčků rozkládání a skládání krabic navlékání papíru různé kvality na nit		
	Využívat vlastností textilního materiálu při vlastní práci	stříhání proužků – dle vzoru textilie vystřihování jednoduchých vzorů textilie navlékání různého textilního materiálu na nit		

		sešívání a prošívání namotávání vlny, provázků na klubko proplétání provázků, vlny		
	Využívat různé techniky a postupy při práci s tvárným materiálem	vyřezávání plošných tvarů z plátu vykrajování tvaru pomocí formiček tvarování pomocí špachtlí, dřívek modelování předmětů modelování z hroudy hlíny hloubením vytahování z jednoho kusu materiálu vytahování detailů složitější tvary - pletení vánočky, modelování zvířátek		
	Seznámit se s využitím dřeva	zatloukání a vytahování hřebíků opracování povrchu dřeva brusným papírem úprava dřeva pilníkem		E PRV
Využívat při tvořivých činnostech vlastní fantazii i prvky lidových tradic	Při tvořivých činnostech využívat vlastní fantazii i prvky lidových tradic	Dekorativní práce lidové zvyky, tradice lidová řemesla jednoduché techniky zpracování vybraných materiálů vlastní fantazijní zpracování koláže – použití prvků z textilu a papíru, přírodních materiálů		
Volit vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	Volit vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	pracovní pomůcky, nástroje, náčiní výběr materiálu	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	E

Udržovat pořádek na pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce	Udržovat pořádek na pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce	zásady hygieny – čistota rukou, oblečení, pracovních nástrojů, výrobků zásady bezpečnosti práce – při použití pracovních nástrojů, dodržování stanovených postupů organizace práce - udržování pořádku na pracovním místě, úprava pracovního místa po skončení práce, úklid pomůcek a potřeb, hospodaření s materiálem a pomůckami		ŘV

PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUPY*	*UČIVO 1. – 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	Zvládat základní dovednosti při práci s kostkami	stavění z kostek – kladení na sebe, vedle sebe jednoduché prostorové stavby	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	PRV E KSD
	Zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	montáž jednoduchých tvarů demontáž výrobku - podle slovního pokynu ukládání jednotlivých dílů stavebnice zpět do krabice		
	Sestavovat jednoduché plošné tvary.	sestavování tvarů ze špejlí, tyček, dřívek		

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 4. - 6. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Provádět při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	Při sestavování modelů ze stavebnice využívat jednoduchou montáž.	skládání a šroubování hraček, předmětů ze stavebnice rozkládání a šroubování prvků stavebnice sestavování skládání modelů ze stavebnic	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena	E ŘV
	Při demontáži výrobků ze stavebnice užívat jednoduchého způsobu	demontáž modelů	OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
Pracovat podle slovního návodu, předlohy	Zvládat práci podle slovního návodu, předlohy	práce podle předlohy práce podle slovního návodu práce podle vlastní představy, fantazie		
Spojovat a rozpojovat různé jednoduché předměty	Sestavovat jednoduché modely z konstrukčních stavebnic	spojování a rozpojování pomocí šroubů, pásků, spojovacích prvků		
	Sestavovat jednoduché plošné a prostorové tvary.	spojování špejlí, dřívek pomocí drátu, provázku, lepení		
Udržovat pořádek na svém pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce	Udržovat pořádek na svém pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce	zásady hygieny zásady bezpečnosti práce pracovní návyky organizace pracovního místa		

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích	Pozorovat změny v přírodě na jaře	charakteristické znaky jara změny počasí – tání sněhu, ledu, oteplování, více světla stromy, keře, květiny na jaře rašení rostlin, změny na stromech a rostlinách převládající barvy rostlin	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	PRV ŘV E KSD
	Pozorovat změny v přírodě v létě	charakteristické znaky léta změny počasí, zvyšování teploty a světla stromy, keře, květiny v létě první ovoce a zelenina, zrání plodů, obilí převládající barvy rostlin		
	Pozorovat změny v přírodě na podzim	charakteristické znaky podzimu změny počasí - snižování teploty, ubývání tepla a světla stromy, rostliny na podzim usychání, vadnutí barvy rostlin sklizeň ovoce, zeleniny		
	Pozorovat změny v přírodě v zimě	charakteristické znaky zimy počasí – sníh, led, zima, mráz, nízké teploty, málo světla stromy, rostliny v zimě - přezimování rostlin, rozdíl mezi listnatými a jehličnatými stromy, převládající barva zimy		
Pečovat o nenáročné rostliny v bytě i na zahradě	Spolupracovat při péči o rostliny	poznávání určitých druhů pokojových a venkovních rostlin zalévání pokojových rostlin ošetřování rostlin - otírání prachu, vymývání misek přemisťování rostlin na vhodné místo		
Používat lehké zahradní náčiní	Poznat a používat různé zahradnické náčiní	seznámení s různým zahradnickým náčiním manipulace a práce se zahradnickým náčiním		

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 4. - 6. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin	Znát základní podmínky pro pěstování rostlin	základní podmínky pro život rostlin - voda, vzduch, světlo, teplo důležitost živin	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	PRV ŘV
	Znát základní postupy pro pěstování rostlin	seznámení se základní postupy pro pěstování rostlin pozorování klíčení a růstu rostlin		
Ošetřovat a pěstovat nenáročné pokojové a venkovní rostliny	Ošetřovat a pěstovat pokojové a zahradní rostliny	sázení rostlin pěstování a ošetřování rostlin - kypření, plení, zalévání, omývání listů, odstraňování odumřelých částí rostlin		PRV
Volit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	Orientovat se v jednotlivých druzích pěstitelských činností	úprava zahrady po zimě a na podzim ošetřování rostlin - zalévání, kypření, plení, omývání listů, odstraňování odumřelých částí rostlin, přesazování rostlin dekorativní práce – jednoduchá vazba z suchých i živých květin		PRV ŘV E
	Zvolit si podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	pěstitelské nářadí a pomůcky		
Vědět o léčivkách a jedovatých rostlinách	Vědět o léčivých rostlinách	význam pro život využití léčivých rostlin v praxi		PRV ŘV
	Vědět o jedovatých rostlinách	základní poznatky o jedovatých rostlinách nebezpečí jedovatých rostlin		
Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti	Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci	mytí a ošetření rukou po práci používání rukavic a jiných ochranných pomůcek		KSD PRV

práce při práci s rostlinami na zahradě	s rostlinami na zahradě	správné zacházení s pomůckami a náčiním		

PRÁCE V DOMÁCNOSTI

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. – 3. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Upravit stůl pro jednoduché stolování	Upravit stůl pro jednoduché stolování	seznámení s pojmem stolování (prostírání) předměty pro stolování a jejich použití umístění předmětů na stole úklid použitých předmětů úklid stolu a místa prostírání na oslavy narozenin	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	ŘV PRV KSD
Připravit jednoduchý pokrm	S pomocí připravit jednoduchý pokrm	zásady stravování základy vaření – teplé a studené nápoje nácvik přípravy jednoduchých pokrmů		ŘV PRV
Chovat se vhodně při stolování	Chovat se vhodně při stolování	nácvik společenských pravidel při stolování		KSD ŘV PRV
Orientovat se v základním vybavení kuchyně	Poznat základní vybavení kuchyně	kuchyňská linka nádobí spotřebiče – sporák, rychlovarná konvice mikrovlnná trouba, chladnička, mraznička, myčka		ŘV PRV
Zvládat drobné úklidové práce	Osvojit si úklidové práce	úklid stolu po jídle zametání podlahy umývání a utírání nádobí uklízení smetí do koše		

Žák by měl:

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	*ŠKOLNÍ VÝSTUPY*	*UČIVO 4. - 6. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Znát základní vybavení kuchyně	Osvojit si názvy základního vybavení kuchyně	kuchyňská linka elektrický, plynový sporák, vařič vodovod – teplá a studená voda mikrovlnná trouba chladnička, mraznička myčka nádobí, jídelní souprava	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	PRV ŘV KSD
Připravit jednoduché pohoštění	Připravit jednoduché pohoštění	mazání pečiva krájení pečiva, zeleniny, ovoce příprava ovocného, zeleninového salátu zdobení chlebíčků, chuťovek příprava sladkého pohoštění - pečení buchty, vaření pudinku		PRV
Uplatňovat zásady správné výživy	Osvojit si a uplatňovat zásady správné výživy	pitný režim, dostatek ovoce, zeleniny, pohyb vitamíny		KSD PRV ŘV
Dodržovat pravidla správného stolování a společenskéh o chování při stolování	Dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování při stolování	společenská pravidla při stolování návštěva restaurace		PRV ŘV
Zvládat práci s jednoduchý mi kuchyňskými nástroji	Učit se bezpečně používat některé kuchyňské nástroje	manipulace s kulatým nožem, manipulace s ostrým nožem manipulace s škrabkou, lžičkou, struhadlem, válečkem, naběračkou, vařečkou		PRV ŘV

Vědět jakým způsobem udržovat pořádek v bytě, ve třídě	Vědět, jak udržovat pořádek ve věcech ve třídě	úklid svých věci, pomůcek zametání smetí na svém pracovním místě úklid odpadků do koše udržování pořádku při práci		PRV ŘV
	Vědět, jak udržovat pořádek doma	mytí a úklid nádobí utírání prachu zametání smetí vynesení odpadkového koše, luxování mytí podlahy utírání prachu mytí oken praní záclon		
Udržovat pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržovat základy hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti	Vědomě udržovat pořádek a čistotu v domácnosti	udržování čistoty pracovních ploch při práci úklid pracovních ploch po práci dodržování hygienických zásad		PRV ŘV
	Vědomě dodržovat základy bezpečnosti práce v domácnosti pod dohledem dospělé osoby	bezpečná manipulace s teplými a horkými potravinami bezpečná manipulace s ostrými nástroji - nože, škrabky manipulace s elektrospotřebiči		

II. stupeň

PRÁCE S TECHNICKÝM MATERIÁLEM

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10.ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Rozlišovat různé druhy materiálů.	Při praktických činnostech rozlišovat různé druhy materiálů.	rozlišování přírodního a umělého materiálu rozlišování materiálu podle vlastností – povrchu, struktury, tvrdosti rozlišování materiálu zrakem, hmatem	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	PŘ ŘV
Získat základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech.	Správně pojmenovat základní druhy materiálů.	různé druhy papírů modelovací hmoty textilními materiály dřevo, kov, plast, sklo	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	PŘ ŘV
	Získat základní vědomosti o nástrojích a pracovních postupech při práci s papírem.	vlastnosti a druhy papíru pomůcky a nástroje pracovní postupy - mačkání, uhlazování, skládání, rozkládání, překládání, stříhání, lepení, balení, měření		
	Získat základní vědomosti o nástrojích a pracovních postupech při práci s modelovacími hmotami.	vlastnosti a druhy modelovacích hmot pomůcky a nástroje pracovní postupy – válení, vykrajování, vyřezávání, tvarování, spojování, hloubení, vytahování		
	Získat základní vědomosti o nástrojích a pracovních postupech při práci s textilem.	vlastnosti textilu pomůcky a nástroje pracovní postupy práce s nití a jehlou		

	Získat základní vědomosti o nástrojích a pracovních postupech při práci se dřevem.	vlastnosti dřeva nástroje a nářadí k opracování dřeva pracovní postupy		
	Získat základní vědomosti o nástrojích a pracovních postupech při práci s kovem, drátem.	nástroje a nářadí pracovní postupy při opracování kovu, drátu (ohýbání, štípání, splétání a oplétání)		
	Získat základní vědomosti o nástrojích a pracovních postupech při práci s plastem.	vlastnosti plastu pomůcky a nástroje pracovní postupy		
	Získat základní vědomosti o nástrojích a pracovních postupech při práci se sklem.	vlastnosti skla pomůcky a nástroje pracovní postupy		
Zvolit vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu.	Zvolit vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu	jednoduché pracovní postupy		
Orientovat se v jednoduchých pracovních postupech a návodech.	Orientovat se v jednoduchých pracovních postupech a návodech	pracovní návody předlohy pracovní postupy	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	ŘV KSD
Vybrat a správně používat vhodné pracovní	Vybrat a správně používat vhodné pracovní	rozlišení pracovních nástrojů a pomůcek výběr pracovních nástrojů a pomůcek při práci s určitým	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností	ŘV

nástroje a pomůcky.	nástroje a pomůcky.	druhem materiálu	poznávání OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
Dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím.	Dodržovat bezpečnost a hygienu při práci.	zásady hygieny práce – čistota rukou, oblečení, pracovních nástrojů, výrobků zásady bezpečnosti práce dodržování pravidel při práci, pracovního postupu, při manipulaci s nástroji pořádek na pracovišti		KSD

PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 7. - 10. ročník***	***PRŮŘEZOVÁ TÉMATA***	***PŘESAHY A VAZBY***
Sestavit podle návodu, plánu jednoduchý model.	Zvládat práci podle návodu, předlohy.	práce podle předlohy práce podle návodu práce podle vlastní představy, fantazie	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena OSV/ Sociální rozvoj – spolupráce a soutěživost OSV/ Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	ŘV PŘ KSD
	Samostatně sestavit jednoduché modely.	jednoduchý model		
Zvládnout jednoduchou montáž a demontáž při práci se stavebnicemi.	Jednoduchým způsobem složit výrobek z jednotlivých prvků stavebnice.	dle předlohy dle slovního návodu dle fantazie používání správných nástrojů a nářadí jednoduchá montáž		ŘV

	Jednoduchým způsobem demontovat výrobek z jednotlivých prvků stavebnice.	demontáž složených modelů ukládání do krabic výběr nářadí a nástrojů		
Provádět údržbu jednoduchých předmětů.	Zvládat údržbu jednoduchých předmětů.	čištění a ukládání jednoduchých předmětu		
Dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy.	Vědomě dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy.	zásady hygieny práce zásady bezpečnosti práce bezpečnostní předpisy		ŘV PŘ KSD
	Mít zvládnuty pracovní návyky.	používání pracovního oděvu používání pracovních ochranných pomůcek organizace pracovního místa udržování pořádku na pracovním místě, pracovní ploše a při práci ukládání součástí stavebnice na správné místo ukládání čistého materiálu, nářadí na své místo používání jen povolených nástrojů a nářadí		

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Volit vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin.	Osvojit si vhodné pracovní postupy při pěstování rostlin.	příprava půdy (záhonů) k setí a sázení sázení, setí zalévání, přihnojování, pletí sklizeň	OSV/ Morální rozvoj — řešení problémů a rozhodovací dovednosti EV/ Základní podmínky života	PŘ
Pěstovat a ošetřovat květiny v interiéru a využívat je k výzdobě.	Pěstovat a ošetřovat květiny ve třídě.	poznání různých druhů pokojových rostlin příprava půdy, nádoby sázení rostlin zalévání, přihnojování	OSV/ Morální rozvoj — řešení problémů a rozhodovací dovednosti EV/ Základní podmínky života	PŘ E
	Využívat okrasné květiny k výzdobě.	výzdoba školy aranžování a jednoduchá vazba květin aranžování živých i suchých rostlin a přírodnin		
Znát hlavní zásady pěstování zeleniny.	Osvojit si hlavní zásady pěstování zeleniny	setí a sázení, kypření, zalévání, přihnojování, pletí podmínky pro růst zeleniny živiny – půda, teplo, světlo, voda boj proti škůdcům sklizeň zeleniny správné uskladnění zeleniny, zavařování	EV/ Základní podmínky života	PŘ
Používat vhodné pracovní pomůcky při práci na zahradě.	Umět samostatně používat pracovní nářadí a pomůcky	pracovní nářadí pracovní a ochranné pomůcky		PŘ ŘV
Znát běžné druhy ovoce.	Znát běžné druhy ovoce	ovoce a ovocné stromy ovoce v závislosti na ročním období poznávání ovoce na obrázku, na školní zahradě, v obchodě, na vycházkách sklizeň, třídění a skladování	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	PŘ ŘV KSD

		ovoce uchovávání ovoce (sušení, konzervace)		
Seznámit se s běžnými léčivými rostlinami a znát nebezpečí jedovatých rostlin.	Poznat některé druhy léčivých rostlin na obrázku, v přírodě.	léčivé rostliny		
	Vědět o léčivých účincích léčivých rostlin.	účinky léčivých rostlin příprava čaje		
	Poznat vybrané jedovaté rostliny.	jedovaté rostliny negativní účinky jedovatých rostlin		
Vědět o způsobu chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty.	Seznámit se se způsobem chovu drobných domácích zvířat a dodržovat bezpečný kontakt s nimi.	drobná domácí zvířata chov zvířat v domácnosti, v bytě způsob jejich chovu krmení, ošetřování		PŘ ŘV
	Vědět o zásadách bezpečného kontaktu se zvířaty.	pravidla při kontaktu se zvířaty (canisterapie) zásady hygieny při kontaktu se zvířaty 1. pomoc při úrazech způsobených zvířaty		
Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce na zahradě.	Uplatňovat zásady hygieny při práci na zahradě.	obecné zásady hygieny při práci na zahradě		PŘ
	Uplatňovat zásady bezpečnosti práce na zahradě.	zásady bezpečnosti práce - používání ochranných pomůcek, rukavic, vhodného oděvu, obuvi neohrožování bezpečnosti ostatních správné a bezpečné používání pěstitelského nářadí a pomůcek 1. pomoc při poranění		

PRÁCE V DOMÁCNOSTI

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 7. - 10. ročník*	*PRŮŘEZOVÁ TÉMATA*	*PŘESAHY A VAZBY*
Zvládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti.	Samostatně zvládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti.	stolování úklidové práce	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV/ Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika	ŘV
Používat vhodné prostředky při práci v domácnosti.	Používat vhodné prostředky při práci v domácnosti.	mycí prostředky úklidové a čistící prostředky prací prostředky		
Používat základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhovat spotřebiče.	Naučit se bezpečně pracovat s kuchyňským inventářem pod dohledem dospělé osoby.	kuchyňský inventář elektrické spotřebiče		
Připravit pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy	Vědět o potravinách dle zásad zdravé výživy, zvládnout některé úpravy pokrmů za studena i tepla.	studená příprava pokrmů teplá příprava pokrmů	OSV/ Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	ŘV PAS
Dodržovat základní principy stolování a obsluhy u stolu.	Samostatně dodržovat základní principy stolování a obsluhy u stolu.	stolování, úprava stolu obsluha návštěva restaurace		ŘV PAS
Dodržovat základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při zacházení	Osvojit si a dodržovat základní bezpečnostní a hygienická pravidla při práci v domácnosti.	základní hygienická pravidla při práci v domácnosti bezpečné používání kuchyňských potřeb a nástrojů		

s elektrospotřebiči a používanými prostředky.		bezpečné používání čistících prostředků bezpečné používání elektrospotřebičů		

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	Název předmět
ČT	Čtení
M	Matematika
PS	Psaní
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
IKT	Informační a komunikační technologie
PRV	Prvouka
VZ	Výchova ke zdraví
VL	Vlastivěda
PŘ	Přírodověda
E	Estetika
PAS	Pohybové aktivity a stimulace
PČ	Pracovní činnosti

6. HODNOCENÍ

Hodnocení je organickou součástí výchovně vzdělávacího procesu a je komplexním posouzením prospěchu a chování žáka.
Hodnocení vychází z posouzení míry dosažení očekávaných výstupů formulovaných v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu.
Kritéria hodnocení žáka jsou nastavena tak, aby byl maximálně zohledněn individuální potenciál žáka, jeho osobní pokrok i schopnost aplikovat poznatky při konkrétní činnosti a uplatnit je v běžném životě.
Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné.
U žáků se středně těžkým mentálním postižením je vhodné získávání motivace ke všem činnostem. Hodnocení by mělo být spíše pozitivně laděné, srozumitelné a všestranné.
Cílem hodnocení je individuální získání informací o žákovi, jak zvládá naučené poznatky.

6.1. Druhy hodnocení

Žáci mohou být hodnoceni na vysvědčení dvěma způsoby:

- **Slovní hodnocení** – vystihuje míru zvládnutí daných klíčových kompetencí, osvojení si stanovených výstupů jednotlivých předmětů a stupeň žákovy samostatnosti, je stručné a jasně rozlišuje klasifikační stupeň

- **Širší slovní otevřené hodnocení** – je obsáhlejší, popisuje dosažené vědomosti, dovednosti a schopnosti u každého žáka, nerozlišuje klasifikační stupeň.
  Pokud bude zvolen, je nutné na konci otevřeného hodnocení uvést i odpovídající klasifikační stupeň formou předešlého slovního hodnocení

Součástí vzdělávacích plánů každého žáka je **hodnocení žáka**:

- **v pololetí** – jako podklad pro hodnocení na vysvědčení
- **na konci školního roku** – jako podklad pro hodnocení na vysvědčení

Toto hodnocení slouží rovněž k nastavení dalších způsobů a možností práce s žákem.
U žáků s poruchami PAS hodnocení vychází z Edukačního hodnotícího profilu.

Žáci mají vytvořené **Tematické plány,** které vycházejí ze ŠVP, a jsou hodnoceny dle splnění vzdělávacího plánu vytvořeného na základě schopností každého žáka.

Hodnocení IVP rovněž vychází z daných skutečností příslušného plánu.
Žáci s poruchami PAS mají vytvořené **Edukační plány.**

6.2. Slovní hodnocení

	KLASIFIKAČNÍ STUPNICE				
PŘEDMĚT	1	2	3	4	5
JČ	učivo chápe a pracuje samostatně	učivu rozumí, pracuje s malou pomocí	učivo částečně zvládá	učivo zvládá jen s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá
KSD	učivo zvládá a pracuje samostatně	učivo zvládá	učivo zvládá s pomocí	učivo zvládá jen s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá
M	počítá správně a samostatně	počítá s drobnými chybami	počítá s pomocí	učivo zvládá jen s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá
PRV	učivo chápe správně reaguje	učivu rozumí, reaguje s drobnými chybami	učivo částečně zvládá	učivo zvládá jen s trvalou pomocí	učivo zvládá jen s trvalou pomocí
IKT	ovládá základy práce s PC a komunikační technikou	ovládá základy práce s PC a komunikační technikou s drobnou pomocí	při práci s PC a komunikační technikou potřebuje pomoc	práci s PC a komunikační technikou zvládá jen s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá
VL	učivo chápe správně reaguje	učivu rozumí, reaguje s drobnými chybami	učivo částečně zvládá	učivo zvládá jen s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá
PŘ	učivo chápe správně reaguje	učivu rozumí, reaguje s drobnými chybami	učivo částečně zvládá	učivo zvládá jen s trvalou pomocí	učivo zvládá jen s trvalou pomocí
E	učivo dobře zvládá a pracuje samostatně	učivu rozumí, pracuje s malou pomocí	učivo částečně zvládá	učivo zvládá jen s trvalou pomocí	učivo zvládá jen s trvalou pomocí
PAS	učivo dobře zvládá	učivo zvládá s malou pomocí	učivo částečně zvládá	učivo zvládá jen s trvalou pomocí	učivo zvládá jen s trvalou pomocí
PČ	učivo dobře zvládá a pracuje samostatně	učivu zvládá, pracuje s malou pomocí	učivo zvládá s pomocí	učivo zvládá jen s trvalou pomocí	učivo zvládá jen s trvalou pomocí

6.3. Širší slovní otevřené hodnocení

Musí splňovat tyto kritéria:

- Věcnost
- Srozumitelnost
- Úplnost
- Pozitivní formulace
- Komplexnost
- Motivující a pozitivní
- Zpětnou vazbu
- Uplatnění pedagogického taktu a přiměřené náročnosti
- Individualitu

Širší slovní hodnocení především popisuje:

- To, čeho žák v daném období dosáhl
- Pokroky
- Vztah k jednotlivým činnostem, aktivitám
- Snahu, aktivitu

6.4. Obecné roviny hodnocení

Žáky hodnotíme v předmětech komplexně, rozlišujeme **škálu myšlenkové úrovně, škálu míry samostatnosti plnění úkolu, snahu a zájem** a v neposlední řadě také **diferencujeme výkon žáka dle závažnosti postižení či zdravotního stavu.**

myšlenková úroveň	**samostatnost**	**snaha, zájem**
splnil požadovanou úroveň zadání bez chyb	pracuje zcela samostatně	aktivní, tvořivý se zájmem o činnost
splnil požadovanou úroveň, s drobnými chybami	pracuje samostatně s malou pomoci	aktivní, tvořivý s mírnými výkyvy v zájmu, aktivitě
splnil požadovanou úroveň s chybami	pracuje samostatně, ale s nasměrováním nebo výběrem možností	aktivní, tvořivý pouze se systematickým pobízením, má občasný zájem o činnost
splnil požadovanou úroveň v minimální úrovni s chybami	pracuje se stálou pomocí	minimální snaha a zájem o činnost
nesplnil požadovanou úroveň	nereaguje na pomoc	pasivní, nemá zájem o činnost

Hodnocení žáků vzhledem k závažnosti tělesného a smyslového postižení

Skupina A : hodnocení žáků, jejichž postižení nemá zásadní vliv na výkon v daném předmětu
Skupina B : hodnocení žáků, jejichž postižení částečně omezuje výkon v daném předmětu
Skupina C : hodnocení žáků, jejichž postižení zásadně omezuje až znevýhodňuje výkon v daném předmětu

	Skupina A	**Skupina B**	**Skupina C**
1	Žák chápe učivo, prakticky ho zvládá téměř samostatně, je aktivní a má zájem o činnosti	Žák chápe učivo, prakticky ho vzhledem k postižení či zdravotního stavu zvládá s dopomocí, je aktivní, snaží se a má zájem o činnosti	Žák chápe učivo na úrovni teorie, prakticky ho vzhledem k postižení či zdravotnímu stavu nemůže aplikovat. Na této úrovni je aktivní a má zájem o činnosti.
2	Žák splnil požadovanou úroveň, rozsah splnil s drobnými nedostatky, nebo s drobnými chybami, pracuje samostatně s malou pomocí, s mírnými výkyvy v zájmu a aktivitě	Žák splnil požadovanou úroveň, s malými nedostatky, nebo s drobnými chybami, prakticky pracuje vzhledem k postižení či zdravotnímu stavu s dopomocí, s mírnými výkyvy v zájmu a aktivitě	Žák splnil požadovanou úroveň, s malými nedostatky, nebo s drobnými chybami, pouze na teoretické úrovni, prakticky vzhledem k postižení či zdravotnímu stavu jej nemůže aplikovat
3	Žák splnil požadovanou úroveň s chybami, pracuje s častým nasměrováním nebo výběrem možností, je aktivní, tvořivý se systematickým pobízením, má občasný zájem o činnost	Žák splnil požadovanou úroveň s chybami, pracuje s častým nasměrováním nebo výběrem a vzhledem k postižení či zdravotního stavu s dopomocí se systematickým pobízením, má občasný zájem o činnost	Žák splnil požadovanou úroveň s chybami a nedostatky pouze na teoretické úrovni, prakticky vzhledem k postižení či zdravotnímu stavu jej nemůže aplikovat
4	Žák splnil požadovanou minimální úroveň s velmi častými závažnějšími chybami pracuje se stálou pomocí, má minimální snahu a zájem o činnost	Žák splnil požadovanou minimální úroveň s velmi častými závažnějšími chybami a pracuje vzhledem k postižení či zdravotnímu stavu s trvalou a úplnou pomocí, má minimální snahu a zájem o činnost	Žák splnil požadovanou minimální úroveň s velmi častými závažnějšími chybami pouze na teoretické úrovni, prakticky vzhledem k postižení či zdravotnímu stavu jej nemůže aplikovat

5	Nesplnil požadovanou úroveň, nereaguje na pomoc, pasivní, nemá zájem o činnost	Nesplnil požadovanou úroveň, nereaguje na pomoc, pasivní, nemá zájem o činnost	Nesplnil požadovanou úroveň, nereaguje na pomoc, pasivní, nemá zájem o činnost

6.4.1. Specifická hlediska pro hodnocení žáků s PAS

- Práce ve struktuře
- Vizualizace
- Denní režim
- Užívání transferních karet
- Kódované úkoly
- Pracovní chování
- Samostatnost
- Počet úkolů
- Doba soustředění
- Socializace v rámci třídy
- Socializace v rámci školy
- Socializace mimo školu

6.5. Zásady hodnocení

- žáci jsou hodnoceni ve všech vyučovacích předmětech
- pokud je do obsahu vyučovacího předmětu integrováno průřezové téma, je hodnocení výsledků vzdělávání žáka vztahujících se k danému průřezovému tématu součástí hodnocení vyučovacího předmětu
- klasifikační stupeň určuje učitel, který vyučuje příslušný předmět
- při slovním hodnocení nepoužíváme negativní formulace hodnocení
- v hodnocení žákových výkonů by mělo převažovat hlavně kladné motivující hodnocení jako je pochvala, uznání povzbuzení, vyjádření kladného očekávání apod.
- učitel přihlíží k míře znevýhodnění
- žák musí vždy přesně vědět, zač je hodnocen, znát základní kritéria hodnocení
- hodnocení musí mít motivační charakter
- cílem hodnocení je poskytnout žákům, rodičům, zpětnou vazbu
- žák by měl být hodnocen za to, co umí či dokáže, nikoli za chyby a nedostatky
- hodnocení a klasifikace by se měly vztahovat ke konkrétnímu pokroku ve znalostech, schopnostech a dovednostech, nemělo by docházet k subjektivnímu hodnocení osoby žáka a ke srovnávání s ostatními
- při hodnocení prospěchu žáka berou učitelé v úvahu rovněž jeho celkový přístup k danému problému, snahu, vůli, vytrvalost, zájem o probírané učivo, individuální možnosti a případné i momentální indispozice.

- při hodnocení, průběžné i celkové klasifikaci uplatňují učitelé vůči žákovi přiměřenou náročnost a pedagogický takt
- pro zjišťování úrovně žákových vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy ověřování, které odpovídají schopnostem žáka a na něž má druh a stupeň postižení nejmenší vliv
- učitel při hodnocení zohledňuje individuální zvláštnosti, stupeň postižení a objektivní možnosti každého žáka
- používané způsoby a metody posuzování výsledků práce žáka musí být v souladu se základní filozofií školního vzdělávacího programu
- hodnocení každého žáka by mělo směřovat k jeho schopnosti následného sebehodnocení
- hodnocení žáka se provádí slovně
- hodnocení se provádí průběžně, ke konci každého pololetí se vydává vysvědčení.
- předmětem hodnocení jsou výsledky, jichž žák dosáhl ve vyučovacích předmětech v souladu s požadavky učebních osnov a vzdělávacích plánů
- při hodnocení zohledňuje učitel druh a stupeň mentálního postižení žáka, jeho zdravotní stav a jeho individuální a věkové zvláštnosti, s akcentem na kultivaci žáka a rozvoj jeho schopností.

6.5.1. Pozitivní hodnocení

Výběr pozitivního hodnocení je závislé na individuálních možnostech a schopnostech každého žáka.

- pochvaly
- motivační odměny - předmětové (oblíbené hračky, sladkosti, pochutiny)
  - činnostní
  - sociální
- tiskátka, jedničky

6.6. Hodnocení předmětů

Předmět speciálně pedagogické péče **Komunikační a sociální dovednosti** se skládá ze 4 okruhů na sobě nezávislých.

- Alternativní komunikace
- Komunikace a orientace sluchově postižených
- Komunikace a orientace zrakově postižených
- Konverzační cvičení

Výběr okruhu je závislý na individuální kompenzaci, jakou žák potřebuje. Nejméně musí být hodnocen alespoň z jednoho okruhu, ale lze využít i okruhů více. Na vysvědčení bude napsán pouze předmět Komunikační a sociální dovednosti, nikoliv jednotlivé názvy okruhů. Hodnocení bude vycházet z konkrétního (ních) okruhů.

Předmět **Řečová výchova** je součástí všech předmětů a není samostatně hodnocen.

Vyučovací předmět **Jazyk český** se realizuje ve vzdělávacích oborech **Čtení** a **Psaní**, které jsou hodnoceny jako celek vytvořen aritmetickým průměrem ve slovním hodnocení nebo otevřeným slovním hodnocením a popisem hodnocení obou oborů.

Předmět **Estetika** se skládá z **Hudební výchovy** a **Výtvarné výchovy**, obě části budou hodnoceny jako celek vytvořený aritmetickým průměrem ve slovním hodnocení nebo otevřeným slovním hodnocením a popisem hodnocení obou částí předmětu.

Předmět **Pohybové aktivity a stimulace** je na 1.stupni samostatný. Na druhém stupni jeho součástí je předmět **Výchova ke zdraví.** Na vysvědčení můžou být obě části hodnoceny buď jako celek ve slovním hodnocení vytvořený aritmetickým průměrem nebo otevřeným slovním hodnocením a popisem hodnocení obou částí předmětu.

6.7. Celkové hodnocení

- prospěl(a)
- neprospěl(a)
- nehodnocen(a)

6.8. Hodnocení chování žáka

Pedagogičtí pracovníci při hodnocení chování žáků hodnotí chování žáků ve škole a na akcích pořádaných školou.
Hodnocení probíhá s přihlédnutím k věku, zdravotnímu i mentálnímu postižení, morální vyspělosti žáka. Kritériem pro hodnocení chování je dodržování pravidel slušného chování, dodržování školního řádu během klasifikačního období. Problémy v chování se projednávají na pedagogické radě. Rodiče či zákonní zástupci jsou o chování žáka informováni třídním učitelem.

Hodnocení chování žáka je třístupňové

- **velmi dobré** – žák dodržuje pravidla slušného chování a ustanovení školního řádu; méně závažných přestupků se dopouští ojediněle; žák je vždy přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit

- **uspokojivé** – chování žáka je v rozporu s pravidly slušného chování a s ustanoveními školního řádu, tj. dopouští se vůči nim závažných přestupků

- **neuspokojivé** – chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování; dopouští se takových závažných přestupků, že je jimi vážně ohrožena výuka, bezpečnost nebo zdraví jiných osob; záměrně hrubým způsobem narušuje výchovně-vzdělávací činnost školy

Žák není hodnocen za poruchy chování, jež vychází z jeho postižení, a to ani v případě, že se jedná o porušení chování velmi závažného.

6.9. Hodnocení v zájmových útvarech

- **pracoval(a) úspěšně** - žák je velmi aktivní, tvořivý, pracuje se zájmem
- **pracoval(a**) - žák je méně aktivní, bez většího zájmu

6.10. Výstupní hodnocení

Výstupní hodnocení je součástí přihlášky ke studiu na střední školu.
Úspěšným ukončením 10.ročníku získává žák **Základy vzdělání.**

6.11. Sebehodnocení

Sebehodnocení je jedna z forem hodnocení, jež přispívá k rozvoji zdravého sebevědomí a zvyšuje míru sebedůvěry, která je u našich žáků velmi důležitá.

Snažíme se žákům poskytnout takové podmínky, aby zažívali pocit úspěchu. Pokud si žák věří, dané úkoly úspěšně zvládne, překonává snáze překážky a chápe, že chyba je přirozenou součástí procesu učení. Žáci jsou do sebehodnocení zapojování na úrovni odpovídajícímu stupni jejich postižení. Sebehodnocení vede k větší aktivitě žáka a musí být vždy doplněno hodnocením učitele. Rozhodující je zapojení se do činnosti, snaha a zájem, výsledek činnosti není jediným kritériem pro hodnocení žáků.

Žák je veden učitelem a zná kritéria hodnocení, která musí být srozumitelná.
Žák se učí zhodnotit dle svých možností podíl na činnosti. Hodnotí se způsobem, kterému rozumí a jež nastaví třídní učitel. Je veden návodnými otázkami učitele, na které se snaží reagovat. Může využívat určující symboly. Rovněž se zaměřujeme na samotné zvyšování sebedůvěry žáků.

6.11.1. Zásady sebehodnocení

- Vhodná náročnost
- Schopnost posoudit se objektivně (nadhodnocení, podhodnocení)
- Ohledy vůči věku, závažnosti postižení
- Možnost indispozice
- Uplatňování sebekritiky
- Pozitivní sebekritika
- Ocenění sama sebe
- Schopnost přiznat chybu

6.12. Podmínky nehodnocení žáka

Žák není hodnocen v pololetí nebo na konci roku z důvodů:

- dlouhodobá celková absence ze zdravotních důvodů (omluvena)
- dlouhodobá celková absence (neomluvena)
- osvobození v jednotlivých předmětech ze zdravotních důvodů (omluvena)

U omluvené absence je nutné doložení lékařského potvrzení.
Pokud žák v daném pololetí je přítomen méně než 75% výuky je nehodnocen. V případě neomluvené absence je oznamovací povinnost na Sociální úřad.

6.13. Způsob získávání podkladu pro hodnocení

Při hodnocení vycházíme ze standartních výsledků, kterých daný žák dosáhl v minulosti u úloh srovnatelné obtížnosti. Aktuální výkon žáka se poměřuje jeho vlastním výkonem (nikoli výkony spolužáků v předchozím období). Sleduje se, zda jeho výkon stagnuje, zvyšuje se nebo snižuje. Individuální zlepšení se považují za dobrý výkon, individuální zhoršení oproti tomu za výkon špatný.

6.13.1. Edukační hodnotící profil

U žáků s PAS pracujeme s Edukačním hodnotícím profilem, který obsahuje získávání poznatků v oblasti:

- Sociální vývoj
- Receptivní řeč
- Expresivní řeč-verbální
- Expresivní řeč neverbální
- Imitace motorická
- Imitace sociální
- Imitace verbální
- Jemná motorika
- Hrubá motorika
- Grafomotorika a kresba
- Sebeobsluha - stravování a stolování
  - oblékání
  - umývání
  - používání WC
- Vnímání zrakové
- Vnímání sluchové
- Vnímání taktilní
- Abstraktně vizuální myšlení

6.13.2. Všeobecné získávání podkladů

- Diagnostické pozorování žáka
- Míra samostatnosti
- Snaha
- Prověřování vědomostí, dovedností a návyků
- Zaznamenávání výkonů a pokroků žáka
- Posuzování úrovně verbálního či jiného komunikačního projevu
- Posuzování grafického projevu
- Pohybové dovednosti a možnosti
- Posuzování úrovně dosažených výsledků pracovních činností
- Úroveň pracovního chování
- Sledování míry zapojení v kolektivních a skupinových činnostech
- Analýza důsledků všech činností žáka.
- Vyhodnocování reakcí a změn v chování a jednání při cíleném výchovném procesu.
- Sledování a zaznamenávání změn v chování žáka.
- Sebehodnocení.
- Pohovory a rozbory s ostatními vyučujícími.
- Pohovory a spolupráce s ostatními zaměstnanci školy.
- Spolupráce se školním psychologem a další důsledná analýza psychologických a lékařských vyšetření.

6.14. Informace o prospěchu a chování žáků

Informace o prospěchu a chování žáků předávají pedagogičtí pracovníci rodičům či zákonným zástupcům žáků několika způsoby:

- na třídních schůzkách
- individuálně po domluvě v průběhu školního roku
- třídním učitelem v případě mimořádné situace
- prostřednictvím písemné informace
- vysvědčením na konci každého pololetí školního roku

6.15. Individuální vzdělávací plán

Individuální vzdělávací plán vychází ze školního vzdělávacího programu, na doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce žáka. Je závazným dokumentem a součástí dokumentace žáka. Vypracovává se ze závažných důvodů a je určen zvláštní organizaci výuky a délky vzdělávání při zachování obsahu a rozsahu vzdělávání stanoveného školním vzdělávacím programem. Podléhá mu rovněž stejné hodnocení dané úrovně, jež žák dosáhl.

DÍL II.

VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A SOUBĚŽNÝM POSTIŽENÍM VÍCE VADAMI

7. CHARAKTERISTIKA ŠVP

Školní vzdělávací program vychází z obecných cílů a klíčových kompetencí Rámcově vzdělávacího programu pro Základní školu speciální, z koncepce a vnitřní analýzy školy, z požadavků rodičů, a hlavně na základě aktivní spolupráce celého pedagogického sboru. Cíle školního vzdělávacího programu se prolínají i v rámci školní družiny a internátu.

7.1. Co chceme a kam směřujeme

- Být školou bezpečnou, pohodovou, radostnou s rodinnou atmosférou, do které budou chtít žáci i učitelé chodit rádi.
- Být školou otevřenou novým trendům.
- Být školou tvořivou.
- Klást důraz na důvěru žáků, rodičů či zákonných zástupců.
- Rozvíjet individuální možnosti žáků a individualitu osobnosti žáka.
- Propojovat vědomosti s dovednostmi a návyky.
- Rozvíjet praktické dovednosti tak, aby je žáci byli schopni využívat.
- Podporovat rozvoj komunikačních dovedností, včetně alternativní komunikace.
- Podporovat utváření dobrých vztahů žák - pedagog.
- Utvářet zdravé sebevědomí.
- Podporovat samostatnost, tvořivost a realizaci vlastních nápadů žáků.
- Rozvíjet sebeobsluhu a soběstačnost žáka.
- Klást důraz na smyslové vnímání světa kolem.
- Rozvíjet přirozený pohyb a aplikovat speciální metody.
- Rozvíjet komplexně psychickou, fyzickou a sociální oblast.
- Všestranně podporovat aktivity a činnosti vedoucí k socializaci žáka.
- Spolupracovat s družinou, internátem, rodiči (zákonnými zástupci).

7.2. Výchovně vzdělávací strategie

KOMPETENCE K UČENÍ	
Profil absolventa školy	***Výchovně vzdělávací strategie***
Používá učební materiály, individuálně manipuluje s názornými pomůckami, pozoruje je, třídí, rozlišuje	Využíváme pozitivní motivaci, povzbuzení žáka
Má zájem o učení a získávání nových poznatků, pozná vybraná tiskací písmena, své jméno, slova spojená s konkrétními věcmi a činnostmi každodenního života	Ke každému žákovi budeme přistupovat podle jeho možností a schopností (stanovíme správnou pedagogickou diagnostiku dle vývojových stupňů, přizpůsobíme žáku širší edukační prostředí
Aktivně vstupuje do výuky vyhledá podporu, radu a pomoc	Využíváme speciální pomůcky, didaktické a výukové programy
Chápe a používá obecně užívané termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života	Využíváme princip posloupnosti (vedeme výuku od jednoduchého ke složitějšímu v souladu s dosaženým stupněm vývoje žáka, postupujeme od známého k neznámému, od prvku k celistvosti, od individuality k sociální skupině)
Napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti dle možností svých analyzátorů, případně nahrazuje analyzátory jinými.	Klademe důraz na návaznost mezi poznatky
	Poskytujeme žákovi dostatek podnětů
Pozná a rozlišuje základní piktogramy	Klademe důraz na opakování
	Směřujeme žáka k vytváření správného pracovního chování
	Vysvětlujeme a dbáme na aktivní a správné využívání obecných termínů, znaků, symbolů
	Podporujeme samostatnost, tvořivost a realizaci vlastních nápadů
	Využíváme počítačovou techniku
	Zařazujeme vhodné vycházky, exkurze, besedy, při nichž žák snáze pochopí probírané učivo a setká se s konkrétními situacemi každodenního života
	Využíváme multisenzoriský přístup k zapamatování si učiva
	Uplatňujeme individuální přístup k žákovi

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	
Profil absolventa školy	***Výchovně vzdělávací strategie***
Vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ní a snaží se na ně reagovat	Vytváříme a rozvíjíme mezipředmětové vztahy a hledáme souvislosti
Nenechá se odradit nezdarem	Hodnotíme nejenom výkon, ale i snahu
Dokáže se přiměřeně správně rozhodnout	Postupujeme od jednodušších úkolů ke složitějším
Upozorní, požádá o pomoc	Pracujeme s chybou, směřujeme žáky k aktivní i pasivní spolupráci s učitelem
Chápe jednoduché příkazy	Zadáváme přiměřeně těžké modelové situace z praktického života a motivujeme žáky k vyřešení těchto úkolů
Reaguje v klidu na jednoduché příkazy a splní je	Umožňujeme žákům vyhledávání nových informací, získávat a třídit informace z ústních zdrojů
Orientuje se ve škole i v okolí školy	Diskutujeme o problému ve skupině, sebehodnotíme a využíváme zpětné vazby
Orientuje se v základním časovém režimu dne a v klidu na něj reaguje	Podněcujeme žáky k vytrvalosti při řešení problému, tak, aby došli k závěru
Zapamatuje si a orientuje se v širším časovém období ke kterému má určité vztahové záležitosti	Posilujeme důvěru v učitele
Snaží se pochopit neznámé situace a reagovat na ně v klidu	Exkurzemi, besedami učíme žáky zvládat krizové situace
Zvládá určité opakující se situace, které mohou způsobit konflikt	
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	
Profil absolventa školy	***Výchovně vzdělávací strategie***
Rozumí vhodně formulované informaci a reaguje na ni	Využíváme přiměřeně řeč
Pozná a komunikuje se známými osobami	Směřujeme žáky ke správné komunikaci
Reaguje na své jméno	Podporujeme vzájemnou komunikaci mezi žáky a učiteli
Odmítne a projeví svůj názor	Snažíme se komunikovat se žákem na úrovni očí žáka
Vybírá z nabízených alternativ	Poskytujeme žákovi dostatečný prostor k sebevyjádření
Vyjadřuje souhlas a nesouhlas	Směřujeme žáka, aby získané komunikační dovednosti vedly k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Domluví se v jednoduchých situacích	Vytváříme příležitosti pro vzájemnou komunikaci
Dorozumí se ve škole i mimo školu	Využíváme dle potřeb žáků vhodné komunikační systémy, prostředky
Aktivuje druhého ke komunikaci	Zadáváme úkoly s verbální i neverbální komunikací
Snaží se kontrolovat své emoce a přiměřeně reagovat	Podporujeme nejrůznější možnosti komunikace v rámci integrace
Vyjadřuje své přání, pocity, nálady vhodným způsobem	Vytváříme podmínky k dialogu
Umí navázat kontakt v rámci komunikace se známou i cizí osobou v rámci školy i mimo školu	
Dokáže pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem	
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	
Profil absolventa školy	***Výchovně vzdělávací strategie***
Žák dle svých individuálních schopností	Všechny činnosti budeme vykonávat tak, abychom respektovali osobnost žáka a jeho důstojnost (vytváříme pocit důvěry a jistoty u žáka, posilujeme sebevědomí a sebedůvěru, umožňujeme zažít úspěch)
Uvědomuje si sám sebe prostřednictvím svého těla	Respektujeme individuální vlastnosti a potřeby žáky
Má přiměřené sebevědomí	Posilujeme pozitivní roli žáků, rodičů, učitelů
Respektuje spolužáky	Podporujeme u žáků zdravý rozvoj mezilidských vztahů, ochotu si vzájemně pomáhat, požádat o pomoc a za poskytnutí pomoci poděkovat
Respektuje dospělé osoby	Směřujeme žáky k vlastní sebekontrole, respektování spolužáků, zaměstnanců školy, rodičů
Navazuje vztahy s vrstevníky	Snažíme se o přátelskou atmosféru v procesu výuky
Rozlišuje osoby různého pohlaví	Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
Navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím	Dbáme, aby žáci neubližovali slabším a vzájemně si pomáhali
Spolupracuje se svými učiteli a spolužáky	Organizujeme třídní a školní akce vedoucí k vytvoření pocitu sounáležitosti, dobrých vztahů mezi žáky a navození důvěry mezi

	učitelem a žákem
Podílí se na společné práci	Průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě.
Adekvátně se chová ve třídě, ve škole, na veřejnosti, v neznámém prostředí	
Dokáže rozeznat vhodné a nevhodné chování	Vytváříme modelové situace vedoucí k pochopení konkrétních situací a správného vyhodnocení
Umí upozornit na nevhodné chování	
Snaží se nenechat se sebou manipulovat při případném zneužívání vlastní osoby, chová se zdrženlivě k neznámým lidem	
Zvládne jednoduché kulturní vystoupení před veřejností	

KOMPETENCE PRACOVNÍ	
Profil absolventa školy	***Výchovně vzdělávací strategie***
Zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy	Přiměřeně prodlužujeme žákům pracovní výkon
Zvládá základy hygieny	Vytváříme u žáků pozitivní vztah k práci
Teoretické znalosti v oblasti hygienických návyků spojuje do praktických dovedností	Podporujeme dokončení práce
Orientuje se v předmětech denní potřeby a správně je prakticky používá	Nabízíme správný způsob užití materiálů, nástrojů, techniky a vybavení
Rozlišuje předměty různé velikosti a účelně s nimi manipuluje	Umožňujeme žákům prezentaci výsledků vlastní práce (třídní, školní výstavy, soutěže) a jejich srovnávání s pracemi ostatních žáků
Rozlišuje předměty různého tvaru a účelně s nimi manipuluje	Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
Pracuje jednoduchými technikami s různým materiálem a vytváří jednoduché výrobky	Směřujeme žáky k využívání znalostí a dovedností v praktických činnostech
Podílí se na jednoduchých praktických činnostech	Vytváříme dostatek příležitostí k rozvoji samostatnosti

7.3. Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Vzhledem k tomu, že škola a celé školské zařízení je zřízeno pro vzdělávání jedinců se speciálními vzdělávacími potřebami, to je pro žáky se středním a těžkým mentálním postižením, pro žáky s kombinovanými vadami (tělesným, zrakovým, sluchovým) a žáky s autismem, je nezbytné, aby byly zajištěny veškeré podmínky jejich vzdělávání.

Vzdělávání žáků specifickými vzdělávacími potřebami ve všech třídách probíhá v souladu se ŠVP a s ohledem na specifické potřeby jednotlivých žáků. Právě tyto specifické potřeby pak tvoří základ výchovně vzdělávacího plánu, ve kterém učitel na základě správné diagnostiky stanoví cíle, činnosti, postupy a metody práce s každým žákem.

Pro zkvalitnění práce v oblasti komunikace, orientace a sociální dovednosti s žáky s různým postižením byl rovněž vytvořen **Předmět speciálně pedagogické péče – Komunikační a sociální dovednosti** (skládající se nezávisle na sobě z AAK, Komunikace a orientace sluchově postižených, Komunikace a orientace zrakově postižených a Individuální konverzace.

Personální zajištění - výuku ve všech třídách zajišťují kvalifikovaní učitelé (absolventi speciální pedagogiky pedagogické fakulty). asistenti pedagoga s pedagogickým vzděláním v oboru speciální pedagogiky). Všichni pedagogičtí pracovníci jsou dále vzděláváni v kurzech „Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve školství“, dle zájmu se účastní odborných přednášek, seminářů a školení, seznamují se s novými poznatky a metodami, prohlubují si své vědomosti, které následně využívají ve výuce.

Spolupráce s poradenskými zařízeními - zařazení žáků do speciální školy probíhá na základě doporučení příslušného poradenského zařízení (SPC, PPP). Škola velmi úzce spolupracuje s těmito zařízeními, a to zejména při zajišťování materiálně technických podmínek, podpory podpůrných opatření, metodickém vedení a tvorbě individuálních vzdělávacích plánů žáků. Pro potřeby žáků, rodičů i pedagogických pracovníků bylo zřízeno školní poradenské pracoviště, které nabízí poradenské služby školní psycholožky.

Spolupráce s rodiči je nezbytnou podmínkou pro dosažení stanovených cílů výchovně vzdělávacího procesu jednotlivých žáků. Vzájemné respektování mezi učitelem a rodiči, předávání si zkušeností a nových poznatků přispívá k dosažení pozitivních výsledků u žáků a klidné atmosféře ve třídě. Rodiče se aktivně podílejí na přípravě výchovně vzdělávacího plánu, podle potřeby konzultují vzniklé problémy. Rodiče mají možnost dle dohody účastnit se přímo vyučovacího procesu ve třídě, různých kulturních a společenských akcí ve škole nebo pořádaných školou.

Technické podmínky – objekty jsou bezbariérové, k dispozici je zvedací zařízení pro imobilní žáky a elektrická pojízdná plošina. Obě budovy školy nabízí kompletní zázemí k zajištění výchovně vzdělávacího procesu a celkového provozu školy - speciálně vybavené třídy dle podmínek požadavků žáků. Celkové vybavení speciálními pomůckami, odpovídá počtu žáků, jejich věku, a zvláště typu a stupni postižení. Toto vše průběžně kontrolováno a doplňováno.
Na začátku školního roku jsou žáci vhodnou formou seznámeni s školním řádem základní školy speciální a poučeni o bezpečnosti chování a prevenci proti úrazu v prostorách školy a

školní zahrady (záznam poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví v třídní knize). Rovněž tak i před každými prázdninami a po návratu do školy.

7.3.1. Vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Žáci se středně těžkým a těžkým mentálním postižením - snažíme se žáky vybavit takovými vědomostmi, dovednostmi a návyky, které jim umožní, aby se v maximální možné míře zapojily do společenského života. Předkládáme žákům speciálně upravené a přizpůsobené podmínky vzdělávání odpovídající jejich zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí a životním podmínkám. Ve výuce vytváříme atmosféru jistoty a bezpečí, dbáme na dodržování úrovně individuálních schopností a potřeb každého žáka, využíváme speciálních a kompenzačních pomůcek. Dbáme na dodržování zásad konkrétnosti a názornosti, přiměřenosti, soustavnosti a jednotnosti výchovně vzdělávacího působení, individuálního přístupu – k jednotlivým žákům přistupujeme diferencovaně, podle jejich vývojového stupně, množství informací přizpůsobujeme jejich schopnostem a možnostem.

Využíváme speciální přístupy, jako je metoda bazální stimulace a bazální komunikace, metody totální komunikace, které napomáhají překonávat komunikační bariéry (mluvená řeč, psaní, čtení, zpěv, pohyby celého těla, mimika, gesta, znak do řeči, prstová abecedu, odezírání i specifické tzv. augmentativní a alternativní způsoby komunikace), různé formy rehabilitační tělesné výchovy, relaxační činnosti - ideální prostředí pro využití metod nabízí snoezelen - místnost vybavená technickými prostředky, které pomáhají rozvíjet veškeré smyslové vnímání dítěte.

Žáci s PAS - specifickou potřebou pro žáky s PAS je vytvoření předvídatelného prostředí ve škole, ve třídě, pracovního místa a přehledného režimu činností. K dosažení úspěchu v jednotlivých činnostech pomůžeme žákům vytvořením srozumitelné vizualizace a strukturalizace pomocí fotek, obrázků, piktogramů, předmětů. Pracujeme s krabicovým systémem, šanony, kódovým systémem, transferními kartami, procesuálními schématy, motivačním systémem.

Žáci s vadami zraku - zrakové postižení nebo úplná ztráta zraku omezují, deformují nebo zcela vylučují získávání informací pomocí zraku a ovlivňují tělesný a duševní vývoj dítěte. Podle druhu a stupně zrakového postižení využíváme metody reedukace (náprava), kompenzace (náhrada) a rehabilitace, které se vzájemně prolínají a doplňují. Výchovně vzdělávací proces je zaměřen na celkový rozvoj osobnosti zrakově postiženého dítěte a jeho socializaci. Hlavní náplní je rozvoj poznávacích schopností (pomocí sluchu, hmatu, chuti, čichu, pohybu), orientace, sebeobsluhy, pozornosti, paměti, myšlení a řeči. Využíváme dostupných kompenzačních a didaktických pomůcek, vytváříme žákům vhodné prostředí, stabilní, bezpečné, klidné, vhodně osvětlené, s dostatečným množstvím podnětů. Pomocí „rituálů“, pravidelně opakujících se činností v daném pořadí, posilujeme u žáka pocit jistoty.

Žákům s částečnou ztrátou zraku nabízíme speciální pomůcky tak, aby mohli využívat v co největší možné míře zachované funkce. Dostatečně velké, výrazné barevné, kontrastní předměty a obrázky, konturované obrázky, světelné podněty, psací potřeby se silnou stopou, dostatečné světelné podmínky, optické a neoptické učební pomůcky.

Žákům s úplnou ztrátou zraku - ozvučené předměty, pomůcky pro rozvoj hmatu (hmatové destičky, manipulační destičky pro vkládání, nasazování), předměty z různých materiálů, zvukové podněty, pomůcky pro rozvoj čichu, šestibodová tabulka pro nácvik Braillova písma, audiotechnika, reliéfní obrázky, plastické obrázky, trojrozměrné předměty.

Žáci s tělesným postižením - žákům s tělesným postižením a různými formami dětské mozkové obrny vytváříme bezbariérové a snadno dostupné prostředí školy i třídy. Podle druhu a stupně postižení jsou výchovně vzdělávací činnosti zaměřeny na celkový rozvoj hybnosti, využívání kompenzačních pomůcek a náhradních smyslů. Žákům je věnována pravidelná odborná rehabilitační péče, pedagogové využívají znalosti stimulačních, masážních a relaxačních technik a metod k dosažení optimálního stavu motorických dovedností a tím i samostatnosti, sebeobsluhy, orientace a komunikace.

Žáci se sluchovým postižením - žáci s různým stupněm sluchového postižení jsou vzděláváni speciálně pedagogickými metodami, které rozvíjí náhradní smysly, posilují zachované sluchové funkce a učí žáka komunikovat a orientovat se v okolí. Schopnost dorozumět se se svým okolím se rozvíjí dle schopností žáka pomocí jednoduché gestikulace (gesty, pokyny), znakovou řečí, prstovou abecedou, pomocí obrázků, znaků, piktogramů, symbolů, konkrétních předmětů.

Snažíme se zajistit všem žákům dostatečné množství podnětů a péče, která jim u možní osvojení si základních dovedností, návyků, pravidel slušného a společenského chování, povede k celkovému rozvoji osobnosti a začlenění se do běžné společnosti. Ve výchovně vzdělávacím procesu jsou brány na zřetel specifika, zvyklosti a odlišnosti různých ras, vyznání etnických skupin, cizinců i podnětnost prostředí. Vedeme žáka ke komunikaci v českém jazyce.

7.3.2. Vzdělávání žáků nadaných

Žáci, vykazující mimořádné nadání v oblasti rozumových schopností, v pohybových, manuálních nebo uměleckých dovednostech, jsou v průběhu svého základního vzdělávání podporováni tak, aby došlo k co nejlepšímu naplnění jejich vzdělávacích možností. Pro podporu nadání jsou využívána podpůrná opatření, úprava vzdělávacího obsahu, obohacování metod a organizace výuky. Výuka žáků by měla být dostatečně náročná, motivující a stimulující, probíhat takovým způsobem, aby stimulovala rozvoj potenciálu žáků včetně nadání.

Vzdělávací postupy jsou optimalizovány podle potřeb nadaných žáků. Mezi hlavní zásady patří komunikace, naslouchání, prostor pro prezentaci, umožnění pracovat rychlejším tempem, větší samostatnost a nezávislost, kreativní úkoly, zadávání specifických úkolů. Metody práce akceptují jejich specifické potřeby, respektovat osobnost, individuální vzdělávací potřeby, podporují motivaci, samostatnost a podněcují vyšší úroveň myšlení.

7.3.3. Vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem

Žáci s odlišným mateřským jazykem (žáci s nedostatečnou znalostí českého jazyka) potřebují během vzdělávání různé formy podpory.

Podmínkou úspěšného vzdělávání žáka s OMJ je vytváření optimálních (jazykových) podmínek vedoucích k rozvoji individuálních potřeb každého žáka podle jeho možností a schopností a volba vhodných vzdělávacích prostředků a metod, dostupnost podpůrných materiálů a názorných pomůcek, profesionální přístup všech zúčastněných pedagogických pracovníků, především citlivý, přiměřený, otevřený a pozitivní přístup pedagoga, omezení výuky a učiva jen na to podstatné, na základní slovní zásobu, snažit se o užívání jednoduchého a srozumitelného jazyka, preferovat spíše krátké věty, obsah učiva co nejvíce graficky vizualizovat pomocí obrázků.

Při práci s žáky s OMJ je vhodné aplikování didaktických zásad, jako je porozumění, názornost, vizualizace, trvalost, opakování, individuální přístup.

8. UČEBNÍ PLÁN
8. 1. Tabulka učebního plánu II. Díl

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	**1. - 10. ročník**									
	1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
ROZUMOVÁ VÝCHOVA	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**
ŘEČOVÁ VÝCHOVA	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
KOMUNIKAČNÍ A SOCIÁLNÍ DOVEDNOSTI	**+1**	**+1**	**+1**	**+1**	**+1**	**+1**	**+1**	**+1**	**+1**	**+1**
SMYSLOVÁ VÝCHOVA	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**
VÝTVARNÁ VÝCHOVA	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
HUDEBNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**
AKTIVACE HYBNOSTI	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**
PRACOVNÍ ČINNOSTI	**2+1**	**2+1**	**2+1**	**2+1**	**2+1**	**2+1**	**2+1**	**2+1**	**2+1**	**2+1**
CELKOVÁ POVINNÁ ČASOVÁ DOTACE	**21**	**21**	**21**	**21**	**21**	**21**	**21**	**21**	**21**	**21**
	210									
DISPONIBILNÍ ČASOVÁ DOTACE	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**
	20									

8.2. Poznámky k učebnímu plánu

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět
Člověk a zdraví	Aktivace hybnosti
	Hudební a pohybová výchova
Umění a kultura	Výtvarná výchova
	Hudební a pohybová výchova
Člověk a komunikace	Komunikační a sociální dovednosti
	Rozumová výchova
	Řečová výchova
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti
Člověk a jeho svět	Smyslová výchova

- Vyučovací předmět **Komunikační a sociální dovednosti** je název předmětu speciálně pedagogické péče a skládá se ze 4 okruhů na sobě nezávislých

- Alternativní komunikace
- Komunikace a orientace sluchově postižených
- Komunikace a orientace zrakově postižených
- Konverzační cvičení

Je součástí vzdělávací oblasti **Jazyková komunikace**.

Předmět je realizován ve všech ročnících pomocí disponibilní časové dotace 1 hodinou týdně a umožňuje specifickou diferenciaci v komunikačních a sociálních dovednostech žáků.

- Vyučovací předmět **Řečová výchova** - prolíná celým spektrem vyučovacích předmětů. Realizuje se v každém ročníku.

- Vyučovací předmět Hudebně pohybová výchova se skládá ze vzdělávacích oborů:
  Hudební výchova – časová dotace 1 hodinu týdně
  Tělesná výchova – časová dotace 2 hodiny týdně.
  Předmět se realizuje v každém ročníku

- Vyučovací předmět **Pracovní činnosti** je navýšen o disponibilní časovou dotaci. Disponibilní časová dotace je využita k navýšení 1 hodinou týdně ve všech ročnících a je využita k vytváření základní i všestranné pracovní gramotnosti u žáků.

- **Smyslová výchova** prolíná velkou částí předmětů, a je rovněž využívána k multisenzorickému vnímání, lepšímu zapamatování a pochopení učiva. Je pokryta 4hodinovou časovou dotací.

- Vyučovací předmět **Aktivace hybnosti patří do** vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a vznikl přejmenováním z původního názvu vzdělávacího oboru Zdravotní tělesná výchova. Aktivace hybnosti je zaměřena na vyrovnání pohybového deficitu žáků a jejich potřeby korektivního cvičení. K realizaci tohoto předmětu je nutné lékařské doporučení každého žáka.

9. UČEBNÍ OSNOVY

9.1. ROZUMOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="11">vyučovací blok

vycházky

práce s PC
návštěvy divadel, výstav

skupinová a individuální práce</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Člověk a komunikace</td><td rowspan="10">Rozumová výchova</td><td>1.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>4</td></tr>
</table>

Předmět Rozumová výchova vznikl ze vzdělávací oblasti **Člověk a komunikace**. Pro žáky má důležitý význam k získávání základních vědomostí, dovedností a návyků ze světa, který jej obklopuje. Učí je dle možností se různými způsoby orientovat v sobě samých, v druhých lidech i v okolním prostředí. Vzdělávací obsah jednotlivých okruhů se prolíná.

Obsah vyučovacího předmětu Rozumová výchova je rozdělen na tematické okruhy:

- Rozvíjení poznávacích schopností
- Rozvíjení logického myšlení a paměti
- Rozvíjení grafických schopností

V prvních ročnících jde především u žáka o pochopení a uvědomění si sebe jako součást celku. Žák vnímá různé podněty a snaží se na ně reagovat. Vychází z praktických zkušeností. Učí se zvládat hygienické a sebeobslužné návyky, seznamovat se a chápat věci a činnosti jež ho obklopují. Manipuluje s předměty, zachází s psacím i kreslícím náčiním, vytváří velmi jednoduché grafické tvary. Žák se seznamuje se správným pracovním chováním a orientuje v základním časové rozdělení dne.

Ve vyšších ročnících se zaměřujeme na rozvíjení již získaných vědomostí, dovedností a návyků. Žák se učí dle svých možností samostatnosti v oblasti hygieny a sebeobsluhy, zvládá samostatné práci a orientace v širším časovém období. Dle svých možností poznává a píše vybraná písmena, slova, čísla, jež pro něj mají praktický význam.
Velmi důležité je u žáků spojovat vše s praktickým poznáním a multisenzorickým vnímáním. Nezbytným se stává opakování všech dílčích činností, vědomostí, dovedností a návyků. Snahou je dosažení a rozvíjení rozumových schopností žáků na optimální možné úrovni.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

- uplatňování základních hygienických a sebeobslužných dovedností a rozvíjení samostatnosti při každodenních činnostech
- osvojení základů orientace
- rozvíjení poznávacích schopností
- osvojení základních grafických prvků, případně k osvojení základů psaní hůlkového písma

Časová dotace

Předmět je realizován ve všech ročnících 4 hodinami týdně.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí v předmětu Rozumová výchova

Kompetence k učení

učitel:

- s ohledem na osobnost žáka předkládá učivo pro něj v atraktivní formě s podporou v podobě vhodné motivace, ať již verbální či materiální (pochvala, sladkost, oblíbená činnost, hračka aj.)
- vychází z konkrétních znalostí věcí, prostředí, předmětů, činností, s nimiž se žák denně setkává, a které důvěrně zná, má je zažité a je schopen je akceptovat

- nabízí žákovi přiměřené podněty v dostatečné míře, dbá, aby žáka nezahltil přemírou nabídky, a vybírá takové podněty, které vedou k využití v běžném životě
- opakováním se snaží zautomatizovat a zafixovat získané poznatky a nabyté dovednosti včlenit do praxe
- využívá vizualizaci a názorné pomůcky
- podporuje u žáka samostatnost
- prostřednictvím přiřazování, třídění a výběru na pokyn směřuje žáka k porozumění pojmům, znakům a symbolům

žák
dle svých schopností:

- orientuje se ve vztahu k sobě i ke svému okolí
- rozumí jednoduchým pokynům, znakům a symbolům a aplikuje je v praktickém životě
- zvládá hygienické návyky a sebeobslužné činnosti
- má vytvořené pracovní chování

Kompetence k řešení problémů

učitel

- na základě názorně vytvořených situací směřuje žáka reagovat a řešit adekvátním způsobem běžné denní situace s přihlédnutím k jeho možnostem a schopnostem
- umožní žákovi hledat vlastní postupy a cesty při řešení problémů i standardních situací, postupně žákovi ukazuje správné řešení, snaží se, aby žák projevil vlastní názor, a oceňuje žákovu aktivitu, byť nemusí vést vždy ke správnému řešení.
- povzbuzuje žáka k aktivitě při hledání správného řešení vhodnou motivací
- využívá všech možností k rozvoji logického myšlení u žáka

žák
dle svých schopností

- vyhodnotí situace, jež má zautomatizované napodobováním a opakováním
- chápe a plní jednoduché příkazy
- je schopen upozornit na problém

Kompetence komunikativní

učitel

- základem pro komunikaci je navázání očního kontaktu, učitel proto využívá rozhovor na frontální úrovni
- hovoří se žákem adekvátně jeho věku a mentální úrovni. Bere v úvahu přidružené postižení. Učitel mluví srozumitelně, přiměřeným tempem, přiměřeně hlasitou řečí a intonací. Používá krátké jednoduché věty, ujistí se, zda žák rozuměl, teprve pak využívá vícestupňové pokyny a požadavky.

- podporuje u žáka jakoukoli snahu o spontánní komunikaci a ponechá dostatek času k vyjádření jeho potřeb a přání. Při samotné výuce ponechá žákovi čas na odpověď a otázku.
- sjednotí slovní formulace s rodinou žáka i ostatním pedagogickým i nepedagogickým personálem
- využívá modelových situací k nácviku správné komunikace
- koriguje a kultivuje žáka a jeho vyjadřování
- u všech žáků, jež vyžadují, používá alternativní nebo augmentativní komunikaci, znaky

žák
dle svých schopností

- je schopen se domluvit s okolím verbální či neverbální komunikací
- je schopen porozumět informaci

Kompetence sociální a personální

učitel
- využívá vhodné hodnotící a motivační metody tak, aby žák při výuce zažíval pocit úspěchu a radosti z práce a tím si rychleji fixoval poznatky
- podporuje žáky k vzájemné pomoci spolužákům při práci
- směřuje žáky k respektování jiných názorů
- předkládá žáku k identifikaci fotografie spolužáků a pracovníků školy

žák
dle svých schopností

- navazuje kontakt ve škole i mimo školu
- je schopen dle svých schopností spolupráce

Kompetence pracovní

učitel
- motivuje žáka k dokončení úkolu v co nejlepší možné kvalitě a nejoptimálnějším čase
- směřuje žáky ke správnému užívání materiálů a psacích potřeb
- zadává praktické úkoly odpovídající schopnostem žáka
- nabízí žákům pravidla postupu efektivního řešení úkolů a jejich dodržování
- volí výukové pomůcky podle konkrétních potřeb žáka a vychází z aktuální nabídky speciálních programů
- využívá názorné pomůcky
- vytváří vhodné pracovní prostředí

žák
dle svých schopností

- pracuje v určitém časovém úseku samostatně a úkol dokončí

U žáků s PAS učitel předkládá úkoly ve strukturované formě, vytváří pevné a předvídatelné prostředí a modelové situace k nácviku řešení různých problémů. Buduje rozsáhlou funkční slovní zásobu, větnou stavbu, vede je k morfologicky správnému vyjadřování a k vyprávění. Využívá různých her k nácviku kooperace, respektování pravidel her, k nácviku smysluplného trávení volného času. Používá pracovní schémata k plnění úkolů.

U žáků se zrakovým a tělesným handicapem učitel využívá speciální nebo upravené pomůcky v nácviku komunikace, rozvoje poznávacích, logických a grafických schopností, využívá haptiku. Přizpůsobuje pracovní prostředí adekvátně žákovým potřebám.

ROZUMOVÁ VÝCHOVA
ROZVOJ POZNÁVACÍCH SCHOPNOSTÍ

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 10. ročník*	*PŘESAHY A VAZBY*
Pojmenovat části svého těla, případně na ně ukázat	Uvědomit si vlastní osobu	rozlišení v zrcadle, na fotce, ve skupinové fotce	HPV AH SV ŘV KSD
	Pojmenovat, přiřadit a vybrat hlavní části obličeje a těla Pojmenovat, přiřadit a vybrat dílčí části obličeje a těla	části obličeje základní - oči, uši, ústa, nos, vlasy (na sobě, jiných fotkách, obrázcích) části těla základní - nohy, ruce, hlava, krk, tělo (na sobě, jiných, fotkách, obrázcích) části obličeje - brada, čelo, tváře, zuby, jazyk, rty, obočí (na sobě, jiných, fotkách, obrázcích) části těla - záda, břicho, prsa, ramena, pupík, zadek (na sobě, jiných, fotkách, obrázcích)	
	Zvládat základní diferenciaci končetin a prstů Umět rozlišovat osoby dle určených znaků	končetiny - prsty, palec, ukazováček, prostředníček, prsteníček, malíček, koleno (na sobě, jiných fotkách, obrázcích) diferenciace chlapci - děvčata diferenciace dítě - dospělý cvičení paměti	
Reagovat na oslovení jménem, znát své jméno	Umět se soustředit na jednu osobu Reagovat na oslovení jménem, znát své jméno Nahrazovat v komunikaci své jméno zájmeny Pokusit se o diferenciaci svého jména v psané podobě	oční kontakt na konkrétní osobu prodlužování očního kontaktu reakce na pokyny ztotožnění osoby se jménem reakce na jméno (pohled, ukazovat, řeč reakce na pokyny spojené s oslovením cvičení paměti spojení jména s pozdravem nácvik komunikace v 1. osobě č.j. používání osobního zájmena JÁ pochopení pojmu já - ty, můj – tvůj psaná podoba jména spojená s fotografii počáteční písmeno ve jménu	HPV AH PČ ŘV KSD

Znát členy své rodiny	Pojmenovat, přiřadit a rozlišit sebe a svou rodinu Znát vztahy v rodině Spojovat svou rodinu s bydlištěm, znát jednoduchou adresu bydliště Rozlišovat vztahy mimo rodinu Seznámit se s možnostmi nežádoucího chování	já já a moje rodina vztahy v rodině jednoduchá adresa bydliště námětové hry vztahy mezi lidmi známý, neznámý pán-paní sexualita rozdíly mezi pohlavími, chování na veřejnosti, v soukromí)	
Poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem	Umět pojmenovat, přiřadit, rozlišit své spolužáky Umět pojmenovat, přiřadit, rozlišit svého učitele Umět pojmenovat, přiřadit, rozlišit další pedagogické pracovníky ve třídě Umět pojmenovat, přiřadit, rozlišit výrazné osoby ve škole	jména spolužáků spojena s fotografii rozlišování na skupinové fotografii rozlišování dle hlasu jméno učitele ve třídě jméno dalších pedagogických pracovníků ve třídě jména ostatních pracovníků školy, se kterými se žák setkává, rodiče a žáci ve třídě, na škole psychomotorické hry na sluchové a zrakové vnímání rozlišování nových osob rozlišování pán - paní vztahy mezi spolužáky a vzájemná pomoc cvičení paměti	SV PČ ŘV KSD
Vnímat různé podněty a reagovat na ně	Vnímat a umět reagovat na libé tělesné pocity, podněty	navozování libých tělesných pocitů - pohlazení, šimrání, mytí rukou v teplé vodě, posazení na měkký polštář, … navozování libých citových podnětů – poslouchání libozvučných tónových seskupení, hlazení kousků látek příjemných na dotek	SV HPV AH ŘV KSD

	Správně reagovat na vlivy prostředí Umět reagovat a vnímat na základě senzorických podnětů, reagovat na pokyny Zvládat základy společenského chování	reakce na sociální podnět pozorování pohybu teplo - chlad světlo - tma suché - mokré hmatové vjemy - různé materiály a předměty sluchové vjemy zdroje zvuku směrové slyšení pojmenování zvuku přiřazení zvuku rozlišení zvuku sluchové a motorické cvičení pojem tichý-hlasitý psychomotorické hry napodobování zvuku, pohybu, činnosti, řeči úklid hraček upozornění na pomoc základy společenského chování - pozdrav chování u stolu chování na veřejnosti jednoduché námětové hry – chování, nežádoucí chování modelové situace nežádoucího chování aplikace správného chování v praktickém životě cvičení paměti	
Orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, dennímu časovému rozvrhu, vnímat prostor	Umět se orientovat ve třídě Umět se orientovat ve škole Zvládnout orientace na zahradě a v blízkém okolí školy Znát školní pomůcky a potřeby	seznámení a orientace ve třídě, vybavení třídy seznámení s účelem místnosti – pojmenovat, přiřadit, rozlišit seznámení a orientace ve škole, vybavení školy seznámení s účelem jednotlivých místností (jídelna, šatna, cvičebna, WC) pojmenovat, přiřadit, rozlišit seznámení a orientace na zahradě a v blízkém okolí školy seznámení se školními pomůckami a potřebami - pojmenovat, přiřadit, rozlišit	PČ SV ŘV KSD

	Umět se orientovat v prostoru	orientace v prostoru - nahoře, dole, uprostřed vpředu, vzadu před, za směrová orientace - řazení předmětů zleva doprava na, nad, pod vlevo, vpravo plnění jednoduchých příkazů	
	Zvládnout orientaci v čase	nácvik používání znaků a symbolů denní režim časový rozvrh den, noc ráno, poledne, večer snídaně, oběd, večeře, svačina pojmy bylo, je, bude roční období, měsíce cvičení paměti	
Poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti	Pojmenovat a rozlišit předměty denní potřeby	předměty denní potřeby seznámení s předměty denní potřeby seznámení s účelem používání předmětů denní potřeby hygienické potřeby stolování, jídlo oblečení nácvik používání předmětů denní potřeby	PČ SV ŘV KSD
	Mít osvojené správné postupy při mytí	napodobování mycích pohybů ovládání pákové baterie používání mýdla, tekutého mýdla mytí rukou mytí obličeje	
	Mít osvojené správné postupy při čištění zubů	čištění zubů používání zubní pasty na kartáček otevírání zubní pasty vymáčknutí zubní pasty plivání vody utírání rukou utírání obličeje	
	Zvládnout česání vlasů	česání vlasů na modelu česání vlasů na sobě	
	Mít osvojené správné postupy používání WC	používání WC používání toaletního papíru oznámení potřeby WC použití veřejných WC	

		oznámení potřeby umýt si ruce rozdíl chlapecké a dívčí WC	
	Mít osvojené správné postupy při stolování	stravování, stolování sezení u stolu používání hrníčku, skleničky používání lžíce používání vidličky používání příboru sání brčkem příprava ke stolování úklid stolu	
	Zvládnout jednoduché činnosti při manipulaci s potravinami, nápoji	krájení, mazání pečiva nalévání nápoje příprava jednoduchého nápoje – studený, teplý příprava jednoduchého pokrmu	
	Zvládnout manipulaci s oděvem a botami	oblékání stáhnutí kalhot na WC natáhnutí kalhot na WC odkládání oděvů v šatně ukládání bot v šatně zouvání bot správné obouvání bot svlékání oděvu oblékání oděvu rozlišování svého oděvu a obuvi svlékání čepice, šály, rukavice oblékání čepice, šály, rukavic rozepínání zipů rozepínání knoflíků zapínání zipů zapínání knoflíků ochrana před sluncem a mrazem základní oblečení dle počasí úklid oblečení uložení oblečení udržování pořádku v osobních věcech	
Vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže	Vnímat a uspokojovat základní životní potřeby Pokusit se sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže	pojmy - hlad, žízeň, teplo, zima nácvik žádostí o pomoc pojmy únava, spánek zásady osobní hygieny vnímat, pojmenovávat, ukázat části těla pojmy ano - ne pojmy bolí - nebolí nácvik karty emocí	SV ŘV KSD

		námětové hry rozvoj slovní zásoby	
	Znát význam jednoduchých pojmy zdraví a nemoc	péče o své zdraví a zdravá výživa pojmy zdraví a nemoc - bolest hlavy, v krku, rýma, kašel pojmy teploměr, obvaz, léky, mast pojmy zdravotnické zařízení, nemocnice, ordinace, lékárna, zubař, lékař chování ve zdravotnickém zařízení - námětové hry smrkání do kapesníku	
Řadit obrázky podle zadaných kriterií	Umět manipulovat s předměty, obrázky	cvičení úchopu - dlaňový, špetkový, klíšťový cvičení ramene, loktů, zápěstí	HPV AH PČ SV ŘV KSD
	Umět pojmenovat a rozlišit předměty, činnosti	témata - na obrázcích, modelech, skutečnosti ovoce, zelenina, rostliny zvířata, mláďata jídlo hračky, domov předměty denní potřeby rodina škola dopravní prostředky oblečení barvy, tvary	
	Umět pojmenovat a rozlišit činnosti	činnosti	
	Zvládnout řazení předmětů, obrázků dle kritérií	řazení předmětů, obrázků zleva doprava podle velikosti barvy, tvaru účelu, vlastností vzhledu, chuti dějové řazení	
	Poznávat a interpretovat symboly	sociální počty - poznávání peněz sociální čtení soubor obrázků a textů (slov) piktogramy či jiné obrázkové symboly slova a skupiny slov poznávání zboží podle obalu poznávání symbolů WC poznávání dopravních symbolů poznávání předmětů, fotek, piktogramů	

ROZVOJ LOGICKÉHO MYŠLENÍ A PAMĚTI

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 10. ročník*	*PŘESAHY A VAZBY*
Koncentrovat se na určitou činnost	Zvládat přípravu na koncentrace Pokusit se krátkodobě soustředit na určitou činnost Zvládat soustředění na určitou činnost	odstranění separační úzkosti cílení cvičení očního kontaktu odpoutávání od stereotypních činností, ulpívavého myšlení cílené soustředění na sociální kontakt, pohyb, činnost, věci nácvik pracovního chování pozorné vnímání děje literárního zpracování pohádek, krátkých příběhů pozorné sledování filmových ztvárnění pohádek, krátkých příběhů samostatná práce	PČ ŘV KSD
Rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků	Umět pojmenovat, ukázat barvy Umět přiřadit barvy Umět vybrat barvy Zvládnout pojmenovat, ukázat tvary Zvládnout přiřadit tvary Zvládnout vybrat tvary Umět pojmenovat, ukázat velikost Umět přiřadit velikost Vybrat velikost Umět zvládat řazení a třídění stejných obrázků Zvládat řazení a třídění obrázků do stejných skupin Umět skládat obrázek	barvy tvary velikost – malý - velký menší - větší krátký - dlouhý výběr jedné skupiny skupiny obrázků půlené obrázky puzzle cvičení pozornosti cvičení paměti	SV PČ HPV ŘV KSD

Zvládnout složení dějových obrázků	Umět ukázat, popsat obrázek, osobu Zvládnout složení dějových obrázků	popis věcí popis osob popis činností nácvik skládání děje ze dvou částí skládání děje ze tří částí skládání jednoduchého dějového příběhu	ŘV KSD
Orientovat se na stránce, na řádku	Orientovat se na stránce, na řádku	seznámení s leporely seznámení s knihami listování orientaci na ploše – nahoře, dole, uprostřed první, poslední, vpředu, vzadu	ŘV SV KSD
Číst vybraná písmena a krátká slova	Znát první písmeno ve svém jménu Umět poznat a přečíst své jméno Vnímat slovo jako celek Vnímat funkci spojky Vnímat spojení slova s obrázkem Přiřazovat jednoduchá slova ke stejným Skládat jednoduché věty	jméno poznávání jednoduchých hůlkových písmen čtení svého jména globální čtení diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání (párování předmětů, fotografií, obrázků, obrázků lišících se detaily, fonematický sluch, krátké a dlouhé zvuky, počáteční a poslední písmeno ve slově) čtení konkrétních předmětů, fotografií, obrázků čtení obrázků a samohlásek ve funkci spojek mezi obrázky párování písmen, slabik, slov (velkých tiskacích) přiřazování nápisů k obrázku s nápisem a naopak přiřazování nápisu k obrázku bez nápisu a naopak – čtení s porozuměním slova analýza slov a vyvozování některých hlásek a písmen (tiskací písmo) syntéza písmen do slabik, slov – čtení s porozuměním čtení jednoduchých vět – čtení s porozuměním	KSD

Opakovat slova a krátké říkanky, reprodukovat krátký text, vyprávět podle obrázku	Zvládat sluchovou diferenciaci a rozlišovat slova dle fonematického sluchu Vnímat a rozvíjet komunikaci Opakovat slova a krátké říkanky, reprodukovat krátký text, vyprávět podle obrázků	cvičení a hry zaměřené na rozvoj fonematického sluchu sluchová diferenciace hry na procvičování paměti, smyslového vnímání, pozornosti a soustředění cvičení dovednosti zapamatování techniky mluveného slova (dýchání, artikulace, intonace, oromotorika, rytmizace, hlasitost, tempo) rozvíjení souvislého vyjadřování, rozvíjení slovní zásoby doplňování slov do říkanky, rozpočitadla opakování slov – říkadla, rozpočitadla samostatná reprodukce krátkých říkadel vyprávění podle obrázku	HPV SV ŘV KSD
Přiřazovat číslice podle prvků	Diferencovat množství Používat pojem je - není, mám - nemám Umět odříkat číselnou řadu Zvládnout vyvozování početních představ do 5 Umět přiřadit číslice do 5 Zvládnout manipulaci s mincemi	pojem množství menší - větší stejné - jiné hodně - málo stejně-více všechno -.nic všichni-nikdo pojem je -není pojem mám - nemám počítání v rozpočitadlech sluchové zapamatování číselné řady, posloupnost čísel cvičení zrakového vnímání a práce s číslovkou jako se slovním druhem hry s obrázkovým „zbožím", hry s čísly pojem číslo vyvozování početních představ 1-3 vyvozování početních představ 1-5 přiřazování číslice 1 přiřazování číslice 2 přiřazování číslice 3 přiřazování číslice 4 přiřazování číslice 5 přiřazování mincí a bankovek srovnávací metodou a jejich pojmenování	SV ŘV KSD

		spojování počtu s číslicí rozlišování množství při různých činnostech námětová hra Nakupování drobný nákup v obchodě práce s pracovními listy	
	Pokusit se psát čísla	pokus o psaní čísel do písku, mouky, pěny houbou, psacím náčiním cvičení paměti psaní čísel	

ROZVOJ GRAFICKÝCH SCHOPNOSTÍ

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 10. ročník*	*PŘESAHY A VAZBY*
Uchopit a podržet podaný předmět	Zvládat cvičení rukou Umět uchopit, podržet a přenést předměty různých velikostí a tvarů	masáže ruky, prstů, dlaní, zápěstí cvičení prstů, zápěstí, lokte, ramene manipulace s různou velikosti předmětů hry s drobným materiálem cvičení úchopu - dlaňový, špetkový, klíšťový přenášení předmětů	VV PČ HPV AH SV
Uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní	Zvládat činnosti nutné ke správnému úchopu psacího či kreslícího náčiní Zvládat používání psacího a kreslícího náčiní	uvolňovací cviky rukou cvičení jemné motoriky cvičení úchopu cvičení koordinace oko ruka čmárání prstem do různých materiálů spontánní malba a kresba grafomotorická cvičení	VV SV PČ ŘV
Nakreslit různé druhy čar	Zvládat přípravu na psaní Využívat grafomotorické cvičení, nakreslit různé druhy rovných čar	příprava na psaní hygienické, pracovní a estetické návyků při psaní cvičení úchopu psacího náčiní grafomotorické cvičení bezobsažné čmárání obsažné čmárání obtahování čar napodobování čar	VV

	Nakreslit různé druhy oblých čar	spojování čar psaní čar svislé, vodorovné, šikmé čáry čáry všemi směry krátké čáry zuby - pila, krokodýl tečky kruh kroužení vpravo, vlevo oblouky, ovály spirály, vlnovky horní, dolní smyčka vertikální smyčky, smyčky obtahovací cviky jednotažné	
Poznat grafickou podobu písmen	Poznat grafickou podobu písmen	motivační vyvozování písmen spojení svého jména s počátečním písmenem spojování obrázku s počátečním písmenem poznávání tvarů tiskacích písmen rovnání písmen do řádku složení svého jméno čtení svého jména	SV VV ŘV
Napsat několik vybraných písmen a číslic	Umět obtáhnout vybraná písmena a čísla Napodobit vybraná písmena a čísla dle vzoru Psát počáteční písmeno ve svém jméně Opis svého jména Opis vybraných písmen a čísel Opis jednoduchých slov Psát své jméno Psát vybraná čísla Psát jednoduchá slova	multisenzorické cvičení poznávání vybraných písmen poznávání vybraných čísel písmena, čísla psaní podle diktátu	VV SV
Poznat základní geometrické tvary	Manipulovat s geometrickými tvary	kruh čtverec trojúhelník	PČ SV ŘV

	Umět vkládat geometrické tvary do výřezu – pojmenovat, ukázat geometrický tvar Přiřadit geometrický tvar Poznat geometrický tvar Poznat geometrický tvar v prostoru		

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	**Název předmět**
RV	Rozumová výchova
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
SV	Smyslová výchova
HPV	Hudební a pohybová výchova
AH	Aktivace hybnosti
VV	Výtvarná výchova
PČ	Pracovní činnosti

9.2. ŘEČOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉVYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="11"></td></tr>
<tr><td rowspan="10">Člověk a komunikace</td><td rowspan="10">Řečová výchova</td><td>1.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>1</td></tr>
</table>

vyučovací blok

práce s PC
snoezelen

návštěvy divadel, výstav

skupinová a individuální práce

Předmět **Řečová výchova** vznikl ze vzdělávací oblasti **Člověk a komunikace.**

Vzdělávací obor Řečová výchova zahrnuje tematický okruh **Rozvíjení komunikačních dovedností,** který je nástrojem funkčního dorozumívání žáků. Vede žáky k rozvíjení slovní zásoby, řečových schopností, komunikačních dovedností, k vnímání a chápání různých jazykových sdělení. Rozvíjení řečových dovedností ovlivňuje rozvoj poznávacích, citových i volních vlastností žáků.

Pro žáky, u nichž je verbální komunikace omezena nebo zcela nemožná a vzdělávání běžně užívanými metodami není možné, jsou určeny Augmentativní a alternativní komunikační systémy. Tyto systémy jim napomáhají překonávat komunikační bariéry, dorozumívat se a

komunikovat se svým okolím, vyjadřovat svoje pocity, přání a reagovat na podněty. Řečovou výchovu je možno dle individuální potřeby žáka plnit i neverbálním způsobem komunikace. Využití netradičních speciálních metod a technik umožňuje žákům přístup ke vzdělání a jeho zvládnutí v rámci individuálních možností.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

- uplatňování základních hygienických a sebeobslužných dovedností a rozvíjení samostatnosti při každodenních činnostech
- osvojení základů orientace
- rozvíjení poznávacích schopností
- osvojení základních grafických prvků, případně k osvojení základů psaní hůlkového písma

.

V prvních ročnících – se učí žáci zvládat dovednosti důležité k vytváření funkční komunikace, vyjadřovat své potřeby, pocity, požadavky, reagovat na komunikaci, rozvíjet aktivní i pasivní slovní zásobu, seznamovat se komunikačně se světem, který jej obklopuje.

Ve vyšších ročnících se zaměřujeme na pokračující rozvoj aktivní i pasivní slovní zásoby, aktivní komunikací mezi spolužáky, známými i cizími osobami, komentováním okolního světa. Učí se základům společenského chování.
Důležité je u žáků komunikaci spojovat s praktickým poznáním, multisenzorickým vnímáním a propojováním během celého výchovně vzdělávacího systému.

Časová dotace

Předmět je realizován ve všech ročnících 4 hodinami týdně a je nedílnou součástí všech vyučovacích předmětů.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí v předmětu rozumová výchova

Kompetence k učení

učitel

- s ohledem na osobnost žáka předkládá učivo pro něj v atraktivní formě s podporou v podobě vhodné motivace, ať již verbální či materiální (pochvala, sladkost, oblíbená činnost, hračka aj.)
- vychází z konkrétních znalostí věcí, prostředí, předmětů, činností, s nimiž se žák denně setkává, a které důvěrně zná, má je zažité a je schopen je akceptovat
- nabízí žákovi přiměřené podněty v dostatečné míře, dbá, aby žáka nezahltil přemírou nabídky, a vybírá takové podněty, které vedou k využití v běžném životě

- opakováním se snaží zautomatizovat a zafixovat získané poznatky a nabyté dovednosti včlenit do praxe
- využívá vizualizací a názorných pomůcek
- pro porozumění řeči zařazuje smyslové hry
- využívá multisenzorický přístup
- zařazuje cvičení motoriky mluvidel

žák
dle svých schopností

- orientuje se ve vztahu k sobě i ke svému okolí
- rozumí jednoduchým pokynům, znakům a symbolům
- má vytvořené pracovní chování

Kompetence k řešení problémů

učitel

- na základě názorně vytvořených situací směřuje žáka reagovat a řešit adekvátním způsobem běžné denní situace s přihlédnutím k jeho možnostem a schopnostem
- umožní žákovi hledat vlastní postupy a cesty při řešení problémů i standardních situací, postupně žákovi ukazuje správné řešení, snaží se, aby žák projevil vlastní názor, a oceňuje žákovu aktivitu, byť nemusí vést vždy ke správnému řešení. Povzbuzuje žáka k aktivitě při hledání správného řešení vhodnou motivací.
- využívá všech možností k rozvoji logického myšlení u žáka
- nabízí optimální druh komunikace

žák
dle svých schopností

- vyhodnotí situace, jež má zautomatizované napodobováním a opakováním
- chápe a plní jednoduché příkazy
- je schopen upozornit na problém

Kompetence komunikativní

učitel

- základem pro komunikaci je navázání očního kontaktu, učitel proto vede rozhovor na frontální úrovni
- hovoří se žákem adekvátně jeho věku a mentální úrovni. Bere v úvahu přidružené postižení. Učitel mluví srozumitelně, přiměřeným tempem, přiměřeně hlasitou řečí a intonací. Používá krátké jednoduché věty, ujistí se, zda žák rozuměl, teprve pak využívá vícestupňové pokyny a požadavky.

- podporuje u žáka jakoukoli snahu o spontánní komunikaci a ponechá žákovi dostatek času k vyjádření jeho potřeb a přání. Při samotné výuce ponechá žákovi čas na odpověď a otázku.
- sjednotí slovní formulace s rodinou žáka i ostatním pedagogickým i nepedagogickým personálem
- využívá modelových situací k nácviku správné komunikace
- koriguje a kultivuje žáka a jeho vyjadřování
- u všech žáků, jež vyžadují, používá alternativní nebo augmentativní komunikaci

žák
dle svých schopností

- je schopen se domluvit s okolím verbální či neverbální komunikací
- je schopen porozumět informaci

Kompetence sociální a personální

učitel

- využívá vhodné hodnotící a motivační metody tak, aby žák při výuce zažíval pocit úspěchu a radosti z práce a tím si rychleji fixoval poznatky
- podporuje žáky k vzájemné pomoci spolužákům při práci
- využívá individualitu žáka v komunikaci
- předkládá žáku k identifikaci fotografie spolužáků a pracovníků školy
- zařazuje dechová, rezonanční a fonační cvičení pro podporu hlasového projevu a tím se žák učí uvědomovat si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- zařazuje individuální ale i skupinové aktivity a tím se žák učí reagovat na své spolužáky a učitele
- nacvičené funkce komunikace si žáci upevňují při návštěvě divadla, na výletě nebo při nakupování v obchodě a tím směřuje žáky k navazování kontaktu a adekvátnímu dorozumívání se s okolím

žák
dle svých schopností

- navazuje kontakt ve škole i mimo školu
- uvědomuje si svou osobnost

Kompetence pracovní

učitel

- využívá speciálních pomůcek k nácviku komunikace
- zadává praktické úkoly odpovídající schopnostem žáka
- volí výukové pomůcky podle konkrétních potřeb žáka a vychází z aktuální nabídky speciálních programů
- využívá názorné pomůcky
- vytváří vhodné pracovní prostředí

žák
dle svých schopností

- umí zacházet a používat komunikační pomůcky

U žáků s PAS - učitel předkládá úkoly ve strukturované formě, vytváří pevné a předvídatelné prostředí a modelové situace k nácviku řešení různých problémů, buduje rozsáhlou funkční slovní zásobu, větnou stavbu, vede je k morfologicky správnému vyjadřování a k vyprávění. Využívá různých her k nácviku smysluplné komunikace.

U žáků se zrakovým a tělesným handicapem - učitel využívá speciální nebo upravené pomůcky v nácviku komunikace. Přizpůsobuje pracovní prostředí adekvátně žákovým potřebám.

ŘEČOVÁ VÝCHOVA

Žák by měl**:**

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 10. ročník*	*PŘESAHY A VAZBY*
Reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby	Reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby	adekvátní reakce na hlasy osob ve třídě jednoduché sociální hříčky akceptace ostatních osob ve třídě směrová diferenciace spojení zvuku s pohybem hlavy sluchové vnímání fonematické cvičení soustředěné naslouchání soustředěné naslouchání s porozuměním ovládání síly hlasu pozdrav s dospělými pozdrav se spolužáky	SV HPV KSD
	Poznat a rozlišit emoce	emoce	
	Umět reagovat na dramatický projev	napodobení intonace a barvy hlasu dramatizace jednoduché námětové hry pohybová a rytmická cvičení	
Snažit se o správné dýchání	Dodržovat hygienické zásady	dodržování hygienických zásad správné sezení, stání	HPV AH RV KSD
	Pracovat s dechem při různých činnostech	uvědomování si dechu dechová cvičení - nádech nosem, výdech ústy	
	Zvládat pohyb mluvidel	hluboký nádech a výdech dýchání po námaze gymnastika mluvidel (jazyk, rty)	
	Umět správně dýchat při komunikaci, zpěvu	hlasové cvičení pohybové hry napodobování zvuků zvířat napodobování zvuků kolem nás (auto, bác..) napodobování hlásek ovládání síly hlasu rozvoj aktivní slovní zásoby (verbální, VOKS) rozvoj pasivní slovní zásoby	

		zvukové prostředky řeči – tempo, melodie nácvik jednoduchých říkadel, básniček, písniček spojení pohybu a rytmu individuální logopedická péče	
Vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně, gesty	Reagovat na své podněty Reagovat na výběrové otázky Vyjádřit a umět reagovat na souhlas či nesouhlas	nácvik komunikace (verbální, neverbální) reakce na libé a nelibé pocity reakce na základní životní potřeby (gesty, hlásky, slabiky, slova, VOKS) upozornění na sebe symboly ano-ne chci-nechci nácvik komunikace (verbální, neverbální) spojení já chci použití trojslovného spojení nácvik zájmeno já chci a sloveso nácvik zájmeno já chci a podstatné jméno nácvik záporu já nechci a sloveso nácvik záporu já nechci a podstatné jméno	AH HPV RV KSD
Znát své jméno a reagovat na oslovení jménem	Ztotožnit se svým jménem Snažit se o komunikaci verbální nebo neverbální v 1.osobě č.j. Pochopit pojem můj – tvůj	ztotožnění se svým jménem reakce na jméno – pohled, deklarace, řeč napodobování svého jména spojení jména s pozdravem spojení jména s větou, kde je 1pokyn spojení jména s větou s 2 pokyny nácvik komunikace v 1. osobě č.j. používání osobního zájmena JÁ pochopení pojmu já – můj, ty - tvůj cvičení paměti	SV RV KSD
Znát jména nejbližších osob a spolužáků	Znát své jméno a příjmení Pojmenovat a rozlišit své nejbližší v rodině Pojmenovat a rozlišit	já já a moje rodina se zrakovou kontrolou bez zrakové kontroly já a škola	SV RV KSD

	své spolužáky ve třídě Rozlišovat mezi osobou známou a cizí Pojmenovat a rozlišit učitele ve třídě Pojmenovat a rozlišit další pedagogické pracovníky ve třídě Pojmenovat a rozlišit jména ostatních výrazných osob ve škole Umět odpovědět na otázku „Jak se jmenuješ“	jména spolužáků se zrakovou kontrolou bez zrakové kontroly rozlišování na skupinové fotce rozlišování dle hlasu známé a cizí osoby jméno učitele ve třídě se zrakovou kontrolou bez zrakové kontroly jména dalších pedagogických pracovníků ve třídě se zrakovou kontrolou bez zrakové kontroly jména ostatních pracovníků školy s nimiž má žák kontakt – učitelé, jiné povolání ve škole, rodiče, opakující se návštěvy odpověď na otázku, jak se jmenuješ správné oslovení	
Umět pozdravit, poděkovat – verbálně nebo gesty	Umět pozdravit, poděkovat verbálně nebo gesty	sluchové cvičení fonematický sluch nácvik pozdravu, poděkování opakování zvuků jednotlivých slov spojení prvního slova s osobou nebo věcí společenské chování nácvik pozdravu při vstupu do místnosti, odchodu z místnosti oslovení dospělého, kamaráda požádání, poděkování modelové situace návštěvy jednoduché námětové hry	RV KSD
Sdělit svá přání a potřeby – verbálním nebo nonverbálním způsobem	Reagovat na základní životní potřeby Umět vyjádřit své přání a potřeby	reakce na základní životní potřeby (gesty, hlásky, slabiky, slova, VOKS) upozornění na sebe nácvik komunikace (verbální, neverbální) vyjádření přání, potřeby jedním slovem, znakem, obrázkem	SV RV KSD

	Umět si vybrat, odmítnout věc, činnost	vyjádření přání, potřeby holou větou vyjádření přání, potřeby jednoduchou větou pojem stejný - jiný výběrové otázky symboly ano - ne chci - nechci spojení já chci	
	Reagovat na nová slova a větné spojení	slova a větné spojení věcí, předmětů slova a větné spojení činností průběžná témata, činnosti v rámci všech předmětů použití trojslovného spojení nácvik zájmeno já chci a sloveso nácvik zájmeno já chci a podstatné jméno nácvik záporu já nechci a sloveso nácvik záporu já nechci a podstatné jméno spojení podstatné jméno a přídavné jméno	
	Umět se zeptat	odpovídat na otázku - Co je to kladení otázky - Co je to chápání žertu a humoru žádost o pomoc oslovení dospělého, spolužáka požádání, sdělení požádání o radu	
	Používat množné číslo	používání množného čísla	
	Umět vyjádřit jednoduché sdělení	jednoduchý popis obrázků vyprávění podle obrázků jednoduché sdělení přání k svátku, narozeninám konverzační cvičení	
Využívat komunikační počítačové hry	Dodržovat základní pravidla při práci s výpočetní technikou Zvládat cvičení nutné při práci s počítačem	bezpečnost a hygiena práce pravidla zacházení s výpočetní technikou sezení, správná vzdálenost od obrazovky jednoduché protahovací cviky cílený pohyb cvičení jemné motoriky	PČ SV HPV RV KSD

		cvičení koordinace oko ruka	
	Zvládat základní orientaci na počítači	pasivní sledování programu seznámení s počítačem orientace na klávesnici (základní znaky) orientace na monitoru ovládání počítače aktivní práce v programu	
	Využívat komunikační počítačové hry	výukové komunikační programy, zábavné a herní programy	

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	**Název předmět**
RV	Rozumová výchova
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
SV	Smyslová výchova
HPV	Hudební a pohybová výchova
AH	Aktivace hybnosti
VV	Výtvarná výchova
PČ	Pracovní činnosti

9.3. KOMUNIKAČNÍ A SOCIÁLNÍ DOVEDNOSTI

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="11">převážně individuální práce
skupinová práce

vyučovací blok

práce s PC
akce</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Člověk a komunikace</td><td rowspan="10">Komunikační a sociální dovednosti</td><td>1.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>+1</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>+1</td></tr>
</table>

Předmět **Komunikační a sociální dovednosti** vznikl ze vzdělávací oblasti Člověk a komunikace.

Škola vzdělává žáky s kombinovaným postižením, absencí verbálního vyjadřování i žáky s různými poruchami v komunikaci. Všichni žáci tedy potřebují specifickou péči v oblasti komunikace. Proto vznikl speciálně pedagogický předmět Komunikační a sociální dovednosti. Předmět je rozdělen do čtyř okruhů na sobě nezávislých, ale kopírujících řečové a sociální handicapy žáků. Splnění těchto požadavků (výstupů) je důležité k začlenění žáků do společnosti a návazné integraci. Výběr či kombinace okruhů předmětu bude provedena na základě individuální komunikační potřeby žáka a jeho schopností. Bude vždy nazván

Komunikační a sociální dovednosti. Jelikož se zde bude jednat hlavně o nácviky, stěžejní se stává individuální práce s žákem. Učivo daného předmětu bude prolínat celým výchovně vzdělávacím systémem.

Předmět Komunikační a sociální dovednosti zahrnuje čtyři okruhy:

- Alternativní komunikace
- Komunikace a orientace sluchově postižených
- Komunikace a orientace zrakově postižených
- Konverzační cvičení

Alternativní komunikace - je pro žáky, u nichž je verbální komunikace omezena nebo zcela nemožná. Vzdělávání a komunikace běžně užívanými metodami není možná, proto jsou pro tyto žáky určeny Augmentativní a alternativní komunikační systémy, které přizpůsobujeme mentální úrovni žáků. Tyto systémy jim napomáhají překonávat komunikační bariéry, dorozumívat se, komunikovat se svým okolím, vyjadřovat svoje pocity, přání a reagovat na podněty. V opačném případě se žák stává pasívním komunikujícím.
Využití netradičních speciálních metod a technik umožňuje žákům přístup ke vzdělání a jeho zvládnutí v rámci individuálních možností. Plně nahrazují nebo doplňují mluvenou řeč.

Komunikace a orientace sluchově postižených - je určena pro žáky se sluchovou vadou, kde je nutná komunikační korekce založena na gestech nebo znakování. Přizpůsobení prostředí a odstranění komunikačního deficitu u žáka se sluchovou vadou je nadále určující k pochopení a získání všech vědomostí, dovedností a návyků.

Komunikace a orientace zrakově postižených - je určena žákům se zrakovou vadou různého stupně. Jelikož žáci nemají zrakovou kontrolu, nebo ji mají velmi malou, jde především o to, naučit žáka orientaci ve všem co jej obklopuje, a poznatky dle schopností žáka propojovat do komunikace verbální (popř. alternativní), dle schopností i písemné. Naučit komunikovat žáka zrakově postiženého odstraňuje komunikační bariéry a socializuje jej tak do společnosti.

Konverzační cvičení - je určeno všem žákům ovládajícím na různé úrovni verbální komunikaci, ve které se budou dle svých schopností zdokonalovat. Jde především o cílené rozvíjení slovní zásoby, pochopení významu slov, správné tvorby věty, účelné komunikace.

V nižších ročnících se zaměřujeme u žáků na pochopení a uvědomění si sebe jako komunikačního partnera a pochopení principu komunikace. Žák vnímá různé podněty a reaguje na ně. Snaží se vyjadřovat své pocity a potřeby, vychází z praktických zkušeností, které tvoří základ komunikace. Učí se správně zacházet a vyjadřovat způsobem komunikace, jež mu nejvíce vyhovuje.

Ve vyšších ročnících se zaměřujeme na rozvíjení již získaných komunikačních i sociálních dovednostech, na správnou komunikaci mezi sebou ve známém prostředí, ale i na komunikaci na veřejnosti. Žáci se snaží komunikací vyjádřit co nejpřesněji, a to dle svých komunikačních schopností.

Časová dotace

Předmět je realizován ve všech ročnících pomocí disponibilní časové dotace 1 hodinou týdně.

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků v Komunikačních a sociálních dovednostech

Kompetence k učení

učitel

- nechává dostatek času ke zpracování a vyjádření se
- nevykonává činnosti ani nedává odpovědi za žáka, pouze pomáhá, je – li třeba
- používá strohé jednoznačné pokyny, nekumuluje více informací do jednoho sdělení
- používá stejná slova, znaky, symboly, gesta pro pojmenování klíčových činností
- zajistí propojení komunikace s praktickým využitím
- zajistí vhodně zvolený způsob komunikace tak, aby se žák domluvil se svým okolím
- zajistí žákovi dostatek informací a smyslových podnětů k vytvoření si celkové představy dané situace
- směřuje žáky jednotlivými kroky k nácviku dovednosti a splnění úkolu, klade žákům kontrolní otázky, zda úkol pochopili
- pracuje dle metodik konkrétních komunikačních systémů
- navazuje v ostatních předmětech na dosažené komunikační dovednosti žáka

žák
dle svých schopností

- chápe jednoduché pokyny, verbální, neverbální a je schopen na ně reagovat
- komunikuje se svým okolím verbálně, neverbálně, je schopen osvojit si jednoduché dovednosti
- využívá náhradní smysly
- má osvojený komunikační systém

Kompetence k řešení problémů

učitel

- vytváří žákům vhodné podmínky pro plnění zadaných úkolů a řešení konkrétních situací vzhledem k jeho smyslovému handicapu
- upozorní žáka předem, co se s ním bude dít a tím předchází nečekaným situacím

- seznámí žáka s případným omezením vzhledem k jeho vadě, nebezpečnými situacemi a jejich důsledky
- umožňuje žákům dostatečnou zpětnou vazbu
- opakujícími se postupy rozvíjí a posiluje u žáků paměť a samostatné myšlení při hledání řešení konkrétních situací
- komentuje a popisuje činnosti a děje prováděné s žákem nebo děje v okolí pro snadnější orientaci
- podporuje zvídavost a aktivitu žáka při snaze najít řešení zadaného úkolu tak, aby byl úspěšný
- vytváří žákům pro snadnější orientaci pravidelné rituály
- posiluje v žákovi odolnost proti strachu z neznámého
- směřuje žáky k řešení dané situace klidným způsobem bez přehnaných emocí

žák
dle svých schopností

- využívá kompenzačních pomůcek a specifických postupů (vzhledem ke svému handicapu) při řešení úkolu
- využívá všech svých zachovalých smyslových funkcí pro bezpečnou orientaci a aktivní komunikaci
- je schopen podřídit se většinovému názoru a přijmout odlišné řešení
- je schopen vnímat své odlišné potřeby

Kompetence komunikativní

učitel

- používá adekvátní citové zabarvení hlasu, gest
- dbá na nejvyšší možnou míru srozumitelnosti komunikace
- zapojuje u žáka do komunikace všechny smyslové vjemy
- používá správné oslovení „ty“ a žákovo jméno, nemluví ve 3. os.
- vždy osloví jménem toho, s kým komunikuje
- zajistí žákům vhodné prostředí (bezpečí, klid, teplota, světlo) a prostředky (kompenzační pomůcky, alternativní komunikace), které umožní žákům v co největší možné míře komunikaci s okolím
- respektuje individuální míru potřeby žáka komunikovat s okolím, jeho povahové vlastnosti a volí přiměřenou míru podnětů tak, aby žáka nevystavoval psychické zátěži

žák
dle svých schopností

- umí navazovat kontakt s okolím
- dokáže oslovit toho, s kým mluví
- dokáže adresně sdělit své pocity a potřeby
- dokáže sdělit svůj názor
- vnímá verbální a neverbální komunikaci a umí na ni reagovat

Kompetence sociální a personální

učitel

- využívá vhodné motivační metody tak, aby žáci při výuce zažívali pocit úspěchu a radost z práce
- podporuje u žáků vzájemnou komunikaci
- dohlíží nad dodržováním stanovených pravidel komunikace s jednotlivcem či ve skupině
- podporuje co největší samostatnosti v navazování kontaktů, sociálních vztahů a orientaci ve společnosti, posiluje u žáka vnímání svých specifických potřeb
- posiluje žákovo zdravé sebevědomí a potřebu dorozumět se se svým okolím, respektovat pravidla komunikace se stejně postiženými i zdravými lidmi

žák
dle svých schopností

- je schopen spolupráce
- vnímá užší i širší prostor kolem sebe
- umí oslovit osobu jménem nebo vyjádřit neverbálně, s kým chce komunikovat

Kompetence pracovní

učitel

- motivuje žáky k dokončení úkolu v co nejlepší možné kvalitě a nejoptimálnějším čase
- nacvičuje správné používání pomůcek a techniky
- zadává praktické úkoly odpovídající schopnostem žáků
- nacvičuje s žáky vytváření postupu podle pokynů
- při nácviku pracovních dovedností volí jednoduché a bezpečné pracovní postupy a pomůcky se srozumitelným slovním komentářem a názorným předvedením

žák
dle svých schopností

- používá kompenzační pomůcky
- zvládá jednoduché pracovní činnosti a umí jednoduše popsat, co právě dělá
- orientuje se v užším i širším prostoru

KOMUNIKAČNÍ A SOCIÁLNÍ DOVEDNOSTI
ALTERNATIVNÍ KOMUNIKACE

Žák by měl:

ŠKOLNÍ VÝSTUP	*UČIVO 1. - 10. ročník*	*PŘESAHY A VAZBY*
Uvědomovat si svoji osobnost	identifikace s fotografií – přiřazování fotky ke své osobě – já, pozorování se v zrcadle identifikace svého chování, činností slovní doprovod „co děláš“ vytváření pasivní slovní zásoby výběr své fotky mezi spolužáky, členy rodiny přiřazování hlasového záznamu k fotce kolektivní hry „podej, přihraj komu“	RV ŘV SV
Chápat princip komunikace	nácvik dle metodiky konkrétních alternativních komunikačních systémů využívání logopedických počítačových programů s upravenou klávesnicí postupné budování obrázkové slovní zásoby – komunikační slovník, vytváření nových pojmů, přechod od konkrétního předmětu k symbolu, fixace, využití	ŘV RV SV
Vyjadřovat adekvátně své potřeby	nácvik dle metodiky konkrétních alternativních komunikačních systémů využívání logopedických počítačových programů s upravenou klávesnicí výběrové rozlišení v běžných situacích, rozlišit ano - ne, slovní zásoba ze symbolů pro běžné úkony otázky pro jednoznačné odpovědi sjednocení reakce dospělých na komunikační gesto žáka komentované činnosti /používat stejná slova/ nácvik komunikace v modelových situacích s dospělými podpora komunikace v přirozených situacích se spolužáky „pozdrav pepu“	ŘV RV SV
Reagovat adekvátně na podněty s okolí	předvídatelné chování a manipulací - oslovení a sdělení předem nácvik v modelových situacích správné reakce v každodenních situacích systém stejných jednoduchých otázek ano – ne ke konkrétní situaci (např. výběr jídla, činnosti)	ŘV RV SV
Umět se dorozumět s okolím	nácvik v modelových situacích aktivnímu používání komunikace individuální rozhovory ve zvoleném systému dle obtížnosti tématu	ŘV RV SV

KOMUNIKACE A ORIENTACE SLUCHOVĚ POSTIŽENÝCH

Žák by měl:

ŠKOLNÍ VÝSTUP	*UČIVO 1. - 10. ročník*	*PŘESAHY A VAZBY*
Uvědomovat si svoji osobnost	vnímaní vlastního těla uvědomění si vlastní osoby - v zrcadle, na fotce, na skupinové fotce ztotožnění se svým jménem rozlišování pojmů „já, ty, můj, tvůj“ uvědomění si vlastní role ve společnosti reakce na jméno přiměřená reakce na pohled, dotyk, pohyb přiměřená reakce na řeč – pohyb rtů, mimika obličeje, gesta	ŘV SV RV
Chápat princip komunikace	vnímání mluvené řeči - vnímání výdechového proudu při řeči, vibrací na krku vnímání znakové řeči - sledování výrazu obličeje a řeči těla během komunikace využívání různých způsobů komunikace – znaková řeč, gesta, odezírání, psaní, prstová abeceda dodržování pravidel společenského chování na veřejnosti, při komunikaci nácvik dle metodiky „znaková řeč“ správná poloha, postoj při komunikaci – čelem ke komunikujícímu, přiměřená vzdálenost a dobré osvětlení cvičení očního kontaktu sledování pohybu rtů a gest, znaků nácvik pohybů rukou, paží, postavení těla nácvik výrazu obličeje oslovení osoby s níž chce komunikovat (dospělého, kamaráda) dotekem, gestem spojení mluveného slova se znakem, gestem spojení konkrétního předmětu, osoby, činnosti, situace, obrázku se znakem, gestem porozumění slovům – znakům napodobování pohybu rtů – samohlásky napodobování jednotlivých gest, znaků zapojování pohybu, gest a výrazu obličeje do komunikace rozvoj komunikačních dovedností - jednoduché znaky (máma, táta, kočka, …) jednoduché věty seznámení s prstovou abecedou	ŘV RV SV
Vyjadřovat adekvátně své potřeby	uvědomění si vlastních základních životních potřeb, upozornění na sebe vyjádření libosti, nelibosti vyjádření souhlasu, nesouhlasu, symboly – ano, ne vyjádření pojmů - chci, nechci	ŘV RV SV

	vyjádření pojmů mám, nemám vyjádření pojmu „mám“ + podst. jméno vyjádření záporu „nemám“ + podst. jméno vyjádření pojmu „chci“ + sloveso vyjádření pojmu „chci“ + podstatné jméno vyjádření záporu „nechci“ + sloveso vyjádření záporu „nechci“ + podstatné jméno vyjádření přání, poděkování	
Reagovat adekvátně na podněty z okolí	vnímání podnětů z okolí všemi smysly přiměřené reakce na podněty z okolí – obličejová mimika, gestikulace posilování náhradních smyslů, hlavně hmatu a zraku při komunikaci a orientaci v okolí. využívání zachovalých sluchových funkcí	ŘV RV SV
Umět se dorozumět s okolím	odbourávání komunikačních bariér využívání všech smyslů k navázání kontaktu a orientaci prolínání verbální i neverbální komunikace odezírání – základní pokyny využívání řeči těla - pohyby rukou, paží, postavení těla, výraz obličeje, očí využívání audiovizuální techniky	ŘV RV SV

KOMUNIKACE A ORIENTACE ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH

Žák by měl

ŠKOLNÍ VÝSTUP	***UČIVO 1. - 10. ročník***	***PŘESAHY A VAZBY***
Uvědomovat si svoji osobnost	vnímaní vlastního těla prostřednictvím dotyků jiné osoby zkoumání vlastního těla ústy, prsty přijímání vnějších podnětů prostřednictvím hmatu, sluchu, čichu, chuti vnímání přítomnosti jiné osoby (vnímání tělesné teploty, dechu, řeči, dotyku) vnímání lidského hlasu s nápodobou aktivní navazování kontaktu s okolím (otáčení se za hlasem, natahování rukou, uchopování) vnímání vlastního jména a reakce na oslovení rozlišování osob ve svém okolí na základě smyslových vjemů vnímání prostoru kolem sebe - nejbližší okolí, širší okolí (hmatem, sluchem), orientace v okolí rozlišování význam u slov „já“, „ty“,“můj“,“tvůj“ rozlišování pojmů osoba - věc, živé - neživé vnímání odlišností své osobnosti od osob v okolí (potřeby, pomůcky, způsob komunikace, dovednosti)	SV RV ŘV

Chápat princip komunikace	vnímání a rozlišování mluvené řeči dotykem ruky na ústa, vnímáním vibrací na krku vnímání a rozlišování melodie, rytmu a intonace řeči na základě sluchového a dotykového vjemu sledování výrazu obličeje dotykem během komunikace rozlišování základních pojmů prostřednictvím hmatu, sluchu, čichu, chuti jednoduchá sdělení reakce na otázku (verbální, neverbální) rozlišování otázky kladené jiné osobě (podle oslovení jménem) volba správné polohy při komunikaci (zřetelný kontakt s druhou osobou – tělesný, sluchový) oslovení osoby, s níž chce komunikovat využívání různých způsobů komunikace, včetně psaní (latinka, Braillovo písmo) dodržování pravidel komunikace se starší osobou, s dítětem, se známými a cizími lidmi dodržování pravidel společenského chování na veřejnosti vědomé odstraňování „slepeckých zlozvyků“ (tlačení očí, kývavé pohyby…) orientace v širší společnosti	SV RV ŘV
Vyjadřovat adekvátně své potřeby	uvědomění si vlastních potřeb prostřednictvím smyslových prožitků verbální a neverbální vyjádření libosti, nelibosti vyjádření souhlasu, nesouhlasu vnímání specifických potřeb (způsob komunikace, kompenzační pomůcky, orientace v prostoru, akustické podmínky) osvojení si společensky přijatelné formy sdělení vnímání a respektování potřeb a přání jiných osob přiměřené vyjádření svých potřeb a přání vzhledem k okolí	ŘV RV SV
Reagovat adekvátně na podněty z okolí	reakce na světelné podněty fixace zraku na předmět (barevně výrazné předměty, trojrozměrné, ozvučené) přenášení pozornosti z předmětu na předmět senzomotorická koordinace orientace v ploše hmatem, v blízkém prostoru velké, barevné, konturované, plastické/ rozlišování obličejů hmatem vnímání kontrastu vnímání barev rozvoj vizuomotoriky (koordinace vizuálního, vestibulárního a motorického systému) vytvoření sluchové představy o prostoru nácvik orientace spojením sluchových a hmatových podnětů vyhledávání zvuků potřebných k orientaci rozlišování zvukové charakteristiky jednotlivých typů	SV ŘV RV

	prostředí rozvoj hmatové percepce (dotyková terapie, prohlížení si předmětů prsty, sledování reliéfu) pohyb zleva doprava (pro nácvik čtení a psaní Braillova písma) rozlišování celku a detailu na předmětu, na osobě kinestetické vnímání pomocí tělesných pohybů vnímání pohybů v okolí (podle pohybu vzduchu) rozlišování známého člověka bez těsného fyzického přiblížení vnímání podnětů z okolí všemi smysly (pohyb, hmat, sluch, chuť, čich) využívání a posilování náhradních smyslů, hlavně sluchu a hmatu při komunikaci a orientaci v okolí. využívání zachovalých zrakových funkcí	
Umět se dorozumět s okolím	aktivní navazování kontaktu a verbální nebo neverbální reakce využívání všech svých smyslů k navázání kontaktu a orientaci verbální nebo neverbální výběr osoby, se kterou chci komunikovat vyjádření pozitivních i negativních pocitů a emocí rozlišování projevů emocí a chování lidí v okolí dodržování pravidel komunikace s okolím (oslovení osob jménem, reakce na otázky, nezasahování do řeči, naslouchání, volba vhodných výrazů v kontaktu s dospělou osobou nebo spolužákem) rozlišování způsobu komunikace s cizí osobou a se známou osobou respektování komunikace jiných osob mezi sebou dodržování obecných zásad společenského chování	SV ŘV RV

INDIVIDUÁLNÍ KONVERZACE

Žák by měl:

ŠKOLNÍ VÝSTUP	***UČIVO 1.-10. ročník***	***PŘESAHY A VAZBY***
Uvědomovat si svoji osobnost	pojem já jako osobnost - identifikace před zrcadlem pojem já – identifikace s fotografií já jako osobnost a fyzická bytost – ukázat na sebe reakce neverbální na své jméno - na zavolání, oslovení reakce verbální na své jméno – na zavolání, oslovení	ŘV RV SV
Chápat princip komunikace	neverbální reakce na dotyk verbální reakce na dotyk neverbální reakce na oslovení	SV ŘV RV

	verbální reakce na oslovení reakce na oslovení + pokyn, žádost	
Vyjadřovat adekvátně své potřeby	vyjádření základních potřeb pomocí mimiky vyjádření základních potřeb pomocí mimiky a gestikulace vyjádření potřeb pomocí jednoslovných vět vyjádření potřeb pomocí dvouslovných vět (podstatné jméno a sloveso) vyjádření potřeb pomocí vět skládající se z několika slovních druhů vyjádření potřeb pomocí vět skládajících se z několika slovních druhů a vyjádřit se gramaticky správně	ŘV RV SV
Reagovat adekvátně na podněty s okolí	reagování na podněty přiměřenou mimikou nebo gestikulací bez úlekových reakcí reagování na podněty přiměřenou mimikou nebo gestikulací adekvátně k situaci reagovaní na podněty přiměřeně hlasitou mluvou reagování na podněty přiměřeně hlasitou mluvou adekvátně	ŘV RV
Umět se dorozumět s okolím	použití mimiky nebo gestikulace, popř. mimiku a gestikulaci ke komunikaci s okolím použití řeči pro komunikaci s okolím – jednoslovné věty použití řeči pro komunikaci s okolím – dvouslovné věty (podstatné jméno a sloveso) použití řeči pro komunikaci s okolím – tvorba vět z několika slovních druhů použití řeči pro komunikaci s okolím – tvorba gramaticky správné věty z několika slovních druhů	ŘV RV

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	**Název předmět**
RV	Rozumová výchova
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
SV	Smyslová výchova
HPV	Hudební a pohybová výchova
AH	Aktivace hybnosti
VV	Výtvarná výchova
PČ	Pracovní činnosti

9.4. SMYSLOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="11">vyučovací blok
zahrada

práce s PC

skupinová a individuální práce

vycházky do okolí školy
výlety
snoezelen</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Člověk
a
jeho svět</td><td rowspan="10">Smyslová
výchova</td><td>1.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>4</td></tr>
</table>

Vyučovací předmět **Smyslová výchova** patří do vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět.** Tato vzdělávací oblast se zaměřuje na vnímání světa pomocí smyslového vnímání. Velký důraz je kladen na propojení myšlení, řečí a jednotlivých smyslových analyzátorů a jejich funkcí. Pro žáky s kombinovaným postižením se tak stává pilířem v budování jejich vlastního náhledu na svět.

Systematicky se v předmětu Smyslová výchova procvičuje zrakové, sluchové, čichové, chuťové, hmatové vnímání, vizuomotorika, prostorové vnímání, jež prolíná všemi vzdělávacími obory, a je tudíž důležitá k zvládnutí jejich obsahu.

Žáci v nižších ročnících - nejdříve získávají poznatky v orientaci v nejbližším okolí, upevňují hygienické a stravovací návyky, učí se upozornit na základní životní potřeby, manipulují s předměty, napodobují pohyby, zvuky, rozlišují chuťové vlastnost, nacvičují rozlišování jednotlivých, základních barev, tvarů, velikostí.

Žáci ve vyšších ročnících – si upevňují dosažené vědomosti, dovednosti a návyky, které aplikují do praktického života, rozšiřují si vědomosti, dovednosti a návyky, vytřibují zrakové, sluchové, hmatové, chuťové a čichové vnímání a vytváří si svůj náhled na svět.

Vzdělávací obor je členěn do tematických okruhů

- Rozvíjení zrakového vnímání
- Rozvíjení sluchového vnímání
- Rozvíjení hmatového vnímání
- Prostorová a směrová orientace
- Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- uspokojování základních životních potřeb
- uspokojování základních hygienických a stravovacích návyků
- orientaci v nejbližším okolí
- vytváření základních schopností manipulace s předměty
- poznávání a pojmenovávání základních barev
- rozlišování, třídění a poznávání předmětů podle velikosti, tvaru, barev, zvuku
- napodobování předváděných pohybů
- napodobování a rozlišování různých zvuků
- rozlišování a určování chuťových vlastností látek

Časová dotace

Vyučovací předmět se realizuje v každém ročníku**.** Časová dotace 4 hodiny týdně.

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

učitel

- dává dostatek prostoru pro samostatné zkoumání, využívá hravosti žáků k osvojování nových poznatků
- nezahlcuje žáka množstvím podnětů, ale působí postupně na jednotlivé smysly, rozvíjí systematicky smyslové vnímání
- pomáhá žákům vybírat podstatné vjemy
- po každém podnětu ponechá dostatek času žákovi ke vstřebání zážitku a zpracování nové informace
- používá odpovídající pomůcky s ohledem na smyslové vady

žák
dle svých schopností

- chápe a plní jednoduché příkazy
- je chopen koncentrovat se na základě rozvíjení jednotlivých smyslových analyzátorů a jejich funkcí
- orientuje se ve tvarech i barvách
- umí třídit i rozlišovat
- orientuje se v čase a prostoru
- využívá svých smyslů jako zdroj k získávání nových poznatků

Kompetence komunikativní

učitel

- rozšiřuje aktivní i pasivní slovní zásobu při vnímání daných témat
- poskytuje žákovi dostatečný prostor k vyjádření pocitů
- podporuje napodobování zvuků
- umožňuje žákům, aby si vzájemně sdělovali své názory a pocity
- u všech žáků, kteří to vyžadují, používá alternativní nebo augmentativní komunikaci

žák
dle svých schopností

- umí sdělit své pocity
- dokáže popsat a vyjádřit různé vjemy
- dokáže komunikovat o daném tématu
- umí navázat kontakt

Kompetence k řešení problémů

učitel

- vytváří dostatečně podnětné prostředí, které nutí žáka řešit konkrétní situace a úkoly k danému tématu
- snaží se povzbuzovat žáka při neúspěchu a nabízí podobné aktivity vedoucí k úspěchu
- nabízí pocit bezpečí při projevu nedůvěry nebo strachu z různých činností, předmětů, postupů, vjemů…
- podporuje cílevědomost a trpělivost při řešení problémové situace
- pomáhá žákům orientovat se v čase, prostoru, činnostech a postupech
- eliminuje rušivé vlivy
- vytváří podmínky, aby si žák řekl o pomoc

žák
dle svých schopností

- vyhodnotí situace, jež má zautomatizované napodobováním a opakováním
- umí se správně zorientovat ve známé situaci

Kompetence sociální a personální

učitel

- vytváří podmínky pro práci žáků ve skupině
- podporuje setkání žáků se zajímavými lidmi
- podporuje kladný vztah k rodině žáka
- podporuje kamarádské vztahy ve třídě
- aktivuje žáky k hodnocení toho co zvládli, prostřednictvím různých podnětů i využitím konceptu snoezelen utváří u žáků vědomí vlastní osoby, podporuje vnímání jednotlivých částí těla a tím uvědomění si svého Já

žák
dle svých schopností

- má zdravé sebevědomí
- pozná osoby ze svého okolí a rozliší je i bez zrakové kontroly
- umí navázat přátelství ve třídě, ve škole

Kompetence pracovní

učitel

- podporuje žákovy motorické schopnosti a samostatnost
- nabízí manipulaci s nejrůznějším a bezpečným materiálem a předměty
- dává dostatečný prostor žákovi k vykonání sebeobsluhy
- vytváří vhodné prostředí pro rozvoj jednotlivých složek smyslového vnímání
- motivuje žáka k dokončení práce
- vytváří podmínky k udržení pořádku při práci

žák
dle svých schopností

- zvládá úkony sebeobsluhy, rozpozná své věci
- zvládá osobní hygienu
- udržuje pořádek při práci, ve svých věcech, okolí
- svou práci a úkol dokončí

U žáků s PAS učitel předkládá úkoly ve strukturované formě, vytváří pevné a předvídatelné prostředí a modelové situace k nácviku řešení různých problémů. Nabízí pracovní schémata k plnění úkolů různými formami. Buduje rozsáhlou funkční slovní zásobu, větnou stavbu, směřuje žáky morfologicky ke správnému vyjadřování.

U žáků se zrakovým, sluchovým a tělesným handicapem učitel využívá speciální nebo upravené pomůcky, využívá haptiku. Přizpůsobuje pracovní prostředí adekvátně žákovým potřebám. Pomáhá žákům při osvojování si pracovních dovedností zapojit do činnosti všechny smysly. Vytváří podmínky k získávání specifických dovedností (prostorové orientace, nácviku náhradních smyslů, využívání kompenzačních pomůcek).

SMYSLOVÁ VÝCHOVA

ROZVÍJENÍ ZRAKOVÉHO VNÍMÁNÍ

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 10. ročník*	*PŘESAHY A VAZBY*
Uchopit předměty a manipulovat s nimi	Vnímat prostor	rozvíjení zrakové percepce - stimulace očního kontaktu vnímání prostoru oběma očima, jedním okem, jinými smysly - hmatem, sluchem, čichem sledování pohybujícího se předmětu (lesklé a barevné předměty)	KSD
	Zvládat úchop a manipulaci	stimulace jemné motoriky rukou/masáže/ uchopení podávaných předmětů do ruky uchopování jednou rukou, oběma rukama koordinace pohybů oko - ruka manipulace s předměty - ohmatávání, předávání z ruky do ruky, pokládání, otáčení, převracení, vkládání, vyjmutí, nasazování, sundávání, mačkání, navlékání, skládání manipulace s předměty dle názorné demonstrace skládání předmětů na sebe, vedle sebe, do krabice manipulace s předměty dle pokynů	
Rozlišovat tvary a barvy předmětů	Vnímat a rozlišit základní geometrické tvary	uchopování předmětů různých tvarů, materiálů a barev rozlišování základních geometrických tvarů (prostorových) kruh, čtverec, trojúhelník rozlišování plošných tvarů spojení tvaru na obrázku s předmětem stejného tvaru poznat tvar podle reliéfu poznat tvar podle obrysu poznat stejné tvary	RV VV
	Vnímat a rozlišit základní barvy	rozlišování základních barev (barevné předměty, spojení předmětu s barvou) stejně barevné předměty rozlišování barev na obrázku poznávání všech základních barev a jejich pojmenování spojení barev, tvarů s výtvarným projevem	

Poznat, řadit, skládat a třídit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti	Rozlišit a třídit předměty denní potřeby	poznat předměty denní potřeby, učební pomůcky, vybavení třídy, školy, domácnosti, hračky, oděv, potraviny, ovoce, zelenina, zvířata, dopravní prostředky… třídit předměty denní potřeby do skupin	RV VV
	Řadit jednoduché předměty a tvary	řazení předmětů, tvarů podle velikosti vedle sebe - dva řazení více předmětů, tvarů řazení předmětů, tvarů podle barev	
	Třídit předměty a tvary podle velikosti, barvy vkládat tvary	třídění předmětů podle velikosti třídění předmětů podle barev třídění předmětů podle tvaru třídění podle dvou vlastností (kombinace tvaru, barvy nebo velikosti) třídění dvou odlišných předmětů, materiálů nebo jiných komponentů, barev třídění dvou odlišných tvarů třídění tří velkých předmětů, komponentů, tvarů třídění tří malých předmětů, tvarů třídění předmětů na obrázku podle velikosti, barvy a tvaru skládání kostek, obrázků třídění podle předlohy - různé tvary, barvy skládání celků z částí (stavebnice)	
Třídit obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty	Poznat a rozlišit předměty ve svém okolí Poznat a rozlišit zvířata, rostliny	rozlišování předmětů denní potřeby pojmenovat a rozlišit školní pomůcky pojmenovat a rozlišit předměty doma, ve škole, na vycházce… pojmenovat a rozlišit různé druhy ovoce a zeleniny pojmenovat a rozlišit různé druhy potravin zvířata mláďata druhy rostlin	

	Třídit a přiřazovat předměty, obrázky	třídit reálné předměty podle barvy, tvaru, velikosti a obsahu přiřazení fotografie k reálnému předmětu přiřazení fotografie ke stejné fotografii přiřazení obrázku k reálnému předmětu přiřazení obrázku ke stejnému obrázku přiřazení obrázku k piktogramu přiřazení piktogramu k reálnému předmětu procvičování zrakové paměti poznávání změn a rozdílů na skutečných předmětech i na obrázcích (stejný – jiný)	RV KSD
Poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky	Poznat a rozlišit členy rodiny Poznat a rozlišit spolužáky, učitele, zaměstnance školy	poznávání a pojmenování nejbližších členů rodiny, na fotografii, ve skutečnosti poznávání a pojmenování členů širší rodiny poznávání a pojmenování spolužáků ve třídě, ve škole poznávání a pojmenování učitelů, vychovatelů a ostatních pracovníků školy poznávání osob na fotografiích, přiřazování fotografie poznávání osob podle hmatu, sluchu, vůně navazování kontaktu se známou osobou (očním kontaktem, hmatem, oslovením) rozlišení pojmů známý, cizí, neznámý	RV KSD
Rozeznat denní dobu podle činností, obrázků nebo piktogramu	Umět se orientovat v základním časovém rozdělení dne Umět se orientovat v širším časovém období	pojmenovat jednotlivé činnosti dne rozlišování částí dne (pojmy ráno, dopoledne, poledne, odpoledne, večer) spojení konkrétní činnosti s částí dne rozlišování vizualizace činností denního režimu pojmy včera, dnes, zítra, teď, potom dny v týdnu roční období měsíce v roce	RV
Napodobit předvedené pohyby	Zvládat zrakovou koordinaci	sledování předváděných pohybů napodobování jednoduchých pohybů sledování pohybů v zrcadle	HPV VV PČ RV

	Zvládat zrakovou a pohybovou koordinaci Zvládat koordinaci zraku, pohybu v prostoru	napodobování jednoduchých činností manipulace s předměty, práce s různými pomůckami, materiály, Orffův instrumentář sledování a napodobování jednoduchých postupů různých činností - hygiena, stolování, výtvarná, hudební činnost, sebeobsluha grafomotorická cvičení zaměřená na koordinaci ruky a oka orientace v prostoru - pojmy nahoře, dole, vpředu, vzadu, vpravo, vlevo pravolevá orientace - pohyb zleva doprava řazení předmětů zleva doprava, shora dolů a naopak grafomotorická cvičení prostorové uvolňovací cviky napodobování předvedených cviků	

ROZVÍJENÍ SLUCHOVÉHO VNÍMÁNÍ

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 10. ročník*	*PŘESAHY A VAZBY*
Reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání	Soustředit se na zvuk Rozlišit a reagovat na své jméno v různých činnostech	nácvik sluchového soustředění rozvoj sluchové percepce směrové cvičení sluchu vnímání oslovení a zvuku vlastního jména při všech denních činnostech uvědomění si a ztotožnění se svým jménem adekvátní reakce na oslovení, na zavolání sluchové hry a cvičení s využití jmen	RV
Poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky	Ovládat sílu a intenzitu svého hlasu Reagovat a rozlišit zvuky vycházející z okolí	hry s mluvidly napodobování dlouhých a krátkých hlásek ovládání síly a intenzity hlasu nácvik sluchového soustředění na zvuky zvuky konkrétních viděných předmětů, s nimiž se žák denně setkává s hlasovou kontrolou, bez hlasové kontroly zvuky hraček, hudebních nástrojů,	RV HPV

		dopravních prostředků, zvuků vznikajících kontaktem různých předmětů, zvuk vydávaný předměty denní potřeby	
	Napodobovat zvuky, slabiky, slova	napodobování výslovnosti otevřených slabik a dvouslabičných slov sluchová cvičení se zrakovou kontrolou a bez cvičení sluchové paměti – napodobování různých zvuků, hlasy zvířat, dopravních prostředků opakovat slova	
Poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí	Rozlišit hlasy spolužáků Rozlišit hlasy učitelů Rozlišit výrazné hlasy ve škole	poznávání hlasů spolužáků ve třídě se zrakovou kontrolou, bez zrakové kontroly poznávání výrazných hlasů spolužáků ve škole poznávání hlasů učitelů se zrakovou kontrolou, poznávání hlasů učitelů bez zrakové kontroly poznávání hlasů rodičů (se zrakovou kontrolou, bez zrakové kontroly) poznávání hlasů ostatních pracovníků školy (se zrakovou kontrolou, bez zrakové kontroly) psychomotorické hry	RV KSD
Poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky	Vnímat, rozlišit zvuky kolem nás Vnímat, rozlišit hlasy zvířat	rozlišení přírodních zvuků (voda, vítr) rozlišení směru zvuku rozlišení druhu zvuku (bouchnutí dveří, mačkání papíru, klepání na dveře…) se zrakovou kontrolou, bez zrakové kontroly seznámení s hlasy zvířat domácích rozlišení hlasů zvířat domácích rozlišit hlas ptáka seznámení s ostatními zvukově výraznými zvířaty	RV
Rozlišit zvuky spojené s denním	Aktivně si všímat zvuků kolem	rozlišování a určování původu zvuku rozlišování směru, délky, intenzity zvuku,	RV

životem a nebát se nepříjemných zvuků	Zvládat atypické zvuky	rozlišovat zvuky v místnosti rozlišovat zvuky venku – ve známém prostředí, v cizím prostředí experimentování se zvuky postupné seznamování se zvláštními zvuky - nepříjemné, vysoké a hluboké tóny (s pomocí zrakové kontroly, bez zrakové kontroly) – ve známém prostředí, v cizím prostředí postupné překonávání strachu ze zvláštních zvuků preventivní požární alarm	

ROZVÍJENÍ HMATOVÉHO VNÍMÁNÍ

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 1. - 10. ročník***	***PŘESAHY A VAZBY***
Zvládat základní sebeobslužné dovednosti	Umět se svléknout	svlékání jednotlivých částí oděvu stahování čepice, kalhot, ponožek bot, rukavic, šála, bunda svlékání trička, svetru, mikiny	RV PČ
	Umět se obléknout	oblékání jednotlivých částí oděvu navlékání ponožek oblékání trička, kalhot, svetru, mikiny, čepice, rukavice, šála, bunda přinesení oděvu na základě verbálního pokynu celkové udržování svého zevnějšku v čistotě	
	Zvládat manipulaci s botami	obouvání a zouvání obuvi šněrování obuvi skládání a ukládání- obuvi, oblečení celkové udržování svého zevnějšku v čistotě	
	Zvládat hygienické návyky	umývání rukou, obličeje, utírání sundávání a věšení ručníku na věšák čištění zubů česání vlasů správné používání WC	
	Umět stolovat	samostatné jedení a pití	

		používání lžíce, příboru, hrníčku zasouvání židličky používání ubrousku	
	Správně využívat v činnostech základní sebeobslužné dovednostmi	úklid hraček, stavebnic na své místo samostatné a správné provádění všech hygienických návyků příprava ke stolování úklid po stolování příprava a úklid ve výtvarných a pracovních činnostech	
Poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů	Umět manipulovat s předměty	manipulace s velkými předměty manipulace s malými předměty	KSD PČ
	Umět hmatem rozlišovat velikost	hmatové rozlišení malého a velkého předmětu se zrakovou kontrolou hmatové rozlišení malého a velkého předmětu bez zrakové kontroly	
	Správně hmatem rozlišit tvar	manipulace s předměty tvaru koule hmatové rozlišení tvaru koule se zrakovou kontrolou hmatové rozlišení tvaru koule bez zrakové kontroly manipulace s předměty různého tvaru (panenka, autíčko, letadýlko) matové rozlišení nejrůznějších tvarů se zrakovou kontrolou hmatové rozlišení nejrůznějších tvarů bez zrakové kontroly práce se stavebnicí	
	Zvládat hmatem rozlišit povrch předmětů	rozlišování suché - mokré tvrdé - měkké hranaté - kulaté hladké - drsné teplé - studené hlazení jemných látek (samet, plyš, kožešina) navozování příjemných pocitů	
Třídit předměty na základě hmatu - podle velikosti a tvaru	Rozlišit předměty zrakem	rozlišování předmětů	PČ RV
	Třídit předměty dle velikosti a tvaru	třídění předmětů dle velikosti malé - velké třídění předmětů dle tvaru vkládání tvaru do odpovídajícího otvoru skládání tvarů a předmětů z tyček, špejlí,	

		plošných tvarů třídění dvou odlišných předmětů, materiálů nebo jiných komponentů, třídění dvou odlišných tvarů třídění tří velkých předmětů/komponentů/, tvarů třídění tří malých předmětů, tvarů	
Poznat známé předměty podle hmatu	Poznat a rozlišit hmatem různé tvary	poznat kulaté tvary s a bez zrakové kontroly poznat hmatem ovoce tvarově odlišné (jablko, banán..) s a bez zrakové kontroly poznat hmatem hračky tvarově odlišné s a bez zrakové kontroly poznat hmatem vybrané oblečení (boty, rukavice, čepice, ponožka..) s a bez zrakové kontroly poznat hmatem vybrané pomůcky (tužka, štětec,..) s a bez zrakové kontroly poznat hmatem předměty ve třídě psychomotorické hry	RV
Rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplota)	Rozlišit teplotu hmatem, tvrdost, vlhkost s dopomocí Rozlišit teplotu hmatem, tvrdost, vlhkost se zrakovou kontrolou Rozlišit teplotu hmatem, tvrdost, vlhkost bez zrakové kontroly	manipulace s předměty rozlišení teplé – studené horké měkké - tvrdé suché - mokré	RV

PROSTOROVÁ A SMĚROVÁ ORIENTACE

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 10. ročník*	*PŘESAHY A VAZBY*
Vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostředí	Vnímat polohu vlastního těla Vnímat prostor a směrovou orientaci	bazální stimulace – vnímání polohy vlastního těla v prostoru (levitační podněty, houpání, změna poloh s vyloučením zraku apod.) spontánní pohyb v prostoru pohyb v prostoru s doprovodem, s komentářem, pojmenování jednotlivých věcí, cílený samostatný pohyb lokomoční pohyb ke zdroji zvuku, hledání ukrytého zdroje zvuku pohyb dle pokynů .... vnímání polohy pohybové hry směrová orientace v řadě, na ploše, v prostoru (orientace v sešitě, v knize, řádek, sloupec) rozlišovat - na začátku, na konci	AH
Orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí	Orientovat se ve třídě Zvládnout orientaci ve škole	seznámení s prostředím třídy orientace ve třídě - okna, dveře, stolek, lavice... seznámení s prostředím školy seznámení s jednotlivými místnostmi seznámení s účelem jednotlivých místností přiřazování činností k prostoru (šatna – převlékání, stůl – jídlo, pracovní stůl, odpočinkový kout apod.) orientace na WC orientace šatna - třída orientace jídelna orientace cvičebna orientace třída – šatna – zahrada – šatna - jídelna orientace zahrada - WC nácvik vyřízení vzkazu v rámci školy v blízké třídě vyřízení vzkazu v rámci školy v blízké třídě	KSD HPV

		nácvik vyřízení vzkazu v rámci školy, ve vzdálenější třídě vyřízení vzkazu v rámci školy - ve vzdálenější třídě nácvik vyřízení vzkazu v rámci školy vyřízení vzkazu v rámci školy psychomotorické hry orientace v nejbližším okolí školy – spontánní pohyb, pohyb s doprovodem, pohyb s komentářem, cílený samostatný pohyb	
	Orientovat se v nejbližším okolí Orientace na zahradě	seznámení se zajímavými místy v okolí školy zapamatování si zajímavých míst v okolí školy orientace na zahradě s verbální nebo směrovou podporou samostatná orientace na zahradě (pokud chce trojkolku, ví, kde ji najde)	
Rozlišovat vpravo a vlevo	Umět se orientovat na ploše, posloupnost řazení Vnímat polohu vpravo a vlevo	vytváření řad zleva doprava tvoření řady v kuličkové, hříbkové mozaice řazení obrázků, na řádek, řazení obrázků na více řádků řazení obrázků předmětů podle předlohy řazení předmětů podle pokynů čtení obrázků, předmětů zleva doprava orientace na ploše – doplňování prvku do řady řazení shora, dolů vyvození pojmu vpravo, vlevo podle ruky v prostoru, na ploše	PČ
Rozlišovat nahoře - dole, před - za, vedle	Manipulovat a rozlišovat předměty v prostoru	manipulace s předměty v prostoru plnění jednoduchých příkazů v prostoru nahoře – dole, před, za, vedle, nad - pod na začátku, na konci…. na - ve – do, na stole, do stolu, ve stole, na skříni, ve skříni, do skříně….v prostoru	KSD AH VV

	Rozlišovat nahoře, dole, před, za vedle na ploše	orientace na ploše – doplňování prvku nahoru dolů, v rohu, uprostřed doplňování prvku do kresby	
Řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynů	Řadit,skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynů	nahoře, dole, vpředu, vzadu… na - ve - do řazení předmětů podle předlohy řazení předmětů podle pokynů-dej na stůl, pod židli, do skříně.. ukazovat nad, pod, na začátku, na konci řazení předmětů podle směrové orientace umísťování předmětů na ploše podle pokynů	KSD
Rozeznat roční období podle základních znaků	Rozlišovat pojmy určující počasí Rozeznat piktogram, symbol, obrázek určující počasí Vnímat a rozeznat přírodu na jaře Vnímat a rozeznat přírodu v létě	seznámení s pojmy - svítí slunce, prší prší, neprší sněží, nesněží vítr, mraky, bouřka, blesk určování aktuálního počasí dle pohledu z okna popis jednotlivých jednoduchých obrázků, piktogramů se symbolem přiřazení typického obrázku, piktogramu k aktuálnímu počasí příroda na jaře, změny počasí pozorování přírody jarní květiny jarní zelenina kvetoucí stromy zvířata, ptáci a jejich mláďata rozeznat roční období na obrázku tradice velikonoc, svátek matek spojení výtvarného umění s ročními období spojení výtvarného umění s tradicemi spojení písniček, básniček, říkadel s ročním obdobím příroda v létě, změny počasí, pozorování přírody stromy, květiny v létě oblékání, ovoce, zelenina rozeznat roční období na obrázku příprava na prázdniny	

		spojení výtvarného umění s ročními období spojení výtvarného umění s tradicemi spojení písniček, básniček, říkadel s ročním obdobím	
	Vnímat a rozeznat přírodu na podzim	příroda na podzim, změny počasí, pozorování přírody odlet ptactva sklizeň podzimního ovoce a zeleniny oblékání rozeznat roční období na obrázku spojení výtvarného umění s ročními období spojení výtvarného umění s tradicemi spojení písniček, básniček, říkadel s ročním obdobím	
	Vnímat a rozeznat přírodu v zimě	příroda v zimě pozorování přírody stromy v lese změny počasí – sníh, led, zima, mráz oblečení v zimě ptáci a volně žijící zvířata v zimě (zimní spánek některých zvířat) tradice Vánoc, nový rok rozeznat roční období na obrázku spojení výtvarného umění s ročními období spojení výtvarného umění s tradicemi spojení písniček, básniček, říkadel s ročním obdobím	

ROZVÍJENÍ ČICHOVÉHO A CHUŤOVÉHO VNÍMÁNÍ

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 1. - 10. ročník***	***PŘESAHY A VAZBY***
Rozlišit jednotlivé chutě	Umět přijímat jednotlivé chutě	cvičení úst a jazyka rozvoj čichové percepce správné kousání a mělnění potravy správné polykání tuhé potravy správné polykání tekutin	PČ KSD
	Rozlišit základní chutě	rozlišení základních chutí (sladký, slaný, hořký, kyselý) rozlišení chutného a nechutného	

		spojení typické chuti s potravinou vyjádření chuťových preferencí zdravé a nezdravé potraviny	
Poznat předměty čichem podle vůně	Umět vnímat čichem Vnímat čichem konkrétní vůně	rozvoj čichové percepce, přivonění vnímání vůní nácvik správného dýchání - nádech nosem, výdech ústy seznamování s vůněmi nácvik poznávání potravin podle vůně (specifické vůně) identifikace předmětů podle vůně spojení známých potravin s vůní	KSD
Rozlišit vůně a pachy	Umět vnímat čichem konkrétní vůně a pach Aktivně spojovat vůně a pachy Rozlišovat vůně a pachy Spojovat vůni s vjemem	vnímání nápadných vůní vnímání nápadných pachů rozlišení příjemného a nepříjemného čichového vjemu (libé, nelibé) vnímání rozdílnosti vůní a pachů spojení vůní a potravin spojení vůní a nápojů spojení vůní s předměty spojení pachů s předměty rozlišení vůně a zápachu čichové vnímání vlastní osoby (hygiena) verbálně a neverbálně dát najevo čichové vjemy typické vůně v přírodě vůně přírodní a umělé spojení vůně a hudby spojení vůně a výtvarného projevu spojení vůně a pohybu, aromaterapie	PČ KSD VV HPV
Poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky	Umět reagovat na zkažené potraviny a nebezpečné látky	ochranné čichové funkce rozlišování příjemných a nepříjemných vůní a pachů seznámení s nebezpečím zkažených potravin varování před nebezpečnými látkami (tekutiny, léky)	PČ KSD

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	Název předmět
RV	Rozumová výchova
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
SV	Smyslová výchova
HPV	Hudební a pohybová výchova
AH	Aktivace hybnosti
VV	Výtvarná výchova
PČ	Pracovní činnosti

9.5. HUDEBNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="11">vyučovací blok
zahrada
vycházky
příroda
cvičebna

práce s PC
(karaoke, hudební programy)

skupinová a individuální práce</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Umění a kultura

Člověk a zdraví</td><td rowspan="10">Hudební a pohybová výchova</td><td>1.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>3</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>3</td></tr>
</table>

Vyučovací předmět **Hudební a pohybová výchova vznikl sloučením** vzdělávací oblasti **Umění a kultura a Člověk a zdraví.**

U žáků s těžkým mentálním postižením či kombinovanými vadami sloučením předmětů Hudební a Tělesná výchova podporujeme přirozenost, harmonii, vzájemnou propojenost a v maximální míře spojení pohybu s hudbou. Stává se tedy velmi důležitý jak z hlediska pohybového, tak i motivačně zajímavého a relaxačního. Pomáhá vyjadřovat emoce, přirozenou aktivitu, pohyb, fantazii a radost. Dochází k rozvoji sluchu, motorických dovedností, řečových schopností. Pomáhá žákům nenásilnou formou k odreagování napětí, překonávání únavy, zlepšování nálady i koncentraci pozornosti. Prostřednictvím pohybových

aktivit se přispívá ke snížení důsledků zdravotního postižení žáků a tvoří se základ k rozvoji psychických procesů.

Vzdělávací oblast se realizuje prostřednictvím vzdělávacích oborů.

Hudební výchova - vytváří u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjí hudebnost a podporuje schopnost hudbu emocionálně prožít. Nabízí žákům přirozený, rytmický pohyb a propojení prožitku s pohybem.

Tělesná výchova je zaměřena na zvládnutí základních pohybových dovedností a rozvíjení pohybové kultury.

V nižších ročnících se zaměřujeme na radost z hudby jako takové, jednoduché poslechové činnosti spojené s hudebními hádankami, relaxační činnosti, nácviku pozornosti spojené s nácvikem uvolnění a uvědoměním si svého těla v klidu i pohybu. Učíme vnímat rozmanitost hudebních žánrů a nácvik pohybových dovedností, motoriky a aktivit podporující zdraví.

Ve vyšších ročnících se zaměřujeme na poslechové a pěvecké činnosti spojené se zapamatováním, rozlišením z většího množství hudebních nabídek, rozlišováním vysokých a nízkých poloh, uvědomováním si zvuků hudebních nástrojů a jejich rozlišováním bez zrakové kontroly, spojování pohybu, hudby, rytmu, jednoduchých tanečků, zdokonalování pohybových dovedností, motoriky a aktivit podporujících zdraví.

Cílové zaměření vzdělávacích oblastí

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení individuálních schopností při vlastní tvorbě, vnímání a komunikaci
- napodobování a rozlišování různých nehudebních a hudebních zvuků
- rozlišování vybraných hudebních nástrojů podle zvuku
- zvládání hry na tělo a jednoduché rytmické nástroje
- soustředění na poslech krátkých skladeb
- rozlišování základních barev a jejich používání ve výtvarném vyjádření
- vyjadřování vlastních zkušeností přiměřenými prostředky a postupy
- uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- dodržování zdravého způsobu života a ochrany zdraví, péči o své zdraví a snaze o jeho zlepšení a posílení
- zvýšení koncentrace pozornosti, odreagování napětí a překonávání únavy, fyzickému i psychickému uvolnění
- rozvíjení aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností
- poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností a omezení
- odstraňování mimovolních pohybů a stimulaci jednotlivých svalových skupin
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

Časová dotace
Vyučovací předmět se realizuje v každém ročníku.
Časová dotace 3h týdně.

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

učitel

- nechává dostatek času žákovi ke vstřebání zážitku z hudební i pohybové aktivity a zpracování nové informace.
- předkládá, seznamuje a používá hudební nástroje
- předkládá, seznamuje a používá náčiní a nářadí
- nabízí přiměřené a lákavé podněty pro hudebně pohybovou činnost
- vybírá vhodné hudební skladby, písničky
- zjišťuje preferenci hudebního žánru u každého žáka
- rozvíjí schopnosti a dovednosti důležité k zvládnutí pohybu i hudebních činností
- seznamuje žáky s novými pohybovými aktivitami
- rozvíjí v žácích estetické vnímání a rozlišování míry vkusu a nevkusu (dle schopností každého žáka)
- podporuje žáky k samostatné reprodukci i produkci hudebních činností, oceňuje jejich snahu o experimentování
- promyšleně, cíleně a smysluplně organizuje náplň hodiny – střídá činnosti s ohledem na osobnost žáka, zdravotní stav žáků, únavu
- nabízí oblíbené činnosti a následně aktivity, které si má žák osvojit

žák
dle svých schopností

- reaguje na hudbu, píseň, oslovení pozitivní náladou
- napodobuje, pozná a rozliší různé písně, melodie a hud. nástroje
- rytmizuje, melodizuje, zpívá
- zvládá základní pohybové dovednosti, zapojuje se do cvičení

Kompetence k řešení problémů

učitel

- usměrňuje projevy žáka v hudebních i pohybových činností
- předkládá žáku hudební produkci v optimální hlasitosti
- směřuje žáka k poznávání svých možností

- podporuje sebevědomí a schopnost nebát se zpívat před ostatními osobami
- využívá možnosti pozitivního působení hudby na chování žáka a změnu jeho nálady
- vytváří v žáku pocit bezpečí při různých pohybových aktivitách
- hledá cesty, které vedou k zvládnutí potíží
- rozvojem pohybových dovedností se snaží o žákovu co největší samostatnost a tím i nezávislost

žák
dle svých schopností

- vyjádří, co se mu líbí nebo nelíbí v hudebně - pohybové sféře
- vybere si z nabízených možností při řešení zadaného úkolu (hudební, pohybový)
- toleruje jiný vkus nebo přání jiné osoby a snaží se o dohodu

Kompetence komunikativní

učitel

- obohacuje žáka o termíny týkající se pohybových i hudebních aktivit
- rozvíjí aktivní i pasivní slovní zásobu z textů písní
- podporuje spontánní verbální či neverbální projev při zpěvu i pohybu
- stimuluje k porozumění a využívání základních pojmů a gest
- podporuje hudební a rytmické projevy žáků
- nabízí žákům různé texty písní, skladeb, obrazové materiály, audio i videozáznamy
- aktivuje žáky k souvislému a kultivovanému projevu ústnímu, zejména pak pěveckému
- hudebně pohybovými aktivitami rozvíjí slovní zásobu a paměť
- nabízí žákovi aktivity, které rozvíjí celkovou obratnost, jemnou motoriku a vnímání, aktivity spojí se slovním doprovodem a názorným příkladem
- dává jasně najevo, ke kterému žáku hovoří

žák
dle svých schopností

- vnímá hudbu, pohyb a reaguje adekvátně verbálním či neverbálním způsobem
- reaguje na oslovení, snaží se oslovit jinou osobu
- je schopen vnímat souvislý text a soustředit se
- využívá osvojených vědomostí a dovedností ke komunikaci se svým okolím

Kompetence sociální a personální

učitel

- stimuluje žáky k hudebně pohybové činnosti
- cíleně zadává úkoly v hudebních činnostech tak, že se vytváří kolektivní souhra

- umožňuje žákům zažít radost z hudebně pohybových činností a uvolnit se
- aktivuje žáky ke společným hudebním a pohybovým hrám, bližším kontaktu a možnosti spolupráce
- směřuje žáky k poznávání vlastních pohybových schopností a k jejich individuálnímu rozvoji
- podporuje radost žáka jak při zpěvu, pohybové aktivitě, tak při zapojení do individuálních i skupinových činnosti
- směřuje žáky k tomu, aby pohyb jim sloužil jako podpora zdraví a zdravého životního stylu
- umožňuje žákům účast na společenských, kulturních a sportovních akcích
- rozvíjí estetické vnímání

žák
dle svých schopností

- je schopen podřídit se při skupinových hrách, respektuje pravidla her
- vnímá pozitivně pohyb, melodii, rytmus, aktivně ji vyhledává
- uvědomuje si vlastní osobu, osob v okolí a sebe sama jako součást celku
- získává sebedůvěru při navazování kontaktu s okolím

Kompetence pracovní

učitel

- nabízí různorodost rytmických nástrojů
- nabízí různorodost náčiní a nářadí
- zajišťuje vhodné psychohygienické podmínky
- vede žáky ke vhodnému oblečení a obutí při pohybových aktivitách
- zajišťuje u žáků bezpečné používání nářadí, náčiní a vybavení
- pochvalou a povzbuzováním podporuje u žáků lepší výkony a pozitivní vztah k práci
- zapojuje žáky do uklízení pomůcek a tím vede žáka k podílení se na jednoduchých praktických činnostech
- upravuje cvičební náčiní podle individuálních potřeb a možností žáka
- podporuje manipulaci i experimentování, a tím vede žáka k používání učebních pomůcek

žák
dle svých schopností

- umí používat pomůcky, náčiní, nástroje, nářadí

U žáků s PAS učitel respektuje proměnlivost nálady v závislosti na kolektivní činnosti, přihlíží k rušivým momentům – nesnášenlivost některých tónů, vysoké hladiny hluku, ochoty

pracovat ve skupině. Předkládá vizuální podobu písničky, skladby, předkládá strukturu dle schopností a nutnosti žáka v pohybových aktivitách.

U žáků se zrakovým, sluchovým a tělesným handicapem - nabízí možnosti pohybovat se a manipulovat s předměty v omezeném a volném prostoru, při pohybových aktivitách využívá ozvučených pomůcek, nezahlcuje žáky přemírou zvukových podnětů, které pak mohou způsobit dezorientaci žáka a vyvolat nelibost nebo i afekt, nabízí žákovi dostatek hmatových podnětů a tělesného kontaktu pro snadnější orientaci a pocit jistoty. Při pohybových a rytmizačních dovednostech cíleně využívá názorné demonstrace a schopnosti nápodoby žáka.

9.5. HUDEBNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA
HUDEBNÍ VÝCHOVA

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 10. ročník*	*PŘESAHY A VAZBY*
Zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii	Ovládat vědomý výdech a nádech ve správné poloze	diagnostika pěveckých předpokladů nácvik nádechu nosem, výdechu ústy, nácvik foukání (do peříčka, bubliny,..) prodlužování výdechu, ovládání dechu vědomě nácvik držení těla, fixace vnímání vibrací (hlasu, dřeva, balonku) dotykem na tělo, rukou	KSD SV
	Zvládat správné dýchání, intonaci a melodii při zpěvu	rozlišování zvuk – tón, líbí – nelíbí hra na ozvěnu - opakování melodie nápodobou melodie stoupavá, klesavá broukání melodie vokalizace melodie nácvik měkkého hlasového začátku vokalizace melodie jednoslabičně vokalizace melodie s rytmickým doprovode zpěv, melodizace s rytmickým doprovodem poslech vlastního hlasového projevu z nahrávky	
Rozlišovat zvuky hudebních nástrojů	Umět poznat, rozlišit hudební nástroje a jejich zvuk	rozlišování zvuků hudebních a nehudebních seznámení s hudebními nástroji přiřazování nástroje ke zvuku se zrakovou kontrolou, bez zrakové kontroly přiřazování nástroje k obrázku přiřazování nástroje k osobě, která hraje vyhledávání nástroje podle zvuku, obrázku, symbolu nácvik soustředěného poslouchání hudby rozlišování nástrojů ve skladbě podle sluchu	KSD SV
	Rozlišovat vlastní tony	poznávání vlastností tónů (délka, výška, intenzita) a vyjadřování těchto vlastností pohybem nebo symbolem	

Zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje	Umět propojit rytmizaci s melodizací Zvládat zpěv, vokalizaci jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje	cvičení obratnosti jazyka, rtů výslovnost ovládání síly hlasu vnímat tempo pomalé vnímat tempo rychlé vnímání nálady písně fonační a intonační cvičení (napodobování hlasů a zvuků) rytmizace hudební skladby melodizace hudební skladby rytmizace a melodizace hudební skladby cvičení hudební paměti - rozeznání písně melodie zpěv, vokalizace písní nácvik nejjednodušších dětských písniček nebo vokalizace zpěv nebo vokalizace dětských písniček s doprovodem hudebního nástroje nácvik tematických písní - roční období, tradice zpěv tematických písní s hudebním doprovodem nácvik zpěvu, vokalizace dalších žánrů dle individuality žáka (písně lidové, umělé, moderní..) vyjadřování obsahu písní pomocí AAK	KSD SV
Doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje	Umět vědomě manipulovat s rytmickými nástroji Umět používat a doprovázet na rytmické hudební nástroje	úchop a manipulace s rytmickými nástroji volné experimentování se zvuky experimentování se zvuky s rytmickým nebo melodickým doprovodem individuální hra na rytmické nástroje skupinová hra na rytmické nástroje individuální a skupinová hra na netradiční nástroje zpěv, vokalizace jednoduché písně na základě svých dispozic a doprovod na jednoduchý rytmický nástroj	PČ KSD SV
Zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb	Zvládat jednoduchá rytmická cvičení	pasivní přijímání rytmických podnětů sluchem, hmatem, zrakem rytmická říkadla, zvuky, melodie, hlasy, tóny, vibrace, dotyky	KSD SV

podle rytmického doprovodu		rytmizace textu - bez melodie rytmizace textu s doprovodem hry na tělo rytmizace textu s doprovodem nástroje poslech spojený s vnímáním rytmu a melodie hra na tělo - dupání, ťukání, plácání do kolen, bouchání rukou na bubínek... tleskání rukama vytleskávání rytmu s pomocí, bez pomoci, nápodobou, spontánně hra na různé předměty (vařečky, misky, pokličky) hra na nástroje	
	Umět se pohybovat podle rytmického doprovodu	hudebně pohybová cvičení pohybové hry říkadla dětské popěvky rytmická cvičení vnímání a rozlišování tempa - rychlé, pomalé pohyb nápodobou spontánní pohyb jednoduché tanečky pohyb podle doprovodu - chůze, klus v různém tempu, zpomalování, poskoky tanec ve dvojici, přizpůsobení se rytmu, tempu tanec v kolektivu, zapamatování si jednoduché choreografie návštěva koncertu, tanečního vystoupení s možností vlastního pohybového vyjádření	
Soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby	Soustředit se na poslech jednoduché krátké skladby	poslech jednoduché písně bez doprovodu poslech jednoduchého hudebního nástroje poslech jednoduché písně a jednoho hudebního nástroje poslech zpěvu a dvou hudebních nástrojů jednoduchý poslech zpěvu a hudby krátký soustředěný poslech spojený s vnímáním rytmu a melodie krátký soustředěný poslech výrazné skladby delší soustředěný poslech spojený	KSD SV

		s vnímáním rytmu a melodie vnímaní relaxačních zvuků v přírodě (zpěv ptáků, voda, šumění listí) vnímání přírodní zvuky z nahrávek	
	Soustředit se na poslech relaxační hudby	relaxační hudba spojená s mluveným slovem a barevnými vjemy relaxační hudba spojená s barevnými vjemy relaxační hudba spojená s vůní a mluveným slovem relaxační hudba spojená se světlem navození klidové relaxační polohy krátký poslech relaxační hudby spojený s koncentraci a uvolněním delší poslech relaxační hudby koncentrace a uvolnění při delším poslechu hudby	
	Vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity	poslech skladeb různého charakteru poslech náladové hudby – propojování s emocemi muzikoterapie hrou na rytmický nástroj vyjadřovat svoji náladu, pocity	

POHYBOVÁ VÝCHOVA

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 1. - 10. ročník***	***PŘESAHY A VAZBY***
Získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám	Získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám	motivační a napodobivé hry pohybová cvičení s využitím tradičního náčiní pohybová cvičení s využitím netradičního náčiní, hraček průpravné hry pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky pohyb podle jednoduchých rytmických doprovodů (chůze, pohyb, klus v různém tempu – zrychlování, zpomalování, poskoky) hudebně pohybové činnosti – tanečky jednoduchá rytmická cvičení spojení cvičení s hudebním	PČ KSD

		doprovodem rytmické taneční prvky hry na sněhu házení sněhových koulí do dálky na cíl průpravné hry po seznámení s vodou koupání v brouzdališti, plavání v bazénu motivační turistika	
Zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost	Zvládat hygienické návyky před a po cvičení Umět použít symbol, znak před pohybovou činností Zvládat manipulaci s oděvem vhodným ke cvičení Umět dle pokynů s případné dopomoci chystat pomůcky k pohybovým činnostem	porozumění základním pokynům osobní hygiena nácvik použití WC před cvičením nácvik umytí rukou po cvičení použití WC před cvičením umytí rukou po cvičení nácvik výběru symbolu, znaku pro pohybovou činnost výběr určeného symbolu, znaku pro pohybovou činnost a jeho použití nácvik přípravy vhodné obuvi příprava vhodné obuvi nácvik přípravy vhodného cvičebního úboru dle pokynů příprava cvičebního úboru nácvik spolupráce při chystání náčiní nácvik spolupráce při rozmísťování nářadí rozmístění tělocvičného nářadí dle pokynů dle pokynů úklid pomůcek dle pokynů úklid nářadí	KSD SV PČ
Reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti	Reagovat na pokyny a povely týkající se polohy těla Zvládat pokyny a povely týkající se činnosti těla Reagovat na pokyny a povely v pohybových činností	základní zjednodušené povely, pokyny napodobí dle pokynu, povelu provede s porozuměním dle pokynu, povelu stoj, sed, leh, dřep, klek, poskoky změna polohy základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností pohyby hlavy - kroužení, dopředu, dozadu pohyby rukou pohyby prsty pohyby nohou pohyby trupu	KSD SV

		cvičení s náčiním pohyb s míčem hudebně pohybové hry sezónní činnosti zdravotní cviky uvolňovací cviky relaxační cvičení kondiční cvičení cvičení pro správné držení těla pravidla jednoduchých her nácvik jednotlivých cviků a cvičebních poloh sluchově motorické hry	
Mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů	Umět napodobit pohyby Zvládat manipulaci s míčem a drobným náčiním Mít osvojenou techniku lezení Zvládat základní techniky chůze Zvládat základní techniky běhu podle individuálních předpokladů Zvládat skok podle individuálních předpokladů Umět používat jednoduché nářadí podle individuálních předpokladů	napodobení pohybů celého těla cvičení úchopů cvičení jemné motoriky ruky, prstů kutálení, házení, chytání, kopání shazování kuželek, házení do koše lezení a plazení v prostoru lezení a plazení daným směrem lezení a plazení mezi překážkami lezení a plazení po lavičce chůze pomalá, rychlá střídání tempa a směru chůze po schodech, na šikmé ploše, v nerovném terénu, po laně, po čáře chůze po špičkách**,** patách, rovné držení těla běh na krátké vzdálenosti běh daným směrem běh se změnou směru střídání chůze a běhu skok snožmo na místě skok z místa skok přes čáru seskok z nízké překážky lavička – výstup, sestup, chůze po lavičce žebřiny – výstup švédská bedna - výstup, sestup, prolézání, přelézání dílů	KSD PČ

	Mít osvojenou prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů	orientace v prostoru s využitím zraku, bez využití zraku pohybové hry s míčem, s kinetickými a ozvučenými předměty, s využitím nářadí pohyb v prostoru podle pokynů	
Rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh	Rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh	uvědomění si jednotlivých částí těla koordinace pohybů při chůzi, běhu uvědomělý pohyb končetin cvičení pohybové koordinace koordinace oko – ruka zvedání předmětu ze země napodobování pohybů známých zvířat turistika a pobyt v přírodě, vycházky pohyb po nerovném terénu překážková dráha (vyhýbání se, přelézání, překračování lavičky) pohybové hry jogové prvky pohybové hry s míčem hudebně pohybové činnost jednoduchý tanec hry ve vodě, s různými pomůckami, pohyb v brouzdališti hry ve sněhu, sáňkování, koulování jízda na koloběžce	
Zvládnout uvolnění a zklidnění organismu	Zvládnout nácvik uvolnění těla Zvládnout uvolnění a zklidnění organismu vlivem vnějších vjemů	nácvik hlubokého nádechu a výdechu po cvičení hluboký nádech a výdech po cvičení nácvik klidové polohy vnímání, střídání napětí a uvolnění vnímání tepla vnímání dotyku uvolnění spojené s hudbou a mluveným slovem uvolnění spojené s barevnými vjemy uvolnění spojené s vůní a mluveným slovem klidová relaxační poloha krátký poslech relaxační hudby spojený s koncentraci a uvolněním skupinová a individuální relaxace ve snoezelenu využití prvků jógy v relaxaci	KSD SV

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	Název předmět
RV	Rozumová výchova
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
SV	Smyslová výchova
HPV	Hudební a pohybová výchova
AH	Aktivace hybnosti
VV	Výtvarná výchova
PČ	Pracovní činnosti

9.6. AKTIVACE HYBNOSTI

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="11">vyučovací blok
zahrada
příroda
cvičebna
třída

snoezelen
bazén, brouzdaliště

individuální práce
skupinová práce</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Člověk a zdraví</td><td rowspan="10">Aktivace hybnosti</td><td>1.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>4</td></tr>
</table>

Vyučovací předmět **Aktivace hybnosti patří do** vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví** a vznikl z původního názvu vzdělávacího oboru Zdravotní tělesná výchova.

Aktivace hybnosti je zaměřena na vyrovnání pohybového deficitu žáků a jejich potřeby korektivního cvičení. Toto je velmi důležité pro další celkové pohybové vzdělávání žáků.
K realizaci tohoto předmětu je nutné lékařské doporučení každého žáka.

Zaměření cvičení odpovídá fyzickým, psychickým a zdravotním možnostem, stavu a specifikaci postižení.

Náplní tohoto předmětu je převážně rozvoj hybnosti, uvolňování zkrácených a posilování oslabených svalových skupin, orientace v prostoru, správné držení těla s individuálním zvyšováním tělesné zdatnosti žáků. K osvojení potřebných dovedností a návyků je rovněž třeba využívat vhodné motivace a činnosti, které posilují soustředění a zájem žáků.
Cílem je celkové zlepšení zdravotního stavu žáků s individuálním zaměřením.

Cílové zaměření:

- uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- dodržování zdravého způsobu života a ochrany zdraví, péči o své zdraví a snaze o jeho zlepšení a posílení
- zvýšení koncentrace pozornosti, odreagování napětí a překonávání únavy, fyzickému i psychickému uvolnění
- rozvíjení aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností
- poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností a omezení
- zmírnění mimovolních pohybů a stimulaci jednotlivých svalových skupin
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

Časová dotace

Vyučovací předmět se realizuje v každém ročníku. Časová dotace je 4h týdně.

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

učitel

- polohováním, fyzickým vedením, dopomocí a stimulací hrubé a jemné motoriky podporuje motorické plánování a schopnost nápodoby a tím směřuje žáka k napodobování různých předvedených pohybů a činností
- při pohybových a rytmizačních dovednostech cíleně využívá názorné demonstrace a schopnosti nápodoby žáka

žák
dle svých schopností

- reaguje na pohyb
- zvládá základní pohybové dovednosti
- zapojuje se aktivně do cvičení

Kompetence k řešení problémů

učitel

- dodržuje danou strukturu pohybové činnosti a tím vede žáka k pochopení a řešení známé situace na základě nápodoby či opakování.
- motivuje žáka všemi dostupnými prostředky ke zvládnutí pohybové aktivity
- při pocitu nejistoty zajišťuje žákům fyzickou pomoc a psychickou oporu k úspěšnému zvládnutí úkolu
- povzbuzuje žáka k aktivitě a vytrvalosti při hledání řešení dané situace
- učí žáka rozlišovat z hlediska jeho bezpečnosti vhodná řešení problémových situací při pohybových aktivitách

žák
dle svých schopností

- vnímá a pozitivně přijímá stimulační, polohovací a pohybové aktivity, vyjadřuje své pocity, emoce
- požádá o pomoc jinou osobu při hledání řešení problémové situace
- na základě doporučení se snaží se vlastními silami zvládat zadané problémové modelové situace

Kompetence komunikativní

učitel

- záměrně zařazuje situace vedoucí ke spontánní komunikaci při pohybových aktivitách a tím vede žáka ke snaze
- dorozumívat se s ostatními verbálními nebo neverbálními formami komunikace.
- při komunikaci využívá základních pojmů a jednoduchých gest vedoucích k porozumění
- obohacuje žáka o termíny, týkajících se pohybových aktivit
- rozvíjí porozumění termínů týkající se pohybových aktivit
- podporuje radostné projevy z pohybu spojené se spontánními projevy komunikace

žák
dle svých schopností

- reaguje na oslovení nebo jiný signál ke komunikaci
- chápe význam daných pokynů a reaguje na ně
- aktivně využívá osvojené výrazy

Kompetence sociální a personální

učitel

- prostřednictvím cvičení podporuje vnímání jednotlivých částí těla a tím směřuje žáka k uvědomění si své osoby prostřednictvím svého těla.
- podporuje k aktivní spolupráci při provádění různých pohybových aktivit
- směřuje žáky k tomu, aby pohyb jim sloužil jako podpora zdraví a zdravého životního stylu
- směřuje žáky k poznávání vlastních pohybových schopností a k jejich individuálnímu rozvoji
- směřuje žáky k tomu, aby byli sami schopni zaujmout pro ně co nejpříjemnější relaxační polohu
- podporuje co možná největší samostatnost a respektuje potřebu individuálního projevu

žák
dle svých schopností

- vnímá pozitivně pohyb a aktivně jej vyhledává
- je schopen aktivně relaxovat a vnímat klid
- je schopen účelně provádět cviky a pohybové činnosti jemu individuálně přizpůsoben

Kompetence pracovní

učitel

- rozvíjí různé úchopy při manipulaci s pomůckami a tím žáka vede k účelné manipulaci s nimi.
- zajišťuje vhodné cvičební a polohovací pomůcky
- zajišťuje žákům vhodné oblečení, obutí a pomůcky k pohybovým aktivitám
- pochvalou a povzbuzováním podporuje u žáků lepší výkony a pozitivní vztah ke cvičení a pohybu
- zajišťuje vhodné psychohygienické podmínky
- zapojuje žáky do uklízení pomůcek a tím vede žáka k podílení se na jednoduchých praktických činnostech
- upravuje cvičební náčiní podle individuálních potřeb a možností žáka
- podporuje manipulaci i experimentování a tím vede žáka k používání učebních pomůcek

žák
dle svých schopností

- je schopen rozlišit pomůcky, nářadí a náčiní a správně je používat
- zvolit adekvátní postupy a možnosti ke splnění zadaného úkolu

U žáků s PAS učitel respektuje proměnlivost nálady v závislosti na kolektivní činnosti, poskytuje žákům dostatek informací o prostředí, osobách a chystaných aktivitách, přihlíží k rušivým momentům – možnost nesnášenlivosti dotyků.

U žáků se zrakovým, sluchovým a tělesným handicapem učitel vytváří vhodné podmínky pro vzájemnou komunikaci (klidné prostředí, dostatek vjemů, jasné a srozumitelné pokyny…) zřetelným oslovením žáka, tělesným kontaktem dává signál ke komunikaci. Podporuje u žáků komunikaci mezi sebou bez prostředníka. Zajistí žákům vhodné pracovní prostředí a pomůcky pro snadnou orientaci a splnění zadaných úkolů, poskytuje žákům dostatek informací o prostředí, osobách a chystaných aktivitách. Nevystavuje žáky záměrně nečekaným nebo úlekovým situacím. Zajišťuje žákům vhodné podmínky pro bezpečnou orientaci a dostatek hmatových a sluchových podnětů. Využívá ozvučených pomůcek a materiálů příjemných na dotek, a tím podněcuje žáka k aktivitě. Nabízí dostatek hmatových a zvukových podnětů.

AKTIVACE HYBNOSTI

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1.- 10. ročník*	*PŘESAHY A VAZBY*
Uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách	Zvládat polohování a pasivní stimulace	bazální stimulace vestibulární podněty vibrační podněty somatické podněty orální podněty akustické podněty taktilně haptické podněty vizuální podněty masáže, míčkování, vibrační podněty, pasivní ozvučování končetin	KSD
	Zvládnout pasívní cvičení v lehu na zádech	polohování v individuální inhibiční poloze leh na zádech leh na boku leh na břiše sed na patách (s klínem) šikmý sed sed s opřenými zády sed skřižmo „turecký sed“ sed na židličce či jiné alternativní pomůcce (pytel, válec, míč) klek na patách s oporou o lokty (válec, židlička) klek vzpřímený s oporou o natažené ruce klek v nakročení stoj ve vertikalizačním stojanu stoj s oporou vedení pasivního pohybu uvolněných končetin - jedna končetina, dvě končetiny jedné strany, dvě končetiny do kříže aktivní pohyb končetin s uvědoměním, s pojmenováním, na pokyn protahovaní zkrácených svalových skupin dolních končetin	
	Mít osvojený správný sed v různé pozici	sed roznožmo s podporou zad, bez podpory koulení míče, sed roznožmo na lavičce	

		sed na židli s podložením nohou sed na židli bez podložení, se zapřením nohou procvičování při manipulačních činnostech	
	Zvládnout správné držení těla v horizontální poloze	leh na břiše, zvedání hlavy, otáčení hlavy, posilování zádových svalů leh na polohovacím klínu s uvolněním horních končetin, s manipulační činností	
	Uplatňovat správný způsob držení těla ve vertikální poloze	stoj stoj s podporou zad stoj s držením za ruce zepředu stoj samostatně chůze s oporou a bez opory chůze po schodech	
Zaujímat správné základní cvičící polohy	Provádět přípravné cviky pro základní cvičící polohy	uvolňovací a relaxační cvičení dechová cvičení postupné zmírňování mimovolních pohybů koncentrací pozornosti stimulace k pohybu v prostoru zmírňování úlekových reakcí, navození pocitu jistoty při provádění cvičební polohy vnímání cvičební polohy na základě demonstrace	SV PČ
	Zvládnout motorická cvičení vycházející ze základních cvičebních poloh	cvičení na celkový rozvoj jemné a hrubé motoriky nácvik koordinace pohybů pro správné provedení cvičebních poloh nácvik chůze s oporou s dopomocí, bez dopomoci samostatný pohyb pohybové hry	
Zvládat jednoduchá speciální cvičení	Zvládnout aktivní formou jednoduchá speciální cvičení s dopomocí	cvičení k uvolnění zkrácených a posílení oslabených svalových skupin posilování trupového svalstva, nácvik správného držení těla, zlepšení koordinace pohybů.	KSD SV
	Reagovat na senzomotorické stimulace	rovnovážná cvičení cvičení na rehabilitačním míči v poloze vsedě vleže na břiše vkleče na míči	

		vsedě na míči s nataženýma nohama cvičení s využitím dalších speciálních pomůcek – válců, různých relaxačních míčků a rehabilitačních pomůcek, minitrampolíně leh na válci podélně klek přes válec leh na válci příčně sed rozkročný válení na dvou válcích válení na řadě válců	
	Umět se uvolnit a relaxovat	nácvik klidové polohy vnímání, střídání napětí a uvolnění vnímání tepla vnímání dotyku uvolnění spojené s hudbou a mluveným slovem uvolnění spojené s barevnými vjemy uvolnění spojené s vůní a mluveným slovem klidová relaxační poloha krátký poslech relaxační hudby spojený s koncentraci a uvolněním skupinová a individuální relaxace ve snoezelenu	
Zvládat základní techniku speciálních cvičení podle pokynů	Při speciálních cvičení zvládat základní techniku dýchání dle pokynů Reagovat na pokyny při speciálních cvičeních Zvládat relaxaci a uvolňování těla dle pokynů	aktivně nádech nosem, výdech ústy nácvik lokalizovaného dýchání – do hrudníku, do břicha cvičení na zvýšení vitální kapacity plic dechová cvičení s pomocí hudby dýchání při pohybových aktivitách dýchání při relaxačních aktivitách nácvik a porozumění pokynů ke cvičením aktivní provádění pokynů - stoj, sed, leh, klek - změna polohy pohyby hlavy pohyby horních končetin pohyby prsty pohyby dolních končetin pohyby trupu cvičení s náčiním pohyb s míčem nácvik klidové polohy dle pokynů vnímání, střídání napětí a uvolnění se slovním doprovodem	KSD SV

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	Název předmět
RV	Rozumová výchova
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
SV	Smyslová výchova
HPV	Hudební a pohybová výchova
AH	Aktivace hybnosti
VV	Výtvarná výchova
PČ	Pracovní činnosti

9.7. VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="11">vyučovací blok
zahrada
vycházky

práce s PC

výstavy

skupinová a individuální práce</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Umění a kultura</td><td rowspan="10">Výtvarná výchova</td><td>1.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>1</td></tr>
</table>

Vyučovací předmět **Výtvarná výchova** patří do vzdělávací oblasti **Umění a kultura.**

Předmět je důležitý z hlediska rehabilitačního a relaxačního, pomáhá vyjadřovat emoce, přirozenou aktivitu, fantazii a radost. Umožňuje maximálně možnou socializaci žáka. Během tvůrčích činností dochází k vytváření citlivého vztahu ke kráse a rozvoji estetického vnímání, kultivaci estetického vkusu ve vztahu k sobě a okolí, k rozvoji vnímání, fantazie, vůle a tvořivosti. Učí žáky pozorovat svět kolem sebe a tím je obohacuje o významné smyslové zkušenosti. Prostřednictví výtvarného myšlení se rozvíjí pozornost žáka, jeho představivost, fantazie, tvořivost a výtvarné dovednosti. Během výtvarných činností dochází k odblokování komunikačních kanálů a redukci psychického napětí. Výtvarná výchova pomáhá uplatňovat

neverbální komunikaci a zlepšovat jemnou motoriku. Významným aspektem výtvarné aktivity žáků je vytváření estetických postojů, schopnost vyjadřovat emoce, pocity a zkušenosti.

Žáci se v nižších ročnících se učí zvládat důležité základní dovednosti, jež potřebují k vlastnímu výtvarnému projevu. Seznamují se s výtvarnými pomůckami a jednoduchými postupy. Učí se postupně pracovat s nejrůznějšími technikami, od jednodušších po složitější, až po zapojování vlastní fantazie a představivosti do výtvarného projevu. Žák tvoří dle svého osobitého způsobu vidění světa a rozvíjí se po výtvarné stránce podle svých možností a schopností.

Žáci ve vyšších ročnících – rozvíjí již naučené dovednosti, pracují s nejrůznějšími technikami a cíleně zapojují vlastní fantazii a představivost Zdokonalují se v technikách a metodicky pokračují v nácvicích výtvarných činností.
Nejdůležitějším úkolem učitele je připravit výtvarnou aktivitu takovým způsobem, aby se žák podílel na své práci v nejvyšší možné míře.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení individuálních schopností při vlastní tvorbě, vnímání a komunikaci
- soustředění na poslech krátkých skladeb
- rozlišování základních barev a jejich používání ve výtvarném vyjádření
- vyjadřování vlastních zkušeností přiměřenými prostředky a postupy

Časová dotace

Vyučovací předmět se realizuje v každém ročníku.
Časová dotace 1 hodina týdně.

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

učitel

- podporuje pokrok u každého žáka
- předkládá žákům dostatek estetických prožitků pozorováním předmětů, jevů a dějů
- probouzí u žáků zájem o výtvarnou činnost
- ponechává žákovi dostatek času na experimentování s výtvarným materiálem
- směřuje žáka k samostatnému výtvarnému tvoření

- vždy věnuje pozornost hotovému výtvoru – otázkou, zhodnocením, pochvalou, vystavením
- nezasahuje do práce nevhodným způsobem a nevnucuje žákovi svoji představu, musí umět zvážit míru dopomoci
- nabízí široké spektrum výtvarných technik

žák
dle svých schopností

- vytváří své dílo samostatně
- snaží se o jednoduchý výtvarný projev
- účastní se tvůrčích činností
- napodobuje předvedené pohyby a výtvarné činnosti
- snaží se o koncentraci při práci

Kompetence řešení problémů

učitel

- klade důraz na to, aby žák při neúspěchu vytrval a neztratil zájem o další výtvarnou činnost
- pomáhá žákovi překonávat strach z neznámých nebo na dotek „zvláštních" materiálů
- předvede možné řešení dané problémové situace
- povzbuzuje žáka při vlastní iniciativě
- oceňuje snahu žáka při řešení konkrétní situace

žák
dle svých schopností

- překonává problémy přiměřeně svým možnostem (na základě nápodoby a vlastní zkušenosti)
- dokáže si říci o radu, pomoc

Kompetence komunikativní

učitel

- obohacuje a buduje slovní zásobu o termíny z výtvarné oblasti
- směřuje žáka ke komunikaci nad svým výtvarným dílem
- poskytuje žákovi vždy dostatečný prostor k vyjádření
- aktivuje diskuzi

žák
dle svých schopností

- komunikuje nad svým výtvarným dílem
- prostřednictvím výtvarného projevu vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady
- své výtvarné dílo se pokouší chápat jako jednu z forem komunikace

Kompetence sociální a personální

učitel

- směřuje žáky k utváření příjemné atmosféry ve třídě
- směřuje žáky k pomoci slabšímu
- zapojuje žáka do kolektivní práce
- aktivuje žáky ke vzájemné pomoci a spolupráci
- zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků a každému z nich umožňuje zažít úspěch
- aktivuje žáky k hodnocení svého díla i svých spolužáků

žák
dle svých schopností

- snaží se zapojovat do všech výtvarných činností
- při společné výtvarné činnosti spolupracuje s ostatními, respektuje názor druhých

Kompetence pracovní

učitel

- vysvětluje žákům, jak správně a bezpečně používat výtvarné potřeby a jak o ně pečovat
- vytváří u žáků hygienické návyky vztahující se k výtvarným činnostem
- směřuje žáky k udržování pořádku při práci
- podporuje dokončení práce
- rozvíjí tvořivé dovednosti a schopnosti

žák
dle svých schopností

- zvládá jednoduché úkony z výtvarné výchovy
- umí pracovat s výtvarnými potřebami
- zapojuje se do výtvarných činností

U žáků s PAS učitel předkládá úkoly ve strukturované formě, vytváří pevné a předvídatelné prostředí a modelové situace k nácviku řešení různých problémů. Nabízí pracovní schémata k plnění úkolů. Poskytuje žákovi stabilní a nerušené prostředí pro práci.

U žáků se zrakovým, sluchovým a tělesným handicapem učitel využívá speciální nebo upravené pomůcky, využívá haptiku. Přizpůsobuje pracovní prostředí adekvátně žákovým potřebám (nasvícení, optimální poloha žáka), pomáhá žákům při osvojování si pracovních dovedností zapojit do činnosti všechny smysly.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 10. ročník*	*PŘESAHY A VAZBY*
Zvládat základní dovednosti pro vlastní tvorbu.	Zvládnout úchop a koordinaci rukou	rozvíjení obratnosti vedoucí rukou cvičení paží, lokte, zápěstí cvičení prstů nácvik práce s držákem úchopu držení tužky, štětce, pastelky, křídy, houbičky, tiskátka, nůžek, lepidla nácvik foukání, foukání do trubičky	KSD AH SV PČ
	Spojovat koordinaci rukou s výtvarnými materiály	seznamování s různými výtvarnými materiály sledování výtvarné stopy nácvik tahu nácvik otisku rozlišování mezi tahem a otiskem volné čmárání na svislé ploše volné čmárání na vodorovné ploše - od velké plochy k menší, na zemi vleže krouživé pohyby práce s pískovničkou, přesouvání písku rukama, předměty, uhrabování, sledování stopy práce s vaničkou – rozpouštění barev, lovení předmětů, práce s papírem - nácvik úchopu mačkání, trhání, vytrhávání, stříhání, nalepování, přehýbání navlékání na špejli šití na papíře práce s modelovacími hmotami-zpracovávání modelovací hmoty oběma rukama práce s textiliemi navlékání namotávání do klubíčka, nalepování, stříhání navlékání korálků – velkých, malých	

		kombinované techniky práce s přírodními materiály sbírání přírodnin a jejich třídění figurky z přírodnin (s pomocí učitele) otiskování listů	
Používat na elementární úrovni prostředky a postupy.	Reagovat na spojitost hygieny a postupů bezpečnosti práce s výtvarnými činnostmi Znát a umět používat výtvarné pomůcky, volit správný postup při práci s výtvarnými pomůckami, odhalovat podstatné znaky postupovat podle instrukcí. Umět pracovat s nůžkami a lepidlem	hygiena práce po výtvarné činnosti bezpečnost práce při výtvarné činnosti výtvarné pomůcky - pastelky, fixy, štětce, křída, barvy prstové, papíry pojmenovat výtvarné pomůcky rozlišit výtvarné pomůcky používat výtvarné pomůcky práce s jednou barvou práce s dvěma barvami výtvarné pomůcky voskovky, vodové barvy, temperové barvy pojmenovat výtvarné pomůcky rozlišit výtvarné pomůcky používat výtvarné pomůcky práce s třemi barvami práce s více barvami výtvarné pomůcky - foukací fix, rydla, tiskátka, tiskátka korková, bramborová tiskátka, nůžky, lepidlo samostatný výběr barev nácvik práce s nůžkami bezpečnost práce s nůžkami přestřižení proužku papíru stříhání papíru různým směrem stříhání dle čáry nácvik práce s lepidlem roztírání lepidla po celé ploše přilepování papíru přilepování kousků látky, jiných materiálů malování vlastní rukou (prstové barvy, písek v pískovnici...) práce s různými druhy papírů - tvrdý, měkký	SV PČ KSD

	Zvládnout základy práce s modelovacími hmotami. Využívat různých výtvarných technik, dokončovat svoji práci.	práce s modelovacími hmotami (modelína) trhání tvarovací hmoty na malé kousky krájení tvarovací hmoty tvarování hmoty – kuličky, hadi, formičky, vykrajování z placky glazování práce s přírodninami používat výtvarné techniky a postupy čmárání malování, obkreslování, kreslení, vybarvování rozfoukávání hry s barvou hry s barevnými skvrnami zapouštění barev vyrývání, vytlačování, obtahování, hnětení trhání, mačkání, vytrhávání, překládání, skládání, ohýbání kombinované techniky	
Vnímat základní vztahy mezi barvami(barevné kontrasty) a tvary.	Umět vnímat a reagovat na svět kolem nás ve spojitosti s výtvarnem. Pojmenovat, přiřadit, roztřídit předměty dle kritérií Vybarvovat, kreslit, malovat tvar	pozorování známých předmětů – vidět krásu v obyčejných věcech pozorování a vnímání krás přírody vnímání a poznávání základních barev vnímání a poznávání tvarů užitkových předmětů barevné vidění – propojení představy (předmětu) s barvou pojmenovat, přiřadit a vybrat předmět podle barvy rozdělit a roztřídit předměty do skupin podle barvy rozdělit a roztřídit předměty do skupin podle tvaru spojení barvy a předmětu (žluté slunce, modré nebe) vybarvování, kresba, malba velkých, jednoduchých tvarů jednou barvou	SV KSD

		(červená jahoda, žluté slunce..) vybarvování, kresba, malba velkých, jednoduchých tvarů vybarvování, kresba, malba dvěma barvami (jablko a stopka..) vybarvování, kresba, malba velkých, jednoduchých tvarů třemi barvami vybarvování, kresba, malba velkých jednoduchých tvarů více barvami vybarvování, kresba, malba menších jednoduchých tvarů	
	Vnímat vztahy mezi barvami	vnímání a tvoření barevných kontrastů hra s barvou - zapouštění barev do vlhkého podkladu, sněhu zapouštění barev do klovatiny míchání barev na paletě rozlišení světlého a tmavého odstínu téže barvy vnímání kontrastu (vlastnosti barev) práce s barevnými papíry-mozaiky rytmické řazení barev a tvarů	
Vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity	Vybrat adekvátní barvu Vystihnout tvar	nácvik výběru barev výběr barev vystihnout barvu - výběr ze 2 barev výběr z více barev kombinace barev vystihnout tvar - tvar z čar kulatý tvar tvar ze čtverce s kresbou detailů napodobování kreslení kruhu napodobování kreslení čar kresba podle vzoru (stromeček, sluníčko hlavonožec) kreslení jednoduchých tvarů vycházejících z kruhu kreslení jednoduchých tvarů vycházejících ze čtverce kreslení jednoduchých tvarů vycházejících z obdélníku jednoduché výtvarné tvary s kresbou detailů	SV KSD

	Vystihnout velikost Výtvarně zachytit situaci, prožitek, postupovat podle pokynů	vystihnout velikost – velké, malé tvary menší tvary detailů ilustrace - roční období jaro – tráva, déšť, slunce, květiny, stromy, zvířata, děj léto – voda, obloha, slunce, ovoce oblečení, ryby, děj podzim - foukání větru, déšť, tráva listí, stromy, ovoce, děj zima – sníh, led, sněhulák, oblečení, Vánoce, děj práce s básničkou práce s říkadlem práce s písničkou práce s jednoduchou pohádkou spontánní kresby a malby ze života dětí kresby a malby dějů, k nimž má žák citový vztah	
Uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech	Vyjadřovat svou představivost tvořivou výtvarnou činností, vymýšlet nápady, experimentovat	netradiční výtvarné techniky malování - mačkaným papírem, prsty, pískem, krupicí, korkem, sprejem, kapátkem, přebarvovacími fixy, voskem, tuží hry se skvrnou - roztírání barevné skvrny prstem, houbičkou namáčení barvy netradičními materiály otisky na základě osové souměrnosti rozfoukávání skvrn dokreslování skvrn zapouštění barev do vlhké předlohy, sněhu zapouštění barev do klovatiny otisky - tiskátka z korku, brambor otiskování přírodnin netradičních materiálů kresby - do škrobové barvy do klovatiny kombinace barvy + tuže (klovatiny, voskovky,…) do mokrého podkladu – zapouštění barev koláže - obkreslování, vystřihování,	ŘV SV

		dokreslování výtvarné ztvárnění básničky, říkadla, písničky, pohádky	

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	**Název předmět**
RV	Rozumová výchova
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
SV	Smyslová výchova
HPV	Hudební a pohybová výchova
AH	Aktivace hybnosti
VV	Výtvarná výchova
PČ	Pracovní činnosti

9.8. PRACOVNÍ ČINNOSTI

Charakteristika vyučovacího předmětu

<table>
<tr><th colspan="2">OBSAHOVÉ VYMEZENÍ</th><th colspan="2">ČASOVÉ VYMEZENÍ</th><th>ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ</th></tr>
<tr><td>Vzdělávací oblast</td><td>Vyučovací předmět</td><td>Ročník</td><td>Počet hodin týdně</td><td rowspan="11">vyučovací blok
zahrada
vycházky

práce s PC

výstavy

skupinová a individuální práce</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Člověk a svět práce</td><td rowspan="10">Pracovní činnosti</td><td>1.</td><td>2+1</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>2+1</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>2+1</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>2+1</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>2+1</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>2+1</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>2+1</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>2+1</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>2+1</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>2+1</td></tr>
</table>

Vyučovací předmět **Pracovní činnosti** patří do vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce.**
Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí v základním vzdělávaní žáků s nejtěžším mentálním postižením. Pracovní činnosti vedou žáky k získání základních pracovních dovedností a návyků. Rozvíjí motorické schopnosti a dovednosti, základní hygienické návyky, činnosti v oblasti sebeobsluhy a současně i komunikační dovednosti. Umožňuje maximálně možnou socializaci žáka a všestranným způsobem harmonizuje jeho osobnost.

Žáci v nižších ročnících se učí zvládat důležité základní dovednosti, které potřebují k vlastní pracovní činnosti, správně zacházet s pracovními pomůckami a nácviky postupů. Ty jsou zaměřovány na každodenní nácvik hygienických dovedností, jednoduchých sebeobslužných činností, postupů při stravování a stolování. Žáci manipulují s předměty, kostkami, stavebnicemi, seznamují se základními a jednoduchými pracovními činnostmi na zahradě, ve třídě. Provádí jednoduchou péči o své okolí a seznamují se s dílčími činnostmi v přípravě pokrmů.

Ve vyšších ročnících žáci směřují k co nejvyšší možné míře samostatnosti v oblasti péče o sebe a v sebeobslužných činnostech. Provádí jednoduchý úklid, přípravu vhodných pokrmů. Vytváří již jednoduché objekty ze stavebnic, pracují dle předloh, zvládají jednoduché pracovní úkony a činnosti. Učí se postupně pracovat s nejrůznějšími technikami, od jednodušších po složitější, až po zapojování vlastní fantazie.

Nejdůležitějším aspektem v oblasti pracovních činností je neustálé opakování všech dílčích znalostí, dovedností a návyků.

Nejdůležitějším úkolem učitele je připravit pracovní aktivitu takovým způsobem, aby se žák podílel na své práci v nejvyšší možné míře.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je rozdělen na tematické okruhy:

- Sebeobsluha
- Práce s drobným materiálem
- Práce montážní a demontážní
- Pěstitelské práce
- Práce v domácnosti

Ve všech těchto okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje v utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- získání základních hygienických a sebeobslužných návyků
- rozvoji motoriky, získání základních manuálních zručností a pracovních dovedností
- vnímání radostných prožitků z pracovních činností, které pomáhají seberealizaci
- osvojení dovedností při používání a zacházení s pomůckami a drobným nářadím
- získání schopností obsluhovat základní domácí spotřebiče
- porozumění jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností, které napomáhají vytváření možných zálib
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci

Časová dotace

Vyučovací předmět se realizuje v každém ročníku.
Časová dotace 2 hodin týdně je posílena o 1disponobilní hodinu, jelikož pracovní činnosti jsou pilířem celoživotního budování dovedností a návyků.

Výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

učitel

- motivuje a podporuje žáka ve snaze zvládat pracovní činnosti samostatně a osvojovat si další dovednosti
- podporuje u žáků vlastní fantazii a tvořivost
- rozvíjí celkovou motorickou obratnost a vytrvalost při pracovních činnostech
- podporuje rozvoj pracovních dovedností
- probouzí u žáků zájem o pracovní činnost
- nezasahuje do práce nevhodným způsobem a nevnucuje žákovi svoji představu, musí umět zvážit míru dopomoci
- nabízí široké spektrum pracovních technik a aktivit
- vysvětlením, strukturou a procesním schématem využívá u žáků k samostatné zvládnutí činnosti

žák
dle svých schopností

- vytváří své pracovní dílo samostatně
- snaží se o jednoduchou pracovní činnost
- zvládá jednoduché pracovní dovednosti
- soustředí se na práci

Kompetence k řešení problémů

učitel

- poukazuje na opatrnost a pozornost při práci
- pomáhá překonávat případné nezdary při nácviku pracovních činností
- správně nastaví vhodnost pracovní činnosti
- využívá neverbální komunikace a systémů AAK, znaků, ke znázornění pracovní činnosti a tím
- podporuje u žáka porozumění a plnění jednoduchých pracovních postupů

žák
dle svých schopností

- rozlišuje vhodné a nevhodné pracovní postupy při řešení zadaného úkolu
- je schopen vnímat problémové situace a hledat řešení
- snaží se vlastními postupy najít nejlepší řešení
- umí požádat o pomoc a spolupráci, sám ji umí nabídnout

Kompetence komunikativní

učitel

- rozšiřuje aktivní i pasivní zásobu pojmů z pracovní výchovy
- komunikuje při práci s žáky podle jejich individuální komunikační úrovně, dodržuje stejnou strukturu a tím se žák učí reagovat na jednoduché pokyny, vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady
- umožňuje výběr různých pracovních činností nebo materiálů formou verbální i neverbální komunikace a tím podporuje žáky k vyjadřování souhlasu nebo nesouhlasu.
- využívá a navozuje různé situace a tím podněcuje žáky ke spontánní komunikaci
- žáky aktivně zapojuje do komunikace s okolím, podporuje snahu vyjádřit a prosadit svůj názor nebo řešení k dané pracovní činnosti

žák
dle svých schopností

- dokáže formou sobě vlastní komunikovat k danému pracovnímu úkolu, který mu byl předložen
- umí se zeptat na pracovní postup
- umí se zapojit do týmové práce

Kompetence sociální a personální

učitel

- využívá práci v kolektivu a směřuje žáky k vzájemné spolupráci a pomoci nad daným dílem
- individualizovaným přístupem a jednáním žákům zajišťuje atmosféru jistoty a bezpečí a tím
- podporuje navazování kontaktu s okolím a vytvářením vztahu žáka s učiteli a spolužáky
- podporuje, aby nacvičené vzory chování a komunikace žáci využívali při nakupování v obchodech, při společné přípravě jídel a úklidu a tím vedeme žáky k navazování kontaktu a dorozumíváním se s okolím.

žák
dle svých schopností

- zapojuje se do pracovních činností ve škole
- umí spolupracovat s ostatními žáky a pedagogy v pracovních činnostech a řídit se pokyny

Kompetence pracovní

učitel

- vysvětluje, ukazuje, kontroluje správné pracovní postupy, držení nástroje a pomáhá získat pracovní zručnost
- seznamuje s pravidly bezpečnosti při práci
- směřuje žáky k udržování pořádku na pracovním místě (úklid místa, nástrojů, pomůcek, materiálu)
- přiděluje organizační úkoly dle schopností žáka (rozdávání, sbírání, ukládání…)
- vytváří žákovi takové podmínky a prostředí k práci, aby úspěšně zvládl jeho provedení
- nápodobou, strukturou, fyzickým vedením a zrakovou podporou utváří u žáků základní hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti, tím směřuje žáky ke zvládnutí nejjednodušších úkonů sebeobsluhy a základů osobní hygieny
- vysvětlením, strukturou a procesním schématem umožňuje žákům samostatné zvládnut základních pracovních technik a tyto dovednosti uplatňuje při práci s různým materiálem a v různém prostředí
- využívá jednoduché stavebnice a konstruktivní hry k manipulaci, k rozvoji motoriky a tím podporuje u žáků vnímání radostných prožitků z pracovních činností, které pomáhají seberealizaci
- pozorováním přírody směřuje žáky k praktickému poznání
- podporuje žáka ke správnému používání a zacházení s pomůckami a nářadím
- názorně seznamuje žáky se základními úkony při přípravě jídla, s drobnými domácími pracemi (mytí nádobí...) a tím vede žáky k co nejvyšší možné míře samostatnosti při vykonávání těchto pracovních činností
- pozitivní vztah k výsledkům vlastní práce i práce jiných formuje přímou účastí žáka na výzdobě, údržbě a úpravách školy
- manuální činnosti žáka diferencuje podle individuálních schopností, dosažené zručnosti, úrovně motoriky a míry handicapu

žák
dle svých schopností

- zvládá jednoduché pracovní dovednosti a techniky
- umí používat jednoduché nástroje
- rozlišuje a umí pracovat s různými materiály
- zvládá jednoduché pěstitelské dovednosti a práci na školním pozemku
- zvládá jednoduché stavební a konstrukční činnosti
- zvládá jednoduché domácí práce, zapojí se do úklidu

U žáků s PAS učitel předkládá úkoly ve strukturované formě, vytváří pevné a předvídatelné prostředí a modelové situace k nácviku řešení různých problémů. Nabízí pracovní schémata k plnění úkolů.

U žáků se zrakovým, sluchovým a tělesným handicapem učitel využívá speciální nebo upravené pomůcky, využívá haptiku. Přizpůsobuje pracovní prostředí adekvátně žákovým potřebám. Pomáhá žákům při osvojování si pracovních dovedností zapojit do činnosti všechny smysly.

9.8. PRAKTICKÉ ČINNOSTI
SEBEOBSLUHA, SEBEOBSLUŽNÉ ČINNOSTI

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 10. ročník*	*PŘESAHY A VAZBY*
Zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání)	Umět se svléknout	svlékání jednotlivých částí oděvu stahování čepice, kalhot, ponožek bot, rukavic, šála, bunda svlékání trička, svetru, mikiny	SV RV
	Umět se obléknout	oblékání jednotlivých částí oděvu navlékání ponožek oblékání trička, kalhot, svetru, mikiny, čepice, rukavice, šála, bunda přinesení oděvu na základě verbálního pokynu celkové udržování svého zevnějšku v čistotě	
	Zvládat manipulaci s botami	obouvání a zouvání obuvi šněrování obuvi Skládání a ukládání - obuvi, oblečení	
	Zvládat hygienické návyky	umývání rukou, obličeje, utírání sundávání a věšení ručníku na věšák čištění zubů česání vlasů osobní hygiena - mytí rukou, obličeje používání ručníku – sundávání a věšení ručníku na věšák používání kapesníku – otření nosu nácvik správného čištění zubů česání vlasů spolupráce při hygieně celkové udržování svého zevnějšku v čistotě správné používání WC, udržování čistoty na WC	

Dodržovat čistotu a klid při stravování	Dodržovat čistotu před, při a po stravování Dodržovat klid během stravování	hygienické návyky čistota při používání hrnečku čistota při používání lžíce čistota při používání příboru spolupráce při přípravě svačiny a oběda - mazání, nalévání používání ubrousku, prostírání správné sezení u jídla správné chování u stolu zasouvání židličky	
Umět používat příbor	Umět použít lžíci Umět použít příbor Umět použít hrneček a nalít si do něj nápoj	nácvik držení lžíce nácvik nabírání s dopomocí s podporou lokte vedení ruky k ústům s dopomocí s podporou lokte správná koordinace a používání lžíce nácvik držení vidličky a nože nácvik napichování jídla nácvik krájení nácvik kooperace obou rukou – nahrnutí potravy na vidličku a vedení k ústům jíst celým příborem nácvik držení hrnečku se dvěma oušky s násoskou vedení hrnečku k ústům s dopomocí nácvik držení klasického hrnečku jednou rukou – s dopomocí s podporou lokte vedení k ústům samostatně používání hrnečku nalití nápoje do hrnečku	
Udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí	Udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí s verbální a fyzickou dopomocí Udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí s verbální dopomocí Udržovat pořádek ve svých věcech a svém okolí samostatně	rozlišovat pojmy moje a cizí úklid osobních věcí na své místo (třída, šatna) úklid ve třídě – úklid hraček, pomůcek na určené místo	

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 10. ročník*	*PŘESAHY A VAZBY*
Zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchým i materiály a pomůckami	Zvládnout manipulační činnosti s drobným materiálem	uchopování drobného materiálu tvoření špetky klešťový úchop manipulace s drobným materiálem úchop do jedné ruky úchop do levé i pravé ruky spojení rukou před středovou osou těla předávání předmětu z jedné ruky do druhé, braní, podávání předmětu	SV ŘV VV
	Pozorovat vlastnosti materiálů	práce ze sypkým materiálem sypání, přesýpání, nabírání, vybírání uhlazování, shrnování práce s vodou přelévání, nabírání	
	Zvládnout dílčí manipulační činnosti	zvedání, pokládání, vsunutí, vysunutí sundávání, vložení, vyjmutí, otáčení převracení, šroubování, odklápění navlékání, spojování, rozpojení přitlačení, přitáhnutí, povolení zapnutí, rozepnutí	
	Zvládnutí dílčích motorických dovedností	mačkání, trhání, vytrhávání z papíru navíjení, motání na cívku navlékání na trn navlékání na šňůrku sbírání přírodnin stříhání (uchopení, použití, rovný střih, do obloučku, vystřihování podle šablony) lepení, válení	
Vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních a netradičních materiálů	Vytvářet jednoduché předměty	výběr vhodných pomůcek spojením dvou dílčích dovedností vytvoří předmět (navlékání +uzel = korále na krk) spojením tří dílčích dovedností vytvoří předmět sběr přírodnin + roztírání lepidla + přitlačení = obrázek	

Pracovat podle slovního návodu	Pracovat podle verbálního a neverbálního návodu	seznámení se základními pojmy při práci s drobným materiálem nácvik jednotlivých činností názornou demonstrací slovní komentování pracovního postupu neverbální komentování pracovního postupu - piktogramy, nákres, model plnění jednoho úkolu podle pokynů plnění několika úkolů podle pokynů samostatná práce podle návodu	
Udržovat pracovní místo v čistotě	Zvládnout orientaci na pracovním místě Udržovat pracovní místo v čistotě s fyzickým vedením Udržovat pracovní místo v čistotě S verbálním vedením Udržovat pracovní místo v čistotě	seznámení se s pracovním místem orientace na pracovním místě úklid nářadí úklid materiálu úklid místa	

PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	***ŠKOLNÍ VÝSTUP***	***UČIVO 1. - 10. ročník***	***PŘESAHY A VAZBY***
Zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami	Vytvářet jednoduché objekty na základě elementárních dovedností, montáž a demontáž jednoduchých stavebnic a konstruktivních her	práce s kostkami - skládání vedle sebe na sebe (vláček, most, domeček, zeď, komín) ukládání kostek na určené místo ukládání do vymezeného prostoru skládání podle různých kritérií - barva, tvar, materiál, velikost řazení ve vodorovném a svislém směru stavění libovolných tvarů, obrazců, objektů demontáž, třídění a úklid kostek na místo stavebnice - plošné, prostorové, konstrukční, jednoduché a složitější montáž a demontáž jednoduchých	SV ŘV

		objektů podle slovního pokynu podle obrázku, podle schématu podle návodu	
	Používat jednoduché pomůcky	pomůcky při montáži a demontáži jednoduchého pracovního nářadí (klíč, kleště, šroubovák)	

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 10. ročník*	*PŘESAHY A VAZBY*
Provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích	Pozorování změn v přírodě na jaře	jaro – rašení rostlin, oteplování, více světla, sázení, přemisťování pokojových rostlin po zimě (přezimování) na slunná místa, rašení pupenů, převládající barvy rostlin	SV ŘV RV
	Pozorování změn v přírodě v létě	léto – zvyšování teploty, světla, zrání plodů typické činnosti na poli, převládající barvy rostlin	
	Pozorování změn v přírodě na podzim	podzim – snižování teploty, ubývání světla, příprava na zimu, usychání, vadnutí, převládající barvy rostlin	
	Pozorování změn v přírodě v zimě	zima – nízké teploty, málo světla přezimování rostlin pokojových i venkovních sypání semínek pro ptáky, pozorování jehličnatých a listnatých stromů, převládající barvy rostlin	
Pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny	Zvládnout základní péči o rostliny	zalévání pokojových rostlin a rostlin na pozemku, ošetřování (otírání prachu, přesazování, přemisťování na vhodné místo, sestřihování, vymývání misek, odstraňování odumřelých částí rostlin a kořenů, kypření půdy …)	SV ŘV RV
	Umět pozorovat podmínky pro život rostlin	Pozorování podmínek pro život rostlin – světlo, teplo, voda, vzduch, živiny – a následky jejich nedostatku nebo nadbytku (přelévání rostlin, umístění	

		rostlin na místo s nedostatkem světla, přehnojení...)	
Používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní	Poznat různé zahradnické náčiní a pomůcky Umět používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní	seznámení s různým zahradnickým náčiním - kolečko, konvička na zalévání, lopatka, hrábě, bedýnky, motyčka manipulace s náčiním ve třídě, na pozemku práce s pomůckami a náčiním	ŘV RV
Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě	Dodržovat zásady hygieny Dodržovat zásady bezpečnosti	umývání rukou po práci s rostlinami používání ochranných pomůcek – rukavice aj. dle potřeby správné zacházení s pomůckami a náčiním	SV ŘV RV

PRÁCE V DOMÁCNOSTI

Žák by měl:

OČEKÁVANÝ VÝSTUP	*ŠKOLNÍ VÝSTUP*	*UČIVO 1. - 10. ročník*	*PŘESAHY A VAZBY*
Provádět drobné domácí práce-základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy	Seznámit se s jednoduchými domácími pracemi a potřebnými pomůckami Nácvik jednoduchých pracovních činností Umět provádět drobné domácí práce, základní úklid	utírání prachu, zametání mytí uložení věcí na své místo udržování pořádku pomůcky správné pracovní postupy	SV ŘV RV
Prostřít stůl pro běžné stolování	Prostřít stůl pro běžné stolování	seznámení s pojmem stolování (prostírání) předměty pro stolování a jejich použití umístění předmětů na stole úklid použitých předmětů na místo úklid stolu a místa	ŘV RV

		narozeniny, významné oslavy chování při stolování	
Zvládnout nákup a uložení základních potravin	Zvládnout nákup potravin Používat peníze při placení	pojem nakupování – modelové situace hra na obchod /pravidla při nakupování/ výběr správného obchodu pro nákup potravin vyhledávání zboží podle obalu výběr vhodných potravin nákup adekvátního množství potravin dodržování hygienických pravidel během nakupování použití peněz při nákupu kontrola vrácených peněz s pomocí bezpečné uložení peněz správné uložení do tašky možnosti uložení potravin	ŘV RV
Připravit jednoduchý pokrm podle pokynů	Zvládat základní orientaci v kuchyni Umět základní dovednosti při vaření a přípravě potravin Připravit jednoduchý nápoj podle pokynů Připravit jednoduchý pokrm podle pokynů	seznámení s kuchyňským náčiním manipulace s kuchyňským náčiním míchání, mazání, sypání, loupání škrabání škrabkou krájení, válení, plnění, mačkání jednoduchý nápoj studený jednoduchý nápoj teplý jednoduchý pokrm studené kuchyně jednoduchý pokrm teplé kuchyně zhotovení jednoduchého pokrmu podle pokynů, podle návodu, vizualizace výběr vhodných surovin	KSD ŘV RV SV
Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti	Dodržovat zásady hygieny při práci Dodržovat zásady bezpečnosti	osvojování základních hygienických návyků - mytí rukou před prací v kuchyni, po práci. dodržování hygieny na pracovním stole, s náčiním, nádobím a během celé přípravy pokrmu seznámení s riziky při práci v domácnosti – bezpečné zacházení s ostrými předměty, při manipulaci s horkým jídlem, nápojem, povrchem	KSD ŘV RV

Zkratky (přesahy, vazby)

Zkratky	Název předmět
RV	Rozumová výchova
ŘV	Řečová výchova
KSD	Komunikační a sociální dovednosti
SV	Smyslová výchova
HPV	Hudební a pohybová výchova
AH	Aktivace hybnosti
VV	Výtvarná výchova
PČ	Pracovní činnosti

10. HODNOCENÍ

Hodnocení je organickou součástí výchovně vzdělávacího procesu a je komplexním posouzením prospěchu a chování žáka.

Hodnocení vychází z posouzení míry dosažení očekávaných výstupů formulovaných v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné.
U žáků s těžkým mentálním postižením je nutné získávání motivací ke všem činnostem, proto by mělo být hodnocení spíše pozitivně laděné, srozumitelné a všestranné.
Cílem hodnocení je individuální získání informací o žákovi, jak zvládá naučené poznatky.

10.1. Druhy hodnocení

Žáci mohou být hodnoceni na vysvědčení dvěma způsoby.

- **Slovní hodnocení** – je stručné a jasně rozlišuje klasifikační stupeň.
- **Širší slovní otevřené hodnocení** – je obsáhlejší, popisuje dosažené vědomosti, dovednosti a schopnosti u každého žáka, nerozlišuje klasifikační stupeň. Pokud bude zvolen, je nutné na konci otevřeného hodnocení uvést i odpovídající klasifikační stupeň formou předešlého slovního hodnocení.

Součástí vzdělávacích plánů každého žáka je **Hodnocení žáka**:

- **v pololetí** – jako podklad pro hodnocení na vysvědčení
- **na konci školního roku** – jako podklad pro hodnocení na vysvědčení

Toto hodnocení slouží rovněž k nastavení dalších způsobů a možností práce s žákem.
U žáků s poruchami PAS hodnocení vychází z Edukačního hodnotícího profilu.

Žáci mají vytvořené **Tematické plány,** které vycházejí ze ŠVP a jsou hodnoceny dle splnění toho určitého Vzdělávacího plánu vytvořeného na základě schopností každého žáka.
Hodnocení IVP rovněž vychází z daných skutečností příslušného plánu.

Žáci s poruchami PAS mají vytvořené **Edukační plány.**

10.2. Slovní hodnocení

	KLASIFIKAČNÍ STUPNICE				
PŘEDMĚT	1	2	3	4	5
RV	učivo chápe a pracuje samostatně	učivu rozumí, pracuje s malou pomocí	učivo částečně zvládá	učivo zvládá jen s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá
SV	učivo dobře zvládá	učivo zvládá	učivo zvládá s pomocí	učivo zvládá jen s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá
PČ	učivo dobře zvládá, pracuje samostatně	učivo zvládá, pracuje s malou pomocí	při práci vyžaduje vedení	pracuje s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá
VV	je tvořivý a zručný	je tvořivý, pracuje s malou pomocí	při práci vyžaduje vedení	pracuje s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá
HPV	učivo dobře zvládá	učivo zvládá	učivo zvládá s pomocí	učivo zvládá s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá
AH	je obratný a snaživý	snaží se	cvičí s pomocí	je méně obratný, cvičí s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá
KSD	učivo dobře zvládá a pracuje samostatně	učivo zvládá	učivo zvládá s pomocí	učivo zvládá jen s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá

10.3. Širší slovní otevřené hodnocení

Musí splňovat tyto kritéria:

- věcnost
- srozumitelnost
- úplnost
- pozitivní formulace
- komplexnost
- motivující a pozitivní
- zpětnou vazbu
- uplatnění pedagogického taktu a přiměřené náročnosti
- individualitu

Širší slovní hodnocení především popisuje:

- to, čeho žák v daném období dosáhl
- pokroky
- vztah k jednotlivým činnostem, aktivitám
- snahu, aktivitu

10.4. Obecné roviny hodnocení

Žáky hodnotíme v předmětech komplexně, rozlišujeme **škálu myšlenkové úrovně, škálu míry samostatnosti plnění úkolu, snahu a zájem** a v neposlední řadě také **diferencujeme výkon žáka dle závažnosti postižení či zdravotního stavu.**

myšlenková úroveň	samostatnost	snaha, zájem
splnil požadovanou úroveň zadání bez chyb	pracuje zcela samostatně	aktivní, tvořivý se zájmem o činnost
splnil požadovanou úroveň, s drobnými chybami	pracuje samostatně s malou pomoci	aktivní, tvořivý s mírnými výkyvy v zájmu, aktivitě
splnil požadovanou úroveň s chybami	pracuje samostatně, ale s nasměrováním nebo výběrem možností	aktivní, tvořivý pouze se systematickým pobízením, má občasný zájem o činnost
splnil požadovanou úroveň v minimální úrovni s chybami	pracuje se stálou pomocí	minimální snaha a zájem o činnost
nesplnil požadovanou úroveň	nereaguje na pomoc	pasivní, nemá zájem o činnost

Skupina A: hodnocení žáků, jejichž postižení nemá zásadní vliv na výkon v daném předmětu
Skupina B: hodnocení žáků, jejichž postižení částečně omezuje výkon v daném předmětu
Skupina C: hodnocení žáků, jejichž postižení zásadně omezuje až znevýhodňuje výkon v daném předmětu

	Skupina A	**Skupina B**	**Skupina C**
1	žák chápe učivo, prakticky ho zvládá téměř samostatně, je aktivní a má zájem o činnosti	žák chápe učivo, prakticky ho vzhledem k postižení či zdravotního stavu zvládá s dopomocí, je aktivní, snaží se a má zájem o činnosti	žák chápe učivo na úrovni teorie, prakticky ho vzhledem k postižení či zdravotnímu stavu nemůže aplikovat. Na této úrovni je aktivní a má zájem o činnosti
2	žák splnil požadovanou úroveň, rozsah splnil s drobnými nedostatky, nebo s drobnými chybami, pracuje samostatně s malou pomocí, s mírnými výkyvy v zájmu a aktivitě	žák splnil požadovanou úroveň, s malými nedostatky, nebo s drobnými chybami, prakticky pracuje vzhledem k postižení či zdravotnímu stavu s dopomocí, s mírnými výkyvy v zájmu a aktivitě	žák splnil požadovanou úroveň, s malými nedostatky, nebo s drobnými chybami, pouze na teoretické úrovni, prakticky vzhledem k postižení či zdravotnímu stavu jej nemůže aplikovat
3	žák splnil požadovanou úroveň s chybami, pracuje s častým nasměrováním nebo výběrem možností, je aktivní, tvořivý se systematickým pobízením, má občasný zájem o činnost	žák splnil požadovanou úroveň s chybami, pracuje s častým nasměrováním nebo výběrem a vzhledem k postižení či zdravotního stavu s dopomocí se systematickým pobízením, má občasný zájem o činnost	žák splnil požadovanou úroveň s chybami a nedostatky pouze na teoretické úrovni, prakticky vzhledem k postižení či zdravotnímu stavu jej nemůže aplikovat
4	žák splnil požadovanou minimální úroveň s velmi častými závažnějšími chybami pracuje se stálou pomocí, má minimální snahu a zájem o činnost	žák splnil požadovanou minimální úroveň s velmi častými závažnějšími chybami a pracuje vzhledem k postižení či zdravotnímu stavu s trvalou a úplnou pomocí, má minimální snahu a zájem o činnost	žák splnil požadovanou minimální úroveň s velmi častými závažnějšími chybami pouze na teoretické úrovni, prakticky vzhledem k postižení či zdravotnímu stavu jej nemůže aplikovat

5	nesplnil požadovanou úroveň, nereaguje na pomoc, pasivní, nemá zájem o činnost	nesplnil požadovanou úroveň, nereaguje na pomoc, pasivní, nemá zájem o činnost	nesplnil požadovanou úroveň, nereaguje na pomoc, pasivní, nemá zájem o činnost

10.4.1. Specifická hlediska pro hodnocení žáků s PAS

- práce ve struktuře
- vizualizace
- denní režim
- užívání transferních karet
- kódované úkoly
- pracovní chování
- samostatnost
- počet úkolů
- doba soustředění
- socializace v rámci třídy
- socializace v rámci školy
- socializace mimo školu

10.5. Zásady hodnocení

- žáci jsou hodnoceni ve všech vyučovacích předmětech
- klasifikační stupeň určuje učitel, který vyučuje příslušný předmět
- při slovním hodnocení nepoužíváme negativní formulace hodnocení.
- v hodnocení žákových výkonů by mělo převažovat hlavně kladné motivující hodnocení jako je pochvala, uznání povzbuzení, vyjádření kladného očekávání apod.
- učitel přihlíží k míře znevýhodnění
- žák musí vždy přesně vědět, zač je hodnocen, znát základní kritéria hodnocení
- hodnocení musí mít motivační charakter
- cílem hodnocení je poskytnout žákovi, případně rodičům, zpětnou vazbu
- žák by měl být hodnocen za to, co umí či dokáže, nikoli za chyby a nedostatky
- hodnocení a klasifikace by se měly vztahovat ke konkrétnímu pokroku ve znalostech, schopnostech a dovednostech, nemělo by docházet k subjektivnímu hodnocení osoby žáka a ke srovnávání s ostatními
- při hodnocení prospěchu žáka berou učitelé v úvahu rovněž jeho celkový přístup k danému problému, snahu, vůli, vytrvalost, zájem o probírané učivo, individuální možnosti a případné i momentální indispozice.
- při hodnocení, průběžné i celkové klasifikaci uplatňují učitelé vůči žákovi přiměřenou náročnost a pedagogický takt

- pro zjišťování úrovně žákových vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy ověřování, které odpovídají schopnostem žáka a na něž má druh a stupeň postižení nejmenší vliv
- učitel při hodnocení zohledňuje individuální zvláštnosti, stupeň postižení a objektivní možnosti každého žáka
- používané způsoby a metody posuzování výsledků práce žáka musí být v souladu se základní filozofií školního vzdělávacího programu
- hodnocení každého žáka by mělo směřovat k jeho schopnosti následného sebehodnocení
- hodnocení žáka se provádí slovně
- hodnocení se provádí průběžně, ke konci každého pololetí se vydává vysvědčení. předmětem hodnocení jsou výsledky, jichž žák dosáhl ve vyučovacích předmětech souladu s požadavky učebních osnov a vzdělávacích plánů
- při hodnocení zohledňuje učitel druh a stupeň mentálního postižení žáka, jeho zdravotní stav a jeho individuální a věkové zvláštnosti, s akcentem na kultivaci žáka a rozvoj jeho schopností

10.5.1. Pozitivní hodnocení

- pochvaly
- motivační odměny - předmětové (oblíbené hračky, sladkosti, pochutiny)
  - činnostní
  - sociální
- tiskátka, jedničky

10.6. Hodnocení předmětů

Předmět speciálně pedagogické péče **Komunikační a sociální dovednosti** se skládá ze 4 okruhů na sobě nezávislých.

- Alternativní komunikace
- Komunikace a orientace sluchově postižených
- Komunikace a orientace zrakově postižených
- Konverzační cvičení

Výběr okruhu je závislý na individuální kompenzaci, jakou žák potřebuje. Nejméně musí být hodnocen alespoň z jednoho okruhu, ale lze využít i okruhů více. Na vysvědčení bude napsán pouze předmět Komunikační a sociální dovednosti, nikoliv názvy okruhů. Hodnocen bude vycházet z konkrétního (- ních) okruhů.

Předmět **Řečová výchova** je součástí všech předmětů a není samostatně hodnocena.

Předmět **Hudebně pohybová výchova** se skládá z Hudební výchovy a Tělesné výchovy. Na vysvědčení můžou být obě části zhodnoceny buď jako celek ve slovním hodnocení nebo častěji otevřeným slovním hodnocením a popisem hodnocení obou částí předmětu.

10.7. Celkové hodnocení

- prospěl(a)
- neprospěl(a)
- nehodnocen(a)

10.8. Hodnocení chování žáka

Pedagogičtí pracovníci při hodnocení chování žáků hodnotí chování žáků ve škole a na akcích pořádaných školou.
Hodnocení probíhá s přihlédnutím k věku, zdravotnímu i mentálnímu postižení, morální vyspělosti žáka. Kritériem pro hodnocení chování je dodržování pravidel slušného chování, dodržování školního řádu během klasifikačního období. Problémy v chování se projednávají na pedagogické radě. Rodiče či zákonní zástupci jsou o chování žáka informováni třídním učitelem.

Hodnocení chování žáka je třístupňové:

- **velmi dobré** – žák dodržuje pravidla slušného chování a ustanovení školního řádu; méně závažných přestupků se dopouští ojediněle; žák je vždy přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit

- **uspokojivé** – chování žáka je v rozporu s pravidly slušného chování a s ustanoveními školního řádu, tj. dopouští se vůči nim závažných přestupků

- **neuspokojivé** – chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování; dopouští se takových závažných přestupků, že je jimi vážně ohrožena výuka, bezpečnost nebo zdraví jiných osob; záměrně hrubým způsobem narušuje výchovně - vzdělávací činnost školy

Žák není hodnocen za poruchy chování, jež vychází z jeho postižení, a to ani v případě, že se jedná o porušení chování velmi závažného.

10.9. Hodnocení v zájmových útvarech

- **pracoval(a) úspěšně** - žák je velmi aktivní, tvořivý, pracuje se zájmem
- **pracoval(a**) - žák je méně aktivní, bez většího zájmu

10.10. Výstupní hodnocení

Výstupní hodnocení je součástí přihlášky ke studiu na střední školu.
Úspěšným ukončením 10. ročníku získává žák **Základy vzdělání.**

10.11. Sebehodnocení

Sebehodnocení je jedna z forem hodnocení, jež přispívá k rozvoji zdravého sebevědomí a zvyšuje míru sebedůvěry, která je u našich žáků velmi důležitá. Snažíme se žákům poskytnout takové podmínky, aby zažívali pocit úspěchu. Pokud si žák věří, dané úkoly úspěšně zvládne, překonává snáze překážky a chápe, že chyba je přirozenou součástí procesu učení. Žáci jsou do sebehodnocení zapojování na úrovni odpovídajícímu stupni jejich postižení.

Sebehodnocení vede k větší aktivitě žáka a musí být vždy doplněno hodnocením učitele. Rozhodující je zapojení se do činnosti, snaha a zájem, výsledek činnosti není jediným kritériem pro hodnocení žáků.
Žák je veden učitelem a zná kritéria hodnocení, která musí být srozumitelná. Žák se učí zhodnotit dle svých možností podíl na činnosti. Hodnotí se způsobem, kterému rozumí a jež nastaví třídní učitel. Je veden návodnými otázkami učitele, na které se snaží reagovat. Může využívat určující symboly. U žáků s nejtěžším postižením se zaměřujeme na samotné zvyšování sebedůvěry.

10.11.1. Zásady sebehodnocení

- vhodná náročnost
- schopnost posoudit se objektivně (nadhodnocení, podhodnocení)
- ohledy vůči věku, závažnosti postižení
- možnost indispozice
- uplatňování sebekritiky
- pozitivní sebekritika
- ocenění sama sebe
- schopnost přiznat chybu

10.12. Podmínky nehodnocení žáka

Žák není hodnocen v pololetí nebo na konci roku z důvodů:

- dlouhodobá celková absence ze zdravotních důvodů (omluvena)
- dlouhodobá celková absence (neomluvena)
- osvobození v jednotlivých předmětech ze zdravotních důvodů (omluvena)

U omluvené absence je nutné doložení lékařského potvrzení.
Pokud žák v daném pololetí je přítomen méně než 75% výuky, je nehodnocen.
V případě neomluvené absence je oznamovací povinnost na Sociální úřad.

10.13. Způsob získávání podkladu pro hodnocení

Vycházíme při hodnocení ze standartních výsledků, kterých daný žák dosáhl v minulosti u úloh srovnatelné obtížnosti. Aktuální výkon žáka se poměřuje jeho vlastním výkonem (nikoli výkony spolužáků v předchozím období). Sleduje se, zda jeho výkon stagnuje, zvyšuje se nebo snižuje. Individuální zlepšení se považují za dobrý výkon, individuální zhoršení oproti tomu za výkon špatný.

10.13.1. Edukační hodnotící profil

U žáků s PAS pracujeme s Edukačním hodnotícím profilem, který obsahuje získávání poznatků v oblasti:

- Sociální vývoj
- Receptivní řeč
- Expresivní řeč-verbální
- Expresivní řeč neverbální
- Imitace motorická
- Imitace sociální
- Imitace verbální
- Jemná motorika
- Hrubá motorika
- Grafomotorika a kresba
- Sebeobsluha – stravování a stolování
    - oblékání
    - umývání
    - používání WC
- Vnímání zrakové

- Vnímání sluchové
- Vnímání taktilní
- Abstraktně vizuální myšlení

10.13.2. Všeobecné získávání podkladů

- Diagnostické pozorování žáka.
- Míra samostatnosti.
- Snaha.
- Prověřování vědomostí, dovedností a návyků.
- Zaznamenávání výkonů a pokroků žáka.
- Posuzování úrovně verbálního či jiného komunikačního projevu.
- Posuzování grafického projevu.
- Pohybové dovednosti a možnosti.
- Posuzování úrovně dosažených výsledků pracovních činností.
- Úroveň pracovního chování.
- Sledování míry zapojení v kolektivních a skupinových činnostech.
- Analýza důsledků všech činností žáka.
- Vyhodnocování reakcí a změn v chování a jednání při cíleném výchovném procesu.
- Sledování a zaznamenávání změn v chování žáka.
- Sebehodnocení.
- Pohovory a rozbory s ostatními vyučujícími.
- Pohovory a spolupráce s ostatními zaměstnanci školy.
- Spolupráce se školním psychologem a další důsledná analýza psychologických a lékařských
  vyšetření.

10.14. Informace o prospěchu a chování žáků

Informace o prospěchu a chování žáků předávají pedagogičtí pracovníci rodičům či zákonným zástupcům žáků několika způsoby:

- na třídních schůzkách
- individuálně po domluvě v průběhu školního roku
- třídním učitelem v případě mimořádné situace
- prostřednictvím písemné informace
- vysvědčením na konci každého pololetí školního roku

10.15. Individuální vzdělávací plán

Individuální vzdělávací plán vychází ze školního vzdělávacího programu, na doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce žáka. Je závazným dokumentem a součástí dokumentace žáka. Vypracovává se ze závažných důvodů a je určen zvláštní organizaci výuky a délky vzdělávání při zachování obsahu a rozsahu vzdělávání stanoveného školním vzdělávacím programem. Podléhá mu rovněž stejné hodnocení dané úrovně, jež žák dosáhl.

11. AUTOEVALUACE ŠKOLY

Autoevaluace vychází ze zákona č. 561/2004 Sb. (Školský zákon), vyhláška MŠMT ČR č. 15/2005 Sb. a dalších provádějících předpisů, které stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy.

11.1. Cíl autoevaluace

Cílem autoevaluace je zmapování stavu ve sledovaných oblastech. Tyto informace slouží k zefektivnění procesu výuky, zkvalitnění ŠVP, zefektivnění práce vedení, pedagogických i nepedagogických pracovníků školy, zkvalitňování prostředí a vybavenosti školy. Poskytuje zpětnou vazbu o kvalitě a úrovni dosažených cílů vzhledem k projektovaným cílům.

Snažíme se:

- zlepšit kvalitu vzdělání
- získat zpětnou vazbu pro činnost školy
- získat informace o tom, jak jsou naplňovány stanovené cíle vzdělávání
- získat podklady pro strategické plánování a řízení
- přispět ke stanovení priorit rozvoje školy
- posílit spolupráci školy s rodiči
- přispět ke zlepšení klimatu a důvěry mezi učiteli, žáky a rodiči
- posílit sebevědomí pedagogů školy

11.2. Nástroje autoevaluace

rozbor dokumentace školy
rozbor dat z dokumentace
rozhovory s žáky, učiteli, rodiči, veřejností
dotazníky pro rodiče a učitele
sebehodnocení
výstupy z vlastní kontrolní a hospitační činnosti - hospitace a pozorování
záznamy kontrol
diskuse
pozorování
zápisy z jednání Školské rady
statistické výkazy
účetní uzávěrky
záznamy z rodičovských schůzek
SWOT analýza
vnitřní audity

Nedílnou součástí autoevaluace školy je zpětná vazba ze strany klienta a ze strany svého zřizovatele. Škola proto bude v pravidelných intervalech opakovat zjišťování vzdělávacích požadavků rodičů (a zřizovatele) zejména formou dotazníků.

Pro potřeby autoevaluace bude škola využívat i jiné hodnotící zprávy (např. Inspekční zprávu ČŠI apod.) a výsledky auditů a přezkoumání účinnosti SMJ dle normy ČSN EN ISO 9001:2009.

11. 3. Časové rozvržení autoevaluačních činností

- hospitační činnost – v průběhu celého školního roku
- sebehodnocení práce učitelů a hodnocení ředitelem školy za minulý školní rok – konec školního roku
- projednání výroční zprávy školy s pedagogickou radou – do konce září
- projednání vlastního hodnocení školy (dle právní normy – 1 x za 3 roky) v pedagogické radě – do konce září
- rozhovory s žáky, rodiči, učiteli, veřejností – průběžně
- dotazníky pro rodiče a učitele (prosinec)
- vnitřní audity (dle rozpisů – 1x ročně)
- výstupy z jednání školské rady – průběžně
- spolupráce s jinými subjekty
- úspěšnost jednotlivých akcí
- další vzdělávání pedagogických pracovníků

11. 4. Oblasti evaluace a autoevaluace sledované průběžně pověřenými pracovníky školy

- program školy
- podmínky ke vzdělávání
- průběh vzdělávání
- podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vzájemné vztahy
- řízení školy
- výsledky vzdělávání žáků
- prezentace školy
- školní vzdělávací program

Program školy:

kriterium	ukazatel	nástroj	časový harmonogram	kdo sleduje
Soulad ŠVP s RVP	soulad ŠVP s RVP plnění ŠVP variabilita ŠVP (dotace předmětů, volitelné předměty, projekty…) soulad nabídky s představou rodičů soulad psaného ŠVP s realizovaným ŠVP	hospitace vzájemné hospitace diskuze rozhovory s rodiči analýza ŠVP analýza pedagogické dokumentace	každoročně	vedení školy koordinátoři třídní učitelé
Další nabídka pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	šířka programové nabídky	hospitace rozhovory s rodiči dotazník pro rodiče	každoročně	vedení školy koordinátoři třídní učitelé vedoucí vychovatel/ka

Podmínky ke vzdělávání:

kriterium	ukazatel	nástroj	časový harmonogram	kdo sleduje
Zajistit odbornou kvalifikaci zaměstnanců	vedení školy podporuje získávání adekvátního vzdělání dle právních norem	diskuze možnosti studia	každoročně	vedení školy
Vytváření podmínek pro osobní růst zaměstnanců	podpora DVVP organizace vzdělávacích seminářů pro celou školu nebo jednotlivé skupiny předávání a zavádění poznatků z DVVP do života školy	vzájemné hospitace předávání zkušeností	celoročně	vedení školy vedoucí vychovatel/ka
Podíl na rozvoji školy	podíl na plánování rozvoje školy aktivní příprava a účast na akcích školy vytváření pozitivního obrazu školy	diskuze – porady možnosti vyjádření k předloženým školním materiálům dotazník zápisy z porad	celoročně	vedení školy vedoucí vychovatel/ka

Materiální podmínky školy	vybavení jednotlivých částí školy návrhy na zlepšování technického vybavení	dotazník diskuze dotazník pro rodiče	každoročně	vedení školy ekonom/ka
Ekonomické zdroje	efektivní využívání objednávkový systém získávání dalších financí – sponzoring granty, dotace EU	rozbor finanční situace školy zprávy o průběhu projektu	čtvrtletně	vedení školy ekonom/ka
Pracovní prostředí školy	funkčnost a estetická úroveň budov, tříd	pozorování hospitace diskuze	každoročně	vedení školy

Průběh vzdělávání žáků:

kriterium	**ukazatel**	**nástroj**	**časový harmonogram**	**kdo sleduje**
Naplňování stanovených cílů, kompetencí dle ŠVP	promyšlenost cílů výuky používání vhodných metod vhodné hodnocení žáků podpora tvůrčí činnosti žáků rozmanitost vyučovacích postupů uplatňování individuálního přístupu analýza neúspěšnosti žáků efektivita využívání pomůcek vedení žáků k sebehodnocení využívání motivace psychosociální podmínky výuky	hospitace analýza pedagogické dokumentace diskuze zápisy z porad sebehodnocení učitelů	každoročně	vedení škol vedoucí vychovatel/ka koordinátoři
Výchovná práce	vypracované školní a vnitřní řády, které zahrnují práva a povinnosti žáků	pedagogická dokumentace pozorování hospitace	každoročně	vedení školy vedoucí vychovatel/ka

	podpora pocitu sounáležitosti ze strany žáků i pracovníků podpora harmonických vztahů mezi učiteli a žáky			

Podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vzájemné vztahy:

kriterium	ukazatel	nástroj	časový harmonogram	kdo sleduje
Přístup informacím a jejich přenos	jednoduchý přístup k potřebným informacím přenos informací – vedení školy – učitel, učitel – rodič	PC nástěnky informační stromeček třídní schůzky osobní kontakty	celoročně	vedení školy třídní učitelé vedoucí vychovatel/ka
Využívání rodičovské iniciativy, rozvoj dobrých vztahů s rodiči	spolupráce rodičů se školou využívání námětů a připomínek rodičů existuje důvěra a respekt mezi učiteli a rodiči	diskuze dotazník pro rodiče	průběžně	vedení školy třídní učitelé vedoucí vychovatel/ka
Rozvoj dobrých vztahů mezi žáky	sledování negativních jevů učitelé vytvářejí společně se žáky pravidla chování učitelé sledují, jak se žáci chovají k sobě navzájem	zprávy metodika prevence třídní knihy	průběžně	vedení školy metodik prevence
Klima školy	je vytvořen soubor hodnot, které škola považuje za důležité pracovníci školy jsou loajální vůči škole jednání učitelů je na partnerské bázi osobní vztahy vedou ke spolupráci diskuze o úspěších, potížích a problémech	dotazník pro rodiče pozorování rozhovory společné aktivity	průběžně	vedení školy třídní učitelé

	ve škole je klima otevřené komunikace zlepšování vztahů mezi zaměstnanci			

Řízení školy:

kriterium	ukazatel	nástroj	časový harmonogram	kdo sleduje
Plánování	škola má vypracovanou koncepci, kterou akceptují učitelé i rodiče cíle školy jsou v souladu se ŠVP zaměstnanci mají možnost se vyjadřovat k záměrům vedení školy (existuje prostor pro vyjádření svého názoru) cíle a úkoly vycházejí z potřeb a možností školy	pedagogická dokumentace diskuze zápisy z porad rozhovory Příručka jakosti	každoročně	vedení školy manager jakosti
Systémové řízení	snaha o to, aby porady nebyly formální, ale funkční existuje participace učitelů na řízení školy jsou delegovány kompetence dokumentace je zpracována, akceptována, přístupná a dodržována ve škole je vytvářeno prostředí spolupráce, důvěry a pozičního očekávání komunikace je otevřená a	dotazník pro učitele zápisy z porad rozhovory diskuze pozorování Příručka jakosti	průběžně	vedení školy manager jakosti všichni

	srozumitelná			
Kontrolní činnost	je vytvořen systém kontrolní činnost existují kritéria pro hodnocení pracovníků iniciativa zaměstnanců je morálně i finančně (v rámci možností) oceněna je vytvořen systém auditů – kontrola systému managementu kvality	dotazník hodnocení zaměstnance hospitační činnost zápisy z porad pozorování diskuze vnitřní audity	průběžně	vedení školy auditoři

Výsledky vzdělávání žáků:

kriterium	ukazatel	nástroj	časový harmonogram	kdo sleduje
Vzdělávací oblast	úroveň vzdělávání a výchovy odpovídá očekávání rodičů vědomosti žáků odpovídají požadavkům ŠVP výuka je vedena diferencovaně dle schopností žáků hodnocení žáků je v souladu se ŠVP učitelé motivují žáky, aby mohli zažít radost z úspěchu	diskuze zápisy z porad rozhovory hospitační činnost	každoročně	vedení školy
Vědomosti žáků odpovídají jejich možnostem a schopnostem	osvojené vědomosti žáci samostatně a správně využívají při integraci žáka do běžného života jsou soběstačnící v sebeobsluze žáci jsou schopni socializace	zápisy z porad rozhovory diskuze pozorování	každoročně	vedení školy manager jakosti všichni
Škola	pravidelné zjišťování	dotazník pro	každoročně	vedení školy

vyhodnocuje svoje silné a slabé stránky	silných a slabých stránek z pohledu zevnitř i zvenčí školy zjištěné poznatky analyzovat závěry uvádět do praxe	zaměstnance dotazník pro rodiče pozorování diskuze vnitřní audity SWOT analýza		auditoři

Prezentace školy:

kriterium	ukazatel	nástroj	časový harmonogram	kdo sleduje
Prezentace výsledků práce žáků	v prostorách školy příležitostné výstavy (prostory veřejných budov, restaurace, divadlo…)	akce školy	průběžně	vedení školy
Informova-nost rodičů a veřejnosti o činnosti školy	www stránky pořádání akcí pro rodiče a širokou veřejnost, zřizovatele, sponzory společné akce s jinými školami	www stránky akce školy	průběžně	vedení školy
Prezentace činnosti školy na veřejnosti	www stránky články v novinách a časopisech propagační materiály propagační šoty v TV vytváření vlastních projektů účast v projektech jiných subjektů	www stránky akce školy realizace projektů	průběžně	vedení školy manager projektů

Školní vzdělávací program:

kriterium	ukazatel	nástroj	časový harmonogram	kdo sleduje
Realizace ŠVP v praxi	přiměřenost ŠVP možnostem a schopnostem žáků, technickým možnostem školy dostatečné materiální pokrytí plnění vzdělávacích plánů, ročních a individuálních soulad plánů se ŠVP jednotlivé časové dotace výchovně vzdělávací strategie na obecné úrovni výchovně vzdělávací strategie na předmětové úrovni školní výstupy učivo jednotlivých předmětů průřezová témata hodnocení plnění cílů ŠVP náročnost reálnost, vhodnost návaznost	rozbory pozorování rozhovory dotazníky pedagogické rady schůzky pedagogická dokumentace zprávy tř. učitelů a SPC inspekce auditor	čtvrtletně	koordinátoři třídní učitelé
Realizace ŠVP družiny Realizace ŠVP internát	přiměřenost ŠVP možnostem a schopnostem žáků dostatečné materiální pokrytí plnění plánů soulad se ŠVP školy soulad plánů se ŠVP výchovně vzdělávací strategie výstupy činnosti možnosti rozšiřování nabídky plnění ŠVP náročnost reálnost, vhodnost návaznost	hospitace pozorování rozhovory dotazníky pedagogické rady pedagogická dokumentace inspekce auditor	celoročně čtvrtletně	vedoucí vychovatel/ka vychovatelé koordinátoři

12. ZÁVĚR

Školní vzdělávací program je živý dokument, se kterým se soustavně pracuje a jehož účinnost se zpětně vyhodnocuje. Lze tedy předpokládat, že se bude postupně měnit. Změny mohou být drobné, ale i zcela zásadní. **Za účelem usnadnění orientace ve změnách byla přijata následující strategie.**

Změny údajů popisujících stav školy (zejména v kapitolách Identifikační údaje, Charakteristika školy), které pouze konstatují stav v daném okamžiku **a neovlivňují vzdělávání žáka** se provádějí dle potřeby a nemusí se projednávat se školskou radou.

Změny údajů, které zásadním způsobem ovlivňují vzdělávání žáků, tj. mění např. hodinové dotace, názvy předmětů, učivo v předmětech, přesouvání výstupů mezi předměty nebo v časových úsecích, se musí projednávat se školskou radou.

Zásadní změna filosofie ŠVP bude vyjádřena změnou názvu ŠVP a rovněž bude projednána se školní radou.

Označení verze ŠVP při změnách se postupně může povyšovat o jednu jednotku - 1 z roku 2010, verze 2 z roku 2011...atd. a označením čísla jednacího.

Změny verzí ŠVP budou zaznamenány průběžně v Seznamu dodatkových změn a vložením listu se změnou s barevným odlišením, ztvrzené razítkem a podpisem ředitele školy.

Na vysvědčení se žákovi uvádí název a verze jeho ŠVP.

PŘÍLOHY

Seznam příloh

Příloha číslo 1 - ŠVP ŠD Elpis

Příloha číslo 2 - ŠVP Internátu Elpis

Příloha číslo 3 - Vnitřní řád Školní družiny

Příloha číslo 4 - Vnitřní řád Internátu

Příloha číslo 5 - Autoevaluace ŠVP v praxi, dotazníky

Příloha číslo 6 – Seznam případných dodatkových změn

Příloha č. 1

„ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY ELPIS“

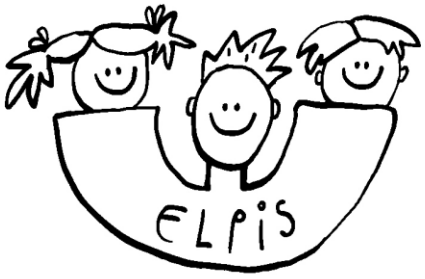

Obsah

1. Identifikační údaje

2. Charakteristika školní družiny

3. Cíle

4. Délka a časový plán vzdělávání

5. Formy vzdělávání

6. Obsah vzdělávání

7. Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

8. Materiální podmínky

9. Popis personálních podmínek

10. Popis ekonomických podmínek

11. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

12. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními potřebami

1. Identifikační údaje

Název: Školní vzdělávací program Školní družiny Elpis

Předkladatel:

Název	Mateřská škola speciální, základní škola speciální a praktická škola Elpis Brno, příspěvková organizace
IČO	621 600 95
IZO	110 023 218
Školní družina	ze dne 1.4.1995
Adresa	Mateřská škola speciální, základní škola speciální a praktická škola Elpis Brno, Koperníkova 803/2
Kontakty	tel.: 545 245 630
	E-mail: elpis@skolaelpis.cz
Ředitel školy	Mgr. Pavlína Pohlová

Zřizovatel:

Název	Jihomoravský kraj
Adresa	Žerotínovo náměstí 449/3 601 82 Brno
IČO	70888337
Telefon	541651111

PLATNOST DOKUMENTU: od 1.9. 2022

….....
Mgr. Pavlína Pohlová
ředitelka školy razítko školy

2. Charakteristika školní družiny

Školní družina je součástí školského zařízení a poskytuje zájmové vzdělávání žákům 1. a 2. stupně ve dnech školního vyučování. Vzdělávací program školní družiny navazuje na vzdělávací program školy a souvisí se vzdělávacím programem internátu, s nímž má shodný vzdělávací obsah. Vhodně zvolenými činnostmi pomáhá rozvíjet vědomosti, dovednosti, návyky a hodnoty, které jsou důležité pro rozvoj celé osobnosti handicapovaného žáka. Základ tvoří propojenost a komplexnost v rámci celého výchovně vzdělávacího procesu.
Činnost školní družiny probíhá na obou budovách - ul. Koperníkova 803/2 a odloučeném pracoviště na ul. Fr. Skaunicové 66/17.

3. Cíle ŠD

Cíle školní družiny vycházejí z obecných cílů vzdělávací soustavy, jak je formuluje školský zákon č. 561/2004 v § 2, odstavec 2. Naplňování těchto cílů je vymezeno konkrétním posláním školní družiny ve vyhlášce č.74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, § 8.

Školní družina pro nás znamená vytvoření rodinného, klidného, podnětného a tvůrčího prostředí, které je přiměřené pro žáky s mentálním postižením, kombinovanými vadami, autismem a s individuálním pohledem na žáka.

Cíle školní družiny čerpají z cílů výchovně vzdělávacích programů, podle kterých škola vzdělává své žáky.

- vytvářet bezpečné, klidné, pohodové a radostné prostředí
- rozvíjet individuální možnosti žáků a individualitu osobnosti žáka
- správně motivovat žáka nabízením zájmové činnosti
- rozvíjet praktické dovednosti v různých činnostech
- podporovat rozvoj komunikačních dovedností, včetně alternativní komunikace
- podporovat utváření kamarádských vztahů
- utvářet zdravé sebevědomí
- podporovat samostatnost, tvořivost a realizaci vlastních nápadů
- rozvíjet sebeobsluhu a soběstačnost žáka
- klást důraz na smyslové vnímání světa kole
- rozvíjet přirozený pohyb a aplikovat speciální metody
- rozvíjet komplexně psychickou, fyzickou a sociální oblast
- všestranně podporovat aktivity a činnosti vedoucí k socializaci žáka
- spolupracovat se školou, internátem, rodiči (zákonnými zástupci)

Níže uvedené kompetence žák rozvíjí při všech činnostech ve školní družině.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žák dle svých schopností

- má zájem o nové podněty
- práci dokončí
- získané vědomosti použije v praktickém životě
- dokáže používat symboly a uplatňuje je v praktických situacích a dalším učení
- má vytvořeno správné pracovní chování
- s PAS - používá pracovní a procesuální schémata

Kompetence k řešení problému

Žák dle svých schopností

- všímá si dění okolo
- snaží se zvládnout emoce a limitovat své problémové chování
- dovede upozornit nebo požádat o pomoc
- rozumí přiměřeným pokynům a reaguje na ně
- vnímá problémové situace
- orientuje se ve známém prostředí.
- s PAS - používá strukturovaný denní režim s vizualizací

Kompetence komunikativní

Žák dle svých schopností

- užívá přirozených prostředků komunikace k vyjádření svých přání, potřeb, emocí
- je schopen se přiměřeně vyjádřit
- je schopen se dorozumět a porozumět informaci
- umí vyjádřit souhlas a nesouhlas
- a dle potřeby používá funkčně komunikační systém (AAK)
- rozumí řečenému, gestům, symbolům
- zvládá základní sociální a společenskou komunikaci

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých schopností

- adaptuje se na prostředí a jeho proměny
- projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování
- uplatňuje návyky společenského chování
- smysluplně využívá svůj volný čas
- zná své spolužáky, vychovatele
- navazuje kamarádské vztahy

- projevuje toleranci k odlišnostem, handicapu spolužáků
- dodržuje pravidla soužití s kamarády
- žák s PAS je ochoten vyzkoušet a natrénovat nové možnosti trávení volného času
- zvládá potíže spojené s prací ve skupině

Kompetence občanské
Žák dle svých schopností
- využívá osvojené návyky k ochraně svého zdraví
- dodržuje společenské normy a pravidla
- dodržuje naučené stereotypy chování zdravého životního stylu
- podílí se na ochraně životního prostředí

Kompetence pracovní
Žák dle svých schopností
- utváří si pozitivní vztah k manuálním činnostem
- má osvojené pracovní návyky (koncentrace pozornosti, údržba pracovní plochy a pomůcek, nářadí)
- zvládá pracovní dovednosti a pracovní postupy
- umí pracovat s pomůckami, nářadím
- dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce, ochrany společenských hodnot a uplatňuje je částečně při pracovních činnostech
- zvládá sebeobsluhu
- žák s PAS - používá pracovní a procesuální schémata

4. Délka a časový plán vzdělávání

Školní vzdělávací program školní družiny je vytvořen na jeden vzdělávací cyklus tří let.
Pravidelná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání.
Příležitostné akce jsou zahrnuty v ročním plánu ŠD a internátu, případně další dle aktuálních nabídek a možností.

Činnost družiny je časově rozdělena:
Družina na ul. **Fr. Skaunicové** se dělí do dvou bloků
- ráno před začátkem vyučování
- odpoledne po vyučování, ukončení dle požadavků rodičů

Družina na ul. **Koperníkově**
- odpoledne po vyučování, ukončení dle požadavku rodičů

Ranní náplň tvoří odpočinkové, spontánní činnosti, rekreační relaxace a sebeobslužné činnosti.

Odpolední činnost je zaměřena na odpočinkovou a relaxaci, rekreační a sportovní, zájmovou a estetickou, přípravu na vyučování, na rozvoj sociálních interakcí, nácviku sebeobsluhy a vedení k samostatnosti a k aktivnímu využití volného času.

Hodnocení žáka v obsahu vzdělávání probíhá 1krát ročně. Na hodnocení se podílí celý pedagogický tým.

Hlavním smyslem autoevaluace školní družiny je zpětná vazba vedoucí ke zdokonalování kvality školy. Zjišťujeme, zda jednotlivé formy zájmového vzdělávání odpovídají potřebám, přáním a požadavkům. Autoevaluace školní družiny a internátu je součástí autoevaulace školy.

5. Formy vzdělávání

Činnost školní družiny se uskutečňuje těmito formami (podle vyhlášky č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání, § 2 odst. abf).

Pravidelná činnost, která je dána týdenní skladbou zaměstnání a plánem činnosti podle zájmu dětí a rodičů.

Příležitostní akce **-** nejsou zahrnuty do týdenní skladby zaměstnání, jsou zahrnuty do ročního plánu školní družiny a mohou se jich zúčastnit i žáci nenavštěvující družinu (besídky, výlety), případně další dle aktuálních nabídek a možností.

Činnost družiny zahrnuje také:
S***pontánní aktivity*** žáků hlavně v ranní části, po obědě a v závěrečné odpolední části družiny.

ŠD dětem umožňuje také
odpočinek a to jak pasivní (polohování, míčkování), tak aktivní formou rekreačních činností (sportovní a múzické oblasti)

Další oblastí činnosti ŠD je:
Příprava na vyučování, která se uskutečňuje formou didaktických her, tematických vycházek.

Základním prostředkem činnosti družiny je hra, která u žáků obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce, přičemž jsou respektovány všechny požadavky pedagogiky volného času.

Vychovatelky a asistentky věnují zvýšenou pozornost dětem z méně podnětného prostředí.

Při všech činnostech ve ŠD se uplatňují tyto pedagogické zásady:

Požadavek pedagogického ovlivňování volného času – vychovatelka navozuje a motivuje činnost.

Požadavek dobrovolnosti – všechny činnosti by měly být přiměřené věku žáků a jejich momentálnímu stavu, žáci by je měli vykonávat dobrovolně na základě vzbuzeného zájmu a motivace (nikoliv jen pokynu).

Požadavek zajímavosti a zájmovosti – činnosti by měly být pro žáky atraktivní, měly by být pestré.

Požadavek aktivity – činnosti volíme tak, aby žáci participovali na jejich přípravě, realizaci a hodnocení, a aby v nich všichni mohli být přiměřeně úspěšní.

Požadavek citlivosti a citovosti – všechny činnosti by měly přinášet žákům kladné emoce a to nejen z činnosti samé a následného ocenění – pochvaly, ale také radost z objevování či překonávání překážek.

Požadavek seberealizace – skrze činnost, jejímž produktem je radost, žák nachází a objevuje sama sebe, zvláště je-li kladně hodnocen, a prostřednictvím činností si vytváří v kolektivu žádoucí sociální kontakty.

6. Obsah vzdělávání

Školní vzdělávací program družiny akceptuje kurikulární přístup - plánování a realizace činnosti, jejich zhodnocení, budování a rozvíjení kompetencí. Navazuje na vzdělávací programy naší školy, především na vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět**
Realizace plnění obsahu vzdělávání je vázána aktuálním zdravotním stavem či indispozicí některých žáků. Je v kompetenci vychovatele zvážit a zajistit vhodnou činnost vedoucí ke splnění obsahu vzdělávání a případného plnění výstupu jinou formou uvedenou v měsíčních plánech.

Místo, kde žijeme

VÝSTUP	*ČINNOSTI*	*KOMPETENCE*
Žák se seznamuje s místem a prostředím, ve kterém žije, jeho okolím, a vytváří si k němu pozitivní vztah.	**Každodenní** Orientace v prostorách školy a jejím nejbližším okolí Šetření majetku **Pravidelné** Tematické vycházky Orientace na zahradě, hry Vycházky do okolí školy, orientace ve známém prostředí, dodržování pravidel chování na komunikacích ve městě, námětové a situační hry, výtvarné činnosti Poznávání služeb v okolí – rozvoj sociálních dovedností – návštěva obchodu, pošty, apod., hra na povolání, na prodavače, kadeřníka..) Využití k výtvarné i pracovní inspiraci Cesta do školy a ze školy - povídání, společenské hry, výtvarné a pracovní činnosti Dopravní výchova – didaktické hry, výtvarné a pracovní činnosti s dopravní tematikou, hudební činnosti, povídání, bezpečná jízda na koloběžce apod. Seznamování a využívání dopravních prostředků a chování v nich Návštěva památek v přilehlém okolí. Výtvarné zpracování památek města, poznávání z fotografií, knihy, časopisy Četba, pověstí o městě Brně, společné vyprávění. Vyprávění vlastních zážitků. Výukové programy na PC **Příležitostné** Výlety Poznávací vycházky. Dopravní soutěže Sledování tematických pořadů	1, 2, 3, 4, 5, 6

Lidé kolem nás

VÝSTUP	*ČINNOSTI*	*KOMPETENCE*
Žák vyjadřuje své požadavky, potřeby osvojuje si zásady vhodného chování a jednání mezi lidmi. Seznamuje se se základními právy a povinnostmi člověka.	**Každodenní** Vytváření pozitivního klimatu Nácvik kontaktu s pedagogy a spolužáky Nácvik a rozvoj komunikace (i za použití AAK), reakce na své jméno Chování v kolektivu a bezpečné chování, mezilidské vztahy, kamarádské vztahy Základy společenského chování – zdravení, požádání, poděkování, oslovení Nácvik dovednosti žádosti o pomoc, vyjádření požadavků a potřeb Přenos stereotypů chování do konkrétních situací **Pravidelné** Rodina, členové, role v rodině Narozeniny Cestování Nácvik kontaktu a komunikace se širším okolím Hry na povolání Didaktické hry, situační hry Vhodné a nevhodné chování, modelové situace, pohádky, příběhy, Poučné náměty k problematice chování k neznámým lidem, k lidem s delikventním chováním Nebezpečné situace, krizové situace Základní práva a povinnosti Výtvarné a pracovní aktivity Hudební činnosti Výukové programy na PC **Příležitostné** Návštěva kina, divadla Besídky Zahradní slavnosti Besedy - policie, hasiči Výlety	1, 2, 3, 4, 5, 6

Lidé a čas

VÝSTUP	*ČINNOSTI*	*KOMPETENCE*
Žák se orientuje v čase, buduje si správný režim dne a dodržuje jej. Učí se účelně vyplňovat svůj čas	**Každodenní** Orientace s časovou posloupností - části dne, den, dny v týdnu, hodiny Práce s denním režimem Střídání činností: relaxace x volnočasové aktivity Nácvik volnočasových aktivit – hry (stavebnice, puzzle, vkládačky, aj.), Vlastní výběr volnočasových aktivit Trénink přenosu nacvičených volnočasových aktivit do neřízených činností Didaktické hry k procvičení učiva, činnosti upevňující znalosti dětí **Pravidelné** Orientace s časovou posloupností - roční období, měsíce Zaznamenávání významných dat v kalendáři, narozeniny Období života člověka, slavení narozenin Aktivity zaměřené na rozeznání současnosti a minulosti v našem životě (fotografie) - výstavy Vycházky a aktivity zaměřené na střídající se roční období. Didaktické hry, písně, říkanky, pohádky týkající se svátků, významných výročí a událostí Výtvarné a pracovní aktivity korespondující s daným ročním obdobím, svátkem, významnou událostí. Smysluplnému využívání volného času - společenské hry, sportovní aktivity, výtvarné a pracovní aktivity, hudební aktivity, vycházky, výstavy, prohlížení a čtení knih … Výukové programy na PC **Příležitostné** Výstavy Sportovní činnosti dle ročního období. Měření času, délky při sportovních výkonech Promítání filmů, pohádek, příběhů z historie.	1, 2, 3, 4, 5, 6

Rozmanitost přírody

VÝSTUP	*ČINNOSTI*	*KOMPETENCE*
Žák se seznamuje s rozmanitostí přírody. Pozoruje změny v průběhu ročních období, života rostlin a živočichů. Uvědomuje si kladný i negativní vliv činnosti člověka na přírodu. Dodržuje základní pravidla chování v přírodě.	**Každodenní:** Zapisování počasí do kalendáře přírody Šetření energiemi, ekologické chování **Pravidelné:** Pozorování změn v přírodě dle ročních období. Tematické vycházky a pobyty v přírodě, zahradě, pozorování živé a neživé přírody, rozmanitosti přírody, ochrany přírody s využitím znalostí žáků. Péče o rostliny, sezónní práce na zahradě, poznávání rostlin a zvířat Využívání různých výtvarných technik Využívání pracovních technik a činností Dodržování pravidel chování v přírodě Estetické využití různých přírodnin, výzdoby Didaktické hry, společenské hry s přírodními motivy. Hudební aktivity s přírodní tématikou Smyslové vnímání přírody a jejich produktů (zrak, sluch, hmat, čich, chuť), soutěže, relaxace, vycházky, výtvarné, pracovní činnosti, smyslové diferenciace zvuků Hry v přírodě, na zahradě Četba pohádek a příběhů s přírodní tématikou Pohybová činnost Výukové programy na PC **Příležitostné** Výlety do přírody, ZOO	1, 2, 3, 4, 5, 6

Člověk a jeho zdraví

VÝSTUP	*ČINNOSTI*	*KOMPETENCE*
Žák se učí poznávat sám sebe, získává poučení o zdraví a nemoci. Učí se zodpovědnosti za své zdraví.	**Každodenní** Vytváření hygienických a sebeobslužných návyků, stolování, příprava a úklid, hygiena, převlékání Dodržování zásad zdravé výživy, pitného režimu. Psychohygiena Relaxace, polohování Dodržování bezpečnosti a předcházení úrazům při všech činnostech **Pravidelné** Pohybové a tělovýchovné činnosti – pravidelný pobyt venku, sportovní činnosti. Míčkování Zdraví, nemoc, prevence, úrazy, lidské tělo, první pomoc, tísňové linky Didaktické hry, společenské hry Četba a prohlížení knih Námětové hry Trénink modelových situací (první pomoc, nemoc, úraz, nebezpečné a návykové látky) Prevence zneužívání Tematicky zaměřené výtvarné a pracovní činnosti týkající se zdraví a nemoci, stavby lidského těla, bezpečnosti Chování v silničním provozu (situační hry, chování na ulicích v dopravních prostředcích) Soutěže ve smyslovém poznávání (čich, chuť, hmat, zrak, sluch) Výukové programy na PC **Příležitostné** Dopravní hřiště Příprava základních pokrmů. Pohybové hry ve vodě Besedy Olympiáda	1, 2, 3, 4, 5, 6

7. Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

viz. vnitřní řád družiny

O přijetí účastníka do školní družiny rozhoduje ředitelka školy na základě písemné přihlášky zákonných zástupců žáka.
Rodiče (zákonní zástupci) jsou povinni vyplnit v zápisním lístku odchod ze školní družiny se závazkem vyzvedávat své dítě v souladu s časem, na kterém se rodiče s vedením školy domluvili. Vyzvedává-li ze školní družiny žáka i někdo jiný kromě jeho zákonných zástupců, musí rodiče vyplnit zmocnění k vyzvedávání dítěte a stvrdit jej svým podpisem. Dle potřeby je nutné zmocnění aktualizovat.

Ukončení pobytu žáků ve školní družině je dáno:

- uplynutím doby, po které je vzdělávání poskytováno (ukončením základní školy speciální)
- na žádost zákonných zástupců žáka
- ředitelka školy může, na základě vyhlášky MŠMT čj. 17 749/2002-51 a na doporučení pedagogické rady, rozhodnout o vyloučení žáka ze ŠD pokud tento žák soustavně ohrožuje bezpečnost a zdraví ostatních žáků nebo pokud rodiče porušují vnitřní řád ŠD

8. Materiální podmínky

Školní družina v budově na ul. Františky Skaunicové má bezbariérový vstup z ulice i na školní zahradu. Místnosti jsou vybaveny přiměřeným pracovním a odpočinkovým nábytkem. Oddělení ŠD využívají také další zařízení školy - zahradu s vybavením, snoezelen, cvičebnu, šatnu i sociální zařízení s úpravou pro imobilní žáky.

Školní družina v budově na ul. Koperníkova je rovněž bezbariérová. Oddělení má k dispozici prostory tříd základní školy speciální, která jsou zařízena přiměřeným pracovním a odpočinkovým nábytkem, s pomůckami pro aktivní i pasivní relaxaci. Mimo kmenové oddělení žáci využívají relaxační místnost, cvičebnu, školní zahradu s bazénem.
Zahrada je upravena tak, aby byla bezpečná a zároveň umožňovala rozmanité aktivity žáků.

Celkové vybavení hračkami, pomůckami, speciálními pomůckami, materiály a doplňky odpovídá počtu žáků, jejich věku a zvláště typu a stupni postižení. Toto vše průběžně kontrolováno a doplňováno. Hračky a jejich doplňky jsou umístěny v dosahu žáků, aby si je žáci mohli samostatně brát a zároveň se vyznali v jejich uložení. Žáci se sami podílejí na úpravě a výzdobě prostředí a jejich práce si tak mohou rodiče prohlédnout.

9. Popis personálních podmínek

Zájmové vzdělávání je řízeno v každém oddělení vychovatelkou (telem) a asistentkou (tem). Všichni pedagogové mají potřebnou odbornou kvalifikaci a pracují na základě vymezených a

společně vytvořených pravidel. Vychovatelka je iniciátorem a průvodce při činnostech, k nimž žáka motivuje, navozuje činnosti nebo je nepřímo řídí, hodnotí.
Vychovatelka má probouzet v žácích aktivní zájem o okolí, sociální kontakty, komunikaci, chuť dívat se kolem sebe a podněty vnímat. Má podněcovat a rozvíjet přirozenou vnímavost žáka, chuť objevovat i odvahu projevit se a ukázat, co vše zvládne. Tyto žádoucí projevy potom přiměřeně oceňovat a chválit.
Vychovatelky(lé) i asistentky(ti) rozvíjí po celou dobu zájmových činností žáka všemi výše uvedenými kompetencemi.
Všichni pedagogové se stále vzdělávají a maximálně využívají nabídek různých vzdělávacích institucí s akreditací MŠMT.
Specializace jednotlivých pedagogických pracovníků je využívána ve prospěch doplňkových programů.

10. Popis ekonomických podmínek

Rodiče (zákonní zástupci) přispívají měsíčně finanční částkou 250 Kč na provoz školní družiny. Vybírají se rovněž finanční příspěvky na konkrétní akce (např. vstupné na kulturní akce). Pomůcky a vybavení školní družiny je hrazeno z finančních prostředků školy a případných sponzorských darů.

11. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení ŠD
Skladbou zaměstnání a střídáním činností je v ŠD zajištěn dostatek relaxace a aktivního pohybu. ŠD zajišťuje žákům pitný režim, žáci mají neustále k dispozici nápoj ze školní kuchyně. Na Skaunicové družina umožňuje snídani a odpolední svačinu, kterou si žáci přinesou z domova. Svačiny jsou do výdeje uloženy v ledničce. Vybavení místnosti vyhovuje bezpečnostním i hygienickým podmínkám. Na Koperníkově jsou odpolední svačiny součástí školního stravování.
K dispozici je vybavená lékárnička. Vychovatelky mají bezpečně uloženy léky i přípravky pro 1. pomoc při EPI záchvatu u medikovaných žáků. Vychovatelky jsou seznámeny se zdravotním stavem žáků. K dispozici jsou také telefonní čísla na všechny rodiče. Všechny pracovnice jsou proškoleny a schopny poskytnout první pomoc.
Prostory ŠD jsou pravidelně kontrolovány orgány z hlediska bezpečnosti, hygieny, elektro i hasiči.
Žáci jsou vedeni vychovatelkami k bezpečné hře a práci. Na začátku školního roku a před každými prázdninami a po návratu do školy jsou poučeni o bezpečnosti chování a prevenci proti úrazu v prostorách školy, zahrady i na vycházkách, což je zaznamenáno i v třídní knize (poučení o bezpečnosti).

Psychosociální podmínky
Vychovatelky (lé) a asistentky (ti) se snaží vytvářet klidné prostředí i příznivé klima, ve kterém se žáci cítí bezpečně a příjemně. Všechny činnosti jsou vykonávány tak, aby se respektovala osobnost žáka a jeho důstojnost (vytváří se pocit důvěry a jistoty, posiluje se

sebevědomí a sebedůvěra), imobilního žáka vždy připraví na změnu, nemanipulují s ním bez předchozího upozornění.
Respektují žákovy osobní potřeby i problémy a momentální zdravotní stav, o čemž se informují při předávání dětí s rodiči nebo učitelkami.
Vychovatelky chrání žáky před násilím a šikanou a vedou je k předcházení patologických jevů. Rodiče jsou průběžně informováni o činnosti ŠD i o práci žáků.

12. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními potřebami

Vzhledem k tomu, že celé školské zařízení je zřízeno pro žáky se středním a těžkým mentálním postižením, dále pro žáky s kombinovanými vadami a žáky s autismem, navštěvují školní družinu žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, které vyplývají z výše uvedených typů zdravotního postižení.

Speciální péče je věnována i dětem s přiznanými podpůrnými opatřeními a dětem s odlišným mateřským jazykem.
Podmínkou úspěšného vzdělávání žáka s OMJ je vytváření optimálních (jazykových) podmínek vedoucích k rozvoji individuálních potřeb každého žáka podle jeho možností a schopností.

Žákům s PAS je připraveno předvídatelné prostředí s využitím vizualizace a strukturalizace

Je tedy nezbytné, aby byly zajištěny veškeré podmínky pro vzdělávání jedinců se specifickými vzdělávacími potřebami.

Personální podmínky jsou splněny zabezpečením kvalifikovaných vychovatelek (speciální pedagogika, vychovatelství, kurz autismu), v družině je k dispozici asistentka. Zaměstnanci jsou průběžně odborně proškolováni dle aktuálního stavu, možností a zájmu, dle plánu DVVP.
Oddělení školní družiny pro žáky s autismem je uspořádáno dle principů metody strukturovaného učení a je dle možností vybaveno odpovídajícími pomůckami.

Technické podmínky zabezpečení ulici Koperníkova - celý areál školy je bezbariérový.
K dispozici jsou zvedáky pro imobilní žáky.
Areál na ulici Fr. Skaunicové je rovněž bezbariérový a má k dispozici zvedáky pro imobilní žáky a elektrickou plošinu do 1.patra.

Na škole je zřízeno školní poradenské pracoviště (v rámci projektu - VIP Kariéra II.) s využitím spolupráce školní psycholožky

Velmi důležitá je spolupráce s SPC a nezbytná kooperace se školou, internátem a rodiči (zákonnými zástupci).

Všichni vychovatelé se snaží o příznivé klima, individuální a empatický přístup ke všem žákům.

Příloha č. 2

„ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM INTERNÁTU ELPIS“

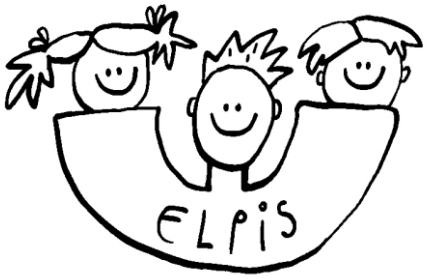

Obsah

1. Identifikační údaje

2. Charakteristika internátu

3. Cíle

4. Délka a časový plán vzdělávání

4. Formy vzdělávání

5. Obsah vzdělávání

6. Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

7. Materiální podmínky

8. Popis personálních podmínek

9. Popis ekonomických podmínek

10. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

11. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními potřebami

1. Identifikační údaje

Název: Školní vzdělávací program internátu Elpis

Předkladatel

Název	Mateřská škola speciální, základní škola speciální a praktická škola Elpis Brno, příspěvková organizace
IČO	621 600 95
IZO	110 023 226
Internát	ze dne 1. 4. 1995
Adresa	Mateřská škola speciální, základní škola speciální a praktická škola Elpis Brno, Koperníkova 803/2
Kontakty	tel.: 545 245 630
	e-mail: elpis@skolaelpis.cz
Ředitel školy	Mgr. Pavlína Pohlová

Zřizovatel

Název	Jihomoravský kraj
Adresa	Žerotínovo náměstí 449/3, 601 82 Brno
IČO	70888337
Telefon	541651111

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2022

….....

Mgr. Pavlína Pohlová
ředitelka školy

razítko školy

2. Charakteristika internátu

Internát je součástí školského zařízení. Poskytuje mimobrněnským i brněnským žákům možnost ubytování s celotýdenním provozem, od pondělí do pátku.
Kromě vzdělávání poskytuje celodenní výchovu, ubytování a pravidelné stravování.
Budova internátu sídlí na ulici Koperníkova 803/2. Kapacita internátu je 21 lůžek. Vzdělávací program internátu souvisí se vzdělávacím programem družiny, s níž má shodný vzdělávací obsah a rovněž vychází ze vzdělávacího programu Základní školy speciální. Vhodně zvolenými činnostmi pomáhá rozvíjet vědomosti, dovednosti, návyky a hodnoty, které jsou důležité pro rozvoj celé osobnosti handicapovaného žáka. Základ tvoří propojenost a komplexnost v rámci celého výchovně vzdělávacího procesu.
Snahou je vytvořit žákům domov rodinného typu, k čemuž jsou zaměřeny jednotlivé činnosti.
Činnosti výchovných skupin probíhají souběžně s činností družiny. Ve výchovných skupinách je zpravidla 6 žáků, rozdělení výchovných skupin není shodné s třídním kolektivem.

3. Cíle internátu

Cíle internátu vycházejí z obecných cílů vzdělávací soustavy, jak je formuluje školský zákon č. 561/2004Sb.§ 2, odstavec 2. Naplňování těchto cílů je vymezeno ve vyhlášce č.108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, § 6 - 9.

Internátní zařízení pro nás znamená vytvoření rodinného, klidného, podnětného a tvůrčího prostředí, které je přiměřené pro žáky s mentálním postižením, kombinovanými vadami, autismem a s individuálním pohledem na žáka.

Jelikož většinu času v týdnu tráví žák mimo rodinu, je nutné zvýšenou pozornost mimo jiné věnovat možným potížím adaptace, nácviku hygienických návyků, komunikaci, rozvoje sociálního chování samostatnosti, soužití s vrstevníky a směřovat k integraci žáka.

Cíle internátu čerpají z cílů výchovně vzdělávacích programů, podle kterých škola vzdělává své žáky.

- vytvářet bezpečné, klidné, pohodové a radostné prostředí
- rozvíjet individuální možnosti žáků a individualitu osobnosti žáka
- správně motivovat žáka nabízením zájmové činnosti
- rozvíjet praktické dovednosti v různých činnostech
- podporovat rozvoj komunikačních dovedností, včetně alternativní komunikace
- vytvářet pozitivní vztah se svým okolím a schopnost spolupracovat
- podporovat utváření kamarádských vztahů
- utvářet zdravé sebevědomí
- podporovat samostatnost, tvořivost a realizaci vlastních nápadů
- osvojovat u žáků základní hygienických návyky
- rozvíjet sebeobsluhu a soběstačnost žáka.
- klást důraz na smyslové vnímání světa kolem

- rozvíjet přirozený pohyb a aplikovat speciální metody
- rozvíjet komplexně psychickou, fyzickou a sociální oblast
- všestranně podporovat aktivity a činnosti vedoucí k socializaci žáka
- spolupracovat se školou, školní družinou, rodiči (zákonnými zástupci)

Níže uvedené kompetence žák rozvíjí při všech činnostech na internátě.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení
Žák dle svých schopností
- má zájem o nové podněty
- práci dokončí
- získané vědomosti použije v praktickém životě
- dokáže používat symboly a uplatňuje je v praktických situacích a dalším učení
- má vytvořeno správné pracovní chování
- žák s PAS - používá pracovní a procesuální schémata

Kompetence k řešení problému
Žák dle svých schopností
- všímá si dění okolo
- snaží se zvládnout emoce a limitovat své problémové chování
- dovede upozornit nebo požádat o pomoc
- rozumí přiměřeným pokynům a reaguje na ně
- vnímá problémové situace
- orientuje se ve známém prostředí.
- žák s PAS - používá strukturovaný denní režim s vizualizací

Kompetence komunikativní
Žák dle svých schopností
- užívá přirozených prostředků komunikace k vyjádření svých přání, potřeb, emocí
- je schopen se přiměřeně vyjádřit
- je schopen se dorozumět a porozumět informaci
- umí vyjádřit souhlas a nesouhlas
- a potřeby používá funkčně komunikační systém (AAK)
- rozumí řečenému, gestům, symbolům
- zvládá základní sociální a společenskou komunikaci.

Kompetence sociální a personální
Žák dle svých schopností
- adaptuje se na prostředí a jeho proměny
- projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování
- uplatňuje návyky společenského chování
- smysluplně využívá svůj volný čas

- zná své spolužáky, vychovatele
- navazuje kamarádské vztahy
- projevuje toleranci k odlišnostem, handicapu spolužáků
- dodržuje pravidla soužití s kamarády
- žák s PAS je ochoten vyzkoušet a natrénovat nové možnosti trávení volného času
- zvládá potíže spojené s prací ve skupině

Kompetence občanské
Žák dle svých schopností
- využívá osvojené návyky k ochraně svého zdraví
- dodržuje společenské normy a pravidla
- dodržuje naučené stereotypy chování zdravého životního stylu
- podílí se na ochraně životního prostředí

Kompetence pracovní
Žák dle svých schopností
- utváří si pozitivní vztah k manuálním činnostem
- má osvojené pracovní návyky (koncentrace pozornosti, údržba pracovní plochy a pomůcek, nářadí)
- zvládá pracovní dovednosti a pracovní postupy
- umí pracovat s pomůckami, nářadím
- dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce, ochrany společenských hodnot a uplatňuje je částečně při pracovních činnostech
- zvládá sebeobsluhu
- žák s PAS -používá pracovní a procesuální schémat

4. Délka a časový plán vzdělávání

Školní vzdělávací program internátu je vytvořen na jeden vzdělávací cyklus tří let. Pravidelná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání (spontánní a řízené). Příležitostné akce jsou zahrnuty do ročního plánu ŠD a internátu, další akce vyplývají z aktuální nabídky.

5. Formy vzdělávání

Činnost internátu se uskutečňuje těmito formami (podle vyhlášky 74 o zájmovém vzdělávání 2005 Sb.§ 2abf).

Pravidelná činnost - je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity
Příležitostná činnost - jde o kulturní a společenské akce výstavy, exkurze, návštěvy kina, tematicky zaměřené procházky, výlety, diskotéky, apod.

Některých aktivit se mohou zúčastnit i rodiče, patří zde:

Mikulášská besídka
Vánoční besídka
Karnevaly
Letní olympiáda
Den dětí

Dále pak akce konkrétně uvedené v Ročním plánu školy.

Spontánní činnost - společenské hry v klubovně, relaxace, odpočinkové činnosti

Příprava na vyučování - činnost uskutečňujeme prostřednictvím didaktických her, výukových programů na PC, tematických vycházek a dalších činností, které upevňují a rozšiřují poznatky, které žáci získali ve školním vyučování

Odpočinková a relaxační činnost - poslech hudby, relaxace u hudby, míčkování, společenské hry, četba a prohlížení knih apod.

Při všech činnostech na internátu se uplatňují tyto pedagogické zásady:

Požadavek pedagogického ovlivňování volného času – vychovatelka navozuje a motivuje činnost

Požadavek dobrovolnosti – všechny činnosti by měly být přiměřené mentálnímu věku žáků a jejich momentálnímu stavu, žáci by je měli vykonávat dobrovolně na základě vzbuzeného zájmu a motivace (nikoliv jen pokynu).

Požadavek zajímavosti a zájmovosti – činnosti by měly být pro žáky atraktivní, měly by být pestré.

Požadavek aktivity – činnosti volíme tak, aby žáci participovali na jejich přípravě, realizaci a hodnocení, a aby v nich všichni mohli být přiměřeně úspěšní.

Požadavek citlivosti a citovosti – všechny činnosti by měly přinášet žákům kladné emoce a to nejen z činnosti samé a následného ocenění – pochvaly, ale také radost z objevování či překonávání překážek.

Požadavek seberealizace – skrze činnost, jejímž produktem je radost, žák nachází a objevuje sama sebe, zvláště je-li kladně hodnocen, a prostřednictvím činností si vytváří v kolektivu žádoucí sociální kontakty.

6. Obsah vzdělávání

Školní vzdělávací program internátu akceptuje kurikulární přístup-plánování a realizace činnosti, jejich zhodnocení, budování a rozvíjení kompetencí. Navazuje na vzdělávací programy naší školy, především na vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět**
Realizace plnění obsahu vzdělávání je vázána aktuálním zdravotním stavem či indispozicí některých žáků. Je v kompetenci vychovatele zvážit a zajistit vhodnou činnost vedoucí ke

splnění obsahu vzdělávání a případného plnění výstupu jinou formou uvedenou v měsíčních plánech.

Místo, kde žijeme

VÝSTUP	*ČINNOSTI*	*KOMPETENCE*
Žák se seznamuje s místem a prostředím, ve kterém žije, jeho okolím, a vytváří si k němu pozitivní vztah.	**Každodenní** Orientace v prostorách školy a jejím nejbližším okolí Šetření majetku **Pravidelné** Tematické vycházky Orientace na zahradě, hry Vycházky do okolí školy, orientace ve známém prostředí, dodržování pravidel chování na komunikacích ve městě, námětové a situační hry,výtvarné činnosti Poznávání služeb v okolí – rozvoj sociálních dovedností – návštěva obchodu, pošty, apod., hra na povolání, na prodavače, kadeřníka..) využití k výtvarné i pracovní inspiraci Cesta do školy a ze školy - povídání, společenské hry, výtvarné a pracovní činnosti Dopravní výchova – didaktické hry, výtvarné a pracovní činnosti s dopravní tematikou, hudební činnosti, povídání, bezpečná jízda na koloběžce apod. Seznamování a využívání dopravních prostředků a chování v nich Návštěva památek v přilehlém okolí. Výtvarné zpracování památek města, poznávání z fotografií, knihy, časopisy Četba, pověstí o městě Brně, společné vyprávění. Vyprávění vlastních zážitků. Výukové programy na PC **Příležitostné** Výlety Poznávací vycházky. Dopravní soutěže Sledování tematických pořadů	1, 2, 3, 4, 5, 6

Lidé kolem nás

VÝSTUP	*ČINNOSTI*	*KOMPETENCE*
Žák vyjadřuje své požadavky, potřeby osvojuje si zásady vhodného chování a jednání mezi lidmi. Seznamuje se se základními právy a povinnostmi člověka.	**Každodenní** Vytváření pozitivního klimatu Nácvik kontaktu s pedagogy a spolužáky Nácvik a rozvoj komunikace (případně za použití AAK), reakce na své jméno Chování v kolektivu a bezpečné chování mezilidské vztahy, kamarádské vztahy Základy společenského chování – zdravení, požádání, poděkování, oslovení Nácvik dovednosti žádosti o pomoc, vyjádření požadavků a potřeb Přenos stereotypů chování do konkrétních situací **Pravidelné** Rodina, členové, role v rodině Narozeniny Cestování Nácvik kontaktu a komunikace se širším okolím Hry na povolání Didaktické hry, situační hry Vhodné a nevhodné chování, modelové situace, pohádky, příběhy, Poučné náměty k problematice chování k neznámým lidem, k lidem s delikventním chováním Nebezpečné situace, krizové situace Základní práva a povinnosti Výtvarné a pracovní aktivity Hudební činnosti Výukové programy na PC **Příležitostné** Návštěva kina, divadla Besídky Zahradní slavnosti Karneval Besedy – policie, hasiči Výlety	1, 2, 3, 4, 5, 6

Lidé a čas

VÝSTUP	*ČINNOSTI*	*KOMPETENCE*
Žák se orientuje v čase, buduje si správný režim dne a dodržuje jej. Učí se účelně vyplňovat svůj čas	**Každodenní** Orientace s časovou posloupností - části dne, den, dny v týdnu, hodiny Práce s denním režimem Střídání činností: relaxace x volnočasové aktivity Nácvik volnočasových aktivit – hry (stavebnice, puzzle, vkládačky, aj.), Vlastní výběr volnočasových aktivit Trénink přenosu nacvičených volnočasových aktivit do neřízených činností Didaktické hry k procvičení učiva, činnosti upevňující znalosti dětí **Pravidelné** Orientace s časovou posloupností - roční období, měsíce Zaznamenávání významných dat v kalendáři, narozeniny Období života člověka, slavení narozenin Aktivity zaměřené na rozeznání současnosti a minulosti v našem životě (fotografie) - výstavy Vycházky a aktivity zaměřené na střídající se roční období. Didaktické hry, písně, říkanky, pohádky týkající se svátků, významných výročí a událostí Výtvarné a pracovní aktivity korespondující s daným ročním obdobím, svátkem, významnou událostí. Smysluplnému využívání volného času- společenské hry, sportovní aktivity, výtvarné a pracovní aktivity, hudební aktivity, vycházky, výstavy, prohlížení a čtení knih atd Výukové programy na PC **Příležitostné** Výstavy Sportovní činnosti dle ročního období. Měření času, délky při sportovních výkonech Promítání filmů, pohádek, příběhů z historie.	1, 2, 3, 4, 5, 6

Rozmanitost přírody

VÝSTUP	*ČINNOSTI*	*KOMPETENCE*
Žák se seznamuje s rozmanitostí přírody. Pozoruje změny v průběhu ročních období, života rostlin a živočichů. Uvědomuje si kladný i negativní vliv činnosti člověka na přírodu. Dodržuje základní pravidla chování v přírodě.	**Každodenní:** Zapisování počasí do kalendáře přírody Šetření energiemi, ekologické chování **Pravidelné:** Pozorování změn v přírodě dle ročních období. Tematické vycházky a pobyty v přírodě, zahradě, pozorování živé a neživé přírody, rozmanitosti přírody, ochrany přírody s využitím znalostí žáků. Péče o rostliny, sezónní práce na zahradě, poznávání rostlin a zvířat. Využívání různých výtvarných technik Využívání pracovních technik a činností Dodržování pravidel chování v přírodě Estetické využití různých přírodnin, výzdoby Didaktické hry, společenské hry s přírodními motivy. Hudební aktivity s přírodní tématikou Smyslové vnímání přírody a jejich produktů (zrak, sluch, hmat, čich, chuť), soutěže, relaxace, vycházky, výtvarné, pracovní činnosti, smyslové diferenciace zvuků Hry v přírodě, na zahradě Četba pohádek a příběhů s přírodní tématikou Pohybová činnost Výukové programy na PC **Příležitostné** Výlety do přírody, ZOO	1, 2, 3, 4, 5, 6

Člověk a jeho zdraví

VÝSTUP	*ČINNOSTI*	*KOMPETENCE*
Žák se učí poznávat sám sebe, získává poučení o zdraví a nemoci. Učí se zodpovědnosti za své zdraví.	**<u>Každodenní</u>** Vytváření hygienických a sebeobslužných návyků, stolování, příprava a úklid, hygiena, převlékání Dodržování zásad zdravé výživy, pitného režimu. Psychohygiena Relaxace, polohování Dodržování bezpečnosti a předcházení úrazům při všech činnostech **<u>Pravidelné</u>** Pohybové a tělovýchovné činnosti – pravidelný pobyt venku, sportovní činnosti Míčkování Zdraví, nemoc, prevence, úrazy, lidské tělo, první pomoc, tísňové linky Didaktické hry, společenské hry Četba a prohlížení knih Námětové hry Trénink modelových situací (první pomoc, nemoc, úraz, nebezpečné a návykové látky) Prevence zneužívání Tematicky zaměřené výtvarné a pracovní činnosti týkající se zdraví a nemoci, stavby lidského těla, bezpečnosti Chování v silničním provozu (situační hry, chování na ulicích v dopravních prostředcích) Soutěže ve smyslovém poznávání (čich, chuť, hmat, zrak, sluch) Výukové programy na PC **<u>Příležitostné</u>** Dopravní hřiště Příprava základních pokrmů. Pohybové hry ve vodě Besedy Olympiáda	1, 2, 3, 4, 5, 6

7. Podmínky přijímání uchazečů, průběh, ukončování

K internátnímu pobytu jsou přijímány žáci rozhodnutím ředitelky školy dle potřeb rodičů (vyhláška 108/2005 o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních.
Do výchovných skupin mohou být rovněž zařazeni žáci praktické školy jednoleté, jež jsou ubytováni na internátu.
Ukončení pobytu žáků na internátu je dáno:
a) uplynutím doby, po které je vzdělávání poskytováno (ukončením základní školy speciální, praktické školy jednoleté
b) na žádost zákonných zástupců žáka
c) ředitelka školy může, na základě vyhlášky MŠMT čj.: 17 749/2002-51 a na doporučení pedagogické rady, rozhodnout o vyloučení žáka z internátu, pokud tento žák soustavně ohrožuje bezpečnost a zdraví ostatních žáků nebo pokud rodiče porušují vnitřní řád internátu.

8. Popis materiální podmínek

Internát v budově na ulici Koperníkové je bezbariérový. Výchovné skupiny mají k dispozici prostory ve třídách základní školy speciální. Jsou zařízeny přiměřeným pracovním a odpočinkovým nábytkem, pro aktivní i pasivní relaxaci. K dispozici jsou rádia s CD přehrávačem.

Celkové vybavení hračkami, pomůckami, speciálními pomůckami, materiály a doplňky odpovídá počtu žáků, jejich věku a zvláště typu a stupni postižení. Toto vše je průběžně kontrolováno a doplňováno. Hračky a jejich doplňky jsou umístěny v dosahu žáků, aby si je žáci mohli samostatně brát a zároveň se vyznali v jejich uložení. Žáci se sami podílejí na úpravě a výzdobě prostředí a jejich práce si tak mohou rodiče prohlédnout.

Dále žáci využívají snoezelen, cvičebnu, školní zahradu s bazénem.

Zahrada je upravena tak, aby byla bezpečná a zároveň umožňovala rozmanité aktivity žáků.

Žáci jsou ubytováni ve dvoulůžkových a třílůžkových pokojích, které jsou vybaveny dle potřeb žáka. K dispozici je sociální zařízení vybavené zvedacím zařízením pro imobilní žáky.

9. Popis personálních podmínek

Odpoledne jsou žáci rozděleni do výchovných skupin, které vedou kvalifikované vychovatelky (lé) s asistentkami (ty).

Své znalosti si průběžně doplňují a prohlubují studium a v akreditovaných kurzech.

Vychovatelka je iniciátorem a průvodce při činnostech, k nimž žáka motivuje, navozuje činnosti nebo je nepřímo řídí, hodnotí.

Vychovatelka má probouzet v žácích aktivní zájem o okolí, sociální kontakty, komunikaci, chuť dívat se kolem sebe a podněty vnímat. Má podněcovat a rozvíjet přirozenou vnímavost žáka, chuť objevovat i odvahu projevit se a ukázat, co vše zvládne. Tyto žádoucí projevy potom přiměřeně oceňovat a chválit. Vychází rovněž z dané situace odloučení žáka od rodičů a snaží se eliminovat případné potíže.

Večer a v noci jsou žáci předáni nočním asistentům – bezpečnostním pracovníkům (dále jen noční asistenti). Všichni noční asistenti absolvovali akreditovaný kurz „asistenta pedagoga“.
Noční asistenti dohlíží na bezpečnost spících žáků, průběžně provádějí kontrolu na jednotlivých pokojích, připravují léky do lékovek na následující den (dle písemné zprávy lékaře a se souhlasem rodičů). Ráno pomáhají s osobní hygienou a oblékáním.

I při odpolední činnosti probíhá práce rehabilitační pracovnice, která je plně kvalifikovaná a provádí individuální rehabilitační činnost u internátních žáků.

10. Popis ekonomických podmínek

viz. Vnitřní řád internátu
zdroje financování: zřizovatel (jihomoravský kraj), sponzorské dary
Rodiče dětí a žáků přispívají příspěvkem na úhradu nákladů spojených s hmotnou péčí v internátě. Poplatek za internát se platí zálohově vždy do 5. dne v měsíci u hospodářky školy. Vyúčtování příspěvku je prováděno v měsíci červnu.

Na základě vyhlášky č.108/2005 Sb. § 9, rodiče přispívají zálohově na ubytování, a to do 15.dne na běžný měsíc:

- úplata za ubytování žáka základní školy speciální plnícího povinnou školní docházku na 1 kalendářní měsíc za 1 lůžko činí 500 Kč
- úplata za ubytování žáka praktické školy jednoleté, který neplní povinnou školní docházku na 1 kalendářní měsíc za 1 lůžko činí 1600 Kč
- výše úplaty se stanoví úměrně k počtu dnů v kalendářním měsíci, po které je žák ubytován
- od úplaty je osvobozen:

a) žák, pokud je společně posuzovanou osobou pro nárok na sociální příplatek, který podle zvláštního právního předpisu (§ 20 odst.1 zákona č.117/1995Sb.) pobírá zákonný zástupce nebo jiná oprávněná osoba
b) žák, pokud má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte v pěstounské péči podle zvláštního právního předpisu (§ 37 – 39 a § 43 zákona č.117/1995 Sb.) a tento příspěvek nebo jeho část je vyplácena
pokud skutečnosti uvedené v písmenu a) nebo vyplácení příspěvku v písmenu b) prokáží zákonní zástupci potvrzením ředitelce školy jsou od úplaty osvobozeni

Na odpolední výchovnou činnost internátu přispívají též dobrovolnými příspěvky rodiče, konkrétně se jedná o platby za příležitostné kulturní a společenské akce.
Mzdové náklady jsou hrazeny ze státního rozpočtu podle platných tabulek.
Snažíme se o co nejefektivnější využívání finančních zdrojů.

11. Popis podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení internátu:

Žáci mají dostatek příležitostí k relaxaci a aktivnímu pohybu. Je to dáno skladbou zaměstnání a střídáním činností. Je zajištěn vhodný stravovací a pitný režim. Žáci se stravují ve školní jídelně.
Jsou vedeni vychovatelkami k bezpečné hře a práci.
Na začátku školního roku, před každými prázdninami a po návratu do školy jsou poučeni o bezpečnosti chování a prevenci proti úrazu v prostorách školy, zahrady i na vycházkách a je záznam i v třídní knize (poučení o bezpečnosti).
Nad žáky je zajištěn stálý dozor.
Vychovatelky mají k dispozici vybavenou lékárničku, kontakty na lékaře a jsou schopny poskytnout první pomoc.
Jsou seznámeny se zdravotním stavem žáků, zajišťují podávání léků (dle rozpisu lékaře a se souhlasem rodičů).

Psychosociální podmínky:

Vychovatelky se snaží na internátě vytvářet příznivé prostředí, ve kterém se žák cítí bezpečně a příjemně. Respektují potřeby jedince a jeho osobní problémy, činnosti vycházející ze zájmu žáků.
Formy hry jsou přiměřené věku, mentálnímu a fyzickému postižení.
Každé činnosti předchází motivace a na konci je činnost zhodnocena.
Vychovatelky chrání žáky před násilím a šikanou a vedou je k předcházení patologických jevů.
Rodiče jsou na začátku školního roku seznámeni s vnitřním řádem internátu a během školního roku jsou informováni o činnosti internátu a připravovaných akcích.

12. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními potřebami

Vzhledem k tomu, že celé školské zařízení je zřízeno pro žáky se středním a těžkým mentálním postižením, pro žáky s kombinovanými vadami a žáky s autismem, pobývají na internátu pouze žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, které vyplývají z výše uvedených typů zdravotního postižení.

Je tedy nezbytné, aby byly zajištěny veškeré podmínky pro vzdělávání jedinců se specifickými vzdělávacími potřebami.

Speciální péče je věnována i dětem s přiznanými podpůrnými opatřeními a žákům s odlišným mateřským jazykem. Podmínkou úspěšného vzdělávání žáka s OMJ je vytváření optimálních (jazykových) podmínek vedoucích k rozvoji individuálních potřeb každého žáka podle jeho možností a schopností.
Vychovatelé respektují individualitu každého žáka, jeho osobnost a důstojnost, vytvářejí podnětné, vstřícné, důvěryhodné prostředí pro všestranný rozvoj jeho osobnosti, zajišťují podmínky pro plnohodnotné trávení volného času, pro relaxaci, snaží se o dosažení co

největší samostatnosti, podporují rozvoj sebeobsluhy, sociálních kompetencí, rozumových schopností, orientačních dovedností apod.

Zohledňují zdravotní hledisko žáka, druh, stupeň a míru jeho postižení.

Při své práci vycházejí ze správné pedagogicko - psychologické diagnostiky.

Zajišťují a využívají speciální pomůcky (kompenzační, didaktické), užívají speciální formy a metody při práci s těmito žáky.

U žáků s poruchami komunikace se využívají alternativní formy komunikace.

Žákům s PAS se připravuje předvídatelné prostředí s využitím vizualizace a strukturalizace**.**

Děti s kombinovaným postiženým mají právo na přítomnost osobního asistenta, kterého zajišťují rodiče.

Nezbytným předpokladem pro správné fungování je vytvoření optimálního pracovního prostředí. Proto je nesmírně důležité, aby byly zajištěny veškeré podmínky pro vzdělávání jedinců se specifickými vzdělávacími potřebami.

Personální podmínky zabezpečení: kvalifikované vychovatelky, v každé výchovné skupině je k dispozici asistent (ka), případně osobní asistent, kterého zajišťují rodiče. Zaměstnanci jsou průběžně odborně proškolováni. Noční dohled nad žáky konají bezpečnostní zaměstnanci, absolventi kurzu asistent pedagoga.

Materiální podmínky zabezpečení: vybavenost speciálními didaktickými a kompenzačními pomůckami,

Technické podmínky zabezpečení: celý areál školy je bezbariérový, k dispozici je zvedací zařízení v koupelně, schodolez.

Organizační podmínky - školní poradenské pracoviště s využitím služeb školní psycholožky (zřízeno v rámci projektu - VIP Kariéra II.)

Velmi důležitá je spolupráce s SPC, rodiči (zákonnými zástupci), družinou a školou.

Všichni vychovatelé se snaží o příznivé klima, individuální a empatický přístup ke všem žákům.